

Kvalitetsrapport

läsår 2024 – 2025

Verksamhetsövergripande analysrapport av
måluppfyllelse och resultat för de kommunala
verksamheterna: förskola, förskoleklass, grundskola,
fritidshem, anpassad grundskola, gymnasieskola,
anpassad gymnasieskola och kommunernas
aktivitetsansvar

Förvaltning: Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen

Datum: 16 september 2025

Författare: Arijana Bajric Gredelj
Johan Lindeberg

Målbild

Undervisningskvalitet är avgörande för barns och elevers lärande

Alla barn och elever i Katrineholms kommunala förskolor och skolor har samma möjlighet till en trygg och utvecklande förskole- och skoltid som samtidigt förbereder dem inför framtiden.

Vi har en likvärdig och framgångsrik utbildning av hög kvalitet som lägger grunden för att ge varje barn och elev de bästa förutsättningarna för lärande.

Vi synliggör kontinuerligt hur likvärdigheten i vår verksamhet påverkas av kvaliteten på undervisningen och identifierar hur den ska öka; vi sätter elevernas prestationer i relation till den undervisning de får.

Vi prioriterar utveckling av undervisningens kvalitet för att garantera att alla barn och elever ges förutsättningar för hög måluppfyllelse.

Vår verksamhet präglas av professionalitet och yrkesstolthet där medarbetare är medvetna om att bildning gör skillnad på riktigt.

Innehållsförteckning

Förord.....	6
DEL 1. Inledning.....	7
Detta är nytt i årets rapport	7
Bakgrund, problemformulering och utgångspunkt	8
Rapportens disposition.....	9
Syfte.....	9
Statliga författningar	10
Dataunderlag.....	10
Insamling, bearbetning och tolkning av data	11
Kategorisering av data.....	12
Metod och genomförande	12
Struktur för processer	13
DEL 2. Analys per verksamhetsform	14
Barnkonventionen	14
Skollagen.....	14
Diskrimineringslagen	15
Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetsplan	16
Förskola	17
Barngruppernas storlek och sammansättning.....	17
Demografiska förändringar och volymanpassningar	20
Uppsökande verksamhet	22
Läroplansuppdraget	22
Lärmiljöer.....	24
Språkutvecklande arbete.....	25
Kartläggningmaterial.....	26
Måluppfyllelse i förskolan	28
Identifierade styrkor och framtida behov.....	29
Förskoleklass.....	31
Identifierade styrkor och framtida behov	35
Fritidshem	36
Identifierade styrkor och framtida behov	40
Årskurs 1 – 5	42
Omdömen i årskurs 1 – 5.....	42
Årskurs 1 – 3	43

Årskurs 4 – 5	46
Identifierade styrkor och framtida behov	48
Årskurs 6.....	50
Alla elever.....	50
Betygssättning.....	53
Behörighet till nationella program på gymnasieskola	56
Resultatdiskussion	57
Årskurs 7.....	58
Alla elever.....	58
Betygssättning.....	60
Behörighet till nationella program på gymnasieskola	63
Resultatdiskussion	64
Årskurs 8.....	65
Alla elever.....	65
Betygssättning.....	67
Behörighet till nationella program på gymnasieskola	70
Resultatdiskussion	71
Årskurs 9.....	72
Alla elever.....	72
Betygssättning.....	75
Behörighet till nationella program på gymnasieskola	78
Ämnesvis utfall efter lovskola	79
Betygssättning i samtliga årskurser.....	80
Resultatdiskussion	85
Identifierade styrkor och framtida behov	87
Anpassad grundskola	89
Betygssättning.....	91
Identifierade styrkor och framtida behov.....	91
Gymnasieskola.....	93
Högskoleförberedande program.....	94
Yrkesprogram.....	96
Resultatdiskussion, nationella program.....	98
Introduktionsprogram	99
Identifierade styrkor och framtida behov	104
Anpassad gymnasieskola	107

Betygssättning	108
Identifierade styrkor och framtida behov	110
Kommunalt aktivitetsansvar	112
Identifierade styrkor och framtida behov	115
DEL 3. Tematisk analys och slutsats, 1–19 år	117
Likvärdig och framgångsrik utbildning av hög kvalitet	117
Det kompensatoriska uppdraget	118
Matematik	121
Språkutveckling och ämnesövergripande utmaningar	123
Närvaro och fullföljda studier	126
Det långsiktiga värdegrundsarbetet	128
Avslutande syntes	130
DEL 4. Avslutning	132
Identifierade styrkor och kvaliteter att värna	132
Utvecklings- och förbättringsområden	133
Avslutande reflektion	135
Framåtblick	135
Rapportöversikt	137
Tematisk modell: Samspel mellan områden	138
Systematisk kvalitetsmodell	140
Schematisk översikt: Framgångsfaktorer	141
Samlade prioriteringar framåt	142
Exempel: Indikatorer i det systematiska kvalitetsarbetet	143
Reformöversikt	145
Ordlista över centrala begrepp	148
Chefs- och rektorsstöd	151
Metodstöd för fortsatt arbete	152
Rekommendationer för fortsatt arbete i grund- och gymnasieskola	156
Styrkor per verksamhetsform	159

Förord

Denna rapport syftar till att ge en samlad och övergripande analys av verksamhetens resultat inom Katrineholms kommunala förskolor, grundskolor och gymnasieskolor läsåret 2024–2025. Analysen utgår från aggregerade data och fokuserar på resultatnivåer, trender och mönster över tid, med särskild uppmärksamhet på avvikelser och utvecklingsområden.

Syftet med rapporten är att utgöra ett underlag för fortsatt operativt kvalitetsarbete på förvaltnings- och enhetsnivå. Den ska ge verksamhetschefer, rektorer och andra berörda funktioner ett gemensamt faktabaserat underlag som stöd i arbetet med att tolka resultat, identifiera bakomliggande orsaker och formulera strategiska och operativa utvecklingsinsatser samt rama in nuläget så att rätt frågor kan ställas i nästa steg i arbetet.

Den samlade kvalitetsanalysen genomförs och presenteras i denna rapport utifrån två kompletterande analyslinser. Dels en verksamhetsnära genomlysning av varje skolform som ger en detaljerad bild av nuläge, resultat och prioriteringar inom respektive område. Dels en tematisk analys där övergripande utvecklingsområden av särskild betydelse för att långsiktigt stärka likvärdigheten, kvaliteten och barns och elevers rätt till en trygg och tillgänglig utbildning lyfts.

Fokus ligger på att synliggöra mönster och trender snarare än att förklara enskilda variationer på individ- eller enhetsnivå. Det är således inte en djupanalys av varje skolenhets specifika resultat, utan en strukturerad och faktaburen genomlysning av helheten, med målet att bidra till ett systematiskt och framåtsyftande kvalitetsarbete i hela organisationen.

DEL 1. Inledning

Enligt skollagen är varje huvudman inom skolväsendet skyldig att på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen. Detta innefattar att analysera orsakerna till de resultat som framkommer vid uppföljningen och att, baserat på denna analys, genomföra insatser för att utveckla utbildningen. Kvalitetsrapporten är en av flera redovisningsformer för detta arbete och utgör samtidigt ett viktigt underlag för dialog mellan politisk ledning och verksamhet.

Såväl huvudmannens som enheternas kvalitetsarbete ska genomföras i enlighet med skollagen, läroplanerna och andra författningar. Kvalitetsrapporten, tillsammans med andra kompletterande uppföljningar som bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen genomför, utgör en central del av detta arbete på huvudmannanivå.

Rapporten omfattar kommunens samtliga skolformer: förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Den bygger på resultat från lokala och nationella uppföljningar, kvalitetsdialoger, verksamhetsrapporter, statistiska analyser samt enkätsvar från barn, elever, vårdnadshavare och personal.

Det systematiska kvalitetsarbetet syftar till att analysera måluppfyllelse av såväl nämndens mål som nationella mål. Då processerna i det systematiska kvalitetsarbetet berör flera mål samtidigt, utgår analysen från flera olika områden, med särskilt fokus på de områden som behandlas i den följande texten.

Detta är nytt i årets rapport

Jämfört med föregående år innehåller årets kvalitetsrapport flera förstärkningar och förtydliganden. Bland annat har rapporten delats in i fyra delar; Del 1 – Inledning, Del 2 – Verksamhetsspecifik analys, Del 3 – Tematisk analys med slutsats och Del 4 – Avslutning.

Kapitel "Tematisk analys och slutsats, 1–19 år" har omarbetats helt och innehåller numera renodlade utvecklingsområden indelade i separata avsnitt. Varje avsnitt avslutas med en slutsats och förslag på konkreta insatser i det fortsatta arbetet.

Rapporten inkluderar från i år ännu mer förtydligade utvecklingsområden samt en diskussion om risker, hinder och framgångsfaktorer kopplade till implementering.

Ett nytt avsnitt om framåtblick och kommande nationella reformer har tillkommit för att tydliggöra yttre faktorer som påverkar huvudmannens strategiska planering.

Nya bilagor har tillkommit och består av konkret chefs- och rektorsstöd, metodstöd för fortsatt arbete, systematisk kvalitetscykel, tematisk översiktsmodell, schematisk översikt av risk- och framgångsfaktorer, samlade prioriteringar framåt samt reformöversikt,

Syftet med dessa kompletteringar är att ge ett mer samlat, strategiskt och användbart underlag för såväl styrning som verksamhetsutveckling.

För att underlätta tillgången till analysen har även en kortversion av rapporten tagits fram. Den sammanfattar nyckelinsikter, slutsatser och prioriteringar, och kan med fördel användas som stöd i dialoger, planering och beslutsfattande. En översikt som tydliggör den innehållsmässiga relationen mellan huvudrapporten och kortversionen samt deras respektive funktioner återfinns i bilaga 10.

Bakgrund, problemformulering och utgångspunkt

Skolväsendet befinner sig i en tid präglad av ökade krav på likvärdighet, måluppfyllelse och kvalitet i undervisningen, samtidigt som samhällsutmaningar som segregation, språkbrister och psykisk ohälsa påverkar barns och elevers förutsättningar att lyckas i skolan. I detta sammanhang ställs höga krav på huvudmannens förmåga att identifiera, analysera och hantera komplexa mönster och behov i hela utbildningskedjan, från förskola till gymnasieskola.

En av de mest avgörande uppgifterna för huvudmannen är att säkerställa att styrkedjan, från politisk ledning till verksamhet, arbetar i samma riktning och har en gemensam kunskapsbas. Det förutsätter ett långsiktigt, strukturerat och datadrivet kvalitetsarbete där varje nivå har tydligt ansvar för både analys och åtgärder.

Utbildningsväsendet i Katrineholms kommun har under de senaste åren utvecklat en alltmer systematisk och datadriven modell för kvalitetsanalys med syfte att säkerställa likvärdighet, höga kunskapsresultat och goda uppväxtvillkor för alla barn och elever. Trots betydande insatser kvarstår flera strukturella och pedagogiska utmaningar som påverkar måluppfyllelse, trygghet, närvaro och elevernas möjlighet att fullfölja sin utbildning.

De senaste årens resultat visar på en komplex bild; samtidigt som vissa verksamheter uppvisar goda resultat och positiva trender, pekar vissa delar av analysen på ojämna förutsättningar mellan skolformer, skolor och elevgrupper. I detta landskap blir behovet av en sammanhållen styrning, evidensbaserad skolutveckling och en tydlig fördelning av ansvar mellan nivåerna i organisationen alltmer avgörande.

Denna kvalitetsrapport är ett led i förvaltningens långsiktiga arbete med att förstå, förklara och förbättra utbildningens kvalitet. Den syftar till att sammanfatta det gångna läsårets resultat, identifiera styrkor och förbättringsområden samt bidra med underlag för prioriteringar framåt, både strategiska och operativa. Analysen vilar på en kombination av

verksamhetsnära perspektiv, systemgemensam helhetssyn och en tydlig förankring i nationella styrdokument.

Genom att kombinera resultat från samtliga verksamhetsformer med en tvärgående tematisk analys av de mest centrala frågorna i utbildningssystemet, syftar rapporten till att synliggöra strukturella mönster, behov och möjligheter som kräver gemensamt ansvarstagande inom hela organisationen.

Rapportens disposition

Rapporten inleds med kapitel om bakgrund till uppdraget samt en beskrivning av problemområdet. Vidare redogörs det i samma kapitel för rapportens syfte, statliga författningar, dataunderlag, metod och genomförande.

Därefter följer två kapitel där det redogörs för resultatet av insamlat material, vilket följs av analys och diskussion per analyserat område. Den samlade kvalitetsanalysen genomförs och presenteras i denna rapport utifrån två kompletterande analyslinser:

- en verksamhetsnära genomlysning av varje skolform som ger en detaljerad bild av nuläge, resultat och prioriteringar inom respektive område
- en tematisk analys där övergripande utvecklingsområden av särskild betydelse för att långsiktigt stärka likvärdigheten, kvaliteten och barns och elevers rätt till en trygg och tillgänglig utbildning lyfts.

Nedan kallas dessa kapitel "Analys av utbildningskvalitet per verksamhetsform" och "Tematisk analys med slutsats 1–19 år".

Rapporten avslutas med ett summerande kapitel med reflektion, identifiering av styrkor, utvecklingsområden och förslag på riktning framåt.

Syfte

Syftet med denna kvalitetsrapport är att ge en övergripande översikt av kvaliteten, med avseende på måloppfyllelse utifrån läroplaner och skollag, i Katrineholms kommunala förskolor och skolor. Rapporten ska presentera en grundläggande analys av årets resultat och utifrån detta peka på utvecklingsbehoven. Målet är att skapa ett stabilt och användbart underlag för fortsatt planering och utveckling av verksamheten.

Kvalitetsarbetet på huvudmannanivå baseras på de uppgifter som framkommer genom verksamheternas kvalitetsarbete samt andra relevanta uppgifter och data väsentliga för uppföljning och utveckling.

Denna kvalitetsrapport är därmed ett stöd för styrning och ledning av verksamheten och fungerar som en länk mellan det operativa och det

strategiska kvalitetsarbetet. Den utgör också en del av kommunens ansvar att säkerställa en likvärdig utbildning med hög kvalitet för alla barn och elever. Rapporten riktar sig främst till nämnd, förvaltningsledning, rektorer och andra nyckelpersoner i styrkedjan.

Statliga författningar

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen). Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå 4 kap. 4 § skollagen (Lag 2022:940).

Enligt skollagen (2010:800) ansvarar huvudmannen, Katrineholms kommun, för att utbildningen genomförs på ett sådant sätt att de nationella mål som riksdag och regering fastställt för verksamheten kan nås. Verksamheterna ska, förutom de statliga styrdokument, utformas utifrån lokala förutsättningar och behov. Skolans styrning brukar ses som en styr- och stödkedja.

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet enligt 1 kap. 9 § skollagen (2010:800). Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen är likvärdig inom de verksamheter som bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för. Likvärdig innebär inte lika utan hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Koppling till nationella modeller för kvalitetsarbete

Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens kvalitetsarbete utgår från Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete och är i linje med Skolverkets modeller för huvudmannanivå. Det innebär ett cykliskt arbete där planering, genomförande, uppföljning och analys kopplas samman i en sammanhängande struktur. Årets kvalitetsrapport är en del av detta arbete och har som syfte att ge ett underlag för fortsatt utveckling på såväl huvudmannanivå som enhetsnivå. Genom att tydliggöra kopplingen mellan identifierade utvecklingsområden, strategiska inriktningar och indikatorer skapas bättre förutsättningar för organisationens gemensamma ansvarstagande.

Dataunderlag

I kvalitetsrapporten presenteras huvudmannens samlade resultat och analys av det gångna läsåret, baserat på en mängd olika underlag. Ett centralt underlag till kvalitetsrapporten är förvaltningens kunskapsresultat i de olika verksamhetsformerna. Vidare inkluderas resultat från den årliga enkätundersökning som genomförs bland

samtliga barn (barn under tre år är undantagna), elever, pedagoger och vårdnadshavare i samtliga verksamhetsformer.

Rapporten baseras även på omfattande statistik rörande barn, elev och personal, såsom uppgifter om elevernas socioekonomiska bakgrund, frånvarostatistik, behörighetsgrad bland lärare och arbetsmiljödata. Även statistik över antal inkomna anmälningar om kränkande behandling och andra slags myndighetsärenden används som analysunderlag i rapporten.

Insamling, bearbetning och tolkning av data

I syfte att belysa enheternas måluppfyllelse i relation till olika förutsättningar använder bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen ett femårigt genomsnitt av enheternas måluppfyllelse. Detta görs så långt som möjligt i analysprocessen och innebär att data för de senaste fem åren klustras i syfte att skapa stabilitet i underlagen som i annat fall kraftigt kan påverkas enskilda år baserat på exempelvis variation i antal inskrivna barn och elever. Genom att använda ett femårigt genomsnitt kan mer tillförlitliga trender identifieras och analyseras, vilket minimerar risken för att kortsiktiga variationer eller enskilda händelser påverkar den övergripande bedömningen av måluppfyllelsen. Detta sätt att bearbeta data stödjer analysen av långsiktiga systemeffekter som olika förutsättningar kan påverka.

Statistiken som används i analysprocessen är i första hand nationellt jämförbar statistik som publicerats av Skolverket eller andra statliga myndigheter och organisationer. Denna typ av statistik säkerställer att analysen baseras på tillförlitliga och standardiserade data, vilket underlättar jämförelser mellan olika enheter och över tid. Dessutom används statistik från bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens egna systemstöd och beslutsstödsystem när nationella data inte är tillgängliga eller ännu inte har uppdaterats vid rapportens slutförande. Dessa system inkluderar data om barn- och elevgrupper, omdömen, betyg, prov, personella resurser samt ekonomi. Genom att integrera dessa olika datakällor får analysen en bred och mångfacetterad grund, vilket möjliggör en djupare förståelse av hur olika faktorer påverkar måluppfyllelsen.

Det är viktigt att notera att då olika statistik-källor används kan resultat komma att skilja sig från framtida presentationer av nationellt insamlade data. Skillnaderna kan bero på variationer i insamlingsmetoder, tidpunkter för datauppdatering samt specifika lokala förhållanden. För att hantera dessa potentiella skillnader är det avgörande att kontinuerligt granska och justera analysmetoderna samt att vara transparent med vilka datakällor som använts och hur de har integrerats i analysprocessen. Detta tillvägagångssätt ökar tillförlitligheten i slutsatserna och stärker deras användbarhet i utvecklingen av den pedagogiska verksamheten samt främjar en högre måluppfyllelse på lång sikt.

Kategorisering av data

Dataunderlag som använts i rapporten kategoriseras utifrån de fyra olika datatyperna som används i analyser på olika organisatoriska nivåer inom bildningsförvaltningen. Tre av datatyperna klassas som förklaringsdata som används för att förklara utfallet i datatypen resultatdata.

- **Demografiska data** beskriver förvaltningens demografiska förutsättningar utifrån bland annat barn-, elev- och personalgruppens sammansättning, i regel i form av olika typer statistik. Demografiska data klassas som förklaringsdata.
- **Perceptuella data** beskriver barns, elevers, personals eller vårdnadshavares uppfattning om verksamheten som exempelvis fångas upp genom enkätundersökningar och intervjuer. Perceptuella data klassas som förklaringsdata.
- **Processdata** beskriver hur förvaltningen arbetar för att nå sina mål och täcker exempelvis in förvaltningens kvalitetsarbete, genomförda kvalitetsdialoger, aggregering av enheternas kvalitetsrapporter och kvalitetsplaner samt övriga utredningar, granskningar och rapporter som genomförts av förvaltningen och andra myndigheter under läsåret. Processdata klassas som förklaringsdata.
- **Resultatdata** beskriver elevernas kunskaps- och värdegrundsresultat och är de centrala data i förvaltningens analys.

Metod och genomförande

I rapporten används aggregerad dokumentation från de kvalitetsdialoger som genomförs på samtliga nivåer i förvaltningens styrkedja. Denna dokumentation omfattar även aggregeringen av enheternas systematiska kvalitetsarbete, bildningsnämndens delårsrapport som följer upp kommunfullmäktiges mål samt nämndens indikatorer inom ramen för den kommunala styrningen av förvaltningen. Vidare ingår uppföljningar inom nämndens internkontrollarbete, förvaltningens genomförda utredningar och utvärderingar under året samt kompletterande intervjuer med representanter från förvaltningens olika stödfunktioner.

Utifrån de samlade resultaten har kontinuerliga diskussioner förts i förvaltningens ledningsgrupp. Dessa resultat har även kontinuerligt presenterats och diskuterats på nämndsammanträden där dialog med nämndledamöter förts enligt strukturerade processer. Slutsatserna från dessa diskussioner har i sin tur utgjort ett viktigt underlag till rapporten. Rapportförfattarna har även erhållit insikter för analysen genom ett antal seminarier med grupper av rektorer, förvaltningsledning och sakkunniga, baserat på de samlade underlagen.

Analysen bygger på jämförelser över tid och mellan verksamheter, med fokus på mönster, trender och avvikelser. Kvalitativa data sätts i relation till kvantitativa resultat för att förstå orsaker bakom utvecklingen.

Samverkan mellan olika datatyper stärker analysens validitet och ger ett bättre underlag för utvecklingsbeslut. Analysen ligger i linje med de teman och processer som definieras i det förvaltningsgemensamma årshjulet.

Rapporten har utarbetats av bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens centrala analys- och utvecklingsfunktion i nära dialog med chefer och andra nyckelpersoner inom verksamheten.

Struktur för processer

Varje huvudman är skyldig att på övergripande nivå följa upp utbildningen genom ett systematiskt kvalitetsarbete. I Katrineholms kommunala förskolor och skolor genomförs detta arbete i enlighet med årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Årshjulet består av fyra delmoment indelade i följande huvudteman: Kunskaper och lärande, Mål och kvalitet, Skolväsendets värdegrundsuppdrag och Kvalitet och resultat.

Kunskaper och lärande syftar till att följa och analysera arbetet med att främja barns och elevers lärande.

Mål och kvalitet följer betyg och andra resultat i relation till olika förutsättningar för enheterna.

Skolväsendets värdegrundsuppdrag sätter fokus på barns och elevers lika möjligheter, trygghet, säkerhet, demokrati, delaktighet och inflytande i förskola och skola.

Kvalitet och resultat innebär uppföljning och analys av riktade insatser eller andra prioriterade fokusområden, uppföljning av resultat och prioritering av nya utvecklingsområden.

Huvudtema Kvalitet och resultat

Kvalitet och resultat utgör, som ovan nämnt, en av utvecklingsprocesserna i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och aktualiseras vid respektive läsårsslut. Detta innebär att uppföljningen kombineras med en analys som syftar till reflektion och utveckling av förskolorna och skolorna. Områden som följs upp är bland annat måluppfyllelse och det kompensatoriska uppdraget för utveckling och lärande. Nedan presenterat underlag syftar till att svara på kraven inom huvudtema Kvalitet och resultat.

DEL 2. Analys per verksamhetsform

Följande lagar och styrdokument utgör, tillsammans med gällande läroplaner, ramverket för det kommunala kvalitetsarbetet. Tillsammans lägger dessa dokument grunden för uppföljning, analys och åtgärder inom samtliga verksamhetsformer.

Barnkonventionen

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 29:

Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga.

Den 1 januari 2020 blev Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter, också kallad Barnkonventionen, lag i Sverige vilket innebär att i alla beslut som berör barn och unga måste ett barnrättsperspektiv finnas med.

Enligt barnkonventionen är en likvärdig utbildning en demokratisk rättighet. Alla barns lika värde och alla barns rätt till en tillgänglig utbildning är grundfundament i barnkonventionen. Barn och elever ska ha lika möjligheter till att utveckla kunskap och till personlig utveckling. Rätten till utbildning görs till verklighet i undervisningsmetoder och undervisningsmiljöer. Det viktigaste syftet med utbildningen är att utveckla barnens personlighet, anlag och förmågor. Det innebär ett erkännande av att varje enskild individ har unika egenskaper, intressen, förmågor och behov av lärande. Barnkonventionen innehåller inte bara rätten till utbildning utan också rätten till kunskap. Det innebär att verksamheten ska ge varje barn möjlighet till optimal utveckling och att varje barns kapacitet och särskilda gåvor ska tas tillvara.

Skollagen

Skollagen

Skollag (2010:800) 1 kap 4 §:

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Skollagen säger att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden och att de ska göra det i lokaler och med den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska uppfyllas. Därför ska utbildningen ta hänsyn till barns och elevers olika behov.

Förskolan och skolan ska ge alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Barn och elever ska utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Alla som arbetar i förskolan och skolan har, enligt läroplanerna, ansvar för att skapa goda miljöer för lärande och utveckling.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslag (2008:567), diskrimineringsförbud, 2 kap., 5 §:

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (2010:800) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Enligt diskrimineringslagen får utbildningsverksamhet inte diskriminera något barn eller någon elev. Rätten till likabehandling hör till de grundläggande mänskliga rättigheterna. Diskrimineringsgrunderna som regleras i lag är

- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- kön
- könsidentitet och könsuttryck
- sexuell läggning
- ålder

Den 1 januari 2015 blev bristande tillgänglighet en ny form av diskriminering. Det betyder att barn och elever med funktionsnedsättning missgynnas om förskolan, skolan eller fritidshemmet inte vidtar skäligen åtgärder för att barnet ska komma i en jämförbar situation som kamraterna utan funktionsnedsättning. Den vidgade diskrimineringslagen ska bidra till att öka tillgängligheten och öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta på likvärdiga villkor. På utbildningsområdet gäller lagen såväl undervisning som lokaler.

Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetsplan

Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens målbild

Undervisningskvalitet är avgörande för barns och elevers lärande

Alla barn och elever i Katrineholms kommunala förskolor och skolor har samma möjlighet till en trygg och utvecklande förskole- och skoltid som samtidigt förbereder dem inför framtiden.

Vi har en likvärdig och framgångsrik utbildning av hög kvalitet som lägger grunden för att ge varje barn och elev de bästa förutsättningarna för lärande.

Vi synliggör kontinuerligt hur likvärdigheten i vår verksamhet påverkas av kvaliteten på undervisningen och identifierar hur den ska öka; vi sätter elevernas prestationer i relation till den undervisning de får.

Vi prioriterar utveckling av undervisningens kvalitet för att garantera att alla barn och elever ges förutsättningar för hög måluppfyllelse.

Vår verksamhet präglas av professionalitet och yrkesstolthet där medarbetare är medvetna om att bildning gör skillnad på riktigt.

Våren 2023 tog bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen (då bildningsförvaltningen) fram en strategisk verksamhetsplan för utveckling av samtliga verksamheter inom förvaltningens ansvarsområden. Verksamhetsplanen har sin grund i nationella och lokala styrdokument och den målbild som förvaltningsledning och rektorer tillsammans tagit fram i det systematiska arbetet med skolutveckling.

Verksamhetsplanen innehåller tre övergripande mål med tillhörande strategier för mandatperioden 2023 – 2026.

Mål 1: Alla delar av undervisningen präglas av hög kvalitet

Mål 2: Utbildningen präglas av trygghet och studiero

Mål 3: Varje barn och elev ges bästa möjliga förutsättningar för fortsatt utbildning och yrkesverksamhet

I denna rapport har särskilt arbetet med mål 3 accentuerats, dock med fokus på mål 1:s bidrag till uppfyllelse av mål 2. Mål 2 har analyserats i särskild ordning under huvudområdet Skolväsendes värdegrundsuppdrag. Resultat av måluppfyllelse med fokus på mål 2 återfinns i den verksamhetsövergripande rapporten Skolväsendets värdegrundsuppdrag som skrevs fram i mars 2025.

Förskola

Sedan den reviderade läroplanen för förskolan (Lpfö 18) trädde i kraft den 1 juli 2019 har arbetet med att omsätta dess förstärkta och nya skrivningar varit ett långsiktigt fokusområde för förvaltningen. Under de senaste åren har detta arbete fördjupats i verksamheterna, med särskilt fokus på att skapa en sammanhållen helhet där omsorg, utveckling och lärande integreras.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning från 2018 framhåller vikten av att läroplanen fungerar som ett levande dokument vars innehåll och intentioner genomsyrar hela verksamheten. För att detta ska bli möjligt krävs en medveten och gemensam ansträngning i hela organisationen, från huvudman till rektor och pedagogisk personal, i syfte att förverkliga läroplansuppdraget i praktiken.

Rektorernas redovisningar av det pågående utvecklingsarbetet visar att läroplanens implementering och efterlevnad är ett prioriterat område i samtliga kommunala förskolor.

Utvecklingen av utbildning och undervisning följs systematiskt, både på enhetsnivå och i det verksamhetsövergripande kvalitetsarbetet. Rektorers rapporter, pedagogernas professionella bedömningar samt vårdnadshavarnas och barnens upplevelser indikerar att förskolorna är inne i en positiv utvecklingsfas. Samtidigt kvarstår vissa områden som kräver ytterligare insatser och fortsatt strategisk uppmärksamhet.

Barngruppernas storlek och sammansättning

Läsåret 2024/2025 var 1757 barn i åldrar 1–5 år folkbokförda i Katrineholms kommun, vilket är det lägsta registrerade antalet de senaste tolv åren.

Nationellt framtagna statistiska underlag (15 oktober respektive år) visar att antalet barn folkbokförda i kommunen i åldrar 1 – 5 år låg på dagens nivå senast år 2012. Sedan 2011 har antal folkbokförda barn ständigt vuxit för att kulminera år 2020 med totalt 2216 barn folkbokförda i Katrineholms kommun. Från 2021 har barnantalet sjunkit för varje år för att i årets mätning hamna under 1800 barn för första gången på elva år.

I årets mätning var 1525 barn, 86,8 procent av samtliga folkbokförda barn i kommunen, inskrivna i någon av 23 kommunens förskolor, vilket motsvarar inskrivningsgraden i riket i snitt.

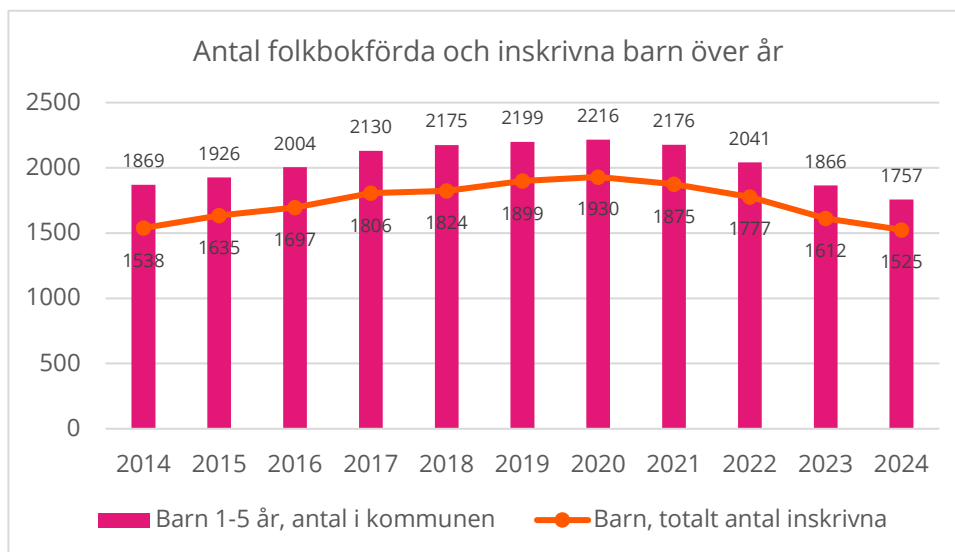

Diagram 1. Antal folkbokförda och inskrivna barn per år i Katrineholms kommun, i perioden 2014 – 2024

Barnen var fördelade på 89 barngrupper och 300 heltidstjänster fanns att tillgå. Av dessa var 48 procent med förskollärlägitimation, 14 procent med gymnasial utbildning för arbete med barn och 26 procent med viss pedagogisk utbildning. Även om dessa resultat vid första anblicken kan upplevas som låga, är det viktigt att understryka att andel heltidstjänster med förskollärlägitimation ökade med 17 procentenheter på tre år, då den läsår 2021/2022 låg på 31 procent. I årets mätning ligger dessutom Katrineholms kommun för första gången över rikssnittet sedan mätningarna startade på nationell nivå 2016 inom denna parameter. Även inom parametern andel med förskollärläxamen uppvisar Katrineholms kommun i år starka resultat som överstiger rikssnittet med hela fyra procentenheter. Det ska även tilläggas att interna resultat inom detta mätområde visar att 56 procent av samtlig personal har förskollärläutbildning. Jämförelsedata på riksnivå är inte tillgänglig i skrivande stund.

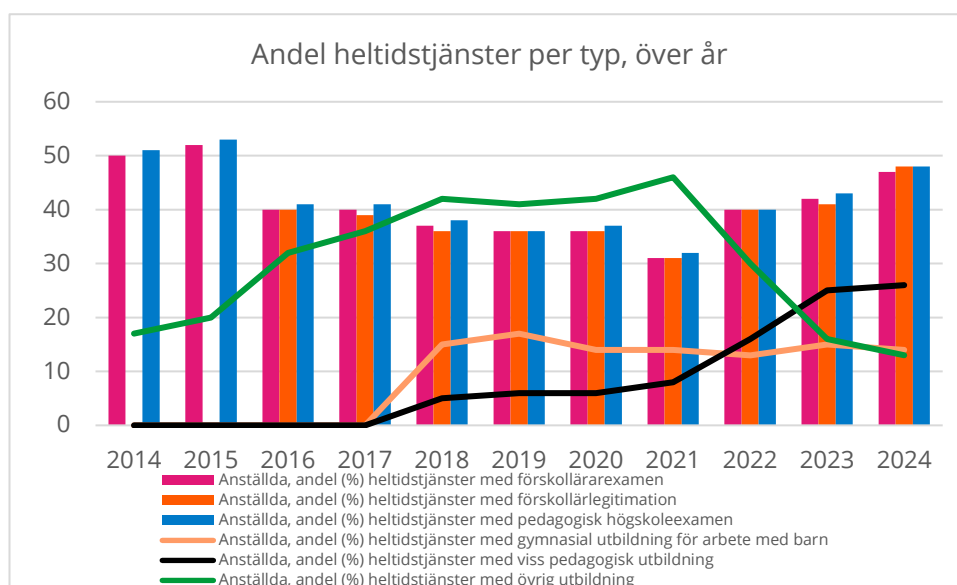

Diagram 2. Andel heltidstjänster per typ av anställning i perioden 2014 – 2024

Dessa resultat innebär vidare att personaltätheten låg på 5,1 barn per heltidstjänst, vilket är i nivå med de senaste åtta års mätningar på lokalnivå och dessutom strax under rikssnittet för det aktuella året. Antal barn per heltidstjänst med förskolläraryrkeslegitimation var i år 10,6, vilket är det lägst uppmätta antalet sedan mätningarna startade för nio år sedan och långt under rikssnittet som i årets mätning låg på 11,1 barn per heltidstjänst med förskolläraryrkeslegitimation.

Mätningar avseende antal barn per heltidstjänst med förskolläraryrkesexamen startade redan 2014, det vill säga två år innan mätningar avseende antal barn per heltidstjänst med förskolläraryrkeslegitimation började genomföras på riksnivå. Analys av nationellt tillgängliga data visar att Katrineholms kommun i årets mätning inte bara uppvisar det bästa internt uppmätta resultatet någonsin, utan också ligger i år under rikssnittet för samtliga mätningar inom båda dessa aktuella parametrar och samtliga år. I och med detta rekordresultat kan det konstateras att personal i Katrineholms kommun har färre barn per heltidsanställning att arbeta med och att barnen samtidigt har tillgång till fler utbildade förskollärare än barn i riket i snitt. Det ska även tilläggas att interna mätningar visar att andel barn per förskolläraryrkesexamen sjunker ännu en gång under 2025 och landar på 8,2 barn per förskolläraryrkesexamen. Jämförelsedata på nationell nivå är inte tillgängliga i skrivande stund.

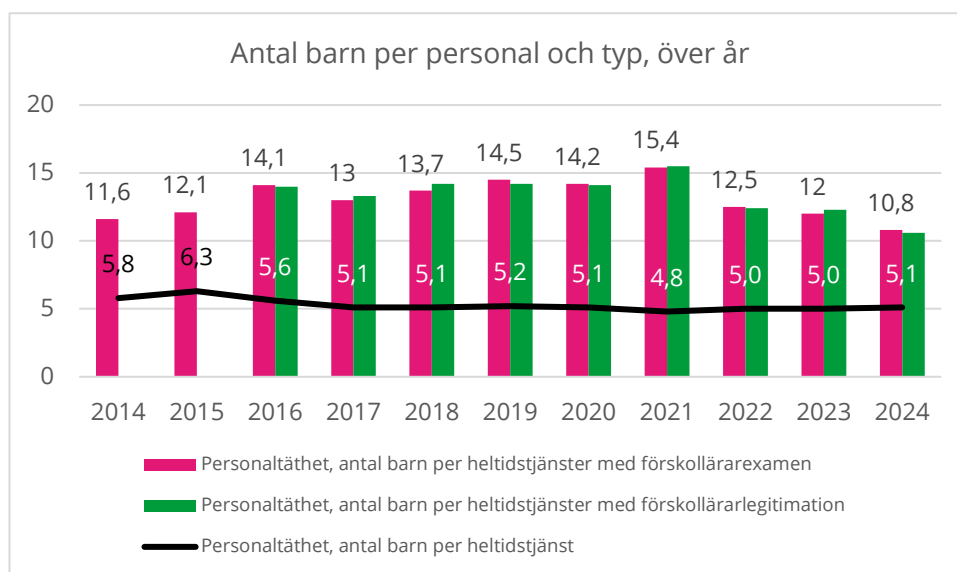

Diagram 3. Antal barn per typ av heltidstjänst i perioden 2014 – 2024

Personalstäthet och barngruppernas storlek utgör centrala organisatoriska förutsättningar inom förskolan. Möjligheterna att organisera barngrupperna på ett ändamålsenligt sätt under dagen är avgörande för barns lärande och utveckling. Vad som kan anses vara en lämplig storlek på barngrupperna ska bedömas utifrån en rad faktorer inklusive personalens kompetens, pedagogiska strategier,

personaltäthet, inne- och utemiljöer samt barngruppens sammansättning där barnens individuella behov och förutsättningar beaktas och tas hänsyn till.

Förskolornas analyser har under flera år inkluderat faktorer som personaltäthet, barngruppens storlek och möjlighet att dela upp barngrupperna under dagen samt hur dessa faktorer påverkar utbildningens kvalitet och utrymme till individuell anpassning. Analyserna visar år efter år att barnens ålder, närvarotider, behov av särskilt stöd, modersmål och socioekonomiska förhållanden har betydelse för och inverkan på utbildningen i förskolan.

Vidare framkommer det även i år att mindre förskolor är särskilt känsliga för förändringar, då barnens närvarotider utgör en stor påverkansfaktor på utbildningen. På mindre enheter används en större del av pedagogernas arbetstimmar på morgonen och sena eftermiddagen, vilket påverkar personaltätheten mitt på dagen när flest barn är närvarande.

Alla försvårande faktorer till trots och oavsett barngruppens sammansättning kvarstår förskolans uppdrag, det vill säga att erbjuda en likvärdig utbildning som kompenserar för skillnader i barnens förutsättningar. Alla barn har olika förutsättningar och förskolan anpassar sin utbildning för att varje barn ska kunna utvecklas så långt det är möjligt.

Demografiska förändringar och volymanpassningar

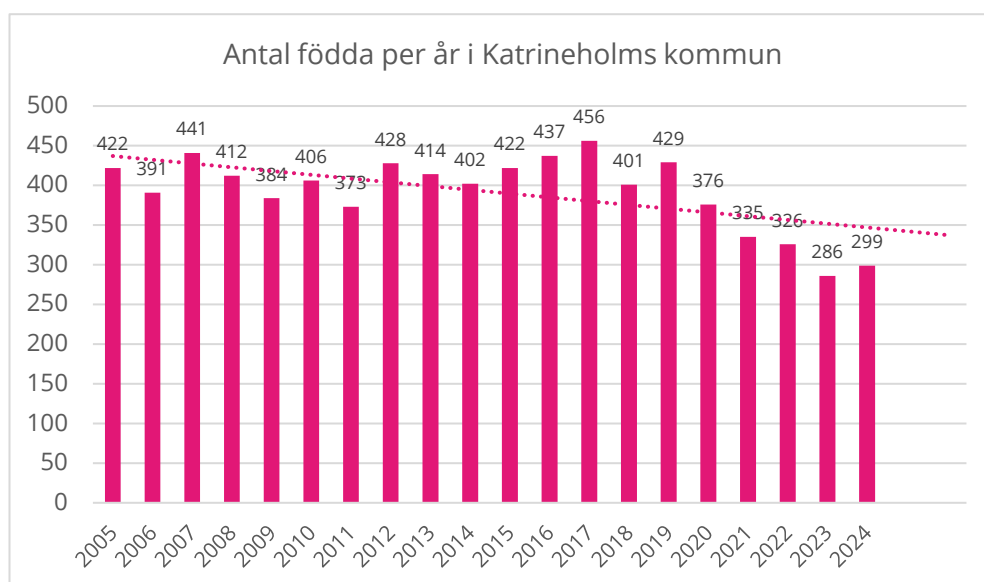

Diagram 4. Antal födda per år i Katrineholms kommun i perioden 2005 – 2024

Hösten 2020 noterade bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen för första gången på flera år ett lägre födelsetal än förväntat enligt prognoserna. De efterföljande fyra mätningarna bekräftade att antalet barn födda i Katrineholms kommun stadigt minskade och i slutet av

2023 kunde förvaltningen konstatera att trenden håller i sig åtta mätningar i rad.

Inför hösten 2024 bedömde förvaltningen att cirka 110 färre barn skulle vara inskrivna i Katrineholms kommunala förskolor jämfört med hösten 2023, och cirka 240 färre än hösten 2022. Denna minskning hade varit pågående sedan hösten 2021.

Den minskade inflyttningen av barnfamiljer till Katrineholms kommun, kombinerad med minskningen av barn födda inom kommunens gränser, präglade läsåret 2023 – 2024 i hög grad. Under hösten 2022 initierades ett omfattande analys- och kartläggningsarbete för att förstå framtidens utmaningar. Planering för adekvata åtgärder genomfördes i samråd med både rektorer och bildningsnämnden.

Hösten 2022 fick förvaltningen också i uppdrag att utreda frågan om dåvarande användning av lokal- och personalresurser samt att identifiera framtida insatser vilka svarar på uppdragets förväntningar gällande möjligheter att optimera användning av lokal- och personalresurser i syfte att säkra god kvalitet på utbildningen.

Syfte med denna utredning var att identifiera möjliga tillvägagångssätt att möta de volymförändringar som identifierats i gruppen barn i förskoleåldern för att på bästa möjliga sätt säkra god kvalitet på omsorg, utveckling och lärande för varje barn i Katrineholms kommunala förskolor. Syftet var i förlängningen att säkra långsiktig, hållbar och likvärdig undervisning av hög kvalitet.

Utredningen resulterade i förslag på flytt av verksamhet från vissa förskolor till andra från höstterminen 2023. Förslaget antogs i bildningsnämnden, plan för åtgärder skapades och därpå gick åtgärderna till verkställighet.

Konkret innebar detta att inskolning av barn från och till de berörda förskolorna påbörjades och genomfördes kontinuerligt och återkommande under hela vårterminen 2023, att systematiskt arbete med samtliga berörda personalgrupper startades för smidig övergång, att strategiskt och operativt stöd från centrala stödresurser till personalgrupperna och rektorerna under hela processen fanns att tillgå samt att information och kontakt med berörda förvaltningar om planerade förändringar för att skapa förutsättningar för långsiktig planering av samtliga processer upprätthölls.

Rektorsgruppen inom förskolan arbetade under aktuellt läsår intensivt med att hålla kontakt med vårdnadshavarna, göra nämnda anpassningar och hålla verksamheterna inom budgetram.

Detta anpassningsarbete fortsatte under de efterföljande åren och i takt med det minskande barnafödandet. Inför höstterminsstart 2025 kan det konstateras att samtliga insatser genomfördes enligt plan och förväntningar och har gett ovan nämnda resultat med både fler utbildade pedagoger per barn och färre barn per heltidstjänst än riket i snitt. Detta gedigna arbete leder till slutsatsen att förskolorna i

Katrineholms kommun har bättre förutsättningar för genomförande av en högkvalitativ utbildning höstterminen 2025 än förskolorna i riket i snitt.

Uppsökande verksamhet

Sedan den 1 juli 2023 måste alla kommuner arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Inför hösten det år ett barn fyller tre år ska kontakt tas med vårdnadshavarna till de barn som inte har plats i förskolan.

Ansvaret består av två delar:

- uppsökande verksamhet och
- erbjudande av förskoleplats till vissa grupper av barn

Dessa bestämmelser syftar till att fler barn ska gå i förskolan och få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska.

I Katrineholms kommun startade arbetet med uppsökande verksamhet och erbjudande av förskoleplatser redan under april 2023 och har fortsatt två gånger per år sedan dess, april och oktober varje år.

Vårdnadshavare till totalt 35 barn folkbokförda i kommunen och utan placering i förskolan kontaktades och erbjöds plats april 2025. Vårdnadshavare till 11 barn tackade ja till erbjudandet i denna omgång av uppsökande verksamhet.

Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen planerar att genomföra fler kontakttillfällen under det kommande läsåret och fortsätter att erbjuda platser till de familjer som har valt att tacka nej till eller inte svarat på erbjudandet under vårterminen 2025.

Samtidigt vittnar rektorernas summerande analyser om att det finns ett antal barn i Katrineholms förskolor som är inskrivna i förskolan, men som inte har kontinuerlig närvaro. Antal barn med betydande frånvaro skiftar även mellan förskolorna och då särskilt inom centralorten.

Även om anledningar till frånvaro behöver kartläggas ännu djupare under det kommande året än det har gjorts hittills, bedöms de vanligaste anledningarna till frånvaro i förskolan även i år vara dåliga väderförhållanden, föräldraledighet för yngre syskon samt avstånd från hemmet till förskolan.

Rektorerna uttrycker ett behov av att identifiera former för uppsökande verksamhet även för dessa grupper av barn. Även om barns frånvaro från förskolan inte är en ny företeelse, har behov av åtgärder aktualiserats utifrån förskolans uppdrag att söka upp barn som riskerar att inte erbjudas utbildning och undervisning inom förskolans ramar.

Läroplansuppdraget

Utbildningens syfte i förskolan är att främja barns utveckling, lärande och omsorg i en helhet. Under det gångna läsåret har förskolorna fortsatt att

fördjupa arbetet med att konkretisera läroplansuppdraget och då med särskilt fokus på undervisningens innehåll och kvalitet. Professionsbegrepp såsom spontan och planerad undervisning, läroplansmål, formativt lärande, tillgängliga lärmiljöer, systematiskt kvalitetsarbete, pedagogisk dokumentation med mera är centrala i förskolornas utvecklingsarbete. Genom att fördjupa sig i begrepp i relation till förskolans uppdrag ökar medvetenheten om hur undervisningen kan bidra till barns utveckling och lärande.

Ett pågående utvecklingsområde bedrivs på samtliga enheter för att förankra dessa begrepp i den dagliga praktiken. Rektorer beskriver hur personalen genom teoretisk fördjupning i ökande grad reflekterar kring och kritiskt granskar sin undervisning, vilket i nästa steg också stärker det kollegiala lärandet. Detta bidrar i sin tur till en ökad samsyn avseende utbildningens syfte och genomförande.

Flera rektorer vittnar om hur pedagoger går från att endast motivera det de gör till att använda teorier som verktyg för att utveckla och förändra sin praktik. Detta är ett tecken på att viktiga steg i riktning mot förskolans uppdrag att vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet tas i förskolorna i Katrineholms kommun. Denna fördjupning är en del av professionsutvecklingen där undervisning och lärande får ett allt tydligare fokus, dock med fortsatt tonvikt på omsorg, utveckling och lärande som en helhet där leken genomsyrar utbildningen.

Samtidigt kvarstår utmaningar. Det krävs både kompetens och utrymme i verksamheten för att möjliggöra detta reflekterande arbetssätt. Enligt Lpfö 18 ska förskolan stimulera barns nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära; delar som förutsätter ett medvetet, närvarande och reflekterande pedagogiskt ledarskap.

En fördjupad analys av innehåll i enheternas kvalitetsrapporter och presentationer på kvalitetsdialogerna indikerar att den teoretiska förankringen och förståelsen för undervisningsuppdraget varierar mellan förskolor, arbetslag och medarbetare. Det finns en risk att denna variation påverkar likvärdigheten i hur undervisningen utformas och analyseras. Även om variationen i analyskompetens inte per automatik speglar skillnader i faktisk undervisningskvalitet, väcker den viktiga frågor om vilka stödbehov som finns på enhetsnivå.

För att säkerställa att alla barn ges likvärdiga förutsättningar att utvecklas och lära, oavsett vilken förskola de går på, krävs en fördjupad analys av nuläget. Denna analys bör syfta till att klarlägga huruvida insatser behöver riktas mot att stärka personalens analyskompetens eller om det även finns behov av att förbättra undervisningskvalitet i förekommande fall. Lpfö 18 är tydlig med att likvärdighet är en grundläggande princip i utbildningen. Det är därmed av avgörande betydelse att förskolornas utvecklingsarbete bedrivs med hög analytisk skärpa och i nära dialog mellan pedagoger och rektorer.

Lärmiljöer

Utvecklingen av tillgängliga, inspirerande och pedagogiskt genomtänkta lärmiljöer har fortsatt att vara ett prioriterat område inom Katrineholms kommunala förskolor under läsåret 2024–2025. Årets analyser bekräftar en långsiktig och systematisk kvalitetsutveckling, där lärmiljöns utformning ses som en integrerad del av undervisningen och en grundförutsättning för att kunna möta alla barns behov.

I förskolornas kvalitetsrapporter och i de genomförda kvalitetsdialogerna framhålls att arbetet med lärmiljöer präglas av medvetenhet, struktur och kontinuitet. Många enheter visar på hög måluppfyllelse i relation till läroplanens krav på lärmiljöer som ska vara trygga, tillgängliga, utmanande och främjande för barns lek, utveckling och lärande. Slutsatsen är att lärmiljön förstås i allt högre grad som ett dynamiskt samspel mellan fysisk miljö, pedagogisk intention och barns egna perspektiv.

Analyser från verksamheterna pekar på att ett gemensamt språk inom arbetslagen och en ökad samsyn kring lärmiljöns syfte och funktion har gett positiva effekter. Arbetslagens förmåga att systematiskt anpassa och förändra miljön utifrån observationer av barnens behov har förstärkts, vilket bidrar till en mer likvärdig utbildning och högre kvalitet i undervisningen. I många förskolor har den pedagogiska dokumentationen integrerats i arbetet med att kontinuerligt utvärdera och utveckla miljöerna.

Det råder dock fortsatt variation i förutsättningar och användning av den fysiska miljön. Vissa förskolor verkar i nybyggda eller renoverade lokaler, där utformningen i högre grad stödjer lek, delaktighet och rörelse. Andra förskolor bedriver sin verksamhet i äldre byggnader där den fysiska miljön ställer högre krav på kreativitet, omorganisering och anpassning. Det framgår dock i analyserna att nybyggda lokaler inte per automatik leder till högre kvalitet i lärmiljön utan att avgörande är i vilken grad pedagogerna förmår tolka, forma och använda miljön i undervisningssyfte.

Förskollärarens roll är därmed central. Det är det professionella förhållningssättet och det kollegiala lärandet som i praktiken avgör lärmiljöns kvalitet, inte lokalens standard i sig. Detta bekräftas i flera enheters analyser där pedagogens didaktiska intention lyfts fram som nyckelfaktor för att skapa tillgängliga och utvecklande miljöer.

Sammantaget visar årets uppföljning att förskolorna har stärkt sin förståelse för lärmiljön som pedagogiskt verktyg. Utmaningen framåt handlar om att ytterligare fördjupa det systematiska arbetet med att kontinuerligt anpassa miljöerna utifrån varje barngrupps sammansättning, behov och förutsättningar för att säkerställa att varje barn ges likvärdiga möjligheter att utforska, leka, delta och lära i miljöer som inspirerar till lärande i vid bemärkelse.

Språkutvecklande arbete

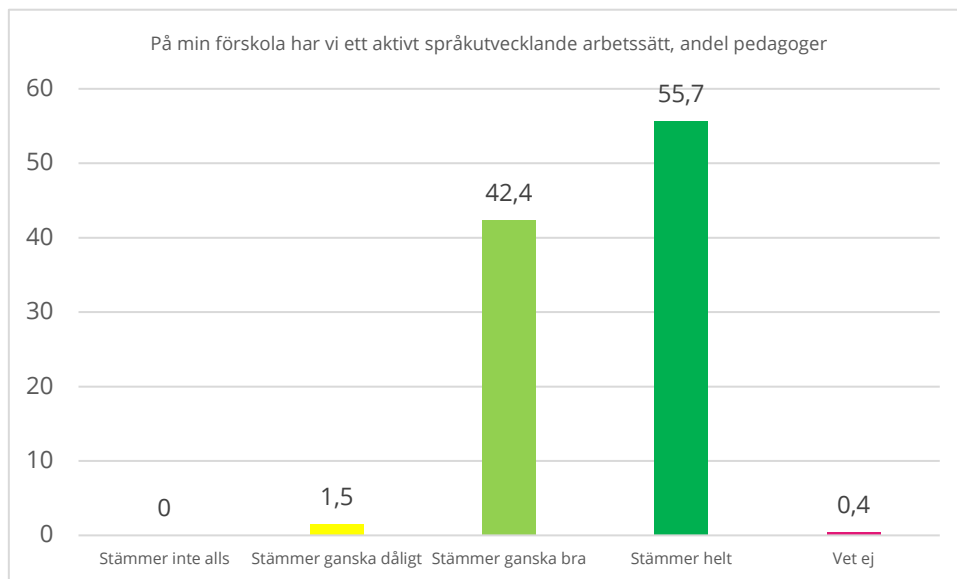

Diagram 5. Pedagogernas bedömning avseende aktivt arbete med språkutvecklande arbetssätt, vårterminen 2025

Ett av förskolans mest grundläggande uppdrag är att stödja alla barns språkutveckling, både i svenska språket och i andra modersmål. Lpfö 18 tydliggör att utbildningen ska bidra till barns förståelse för språkens betydelse, språkets variationsrikedom och flerspråkighetens värde. I en kommun där en betydande andel av barnen har annan språklig bakgrund än svensk, är detta uppdrag särskilt komplext och avgörande för att säkerställa likvärdiga förutsättningar.

Årets uppföljning visar att det språkutvecklande arbetet har stärkts i jämförelse med tidigare år. Diagrammet ovan visar att 98,1 procent av de svarande pedagogerna upplever att deras förskola arbetar aktivt med språkutvecklande arbetssätt, varav 55,7 procent instämmer helt. Endast 1,5 procent anger att påståendet stämmer ganska dåligt, och ingen anger att det inte stämmer alls. Det tyder på en stark närvaro av språkutvecklande ambitioner i praktiken, även om det finns viss variation i hur långt arbetet kommit.

Föregående års analyser pekade på brister i kompetensförsörjningen, svårigheter att rekrytera språkligt kompetent personal och en otydlig förståelse för uppdraget hos vissa medarbetare. Dessa utmaningar kvarstår i viss mån, men har i högre grad än tidigare mötts av strukturerade och långsiktiga insatser. Det finns numera en gemensam förståelse för problematiken inom hela organisationen och utvecklingsinsatserna drivs såväl på förskolenivå som i samverkan med bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen. Detta arbete har skapat bättre förutsättningar för förskolan att främja barnens språkutveckling.

Ett viktigt steg i denna riktning är kommunens deltagande i Ifous-programmet Språkutvecklande förskola, där samtliga förskolor medverkar. Programmet syftar till att öka den pedagogiska

kompetensen kopplat till språkutvecklande arbetssätt, med fokus på inkluderande metoder, språkstödande miljöer och kollegialt lärande. Satsningen har skapat förutsättningar för ett mer sammanhållet och kunskapsbaserat utvecklingsarbete över hela kommunen.

Barnens språkliga förutsättningar är olika och behovet av kompensatoriska insatser är stort. En tredjedel av barnen i förskolan har utländsk bakgrund, vilket ofta innebär att svenska inte är deras förstaspråk. Det ställer höga krav på förskolornas förmåga att kombinera språkstimulans med trygg omsorg och individanpassad undervisning. Årets analys visar att dessa utmaningar i allt högre grad bemöts med medvetna strategier, särskilt där språkstödande arbete integreras i vardagliga aktiviteter och i planerad undervisning.

Samtidigt kvarstår behov av fortsatt kompetensutveckling, särskilt inom modersmålsstöd, interkulturell kommunikation och undervisningsstrategier som bygger på flerspråkighet som resurs. För att säkra en likvärdig språkutveckling för alla barn behöver insatser riktas både mot individuell pedagogisk praktik och mot strukturer för bemanning, planering och uppföljning.

Kartläggningsmaterial

Enligt förskolans läroplan ska förskolan bland annat ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- förståelse för rum, tid och form, och grundläggande egenskaper hos mängder, mönster, antal, ordning, tal, mätning och förändring, samt att resonera matematiskt om detta,
- förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp.

Förskolans måluppfyllelse bedöms inte på individnivå. I stället utvärderas graden av måluppfyllelse utifrån hur väl förskolorna bedriver sin verksamhet i riktning mot de nationella målen i skollagen och läroplanen.

Första formella kartläggning på individnivå sker under höstterminen i förskoleklass, där Skolverkets material Hitta språket och Hitta matematiken används. Mer information om dessa kartläggningar återfinns i kapitlet om förskoleklass.

För att stärka kopplingen mellan förskolans undervisning och resultaten i förskoleklass inledde bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen under höstterminen 2023 ett analysarbete med syfte att identifiera varje barns tidigare förskoleplacering och koppla detta till kartläggningsresultaten i förskoleklass. Genom att aggregera och återkoppla resultat på gruppnivå till respektive förskola har ett nytt analysverktyg utvecklats som ska stödja rektorer och arbetslag i planering, prioritering och utveckling av undervisningen.

Under vårterminen 2025 har förskolorna fått tillgång till dessa resultat som en del av det bredare enhetsanalysarbetet. Resultaten möjliggör en reflektion kring vilka områden som förskolan lyckas särskilt väl med och vilka som kan behöva prioriteras ytterligare för att säkerställa att undervisningen ger barnen bästa möjliga grund inför fortsatt skolgång. Analysen kombineras med annan dokumentation samt kunskap om strukturella förutsättningar, vilket ökar precisionen i bedömningen av vilka insatser som kan vara mest relevanta.

Resultaten från kartläggningsmaterialet i förskoleklass höstterminen 2024, fördelade utifrån vilken förskola barnen varit placerade på före skolstart, ser ut enligt diagrammet nedan.

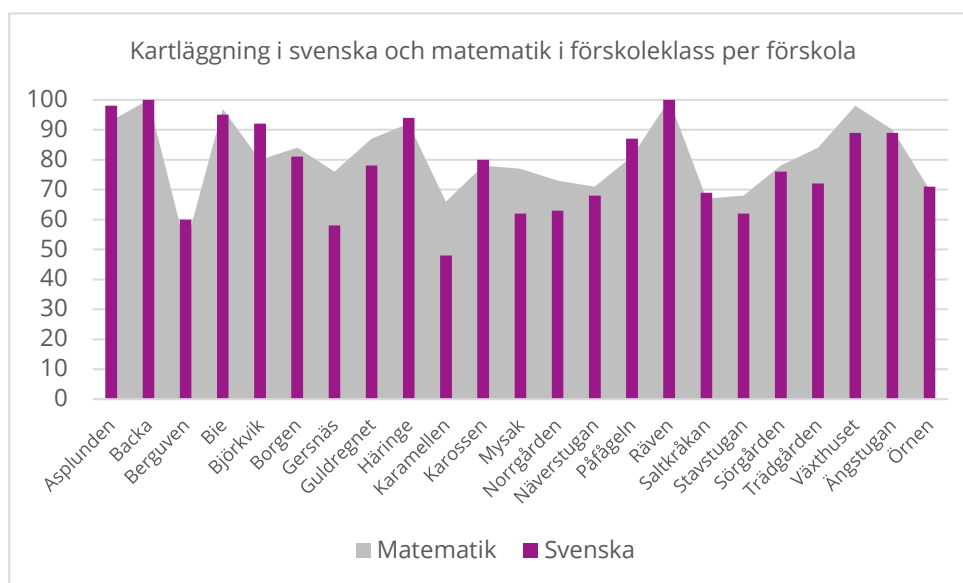

Diagram 6. Resultat från kartläggningar i "Hitta språket" och "Hitta matematiken" i förskoleklass, fördelat per placering i förskola, höstterminen 2024

Det är av stor vikt att framhålla att detta arbetssätt är under uppbyggnad. Det infördes föregående läsår och modellen för datainsamling och återkoppling är fortfarande under utveckling. Endast ett jämförelsevärde över tid finns i nuläget, varför resultaten bör tolkas med stor försiktighet. Dessutom kan variationer i genomförandet mellan olika lärare i förskoleklass påverka utfallen. På sikt bedöms dock modellen ge värdefulla insikter för såväl systematisk uppföljning som undervisningsutveckling inom förskolan.

Genom att kombinera kartläggningsresultat från skolstart med förskolans dokumentation, observationer och kontextuella data stärks möjligheterna till ett mer träffsäkert och långsiktigt förbättringsarbete. På så vis kan analysen av undervisningens genomslag bli ett redskap för ökad likvärdighet och kvalitet i förskolans utbildning.

Måluppfyllelse i förskolan

Utbildningen i förskolan ska bedrivas i riktning mot de nationella målen i skollagen och förskolans läroplan och huvudmannen har det yttersta ansvaret för att säkerställa att detta sker. Rektorns pedagogiska ledarskap, förskollärarnas ansvar för undervisningen och arbetslagets gemensamma arbete utgör tillsammans grunden för att skapa en utbildning med hög kvalitet, där alla barn ges förutsättningar att utvecklas och lära.

Enligt Skolverkets definition av måluppfyllelse i förskolan avser detta i vilken utsträckning verksamheten arbetar mot de mål som anges i läroplanen. Dessa mål är formulerade som strävansmål, vilket innebär att de inte ska tolkas som krav på prestation på individnivå, utan som vägledande för verksamhetens innehåll, arbetssätt och förväntade kvalitetsutveckling. Förskolan ska ge varje barn reella möjligheter att utvecklas inom samtliga målområden, i enlighet med sina förutsättningar.

För att detta ska vara möjligt krävs att verksamheten dokumenterar, följer upp, analyserar och utvecklar undervisningen på ett systematiskt och kontinuerligt sätt. Läroplanen förtydligar att förskollärare har ett särskilt ansvar för att varje barns utveckling och lärande kontinuerligt följs, dokumenteras och analyseras, i syfte att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att nå läroplanens mål.

Det pedagogiska arbetet med måluppfyllelse bygger därför i hög grad på analys av undervisningen och på individuell dokumentation. Under läsåret 2024 – 2025 har dokumentationsarbetet i flera förskolor blivit mer konkret, fokuserat och målorienterat jämfört med tidigare år. Ett flertal enheter har börjat formulera utvecklingsområden med direkt koppling till analys av läroplansmål, vilket är ett steg mot en mer systematisk kvalitetssäkring av undervisningen.

Ett stöd i detta arbete är det digitala verktyget Unikum, som implementerats i förskolorna under föregående läsår. Införandet har tydliggjort vikten av att all dokumentation bygger på en systematisk pedagogisk planering och att barnens frånvaro kan påverka dokumentationens fullständighet. Det framgår ibland annat kvalitetsdialogerna att barn med låg närvaro inte alltid blir föremål för samma systematiska uppföljning, vilket kan skapa ojämlikheter i hur måluppfyllelse synliggörs.

Analysarbetet visar samtidigt att det kvarstår utmaningar i att aggregera måluppfyllelse till grupp-, förskole- och huvudmannanivå. Det saknas i

nuläget komparativa data på dessa nivåer, vilket försvårar möjligheterna att följa utvecklingen över tid på ett samlat sätt.

Rektorer och försteförskollärare beskriver även andra faktorer som påverkar måluppfyllelsen. I vissa undervisningssituationer riskerar barn att inte ges tillräckliga möjligheter att tillämpa och befästa nya kunskaper innan nya moment introduceras. Detta har, enligt vittnesmål från professionen, i flera fall lett till att pedagoger valt att frånga ursprungliga planeringar och fördjupa undervisningen i ett område under längre tid i syfte att säkerställa att lärandet får förankring. Förvaltningen konstaterar att det här pågår en viktig professionsutveckling där undervisningens innehåll och tempo allt oftare anpassas efter barnens behov och mognadsnivå.

Vidare framkommer det i analysarbetet att vissa läroplansmål inte alltid får tillräckligt utrymme i den planerade undervisningen. Det kan handla om att fokus hamnar på specifika aspekter inom ett målområde, medan andra delar förblir mindre uppmärksammade. Detta är en viktig iakttagelse för det fortsatta utvecklingsarbetet, där ambitionen är att säkerställa att barn får möta hela bredden av utbildningens innehåll och inte enbart delar av den.

Sammanfattningsvis pekar årets analys på en positiv utveckling i arbetet med måluppfyllelse. Flera förskolor har stärkt sin förmåga att dokumentera och analysera barns lärande i relation till läroplanens mål. Arbetet är dock inte genomgående i hela organisationen ännu och fortsatt utveckling krävs för att säkerställa likvärdighet och progression i det pedagogiska innehållet. En fortsatt prioritering är att fördjupa det kollegiala lärandet kring undervisningens kvalitet och utforma analysprocesser som fungerar som ett reellt stöd för förbättring av utbildningen.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- **Kompetensförstärkning:** Andelen heltidstjänster med förskollärlärolegitimation har ökat markant och ligger nu över rikssnittet. Även personaltätheten är god och antalet barn per legitimerad pedagog är det lägsta sedan mätningarna började.
- **Systematiskt kvalitetsarbete:** Undervisningens innehåll och genomförande dokumenteras och analyseras i ökande grad, vilket stärker arbetet med måluppfyllelse och bidrar till en mer likvärdig utbildning.
- **Språkutvecklande arbetssätt:** Samtliga förskolor deltar i Ifous-programmet "Språkutvecklande förskola" och nästan alla pedagoger uppger att språkutveckling är en aktiv del av verksamheten.

- Tillgängliga lärmiljöer: Förskolorna visar en ökad medvetenhet om lärmiljöns betydelse. Många enheter har utvecklat miljöer som är trygga, utforskande och utmanande, med stöd i pedagogisk dokumentation och kollegialt lärande.
- Datadriven utveckling: Ett nytt analysverktyg har införts som kopplar resultat från kartläggning i förskoleklass till barnens tidigare förskoleplacering, vilket stärker förskolans förmåga att utvärdera och utveckla undervisningen.

För att vidareutveckla kvaliteten i förskolan behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Likvärdighet i undervisning och analyskompetens: Variationer i hur undervisningsuppdraget tolkas och analyseras mellan olika arbetslag och enheter indikerar behov av riktade insatser för att stärka den pedagogiska analysförmågan och öka samsynen kring läroplanens helhetsuppdrag.
- Systemstöd för aggregerad analys: Det saknas i dagsläget fullt utbyggda verktyg för att följa måluppfyllelse på grupp- och kommunnivå, vilket begränsar möjligheten till gemensamma slutsatser och prioriteringar. Det krävs investering i system och strukturer som möjliggör datadriven analys, jämförelse över tid och samlad utvecklingsstyrning.
- Pedagogisk kontinuitet vid frånvaro: Dokumentationen gällande utveckling och lärande för barn med hög frånvaro är i förekommande fall bristfällig. Det kan leda till ojämlikheter och bör adresseras med strategier för att säkerställa likvärdig dokumentation och kompletterande uppföljning.
- Helhetsomfång i läroplansarbetet: Vissa målområden tenderar att få mindre utrymme i planeringen, vilket riskerar att begränsa utbildningens innehåll. Det krävs ökad medvetenhet om att hela läroplanens bredd ska omfatta varje barn.
- Fortsatt kompetensutveckling inom flerspråkighet och modersmålsstöd: Även om mycket arbete gjorts, kvarstår behov av att förstärka kompetensen inom språk- och kulturmedveten pedagogik för att möta barns olika språkliga förutsättningar.

Många av de grundläggande faktorer som påverkar barns utveckling i förskolan, såsom språklig stimulans, trygghet och tidiga insatser, utgör också förutsättningar för en god övergång till förskoleklass och vidare skolgång. Dessa frågor återkommer i analysen av förskoleklassens verksamhet, men också som bärande teman i den tematiska analysen längre fram i rapporten.

Förskoleklass

Läroplanerna för förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan betonar vikten av en samverkande helhet där skolformerna tillsammans främjar elevers utveckling och lärande. Övergångar mellan skolformerna ska präglas av strukturerat samarbete, där kunskap och information om utbildningens innehåll delas mellan verksamheterna. Detta är avgörande för att skapa kontinuitet, sammanhang och progression i barnens och elevernas utbildningsväg.

Progression innebär en medveten och systematisk vidareutveckling av redan påbörjade kunskaper och erfarenheter. För att säkerställa progression i undervisningen krävs både tydliga rutiner för informationsöverföring vid övergångar och en fördjupad förståelse för barns och elevers tidigare erfarenheter, kunskapsnivåer och förväntningar. Barns och elevers perspektiv är därmed en viktig utgångspunkt i arbetet med att forma en sammanhållen utbildning.

Sedan den 1 juli 2019 omfattas förskoleklassen av lagstadgade krav på tidiga stödinsatser genom den så kallade garantin för tidigt stöd. Syftet med garantin är att säkerställa att elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd identifieras och får adekvata insatser i ett så tidigt skede som möjligt. I detta arbete är det obligatoriskt att använda Skolverkets kartläggningsmaterial inom språklig medvetenhet och matematiskt tänkande under höstterminen i förskoleklass. Det är huvudmannen som bär ansvar för att kartläggningen genomförs enligt riktlinjerna. I Katrineholms kommun är målsättningen att kartläggningen ska vara avslutad på samtliga enheter senast vecka 40.

Kartläggningsmaterialet heter "Hitta språket" och "Hitta matematiken". "Hitta språket" och "Hitta matematiken" består av fyra aktiviteter per område. Dessa är följande:

Svenska	Matematik
Vi berättar och beskriver	Mönster
Vi lyssnar och samtalar	Tärningsspel
Vi kommunicerar med bokstäver och symboler	Sanden/riset
Vi urskiljer ord och språkljud	Lekparken

Tabell 1. Aktiviteter enligt det obligatoriska kartläggningsmaterialet "Hitta språket" och "Hitta matematiken".

Katrineholms kommun har sedan några år tillbaka valt att vidareutveckla detta arbete till att, förutom den obligatoriska kartläggningen, även omfatta fyra prognos-och bedömningsmoment under respektive läsår.

De summerande analyserna visar att rektorerna ser stora fördelar med kartläggningsmaterialet och det utökade arbetet med prognostisering och bedömning. De betonar att detta tillvägagångssätt gör det möjligt att tidigt identifiera och adressera behov, vilket i sin tur bidrar till en mer individanpassad och effektiv undervisning.

Genom kontinuerlig uppföljning och bedömning kan förskolor och skolor i Katrineholm bättre stödja varje barns utveckling och lärande, och därmed förbättra måluppfyllelsen i enlighet med läroplanens mål.

Vid uppföljning av den årliga måluppfyllelseundersökningen, som en del av arbetet med den språkliga och matematiska utvecklingen för eleverna i förskoleklass, framträdde det en markant anomali vid första sammanställningen som gjordes höstterminen 2021. Denna bestod i att elever i förskoleklass i högre grad nådde målen i matematik än i svenska. Avvikelsen återfanns även på vårterminen och skilde sig både från nationella som interna jämförelser av dessa två ämnen över år och årskurser. Bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen beslutade att nogsamt följa och analysera relationen mellan måluppfyllelsen i de aktuella ämnena under de efterföljande läsåren i syfte att sätta in adekvata insatser.

Den identifierade avvikelsen konstaterades även i analyser av resultat de efterföljande åren (oktober 2022 och 2023) och så även i årets mätning, där diskrepansen mellan elevernas resultat i svenska och matematik var ännu mer markant än tidigare. Medan resultaten i matematik ökade i jämförelse med föregående år, sänktes elevernas resultat i svenska signifikant och låg höstterminen 2024 på den lägsta nivån de senaste tre åren. Detta trots den medvetna och gedigna satsningen på språkutvecklande arbetssätt i förskolan.

Denna fortsatta diskrepans, som indikerar ett behov av att ytterligare analysera och ompröva de strategier som används för att stärka språkutvecklingen i förskolan, förmedlades till förskolans ledning för att säkerställa att eleverna i framtiden får likvärdiga möjligheter att nå målen i båda ämnena.

I förskoleklassen sattes riktade insatser med fokus på språk in och kontinuerliga mätningar genomfördes i den aktuella elevgruppen. Vid vårterminens slut kan det konstateras att utvecklingen har varit mycket positiv och att eleverna i Katrineholms kommunala förskoleklasser når vid vårterminens slut den högst uppmätta måluppfyllelsen inom såväl svenska som matematik sedan mätningarna startade för fyra år sedan. Det kan vidare konstateras att, även om progressionen i ämnet svenska varit högre, når eleverna något högre faktisk måluppfyllelse i ämnet matematik.

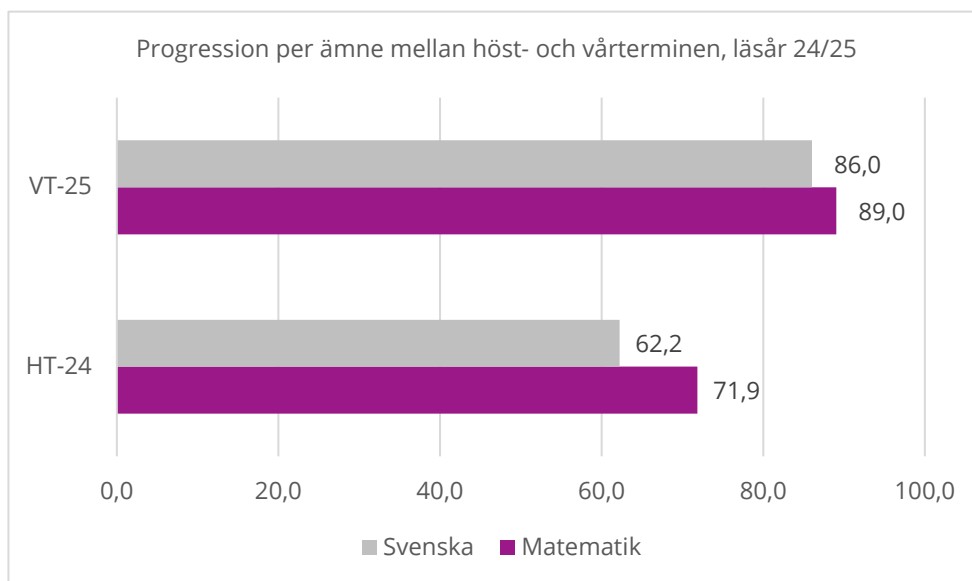

Diagram 7. Progression i matematik och svenska i förskoleklass, läsår 2024 – 2025

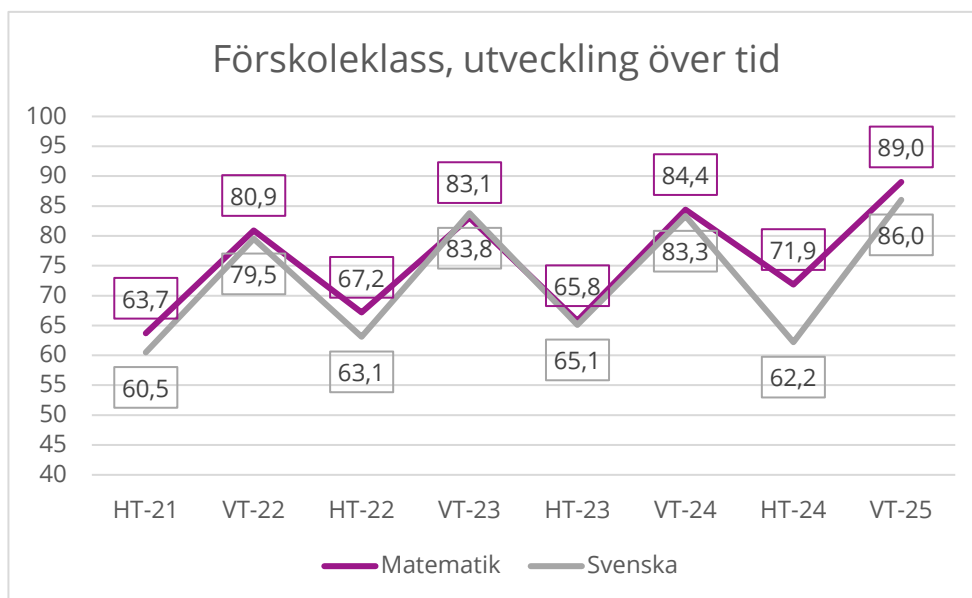

Diagram 8. Progression i matematik och svenska i förskoleklass över år

På höstterminen nådde 71,9 procent av eleverna målet i matematik medan endast 62,2 procent nådde målet i svenska. Detta innebär att ingångsvärdena för årets elevgrupp var lägre i svenska men högre i matematik än för föregående läsårs elevgrupp. Progressionen mellan höst- och vårterminen för elever på samtliga skolor totalt visade sig vara god i både svenska och matematik. Vårterminen 2025 bedömdes 86,0 procent av eleverna i förskoleklassen nå målet i svenska och 89,0 procent nå målet i matematiken. Resultaten i matematiken såväl som i svenska är därmed de högst uppnådda sedan mätningarna startade.

Trots de goda resultaten på aggregerad nivå är det viktigt att påpeka att progressionen har uteblivit på några av skolorna. Fördjupade analyser behöver därför göras på respektive enhet. Förvaltningen har i

analysarbetet identifierat en hypotes att utgå ifrån i de kommande fördjupade analyserna. Hypotesen är att resultaten på skolor där progressionen har uteblivit kan ha koppling till elever som i framtiden kommer att läsa svenska som andraspråk. Detta stöds delvis av resultat från bland annat bedömningar som genomförs i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1.

För att identifiera de mest centrala orsakerna till avvikelserna kommer förvaltningen under det kommande läsåret att genomföra fördjupade analyser på individnivå tillsammans med förskollärare på de förskolor där eleverna gick innan de började förskoleklass. Vidare kommer analyser på individnivå genomföras tillsammans med lärare i årskurs 1 där elevernas kunskaper kommer att kartläggas med hjälp av bedömningsstöd.

Under läsåret 2021 - 2022 identifierades det att elever i förskoleklass inte använde digitala lärmittel enligt läroplanskrav. I syfte att sätta in adekvata insatser inom det identifierade problemområdet beslutade förvaltningen att göra en särskild satsning på förskoleklass under läsåret 2022 - 2023. Satsningen bestod av tre steg. I steg ett implementerades 1 – 1, en iPad per elev, i förskoleklass. I och med denna satsning hade samtliga elever från förskoleklass till och med årskurs tre på gymnasieskolan utrustats med ett eget digitalt verktyg.

I steg två startades samarbete med en pedagog i en förskoleklass och central verksamhetsutvecklare. Observationer, punktinsatser och utbildningstillfällen genomfördes tillsammans med elever och pedagogen. Erfarenheter och kunskaper som införskaffades under denna tid låg till grund för nästa steg i att utveckla undervisningen med stöd av såväl digitala som analoga läromedel i samtliga förskoleklasser i Katrineholms kommun under de kommande läsåren. Samtliga insatser har, förutom utveckling av digital kompetens, kopplats till fokusområdet språkutveckling i tidiga åldrar samt undervisning i matematik.

Det praktiska arbetet, som är steg tre, innebar såväl strategiskt som operativt arbete och startade höstterminen 2023. En centralt anställd verksamhetsutvecklare hade ansvar för planering och genomförande av samtliga insatser. Under detta steg har exempelvis nätverksträffar med föreläsningar och praktiska inslag genomförts för samtliga lärare i förskoleklass, besök i klassrum och självskattningar på olika nivåer har gjorts, undervisningsmaterial har skapats och testats och nya former för kartlägningsarbetet har tagits fram.

Detta utvecklingsarbete har gett ett mycket gott utfall och har lett till att bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har valt att implementera framgångar från projektet i ordinarie verksamhet, vilket innebär att en centralt anställd verksamhetsutvecklare kommer att leda utvecklingsarbetet i förskoleklasserna under de kommande åren. Insatserna kommer att följas och justeras under ett par års tid och i möjligaste mån anpassas till respektive skolas förutsättningar och behov.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Systematisk uppföljning: förvaltningen har utvecklat ett strukturerat och prognosstyrt uppföljningssystem med flera mätpunkter som möjliggör datadriven analys och tidiga insatser.
- Fokus på progression: Genomarbetat fokus på övergångar, med förståelse för hur tidigare erfarenheter påverkar lärandet.
- Digital kompetens: verksamhetsövergripande implementering av digitala verktyg har integrerats i undervisningen med goda resultat.
- Höjd undervisningskvalitet: Kontinuerlig positiv utveckling i måluppfyllelse är en stark indikation på välfungerande undervisningspraktik och centralt verksamhetsutvecklingsstöd som både driver och förvaltar utvecklingsinsatser långsiktigt.

För att nå högre måluppfyllelse i förskoleklass behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Fördjupad analys av resultat i svenska: Skillnader i måluppfyllelse mellan matematik och svenska på höstterminen kvarstår och är ökande. Fördjupad analys av diskrepans i resultat krävs tillsammans med förskolan för att identifiera bakomliggande orsaker.
- Likvärdig progression: På några skolor uteblir progressionen, vilket kräver riktade insatser och lokala kvalitetsdialoger för att säkerställa likvärdig progression på samtliga enheter.
- Tydligare koppling mellan förskolans undervisning och resultat i förskoleklass: Samverkan behöver fördjupas ytterligare, exempelvis genom de i förekommande fall redan pågående gemensamma analysmötena mellan förskollärare och lärare i förskoleklass för ökad pedagogisk kontinuitet.
- Hållbar användning av digitala verktyg: Det finns behov av att kontinuerligt följa upp hur de digitala verktygen används, särskilt kopplat till undervisningens syfte.
- Språkstöd: Även i förskoleklass bör strategier för differentiering och språkstöd fortsätta utvecklas och då med särskilt fokus på språkutveckling bland elever med svenska som andraspråk.

Dessa fokusområden är viktiga för att säkerställa en långsiktig och högkvalitativ undervisning i förskoleklassen som främjar alla barns utveckling och lärande. Utvecklingsbehov kopplade till exempelvis språkstöd och samverkan mellan pedagoger i övergången från förskola återkommer även i kapitlen om fritidshem och årskurs F–5. Dessa områden analyseras även vidare i den tematiska analysen, särskilt vad gäller likvärdighet, relationskompetens och språkutveckling.

Fritidshem

Fritidshemmen har ett tydligt uppdrag att stimulera elevernas utveckling och lärande, vilket sedan läsåret 2017/2018 är reglerat i en egen del av läroplanen. Sedan den 1 juli 2019 krävs också lärarlegitimation för undervisning i fritidshemmet. Dessa förändringar har successivt stärkt fritidshemmens roll i skolväsendet och tydliggjort uppdraget att stimulera elevers utveckling och lärande under hela dagen, inte enbart under lektionstid.

Under de senaste åren har arbetet med att implementera läroplansuppdraget varit ett prioriterat utvecklingsområde i Katrineholms kommun. Kompetensutvecklingen har skett stegvis genom målmedvetna insatser. Insatserna har främst riktats mot att öka undervisningskompetensen hos personalen och säkerställa att fritidshemmens verksamhet genomsyras av en tydlig pedagogisk riktning.

Fritidspedagoger och lärare i fritidshem som deltagit i fortbildningar, ledda av förvaltningens fritidshemsutvecklare, har tillägnat sig ett tydligare professionellt språk och en djupare förståelse för läroplanens mål och intentioner. Det har dock medfört en viss variation i kompetensnivån inom personalgruppen, vilket underströk behovet av ytterligare systematik i kompetensutvecklingen.

För att möta detta behov startade förvaltningen ett professionsprogram, kallat "Lärledare i fritidshem", med syfte att öka den kollegiala lärandekapaciteten och minska gapet i läroplansförståelse mellan personalgrupper. Programmet leds av fyra fritidshemsutvecklare som avsätter 20 procent av sin tjänst till detta uppdrag. Deltagarna utbildas i att leda kollegiala samtal, driva utvecklingsarbete och implementera undervisning utifrån läroplanen. Programmet omfattar såväl grundutbildning som praktisk tillämpning och kontinuerlig uppföljning.

Uppdragsbeskrivning för lärledare är enligt nedan:

- Leda kollegor i kollegiala samtal.
- Bibehålla kunskap från nätverksträffar och få det att leva vidare på arbetsplatsen.
- Dialog med utvecklingsledarna.
- Driva utvecklingsarbeten i verksamheten. I viss mån kan lärledaren behöva stötta mindre skolor.
- Hålla sig uppdaterad i Katrineholms fritidshems årshjul.

Programmet omfattar följande moment:

- Grundutbildning i kollegialt lärande: Pedagogerna får en omfattande utbildning i hur man effektivt leder och engagerar kollegor i kollegiala samtal och lärandeprocesser.

- Praktiska tillämpningar: Lärledarna tillämpar sina kunskaper i praktiken genom att leda kollegiala samtal och driva pedagogiska utvecklingsprojekt.
- Kontinuerlig uppföljning och stöd: Regelbundna möten med fritidshemsutvecklare och andra lärledare för att utbyta erfarenheter och få stöd i sitt ledarskap.
- Utveckling av kvalitativa pedagogiska planer: Fokus på att utveckla och implementera pedagogiska planer som är i linje med läroplanens mål och riktlinjer.

Genom att integrera dessa moment och strukturer säkerställer professionsprogrammet att kompetensnivån hos personalen kontinuerligt höjs, vilket i sin tur leder till en mer enhetlig och högkvalitativ pedagogisk verksamhet inom fritidshemmen. Detta program bidrar även till att skapa en starkare gemenskap och ökad samarbetsvilja inom personalgruppen samt nätverk mellan skolor där erfarenheter utbyts, vilket främjar en positiv och dynamisk lärandemiljö för eleverna som i sin tur bedöms leda till ökad likvärdighet.

I och med denna satsning har arbetet med att synliggöra och följa upp elevernas utveckling av de sju icke-kognitiva förmågorna, kreativitet, empati, karaktär, social förmåga, självuppfattning, problemlösning och lärande, förstärkts ytterligare. I årets måluppfyllelseundersökning framgår att nästan alla elever i någon mån har getts förutsättningar att utveckla alla de sju förmågor som anges i läroplanen. Då de olika skolorna fokuserar på olika förmågor under och mellan läsåren baserat på elevernas behov och intressen, är det inte möjligt att göra någon analys av måluppfyllelsen på huvudmannanivån.

Läroplansmålen kopplas nu allt tydligare till fritidshemmets planering, såväl i temaarbeten som i rastaktiviteter och veckostruktur.

I årets kvalitetsuppföljning syns flera positiva effekter av det systematiska utvecklingsarbetet:

- Rastaktiviteter planeras nu i större utsträckning utifrån läroplanens mål, vilket har ökat elevernas engagemang och delaktighet.
- Temaarbeten i fritidshem kopplas tydligare till skolans undervisning, vilket ger eleverna en mer sammanhållen lärandeupplevelse.
- Veckoplaneringar utgår systematiskt från läroplanens innehåll, vilket stärker mål- och resultatorienteringen i undervisningen.

Rektorer vittnar om ett tydligare fokus på undervisningens kvalitet och en mer strukturerad verksamhet.

Detta arbete har också lett till en ökad samverkan mellan fritidshem och skola, vilket har skapat en mer sammanhängande och integrerad utbildningsmiljö för eleverna. Genom att stärka samarbetet mellan olika verksamhetsformer och funktioner utökas möjlighet till att skapa en

helhetsbild av varje elevs behov och utveckling, vilket i sin tur kan främja en mer individanpassad och effektiv lärandeupplevelse.

Trots att utvecklingen inom fritidshemsverksamheten är positiv och i linje med förväntningarna utifrån förvaltningens satsningar, framkommer det i enhetsanalyserna att utvecklingsarbetet begränsas av den låga andelen behörig personal. En betydande andel av medarbetarna inom kommunens fritidshem saknar pedagogisk högskoleexamen, vilket försvårar både kvalitetssäkring och fortsatt utveckling av fritidshemmets uppdrag.

Variationer i personalens utbildningsbakgrund innebär att kunskapen om läroplanens intentioner och pedagogiska metoder kan skilja sig åt mellan olika delar av verksamheten. Detta kan skapa skillnader i undervisningens utformning och påverka möjligheterna att fullt ut omsätta uppdraget i praktiken. Samtidigt visar erfarenheter att ett fortsatt fokus på kompetensutveckling och kollegialt lärande kan stärka kvaliteten och bidra till en mer sammanhållen utveckling av verksamheten

För att möta dessa behov har bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen, i samarbete med Campus Katrineholm, etablerat ett mentorprogram med syfte att öka andelen behörig personal i fritidshemmen. Programmet syftar till att inspirera och stödja redan anställd personal att påbörja studier till grundlärare i fritidshem. Den första omgången inleddes hösten 2021 och resulterade i att tre pedagoger tog examen hösten 2024. Under 2023 intensifierades det uppsökande vägledningsarbetet, vilket ledde till att 19 personer antogs till grundlärarutbildningen i samarbete med Linköpings universitet. Av dessa är tio anställda i Katrineholms kommun och förväntas utexamineras våren 2026, vilket bedöms kunna bidra till en avsevärd höjning av utbildningsnivån i verksamheten.

Under läsåret 2024–2025 hade 20 procent av medarbetarna med heltidstjänst någon form av pedagogisk högskoleexamen, vilket är i nivå med förra årets resultat. Samtidigt har det totala antalet anställda minskat från 182 till 173, fördelat på 74 heltidstjänster, utan att andelen med pedagogisk examen har försämrats.

Under det aktuella läsåret fanns 2964 barn i åldrar 6 – 12 folkbokförda i Katrineholms kommun varav 2838 var inskrivna i en av de kommunala skolorna i kommunen. 1590 (56,0 procent) av dessa barn var skrivna i något av kommunens fritidshem, vilket är det i nivå med föregående år resultat. Dock ligger kommunens snitt fortfarande något under rikssnittet som ligger på 57,7 procent elever inskrivna i fritidshem. I och med årets resultat kan det konstateras att andel barn inskrivna på fritidshem börjar närma sig snittet för riket.

Diagrammet nedan visar att samtliga värden, så som antal barn folkbokförda i Katrineholm i åldrar 6 – 12 år, antal elever inskrivna i fritidshem samt andel anställda med pedagogisk högskoleexamen, håller samma nivå som föregående år. Medan antal folkbokförda och inskrivna

barn i de aktuella åldrarna stadigt ökat under mätperioden 2017 – 2023, har andel heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen sjunkit under perioden 2019 – 2021 för att öka under det under föregående läsår hålla samma nivå i årets mätning.

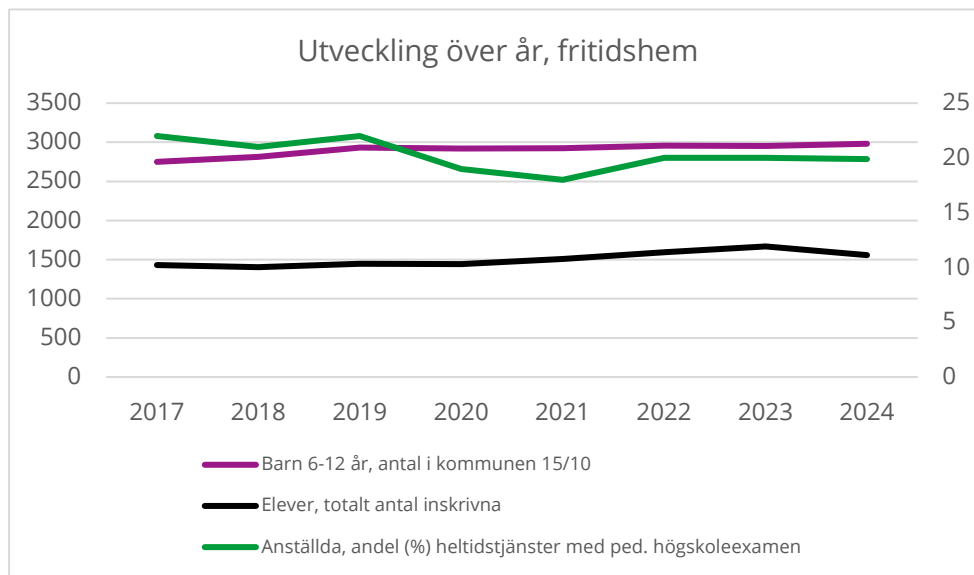

Diagram 9. Antal folkbokförda barn, antal barn inskrivna i fritidshem, andel heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen, 2017 – 2024

Föregående läsår konstaterade förvaltningen att fler elever var inskrivna på fritidshem högre upp i åldrarna än tidigare år. En del av förklaringen bedömde rektorerna låg bakom det faktum att den verksamhet som bedrivs på fritidshem håller högre kvalitet än tidigare varför elever väljer att vara kvar.

En jämförelseanalys med föregående läsår visar på att trenden håller i sig även i år där andel elever i årskurs 5 och årskurs 6 inskrivna i fritidshem ökar ännu en gång.

Dock noteras i år ett trendbrott i de lägre åldrarna där samtliga årskurser, med undantag för årskurs 2, efter flera år av ökande andelar inskrivna barn, i år uppvisar lägre inskrivningsgrad än förra året. I årskurs 1 sänks andel inskrivna barn med så mycket som 10 procentenheter och landar i och med detta på nivåer som förvaltningen noterade sist 2021.

Orsakerna bakom detta trendbrott behöver identifieras i syfte att sätta in lämpliga åtgärder.

Diagrammet nedan visar jämförelse per årskurs och andel elever inskrivna på fritidshem de senaste fyra läsåren.

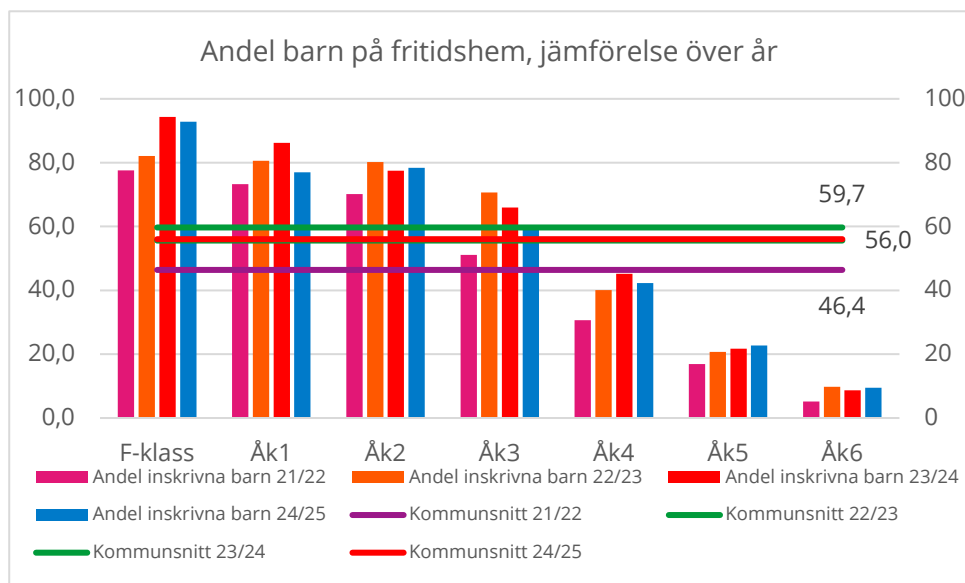

Diagram 10. Andel inskrivna i fritidshem, över år

Diagrammet ovan visar att andel elever inskrivna på fritidshem har ökat markant mellan läsåret 2021/2022 och 2023/2024 inom samtliga åldersgrupper. Hela 8,6 procent av alla elever inskrivna i årskurs 6 väljer att ha kvar sin plats på fritidshemmet, vilket är nästintill en dubbling i jämförelse med läsåret 2021/2022. En markant ökning identifieras även i förskoleklass där 94,4 procent av eleverna väljer att ta del av verksamheten på fritidshemmet.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Systematisk kompetensutveckling: Professionsprogrammet "Lärledare i fritidshem" har tydligt bidragit till ökad läroplansförståelse, struktur och pedagogisk kvalitet i verksamheten.
- Tydlig koppling mellan undervisning och läroplan: Veckoplaneringar, temaarbeten och rastaktiviteter utgår i allt högre grad från läroplanens mål, vilket stärker undervisningens relevans och kvalitet.
- Hög andel elever kvar i fritidshem i högre årskurser: Indikerar att verksamheten upplevs som meningsfull även för äldre elever
- Utveckling av icke-kognitiva förmågor: Arbetet med att synliggöra och följa upp de sju förmågorna har integrerats i planeringen och är i linje med styrdokumentet.

- Attraktivitet i yrket genom mentorsprogram: ett antal anställda har valt att utbilda sig till grundlärare i fritidshem, vilket visar att arbetet med att stärka professionen ger resultat.

För att nå högre kvalitet i utbildningen i fritidshem behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Låg andel behörig personal: Trots påbörjade utbildningsinsatser kvarstår en mycket låg andel pedagoger med högskoleexamen, vilket påverkar möjligheten att kvalitetssäkra undervisningen. Förvaltningen behöver se över möjligheterna att utvidga mentorsprogrammet, arbeta vidare med karriärvägar och samverkan med universitet för att fler ska utbilda sig.
- Kompetensspridning mellan personalgrupper: Fortbildningsinsatser har hittills främst nått den personal som deltagit aktivt. För att säkra likvärdighet i undervisning behövs strukturer för spridning inom hela personalgruppen.
- Nedgång i inskrivningsgrad i yngre åldrar: Minskning av andel elever inskrivna i fritidshem i de lägre åldrarna behöver analyseras noggrant.
- Ojämlig utveckling mellan skolor: Ingen analys kan göras på huvudmannanivå för icke-kognitiva förmågor på grund av lokal variation. Metoder för spridning av strukturer för planering, dokumentation och uppföljning av de sju förmågorna behöver identifieras och implementeras.

Genom att kontinuerligt arbeta med dessa utvecklingsområden strävar bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen efter att skapa en ännu mer inkluderande och effektiv lärandemiljö som stödjer alla elevers utveckling och lärande.

Fritidshemmets betydelse för trygghet, delaktighet och socialt lärande speglas även i resultaten från grundskolans lägre årskurser. De kvalitetsfrågor som identifierats här, såsom ojämlik tillgång och variation i personalens kompetens, återkommer som centrala teman i såväl nästföljande kapitel som i den tematiska analysen.

Årskurs 1 – 5

I Katrineholm fanns det läsåret 2024 - 2025 tio kommunala grundskolor för elever från förskoleklass till årskurs 6, varav fyra skolor är belägna i tätorten och sex på landsbygden.

Den statistik och analys som redovisas omfattar samtliga elever som undervisas i dessa skolor, oberoende av folkbokföringskommun. Följaktligen kan vissa avvikelser förekomma i jämförelse med nationellt publicerad statistik.

Omdömen i årskurs 1 – 5

Under läsåret 2022–2023 implementerades en ny plattform för dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och progression samt för kommunikation med vårdnadshavare. Fördelarna med denna plattform förväntades omfatta förbättrad informationsdelning och kommunikation med vårdnadshavare, ökad tillgänglighet för alla involverade parter, från elever och pedagoger till rektorer och centrala stödfunktioner. Plattformens vinster väntades bli särskilt betydelsefulla vid övergångar mellan skolformer och stadier.

Vidare bedömdes plattformen kunna tillföra mer detaljerad information som skulle användas i det systematiska kvalitetsarbetet, både på enhets- och huvudmannanivå.

Efter två års användning av verktyget kan förvaltningen konstatera att det har skett betydande förbättringar i hur omdömen analyseras och används som grund för fördelning av insatser och stödresurser. Skolorna använder nu omdömen i högre grad som utgångspunkt för att identifiera och fördela nödvändiga resurser och insatser.

Omdömen skrivs på individnivå för årskurserna 1–5, vilket underlättar för lärare och rektorer att följa elevernas utveckling och progression över tid. Detta system möjliggör tidig identifiering av behov av anpassningar och stöd. Omdömena baseras på lärarens kontinuerliga dokumentation och bedömning av elevens kunskapsutveckling utifrån läroplanen.

När rektorer och lärare analyserar omdömena används analysen som ett diskussionsunderlag för att fördela stödresurser och insatser som kan behövas sättas in. Detta har lett till en mer strukturerad och effektiv fördelning av resurserna, vilket i sin tur har en positiv inverkan på elevernas lärande och välmående.

Plattformen har förbättrat kommunikationen mellan skolan och vårdnadshavarna genom att tillhandahålla lättillgänglig information om elevernas utveckling. Detta har lett till ökad transparens och en bättre förståelse för elevernas behov och framsteg.

Den nya plattformen gör det enklare för pedagoger att dokumentera och följa elevernas kunskapsutveckling. Detta bidrar till en mer konsekvent och noggrann uppföljning av varje elevs progression.

På huvudmannanivå möjliggör plattformen till viss del uppföljning av prognoser och bedömningar, vilket ger en mer detaljerad och nyanserad bild av skolornas resultat och behov. Denna information används i bland annat kvalitetsdialoger och andra utvärderingar för att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Dock behöver plattformens funktionalitet vidareutvecklas om den i framtiden ska kunna anses tillhandahålla fullvärdigt stöd för analyser på alla nivåer.

Verktyget möjliggör att även följa prognoser och bedömningar på huvudmannanivå. Analys som följer nedan baseras, förutom på enheternas analyser och presentationer på kvalitetsdialoger, även på informationen som återfinns i detta system.

Omdömenas utveckling kan generellt beskrivas som stabil eller försiktigt positiv då en progression i jämförelse med föregående år kunde identifieras under samtliga fyra kvalitetsdialoger på vilka prognoser och bedömningar avseende elevernas måluppfyllelse kontinuerligt har lyfts. Samtidigt finns endast tre års jämförelsedata och ingen statistik på riksnivå att jämföra med, vilket försvårar utvärdering av resultaten. Vidare varierar omdömen mellan skolorna i både trend och spridningsgrad mellan nivåerna "ännu inte uppnått godtagbara kunskaper", "godtagbara kunskaper" och "mer än godtagbara kunskaper".

Årskurs 1 – 3

Utifrån grundskolans timplan har eleverna i årskurserna 1–3 flest undervisningstimmar i ämnena matematik och svenska/svenska som andraspråk.

Spridning i omdömen är därför mer vanligt i dessa ämnen då lärare haft mer tid att undervisa och tid att få information om elevernas förmågor och kunskaper. I uppföljningen av måluppfyllelsen i årskurs 1–3 är därför matematik och svenska främst i fokus. Bedömningar och prognoser sätts dock i samtliga ämnen för alla elever fyra gånger per läsår.

Fokus på matematik och svenska är särskilt tydligt i dessa tidiga årskurser, där elevernas grundläggande färdigheter byggs upp. Lärarna har möjlighet att noggrant följa varje elevs framsteg och anpassa undervisningen därefter. Bedömningar i dessa ämnen är mer detaljerade och frekventa, vilket ger en tydlig bild av elevernas utveckling och behov.

Till skillnad från de högre årskurserna, årskurs 6 – 9, där resultat analyseras baserat på ett antal olika variabler, samlas och bedöms elevernas kunskaper i de aktuella årskurserna endast för gruppen samtliga elever. Enda gången avsteg från detta arbetssätt görs är i bedömningen av måluppfyllelsen i ämnet svenska respektive svenska som andraspråk.

Läsåret 2021 – 2022 noterades en kraftig nedgång avseende elevernas måluppfyllelse inom området skriva i måluppfyllelseundersökning avseende skriv- och läsbedömningen i årskurs 1.

Vid denna analys bedömdes denna resultatnedgång som naturlig avvikelse, men förvaltningen valde att trots detta agera i frågan och följa utvecklingen noga samt sätta in adekvata insatser, särskilt då även eleverna i dåvarande förskoleklass uppvisade måluppfyllelse till endast 79,5 procent inom ämnet svenska. En särskild satsning på förskoleklass, som beskrivs närmare under kapitlet "Förskoleklass" startades därför samtidigt. Dessa elever skulle läsåret 2022 – 2023 börja i årskurs 1 och utrymme för att invänta resultat av bedömningsstöd som görs på vårterminen respektive läsår bedömdes inte finnas.

Fokus på samtliga fyra kvalitetsdialoger sattes på måluppfyllelse i de lägre åldrarna och rektorerna justerade undervisningen tillsammans med pedagogerna under hela läsåret med grund i analyser av prognoser och bedömningar. Detta arbetssätt, som implementerades under läsåret 2022 – 2023, fortsatte att användas, justeras och förfinas även under efterföljande år. Resultat av denna satsning märktes omgående inom både skriv- och läsområden för samtliga elever. Måluppfyllelsen fortsatte därefter att öka för varje år.

Vid läsårets slut kan det konstateras att denna positiva utvecklingskurva har avbrutits med en kraftig resultatnedgång. Måluppfyllelse för de båda målgrupperna har försämrats i jämförelse med tidigare läsår. Inom gruppen elever som läser ämnet svenska märks framför allt en kraftig resultatförsämring inom bedömningsområdet "skriva" där denna elevgrupp uppvisar ett resultat som är 11,9 procentenheter lägre än föregående elevgrupp nådde. Detta resultat är samtidigt det näst lägst uppmätta resultatet för de senaste åtta åren. Inom bedömningsområdet "läsa" presterar gruppen i paritet med tidigare läsår.

Elever som läser ämnet svenska som andraspråk uppvisar en kraftig resultatnedgång inom båda bedömningsområden "skriva" och "läsa". Här försämrats elevernas resultat med 14,8 respektive 18,7 procentenheter. Samtidigt kan det konstateras att detta är det lägst uppmätta resultatet inom bedömningsområdet "läsa" sedan mätningarna startade för åtta år sedan.

Totalt uppvisar denna elevgrupp ett resultat som är i paritet med ovan nämnd grupp som gick i årskurs 1 läsåret 2021 – 2022, vilket är särskilt anmärkningsvärt och oroande då den aktuella elevgruppen har tagit del av satsningar på språkutveckling både inom förskolan och förskoleklassen, vilket jämförelsegruppen inte hade tillgång till.

Orsakerna till detta negativa trendbrott är ännu inte fastställda och kräver vidare analys. Förvaltningen bedömer att åtgärder är nödvändiga för att vända utvecklingen och säkerställa att alla elever ges likvärdiga förutsättningar att nå målen i svenska och svenska som andraspråk.

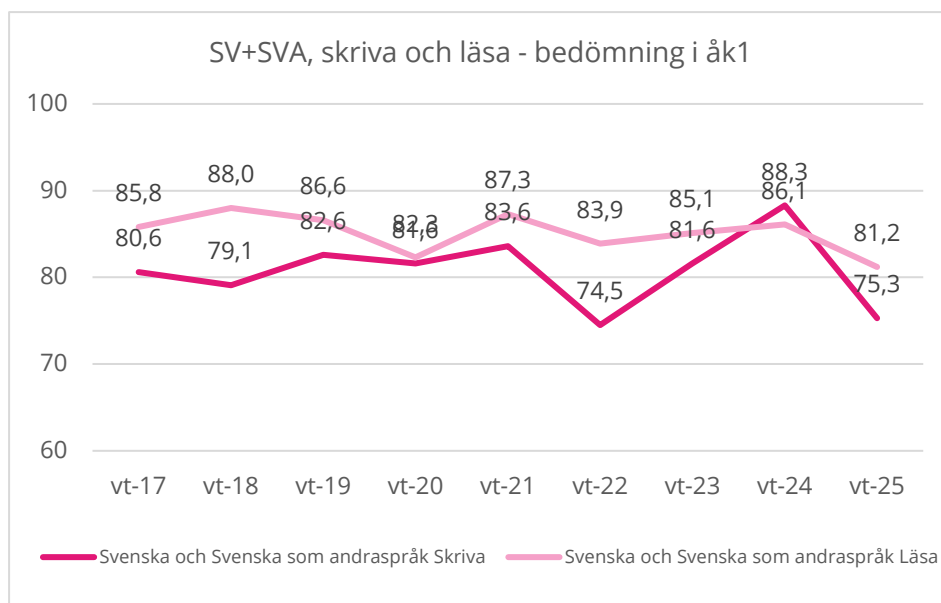

Diagram 11. Resultatutveckling över tid i årskurs 1

I årskurs 3 genomförs årligen nationella prov i ämnena matematik samt svenska/svenska som andraspråk. På grund av den påfrestning som covid-19-pandemin innebar för landets skolor ställdes proven in på nationell nivå under två år, men återupptogs igen under vårterminen 2022. En analys av resultaten visar att elever i Katrineholms kommunala grundskolor i årskurs 3 sedan vårterminen 2016, då riksjämförelser började publiceras, genomgående presterat under rikssnittet i båda ämnesområdena. Detta mönster pekar på en långsiktig utmaning som kräver systematiska och samordnade insatser för att stärka elevernas tidiga kunskapsutveckling.

Diagrammet nedan illustrerar utvecklingen över tid för elever i årskurs 3 i Katrineholms kommunala grundskolor. Det bör understrykas att resultaten för svenska och svenska som andraspråk redovisas samlat i den nationella statistiken, vilket innebär att skillnader mellan elevgrupper inte framgår i underlaget.

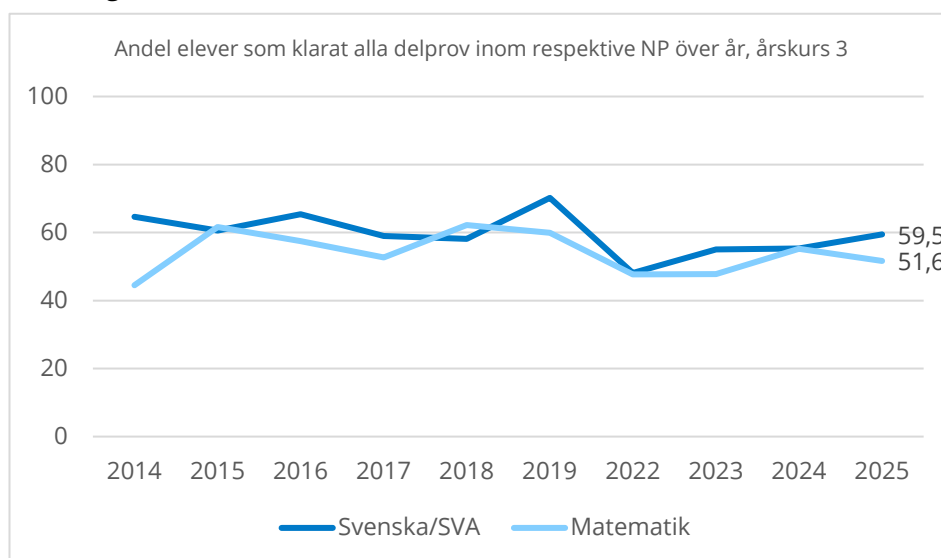

Diagram 12. Nationella prov, andel elever som klarat samtliga delprov över år, årskurs 3

Under vårterminen 2025 var totalt 425 elever inskrivna i årskurs 3 i Katrineholms kommunala grundskolor. Av dessa deltog 417 elever, motsvarande 98,1 procent, i de nationella proven. Samtliga 417 elever genomförde helt eller delvis proven i matematik, medan 326 elever deltog i proven i svenska och 91 elever i svenska som andraspråk.

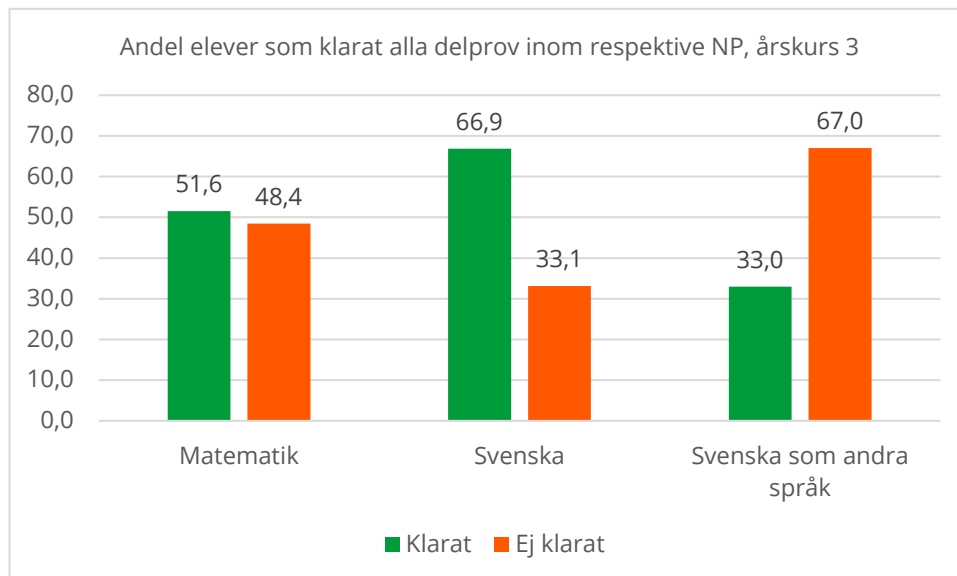

Diagram 13. Nationella prov, andel elever som klarat samtliga delprov i respektive ämne, årskurs 3

Diagrammet ovan visar att 51,6 procent av eleverna (215 av 417) klarade samtliga delprov i matematik. Inom ämnet svenska klarade 66,9 procent av eleverna (218 av 326) samtliga delprov, medan motsvarande andel i svenska som andraspråk uppgick till 33 procent (33 av 91). Sammantaget innebär detta att 55,3 procent av eleverna som deltog i ämnet svenska/svenska som andraspråk klarade samtliga delprov.

Jämförelser med nationella resultat bekräftar att resultaten i Katrineholm ligger på en fortsatt låg nivå. I läsårsgruppen 2023/24 var riksnittet i matematik 66,1 procent och i svenska/svenska som andraspråk 68,1 procent, vilket markerar en tydlig skillnad i förhållande till kommunens utfall.

Det faktum att resultaten i stort sett är oförändrade jämfört med föregående läsår indikerar en stagnation. Detta understryker behovet av förstärkta och samordnade insatser. Särskilt viktigt är systematiska kartläggningar på individ- och gruppnivå, noggrann genomlysning av bedömningsprocesserna kring de nationella proven samt riktade åtgärder inför kommande läsår. Detta är en förutsättning för att bryta mönstret och långsiktigt förbättra elevernas tidiga kunskapsutveckling.

Årskurs 4 – 5

En central del av läroplanen för grundskolan (Lgr 22) är att främja varje elevs utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Den betonar vikten av en tillgänglig och likvärdig utbildning för alla elever, oavsett deras individuella förutsättningar. Läroplanen anger också att undervisningen ska

utformas så att den bidrar till att eleverna utvecklar de kunskaper och värden som de behöver i livet och samhället. Denna grundprincip bör genomsyra alla insatser och strategier som implementeras för att stödja övergången mellan låg- och mellanstadiet.

Rektorens analys av målpuppfyllelsen för årskurserna 4–5 visar att det, som tidigare år, vid övergången mellan årskurs 3 och årskurs 4 märks en generell, om än inte markant, nedgång i resultaten. Denna försämring är särskilt tydlig i kärnämnen matematik och svenska. Analyser av resultaten på enhetsnivå visar att spridningen i omdömen varierar både mellan skolor och ämnen. Det är dock noterbart att spridningen inte är lika stor i år jämfört med föregående år, vilket indikerar att de medvetna satsningarna på likvärdig undervisning börjar ge positiva resultat. Någon strukturell försämring på organisationsnivå har inte kunnat påvisas, med undantag för matematik som är det ämne som avviker negativt såväl på regional som på nationell nivå.

Övergången från årskurs 3 till årskurs 4 har av rektorer och professionen identifierats som en betydande orsak till skillnaden i resultat mellan låg- och mellanstadiet. Vid denna övergång ställs elever inför fler ämnen, fler lärare, högre krav och en förväntan att arbeta mer självständigt. I lågstadiet finns dessutom inbyggda stödstrukturer såsom stöd från fritidspersonal under skoltid, kartläggnings- och bedömningsstöd från Skolverket samt ofta en högre personaltäthet per elev än i övriga stadier. Kontrasten mellan lågstadiets och mellanstadiets stödstrukturer är tydlig, även om lokala variationer förekommer på de olika enheterna.

Även riktade insatser så som exempelvis insatser mot enskilda ämnen eller lovskola sätts oftare in på högstadiet än mellanstadiet, vilket kan påverka resultaten. Samtidigt beskrivs andra välfungerande stödinsatser och undervisning i mellanstadiet; exempelvis intensivläsning, morgonmatematik, kollegialt lärande med fokus på analys och utveckling av undervisning tenderar att fungera särskilt väl och där tecken på förbättringar har börjat synas även på aggregerad nivå.

För att minimera riskerna för kunskapsstapp i övergångar behöver förvaltningen vidareutveckla arbetssätt som fokuserar på övergången mellan låg- och mellanstadiet för att hjälpa eleverna att anpassa sig till de nya kraven och förväntningarna.

Detta kan exempelvis vara vidareutveckling av rutiner för övergångar som inkluderar mentorskap, tydligare informationsöverföring mellan lärare och mer frekventa avstämningar med eleverna. Vidare behöver förvaltningen fortsätta främja och utveckla kollegialt lärande med fokus på undervisningsutveckling, då det redan har visat sig vara effektivt.

Genom att implementera och vidareutveckla dessa insatser och fokusera på övergångar mellan låg- och mellanstadiet samt att förstärka stödstrukturer, ökar möjligheterna att förbättra elevernas upplevelse och framgång i skolan. Detta bedöms bidra till minskning av skillnaderna i kunskapsresultat och skapa en mer likvärdig utbildning för alla elever, vilket är i enlighet med de övergripande målen i läroplanen för grundskolan.

Utöver dessa insatser bör särskild uppmärksamhet ges åt elever i behov av särskilt stöd. Läroplanen understryker att skolan ska anpassa undervisningen för att möta alla elevers behov och förutsättningar. Detta inkluderar att tidigt identifiera elever som riskerar att inte nå målen och sätta in stödåtgärder i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

Det är också viktigt att främja en inkluderande undervisning där alla elever känner sig delaktiga och motiverade. Läroplanen betonar vikten av att utveckla elevernas sociala och kommunikativa färdigheter samt deras förmåga att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Genom att skapa en lärandemiljö som är både stödjande och utmanande, kan skolorna bidra till att eleverna utvecklar en starkare självkänsla och en positiv inställning till lärande.

Slutligen, för att säkerställa en långsiktig förbättring av resultaten, bör skolorna kontinuerligt utvärdera och justera sina strategier och insatser baserat på noggranna analyser av elevernas framsteg och utmaningar. Detta systematiska kvalitetsarbete, som betonas i läroplanen, är avgörande för att skapa en skola där alla elever får möjlighet att nå sin fulla potential.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Etablerat system för dokumentation och uppföljning: Implementeringen av den nya digitala plattformen har förbättrat möjligheterna att följa elevers kunskapsutveckling och att fatta informerade beslut om stödinsatser, både på skol- och huvudmannanivå. Vidareutveckling av plattformens funktionalitet planeras i syfte att på sikt kunna tillhandahålla stöd på alla nivåer.
- Strukturerad analyskultur: Rektorers och lärares systematiska arbete med analys av omdömen har lett till mer ändamålsenlig fördelning av resurser och skapat bättre förutsättningar för tidiga insatser.
- Ökad likvärdighet: Minskad spridning i resultat mellan skolor och ämnen tyder på att riktade insatser för att stärka undervisningens likvärdighet börjar få genomslag.
- Förbättrad samverkan i övergångar: Ökad medvetenhet och delvis utvecklade arbetssätt kring övergången mellan låg- och mellanstadiet har skapat grund för långsiktig förbättring i elevernas lärande kontinuitet.

För att nå högre måluppfyllelse i årskurserna 1–5 behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Negativt utfall i tidiga årskurser: En tydlig försämring i resultaten i årskurs 1 inom skriv- och läsförmåga kräver fördjupad analys och riktade insatser för att vända utvecklingen.
- Riktade insatser till elever i svenska som andraspråk: Resultatnedgången i både områden läsa och skriva för elever i svenska som andraspråk är betydande.
- Stödstruktur vid övergång mellan årskurs 3 och 4: Skillnader i undervisningsstruktur och elevkrav mellan låg- och mellanstadiet bidrar fortsatt till kunskapstapp. Rutiner för övergångar, mentorskap och överlämningar behöver vidareutvecklas och implementeras mer systematiskt.
- Utjämna skillnader i ämnesresultat: Ytterligare ämnesspecifika insatser krävs, särskilt i ämnet matematik samt i övergången mellan årskurserna.

Genom att fokusera på dessa områden och fortsätta utveckla metoder för bedömning och uppföljning kan vi säkerställa att alla elever får den undervisning och det stöd de behöver för att nå sin fulla potential.

Flera mönster som syns i de lägre årskurserna, bland annat gällande språklig progression, undervisningens struktur och elevers delaktighet, fördjupas ytterligare i årskurserna 6–9. Dessa utvecklingslinjer lyfts även i kapitlet om tematisk analys där hela skolväsendets sammanhängande utmaningar synliggörs.

Årskurs 6

I Katrineholm finns det tio kommunala grundskolor för elever från förskoleklass till årskurs 6, varav fyra skolor i tätorten och sex skolor på landsbygden.

Resultaten som presenteras i det statistiska underlaget avser alla de elever som undervisas i Katrineholms kommunala F – 6 skolor, oavsett folkbokföringskommun. Därför kan resultaten och analysen nedan komma att skilja sig åt i jämförelse med den nationellt presenterade statistiken.

Alla elever

Resultaten för elever i årskurs 6 våren 2025 visar på en tydlig och oroväckande nedgång inom samtliga uppföljningsindikatorer jämfört med de föregående åren. I analysprocessen framträder en sammansatt bild där flera indikatorer pekar på allvarliga utmaningar och de lägst uppmätta resultaten på flera år. Den samlade bedömningen, baserad på flera års jämförelsedata, visar att utvecklingen för den aktuella elevgruppen innebär ett tydligt negativt trendbrott.

Vidare visar de analyserade underlagen att elever i årskurs 6 uppnår lägre måluppfyllelse än förra läsårets elever i årskurs 6 gjorde (vårterminen 2024) beträffande samtliga mätpunkter, så som meritvärde, behörighet till nationella program på gymnasieskola, mål i alla ämnen och höga betyg.

Jämförelsen av data mellan höst- och vårterminen för den aktuella elevgruppen (ht-24 till vt-25) ger en kompletterande insikt. Under höstterminen 2024 var meritvärdet 176,0 och andelen elever med höga betyg uppgick till 56,8 procent. Vid vårterminens slut hade meritvärdet ökat till 197,4 och andelen höga betyg till 64,9 procent, vilket tyder på en tydlig progression i resultat för många elever inom den aktuella elevgruppen. Dock behöver det påpekas att resultaten inom mätområdet meritvärde och höga betyg är de lägst uppmätta de senaste åtta respektive fyra åren.

Andelen elever som nådde mål i samtliga ämnen ökade från 51,9 procent till 54,4 procent under samma period. Detta är det lägst uppmätta resultatet som en elevgrupp i årskurs 6 uppnådde sedan mätningarna startade för tolv år sedan.

Samtidigt sjönk gymnasiebehörigheten från 65,5 procent till 64,0 procent inom den aktuella elevgruppen, vilket innebär att färre elever på vårterminen än på höstterminen uppnådde godkända betyg i ett eller flera av de tre behörighetsgivande ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik i kombination med minst fem andra ämnen. Jämförelseanalys av historiska data visar att denna företeelse är helt unik. För första gången någonsin sedan mätningarna startade för tolv år sedan sjunker resultaten i en elevgrupp i årskurs 6 mellan höst- och vårterminen. Samtidigt kan det konstateras att den uppnådda behörighetsgraden i denna elevgrupp är den lägsta på tio år.

Vid föregående års analys markerades en ny och oroande trend identifierats inom elevgruppen elever i årskurs 6. I resultatanalysen vårterminen 2024 står det att läsa följande:

Det är oroande att progressionen mellan höst- och vårterminen avseende behörighet till nationella program hamnar på endast 1,9 procentenheter vid läsårets slut. Särskilt oroande är det att detta fenomen nu uppmärksammas för andra året i rad då även föregående läsårs elevgrupp uppvisade mycket låg progression mellan höst- och vårterminen. Detta är en ny företeelse som inte visats tidigare och som inte längre kan räknas som en enskild avvikelse.

Det kan idag konstateras att denna negativa utveckling med mycket blygsam progression mellan terminerna inte bara har hållit i sig utan också accelererat och istället utvecklats till regression.

Analys av data uppdelad per kön visar att andel flickor som når behörighet till nationella program på gymnasieskola är marginellt högre än andel pojkar då 64,4 procent av flickorna och 63,7 procent av pojkarna i årskurs 6 hade nått grundläggande gymnasiebehörighet om de hade gått ut årskurs 9 med nuvarande resultat.

Diskrepansen i resultaten mellan könen ökar något sett till uppföljningsindikator meritvärde som för denna elevgrupp totalt ligger på 197,4, varav flickorna når 204,5 och pojkarna 191,1 i meritvärde.

Den mest påtagliga avvikelsen återfinns dock inom parametern mål i alla ämnen där andelen pojkar som når mål i alla ämnen uppgår till 58,0 procent medan flickorna stannar på 50,3 procent. Det kan vidare konstateras att flickornas låga måluppfyllelse inom denna indikation också är en del av förklaringen till de historiskt låga resultaten inom denna uppföljningsindikator.

Indikationer på att flera andra orsaker till avvikelser inom samtliga ovan nämnda områden kan återfinnas också i data på enhetsnivå är återkommande under analysprocessen. Dessa behöver dock undersökas djupare på både enhets- och grupp-nivå än denna rapport medger och kräver detaljkunskap, lokal kontext och förstahandsperspektiv för att säkerställa att rättvisande slutsatser dras.

Även om differensen mellan de faktiska resultaten i årskurs 6 och historiska data gällande samtliga mätvärden inte varit lika påtaglig och de senaste årens identifierade negativa avvikelserna hade till en början kunnat tillskrivas naturlig variation på aggregerad nivå, visar årets jämförelseanalysen att denna grupps utveckling avviker tydligt negativt från samtliga tidigare gruppers utvecklingskurva. Exempelvis har ingen tidigare elevgrupp i årskurs 6 visat på regression mellan höst- och vårterminen, varför denna elevgrupps framtida utveckling bör följas med stor noggrannhet.

En samlad analys visar dessutom på en nedgång och tilltagande försämring inom samtliga ovan analyserade parametrar tre år i rad, vilket är en tydlig

indikator på att det nu är angeläget att både analysera orsakerna och vidta strategiska åtgärder för att vända utvecklingen.

Vidare bör särskilt fokus i framtiden även vara på de enskilda skolornas resultat och måluppfyllelse då dessa skiljer sig märkbart åt. Exempelvis når eleverna på Skogsborgsskolan gymnasiebehörighet till 66,2 procent medan elever på Sandbäcksskolan stannar på 59,4 procent. Utfallet av detta och andra parametrar behöver analyseras djupare och observeras och utvärderas med stringens nästkommande läsår.

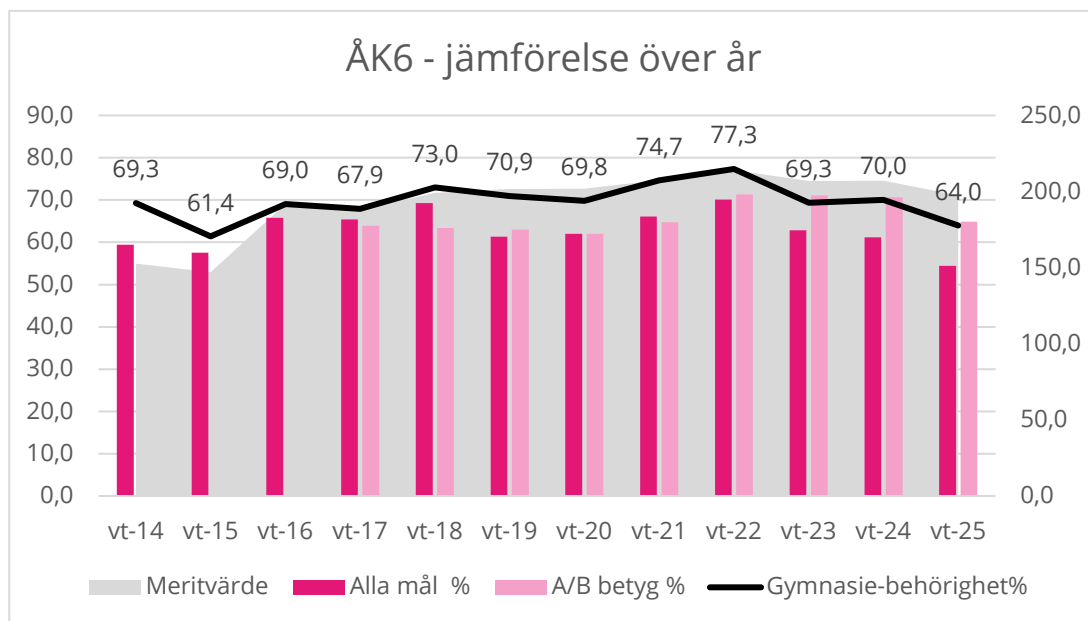

Diagram 12. Resultatutveckling över tid i årskurs 6

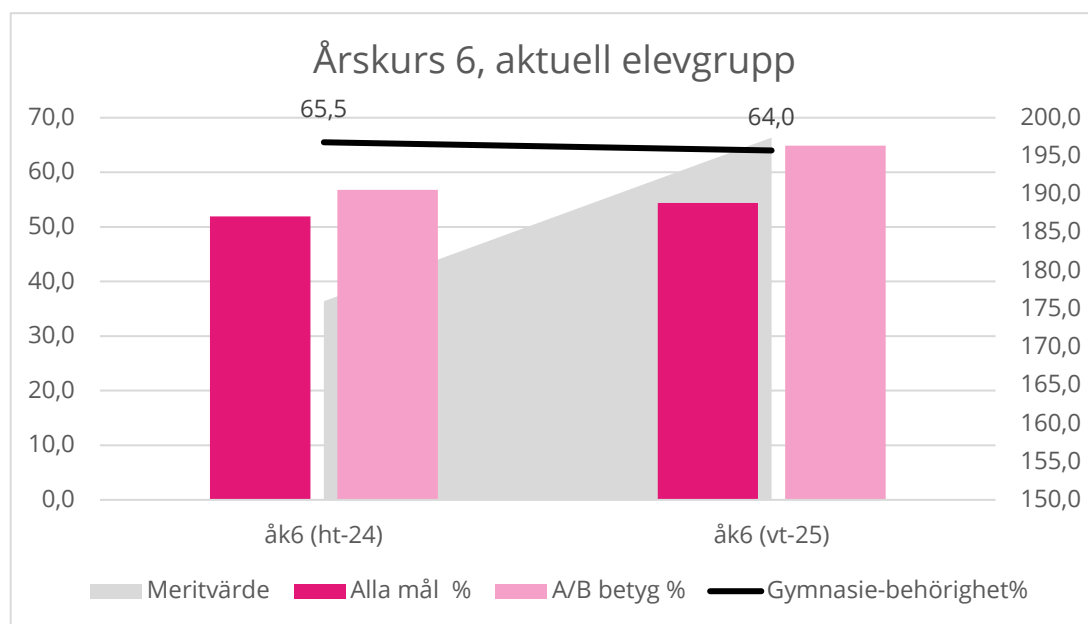

Diagram 13. Resultatutveckling över tid i aktuell elevgrupp

Betygssättning

Vårterminen 2025 fick elever i årskurs 6 sammanlagt 6424 betyg. Av dessa var totalt 5643, motsvarande 87,9 procent, A-E betyg. Den genomsnittliga betygspoängen låg på 11,8, motsvarade betyg D, för samtliga elever i årskurs 6.

Sett per skola, varierar resultaten avseende andel A – E betyg mellan 84 och 100 procent av samtliga satta betyg, där Nyhemsskolan och Bie skola uppnår de lägsta respektive högsta resultaten. Beträffande genomsnittlig betygspoäng kan det konstateras att Nyhemsskolan med endast 10,7 poäng når de lägsta resultaten medan Bie skola, med 14,9 poäng, når de högsta resultaten även inom detta område. I övrigt ser fördelningen av resultat mellan de olika skolorna enligt diagrammet nedan.

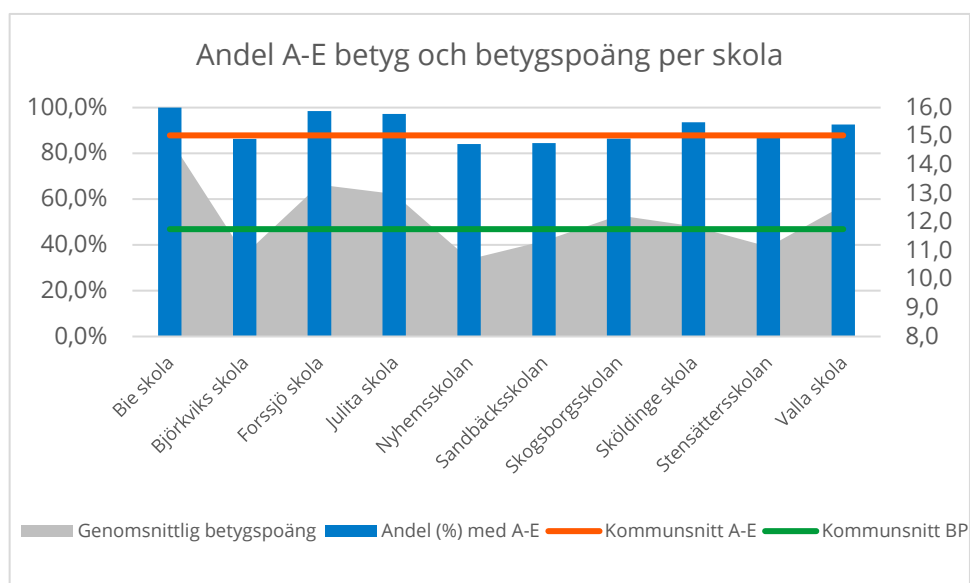

Diagram 14. Andel A-E betyg och betygspoäng per skola

Analys av resultat avseende varje satt betyg per skola visar på relativt stora variationer mellan skolorna. Exempelvis återfinns högst andel betyg A på Skogsborgsskolan även om den totala andelen samtliga godkända betyg ligger under kommunsnittet på den aktuella skolan. Lägst andel A sattes i år på Forssjö skola där endast 2,3 procent av samtliga betyg var just betyg A.

Högst respektive lägst andel F återfinns på Nyhemsskolan och Bie skola, med 15,2 respektive 0 procent betyg F. I övrigt ser fördelningen av resultat mellan de olika skolorna enligt diagrammet nedan.

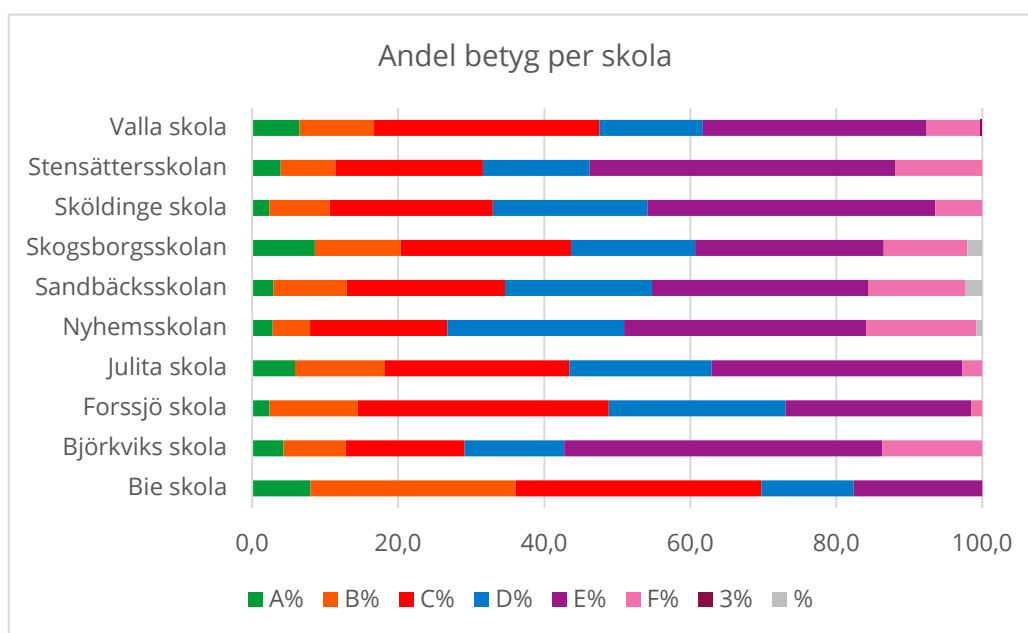

Diagram 15. Andel betyg per skola, årskurs 6

Vidare sammanställning av resultat per ämne visar på att det finns stor variation i betygsfördelningen mellan de olika ämnena. Exempelvis återfinns den högsta andelen betyg A inom ämnet modersmål, tätt följt av ämnena engelska och moderna språk, medan en mycket låg andel A återfinns inom ämnet svenska. Vad denna diskrepans i resultat beror på föreslås kartläggas redan i början på höstterminen 2025.

Inom ämnet svenska som andraspråk fick ingen elev i årskurs 6 betyg A. I övrigt återfinns den lägsta andelen A i ämnena teknik och fysik där endast 1,6 procent av samtliga satta betyg i det aktuella ämnet är betyg A. En mycket låg andel A återfinns även inom ämnena bild och kemi.

De analyserade statistiska underlagen visar att det i ämnet svenska som andraspråk sätts i särklass högst andel F med totalt 45,9 procent av samtliga satta betyg i det aktuella ämnet. Även ämnet matematik avviker negativt med totalt 24,6 procent F av samtliga satta betyg. I tolv ämnena är andelen F högre än 10 procent. Den lägsta andelen F återfinns i ämnet modersmål och slöjd med 2,1 respektive 2,6 procent av samtliga satta betyg i de aktuella ämnena.

Även i år återfinns den lägsta andelen F bland praktisk-estetiska ämnena bild, slöjd och musik, medan andel F i moderna språk ligger strax över 6 procent av samtliga satta betyg.

Detaljerad fördelning per ämne och betyg återfinns i diagrammet nedan.

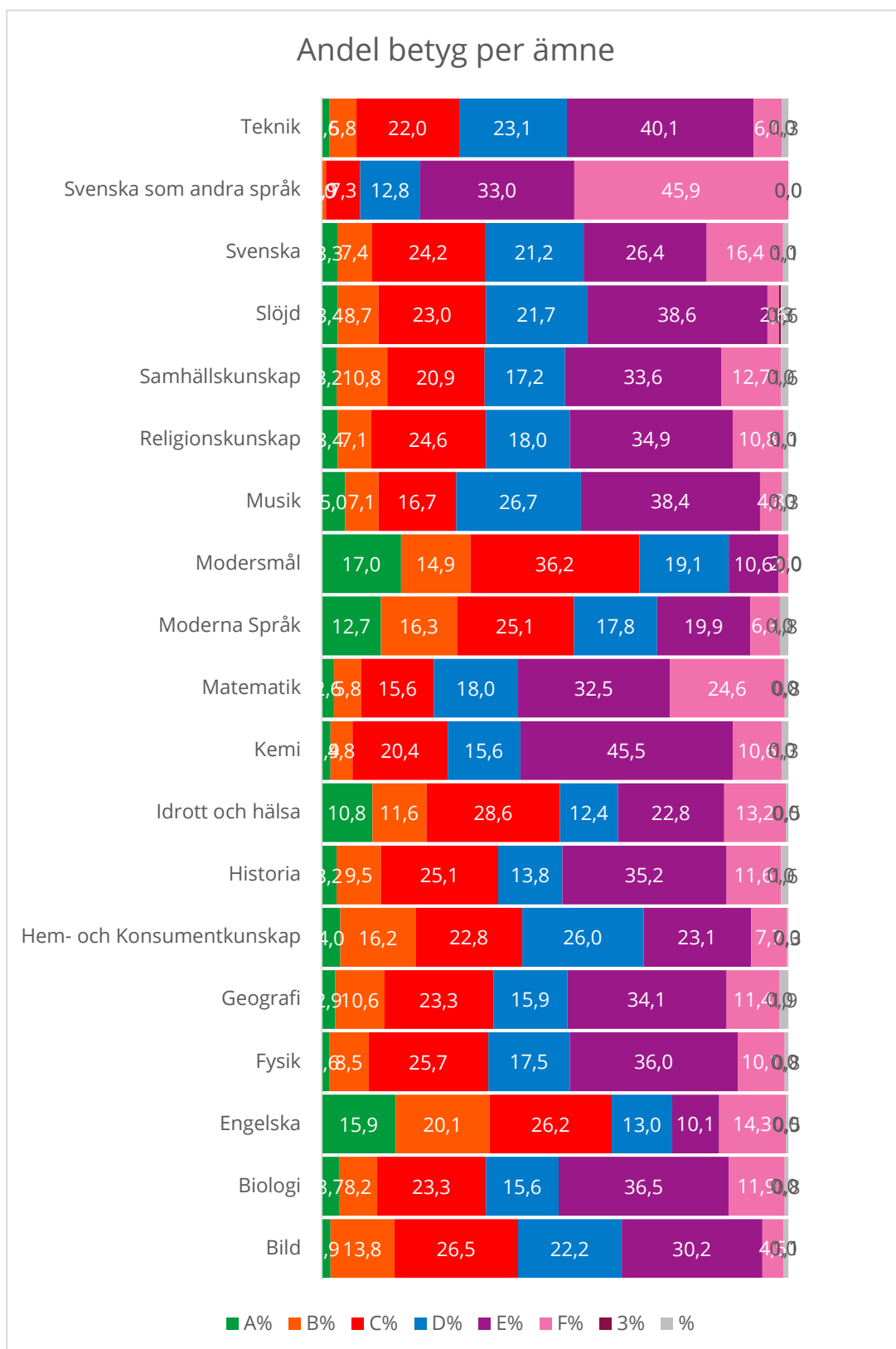

Diagram 16. Andel betyg per ämne, årskurs 6

Behörighet till nationella program på gymnasieskola

136 av totalt 378 elever inskrivna i årskurs 6 i Katrineholms kommunala grundskolor skulle i skrivande stund inte vara behöriga till nationella program på gymnasieskolan om de sökte med de hittills uppnådda resultaten. 91 av dessa 136 elever har godkända betyg i minst 10 ämnen, medan 106 elever har godkända betyg i minst 7 ämnen.

58 elever av 136 saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne för att bli behöriga till nationella program på gymnasieskolan. 53 av dessa 58 elever skulle dessutom automatiskt få behörighet till högskoleförberedande program eftersom samtliga 53 har betyg i minst 10 ämnen.

Uppdelat per ämne ser situationen ut enligt följande:

Engelska

- 56 av 136 elever saknar godkänt betyg i engelska
- 7 av dessa 56 elever saknar endast godkänt betyg i engelska för att få behörighet till nationella program
- samtliga 7 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 6 av dessa 7 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Matematik

- 96 av 136 elever saknar godkänt betyg i matematik
- 24 av dessa 96 elever saknar endast godkänt betyg i matematik för att få behörighet till nationella program
- 23 av dessa 24 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 18 av dessa 23 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska

- 47 av 136 elever saknar godkänt betyg i svenska
- 12 av dessa 47 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- 10 av dessa 12 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 7 av dessa 10 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska som andraspråk

- 50 av 136 elever saknar godkänt betyg i svenska som andraspråk
- 15 av dessa 50 elever saknar endast godkänt betyg i svenska som andraspråk för att få behörighet till nationella program

- 13 av dessa 15 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 7 av dessa 13 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Resultatdiskussion

Om samtliga 58 elever åstadkommer ett godkänt betyg i det aktuella ämnet och under förutsättning att de inte försämrar sina övriga nuvarande resultat, kommer det att innebära att 300 av samtliga 378 elever i årskurs 6 når minst grundläggande behörighet till nationella program. Detta skulle i sin tur innebära att behörigheten stiger till 79,4 procent jämfört med nuvarande 64,0 procent.

Av ovanstående går det att utläsa att det finns ett stort antal elever som har presterat positiva resultat i flertal ämnen. De presenterade data visar att eleverna har styrkor och framgångar i flera ämnen trots att de saknar godkända betyg i kärnämnen. Detta indikerar att fokus på förbättring av resultat inom kärnämnen är avgörande för att dessa elever ska kunna bli behöriga till nationella program i årskurs 9 samt att dessa ämnen kan vara områden där eleverna behöver särskild uppmärksamhet och stöd för att uppnå behörighet på sikt.

En annan positiv aspekt av de analyserade resultaten är att av de 58 eleverna som saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne skulle hela 53 elever automatiskt bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan på grund av deras betygsprestationer i andra ämnen. Detta visar att, trots att de ännu inte är behöriga till nationella program, har dessa elever potentialen att fortsätta sina studier inom en högskoleförberedande kontext. Vidare visar de analyserade underlagen på individnivå att det i denna elevgrupp återfinns hela 18 elever som har betyg i 16 eller 17 (elever som även läser ämnet modersmål) ämnen och endast saknar ett godkänt betyg i något av kärnämnen.

Det är viktigt att betona att ovan presenterade resultat endast ger en grov översikt av utfallet och att en mer djupgående analys kan kräva ytterligare data och kontextuell förståelse. För att bibehålla de hittills uppnådda resultaten samt åstadkomma den önskvärda utvecklingen behöver adekvata insatser, med grund i fördjupade behovsanalyser på individnivå, sättas in av den mottagande skolan redan i början på höstterminen 2025.

Utvecklingen i årskurs 6 måste vändas. Detta förutsätter ett förstärkt systematiskt kvalitetsarbete med särskild inriktning på undervisning i kärnämnen, noggrann uppföljning av progression inom och mellan terminer samt skarpa och tidiga insatser för de elever som befinner sig strax under behörighetsgränsen. Den mottagande högstadieskolans förmåga att snabbt mobilisera stödinsatser vid terminsstart hösten 2025 blir avgörande för dessa elevers fortsatta skolgång och framtida gymnasiebehörighet.

Årskurs 7

I Katrineholm finns det en kommunal grundskola för elever från årskurs 7 till årskurs 9.

Resultaten som presenteras i det statistiska underlaget avser alla de elever som undervisas i Katrineholms kommunala 7 – 9 skola, oavsett folkbokföringskommun. Därför kan resultaten och analysen nedan komma att skilja sig åt i jämförelse med den nationellt presenterade statistiken.

Alla elever

Elever i årskurs 7 uppnår lägre måluppfyllelse än förra läsårets elever i årskurs 7 gjorde vårterminen 2024 beträffande mätpunkter meritvärde, höga betyg och mål i alla ämnen. Inom mätområdet behörighet till nationella program på gymnasieskola når årets årskurs 7 marginellt högre resultat än jämförelsegruppen.

Den aktuella elevgruppen uppnår gymnasiebehörighet till 63,7 procent, varav 62,9 procent flickor och 64,4 procent pojkar; ett resultat som innebär ökning av den aktuella elevgruppens eget resultat med 3,1 procentenheter jämfört med höstterminen samma läsår. Denna resultatförbättring är jämnt fördelad mellan könen då båda grupperna höjt sina resultat med cirka 3 procentenheter mellan höst- och vårterminen.

Beträffande resultat inom uppföljningsindikator meritvärde är situationen tyvärr omvänd. Vårterminen 2025 presterar den aktuella elevgruppen ett gemensamt meritvärde på 175,4 vilket innebär en sänkning med 7,8 poäng i jämförelse med höstterminen 2024 i samma elevgrupp.

Vidare analys av de bifogade statistiska underlagen visar att den aktuella elevgruppen övertid underpresterar kraftigt beträffande parametern meritvärde både avseende sina egna och jämförelsegruppernas historiska data. Höstterminen 2024 presterade den aktuella elevgruppen ett gemensamt meritvärde på 183,2 poäng, vilket då innebar en sänkning med hela 23,9 poäng i jämförelse med vårterminen 2024 då den aktuella elevgruppen gick i årskurs 6. Vårterminens resultat innebär en sänkning med 31,7 poäng på ett läsår. Analys av historiska data visar även att detta är det lägst uppmätta resultatet de senaste sju åren och tredje lägsta resultatet sedan mätningar startade hösten 2014.

Analys av indikatorn mål i alla ämnen visar på samma utveckling. Vårterminen 2025 presterar 46,0 procent av eleverna i den aktuella elevgruppen mål i alla ämnen, vilket innebär en sänkning med 2,5 procentenheter jämfört med höstterminen samma läsår. Vidare innebär denna sänkning att den aktuella elevgruppen sänkt sina egna resultat inom denna indikator fyra gånger i rad då elevgruppen presterade de högsta resultaten höstterminen i årskurs 6 och sedan dess nått lägre resultat för varje termin som gått. Denna konsekventa resultatförsämring innebär

vidare att den aktuella elevgruppen uppvisar de lägst uppmätta resultaten inom det aktuella området sedan mätningar startade för tolv år sedan.

Inom uppföljningsindikator höga betyg når elevgruppen, med 43 procent av eleverna som nåt minst ett A eller B-betyg, ett resultat som är 2,4 procentenheter högre än samma elevgrupp presterade på höstterminen detta läsår. Dock behöver det påpekas att det aktuella resultatet är det lägst uppmätta de senaste fem åren och innebär en försämring med hela 27 procent jämfört med vårterminen 2024 då elevgruppen gick i årskurs 6.

Regression i måluppfyllelse mellan vårterminen årskurs 6 och höstterminen årskurs 7 är en negativ trend som har hållit i sig de senaste elva åren (22 mätningar) inom jämförelsegruppen, varför resultaten för årets grupp elever i årskurs 7 inte var förvånande vid höstterminens slut 2024.

Trenden under de första åtta åren (16 mätningar) som analys av dessa resultat har gjorts, har dock varit att eleverna inom den aktuella elevgruppen når högre måluppfyllelse vid vårterminens slut. Denna trend bröts av elevgruppen som gick ut årskurs 7 läsåret 21/22 och har sedan dess hållit i sig. Därför är det, de låga faktiska resultaten till trots, ändå glädjande att kunna konstatera att denna elevgrupp har lyckats bryta denna negativa utveckling och höjt sina resultat inom uppföljningsindikator gymnasiebehörighet mellan höst- och vårterminen.

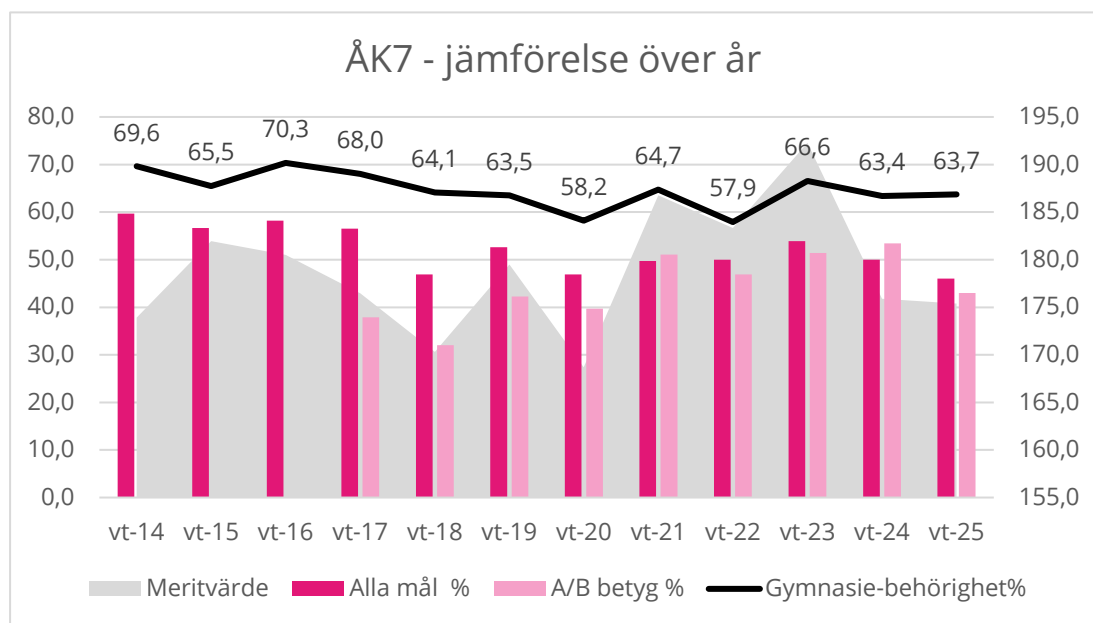

Diagram 17. Resultatutveckling över tid i årskurs 7

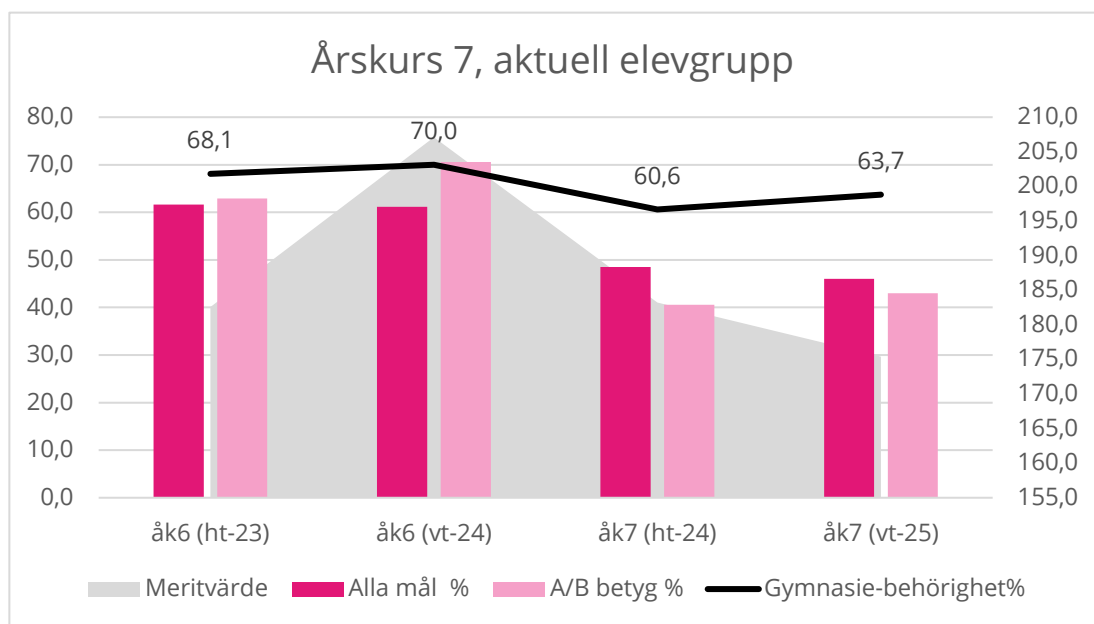

Diagram 18. Resultatutveckling över tid i aktuell elevgrupp

Betygssättning

Vårterminen 2025 fick elever i årskurs 7 sammanlagt 5268 betyg. Av dessa var totalt 4334, motsvarande 82,5 procent, A – E betyg. Den genomsnittliga betygspoängen låg på 10,6 motsvarade betyg E, för samtliga elever i årskurs 7. Högst andel av samtliga satta betyg står betyg E, med 34,7 procent, för medan andel ej satta betyg ligger på 1,3 procent. Detta att jämföra med betyg A som står för 2,7 procent av samtliga satta betyg.

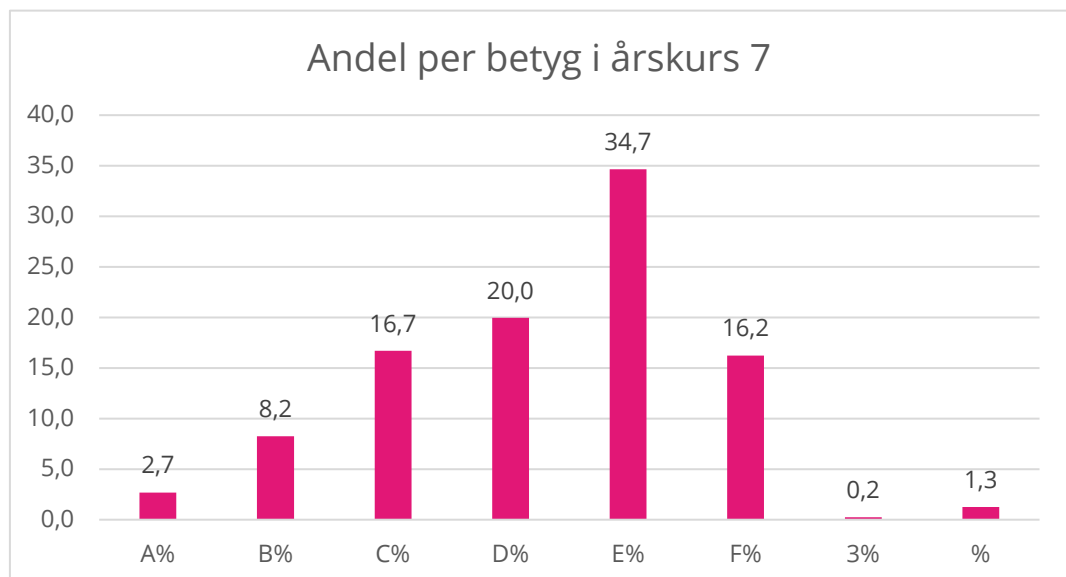

Diagram 19. Andel per betyg i årskurs 7

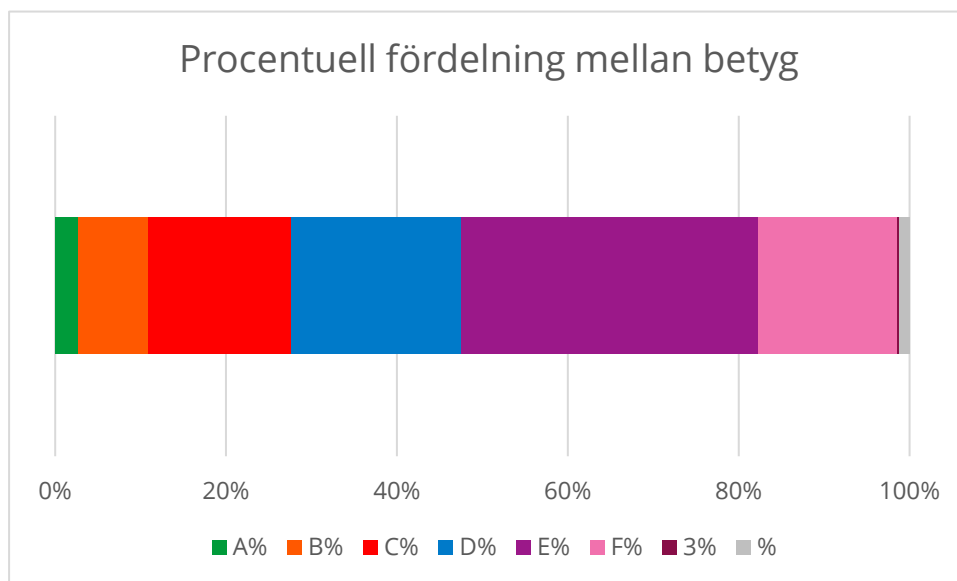

Diagram 20. Procentuell fördelning av betyg i aktuell elevgrupp

Vidare sammanställning av resultat per ämne visar på att det finns stor variation i betygsfördelningen mellan de olika ämnena. Det som dock är mest iögonfallande är att en mycket låg andel höga betyg präglar samtliga ämnen. Endast 1142 betyg, 2,7 procent, av samtliga 5268 betyg är betyg A. De analyserade statistiska underlagen visar att ingen elev fick betyg A i ämnen bild och svenska som andraspråk och det andra året i rad.

Den i särklass högsta andelen betyg A återfinns även i år inom ämnet moderna språk med 12,4 procent A av samtliga betyg i det aktuella ämnet. Vidare återfinns andel A till 9,2 procent inom ämnet engelska, till 8,9 procent inom modersmål och till 5,7 procent inom hem- och konsumentkunskap. Detta är de enda fyra ämnen där andelen A överstiger 5 procent av samtliga betyg. Inom resterande 15 ämnen återfinns betyget A till mellan 0 och 3,2 procent.

Vidare visar de analyserade statistiska underlagen att det i ämnet svenska som andraspråk, precis som i årskurs 6, sätts i särklass högst andel F med totalt 33,7 procent av samtliga satta betyg i det aktuella ämnet. Även ämnen biologi och geografi avviker negativt med 24,2 procent F i respektive ämne tätt följda av matematik med 23,9 procent av samtliga satta betyg i det aktuella ämnet.

I femton ämnen är andelen F högre än 10 procent medan andel F är lägst inom ämnet hem- och konsumentkunskap där endast 1,7 procent av samtliga betyg är F.

Detaljerad fördelning per ämne och betyg återfinns i diagrammet nedan.

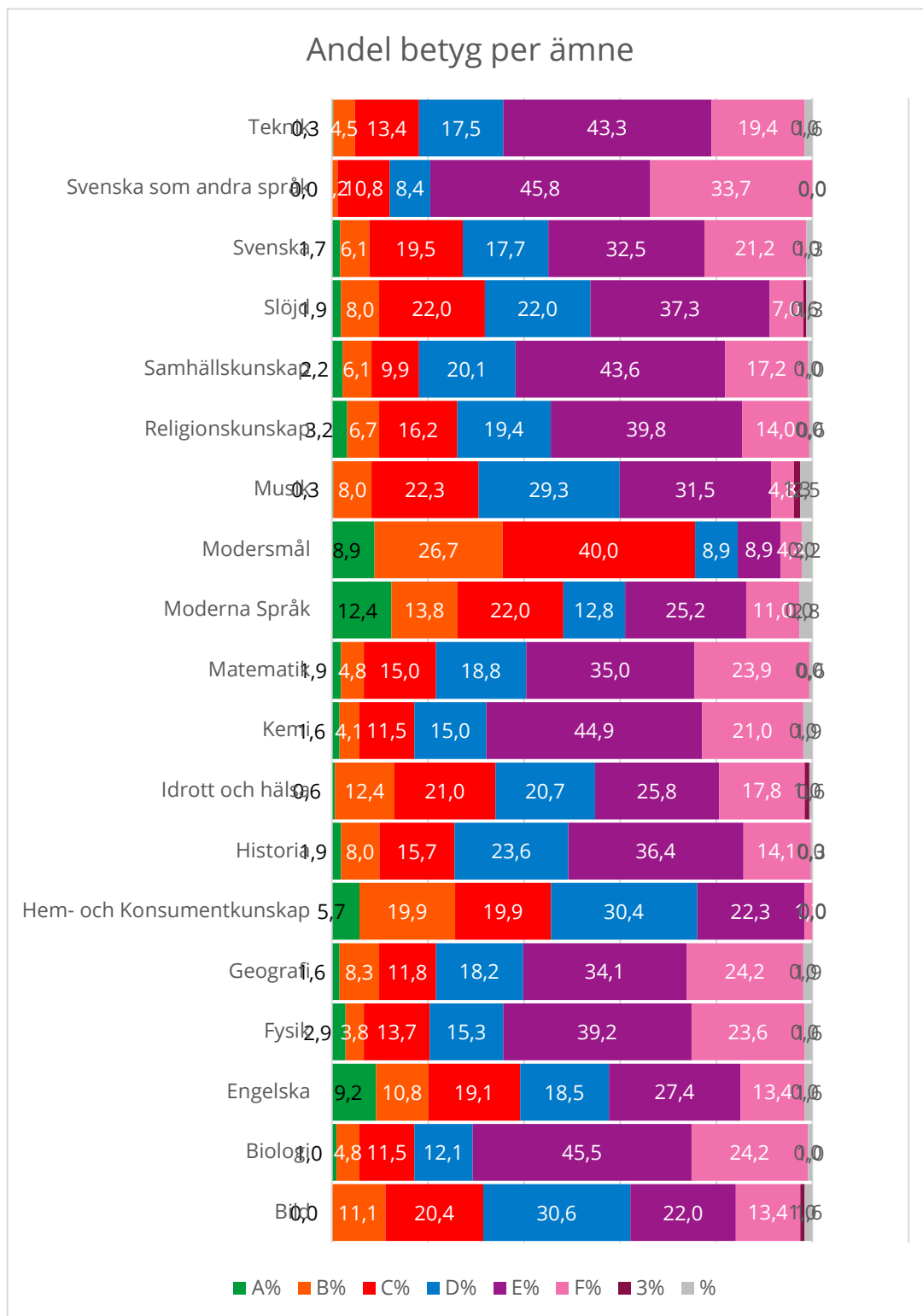

Diagram 21. Andel betyg per ämne, årskurs 7

Behörighet till nationella program på gymnasieskola

114 av 313 elever inskrivna i årskurs 7 i Katrineholms kommunala skolor skulle i skrivande stund inte vara behöriga till nationella program på gymnasieskolan om de sökte med de hittills uppnådda resultaten. 46 av dessa elever har godkända betyg i minst 10 ämnen, medan 71 elever har godkända betyg i minst 7 ämnen.

46 elever av 114 saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne för att bli behöriga till nationella program på gymnasieskolan. 38 av dessa 46 elever skulle dessutom automatiskt få behörighet till högskoleförberedande program eftersom samtliga 38 har betyg i minst 10 ämnen.

Uppdelat per ämne ser situationen ut enligt följande:

Engelska

- 47 av 114 elever saknar godkänt betyg i engelska
- 9 av dessa 47 elever saknar endast godkänt betyg i engelska för att få behörighet till nationella program
- Samtliga 9 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 1 av dessa 9 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Matematik

- 77 av 114 elever saknar godkänt betyg i matematik
- 17 av dessa 77 elever saknar endast godkänt betyg i matematik för att få behörighet till nationella program
- 11 av dessa 17 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- Ingen av dessa 17 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska

- 50 av 114 elever saknar godkänt betyg i svenska
- 12 av dessa 50 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- 11 av dessa 12 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- Ingen av dessa 11 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska som andraspråk

- 28 av 114 elever saknar godkänt betyg i svenska som andraspråk
- 8 av dessa 28 elever saknar endast godkänt betyg i svenska som andraspråk för att få behörighet till nationella program

- 7 av dessa 8 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- Ingen av dessa 7 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Resultatdiskussion

Om samtliga 46 elever åstadkommer ett godkänt betyg i det aktuella ämnet och under förutsättning att de inte försämrar sina övriga nuvarande resultat, kommer det att innebära att 245 av samtliga 313 elever i blivande årskurs 8 når minst grundläggande behörighet till nationella program. Detta skulle i sin tur innebära att behörigheten stiger till 78,3 procent jämfört med nuvarande 63,7 procent.

Av ovanstående går det att utläsa att det finns ett stort antal elever som har presterat väl i flertal ämnen. De presenterade data visar att eleverna har styrkor och framgångar i flera ämnen trots att de saknar godkända betyg i kärnämnen. Detta indikerar att fokus på förbättring av resultat inom kärnämnen är avgörande för att dessa elever ska kunna bli behöriga till nationella program i årskurs 9 samt att dessa ämnen kan vara områden där eleverna behöver särskild uppmärksamhet och stöd för att uppnå behörighet på sikt.

En annan positiv aspekt av de analyserade resultaten är att av de 46 eleverna som saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne skulle 38 elever automatiskt bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan på grund av deras betygsprestationer i andra ämnen. Detta visar att, trots att de ännu inte är behöriga till nationella program, har dessa elever potentialen att fortsätta sina studier inom en högskoleförberedande kontext.

Det är viktigt att betona att ovan presenterade resultat endast ger en grov översikt av utfallet och att en mer djupgående analys kan kräva ytterligare data och kontextuell förståelse.

För att åstadkomma önskad utveckling behöver fördjupade behovsanalyser genomföras på individnivå redan i början på höstterminen 2025, kvalitativa analyser genomföras på aggregerad nivå och alternativa, tidigare bevisat framgångsrika insatser, i exempelvis tidigare årskurs 9, sätts in tidigt på höstterminen. Vidare föreslås även en genomlysning av kvalitet avseende överlämningar mellan årskurs 6 och årskurs 7 genomföras i syfte att identifiera orsaker bakom den konsekventa resultatförsämringen över år. Avslutningsvis föreslås det en fördjupad analys av orsakerna till den låga betygssättningen i särskilda ämnen och ämneslagens arbete med betyg och bedömning i syfte att höja kvaliteten i undervisningen så att fler elever kan nå högre betygsnivåer och inte enbart godkända resultat.

Sammanfattningsvis pekar lägesbilden för årskurs 7 på behovet av ett kraftfullt kvalitetsarbete där särskilt fokus läggs på att bryta negativa trender, lyfta resultat i kärnämnen och säkra övergången från mellanstadiet. Samtidigt visar elevgruppens utvecklingspotential att förändring är högst möjlig med rätt stöd tidigt.

Årskurs 8

Alla elever

I resultatanalysen från höstterminen 2024 står det att läsa följande:

Denna elevgrupps resultatutveckling är mycket glädjande.

Jämförelseanalysen visar att denna grupp elever höjer sina resultat avseende meritvärde och gymnasiebehörighet mellan vårterminen föregående läsår, när elevgruppen gick i årskurs 7, och höstterminen innevarande läsår. Detta efter att ha sänkt sina resultat för varje termin sedan årskurs 6.

Inte nog med att gruppen har brutit sin egen negativa resultatutveckling, har gruppen även brutit en mycket oroande och negativ trend som har inneburit att elevgrupper sänker sina faktiska resultat varje termin från vårterminen i årskurs 6 till höstterminen i årskurs 9. Detta är första gången på åtta mätningar en elevgrupp visar högre måluppfyllelse höstterminen årskurs 8 än vårterminen årskurs 7.

Vid vårterminens slut ligger den faktiska behörigheten till nationella program på gymnasieskola på 66,8 procent, varav 66,0 procent flickor och 67,7 procent pojkar. Vidare visar analysen att pojkarna, vars resultat var lägre än flickornas vid höstterminens slut, haft en högre progression mellan höst- och vårterminen och bidrar därför i högsta grad till den totala resultatförbättringen.

Meritvärdet hos den aktuella elevgruppen har gått från 180,7 poäng höstterminen 2024 till 185,3 poäng vårterminen 2025, vilket vid första anblicken kan anses vara svag progression. Därför behöver det understrykas att, även om denna ökning innebär en total resultatförbättring på endast 4,6 poäng på en termin, innebär den samtidigt en ökning för tredje mätning i rad, vilket är helt unikt, sett till jämförelsegruppernas resultatutveckling över år.

Vidare ska det även betonas att detta är det näst högsta resultat någon elevgrupp i årskurs 8 presterade sedan mätningarna startade för tolv år sedan. Endast föregående års elevgrupp uppvisade ett starkare resultat i årskurs 8 då meritvärdet landade på 187,4.

Dock bör det på denna punkt även påpekas att det finns en diskrepans mellan flickors och pojkars resultat. Medan flickorna uppnår ett meritvärde på 193,0 stannar pojkarna på 176,6 poäng.

Andel elever i den aktuella elevgruppen som når mål i alla ämnen är totalt 55,0 procent vid vårterminens slut, vilket innebär en resultatförbättring på 5,1 procentenheter sedan höstterminen 2024.

Analys av resultat inom mätområdet höga betyg visar att 50,4 procent av alla elever i årskurs 8 når minst ett högt betyg (A/B) vid vårterminens slut,

vilket är en resultatförbättring med blyga 1,3 procentenheter jämfört med höstterminen 2024. Det ska dock betonas att, den blyga progressionen till trots, detta är det näst högsta resultat någon elevgrupp i årskurs 8 presterade sedan mätningarna startade 2017. Endast föregående års elevgrupp uppvisade ett starkare resultat i årskurs 8 då 53,5 procent av alla elever hade nåt minst ett högt betyg i något ämne.

Värt att påpeka är även att så gott som samtliga elever som uppnår grundläggande gymnasiebehörighet uppnår även högskoleförberedande gymnasiebehörighet, vilket poängterades för denna elevgrupp redan höstterminen 2022 när den aktuella gruppen gick i årskurs 6. Gruppen har därefter konsekvent följt denna utveckling.

Vidare är det värt att ha i åtanke att, att trots de glädjande trendbrotten på höstterminen och vårterminen, att denna elevgrupps faktiska måluppfyllelse ändå ligger i paritet med senaste årens resultat på vårterminen i årskurs 8 respektive år och att gruppen inte på något sätt överpresterar i jämförelse med snittet för historiska data.

Håller utvecklingen i sig och adekvata åtgärder uteblir, kommer den aktuella elevgruppen nå minst lika låga resultat avseende behörighet till gymnasieskola vilket innebär att minst 25 procent av eleverna i den aktuella gruppen inte kommer att bli behöriga till nationella program på gymnasieskola våren 2026. Detta motsvarar 89 individer. Om adekvata insatser sätts in, har dock denna elevgrupp potential att nå resultat som är i paritet med måluppfyllelse som föregående årskull har nått.

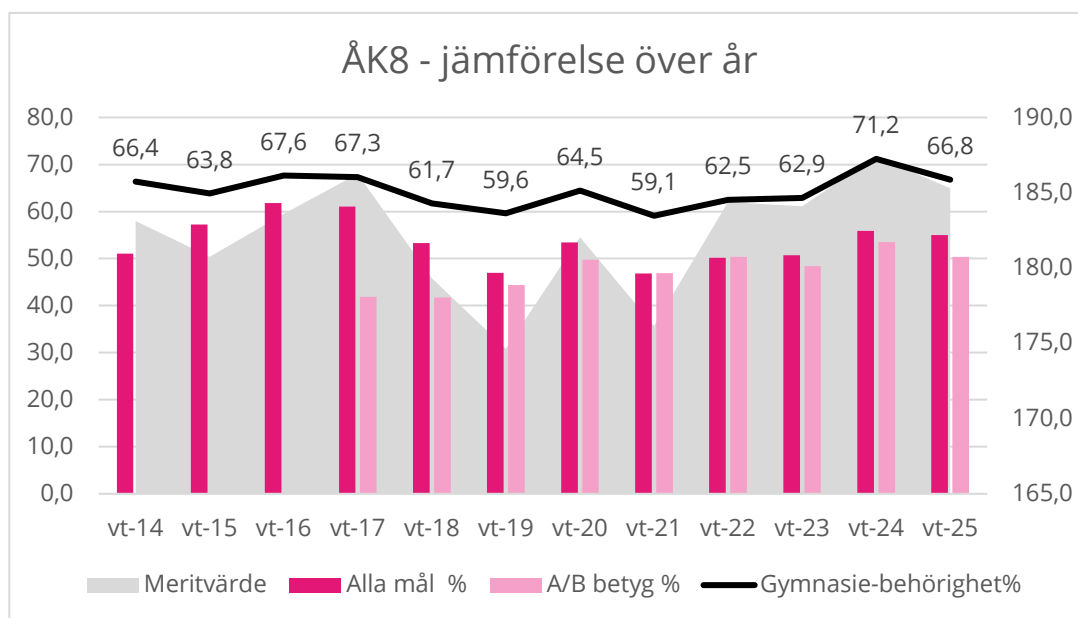

Diagram 22. Resultatutveckling över tid i årskurs 8

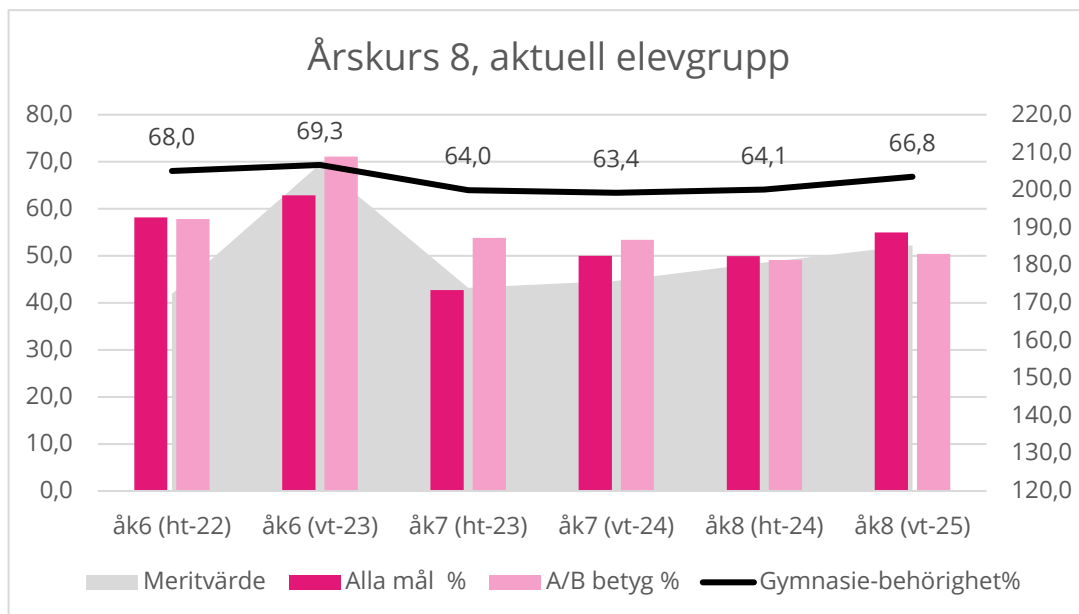

Diagram 23. Resultatutveckling över tid i aktuell elevgrupp

Betygssättning

Vårterminen 2025 fick elever i årskurs 8 sammanlagt 5901 betyg. Av dessa var totalt 4998, motsvarande 85,4 procent, A – E betyg. Den genomsnittliga betygspoängen låg på 11,4, motsvarade betyg E – D, för samtliga elever i årskurs 8. Högst andel av samtliga satta betyg står betyg E för medan andel F ligger på 11,8 procent och andel A betyg stannar på 3,2 procent.

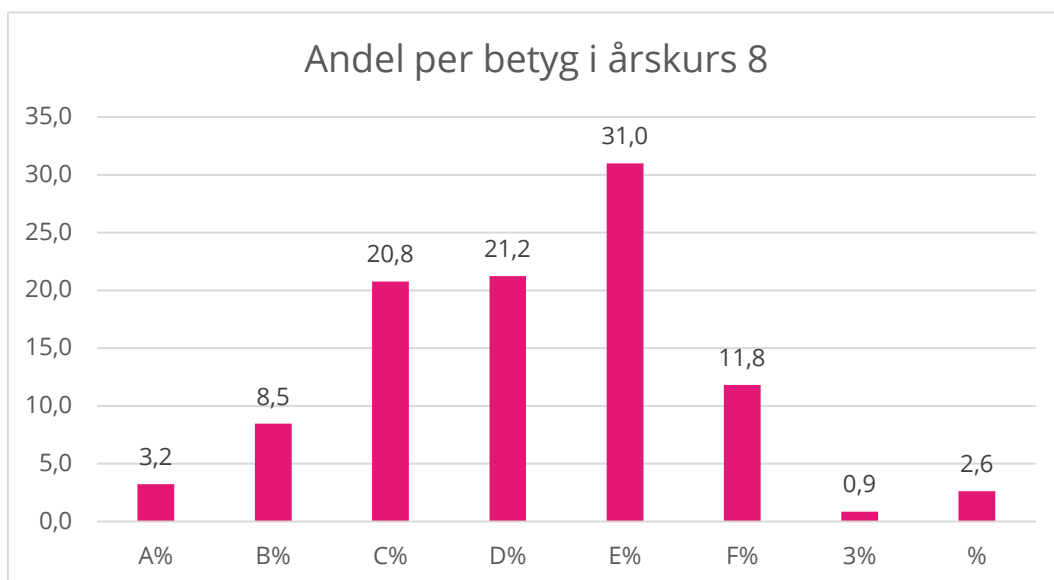

Diagram 24. Andel per betyg i årskurs 8

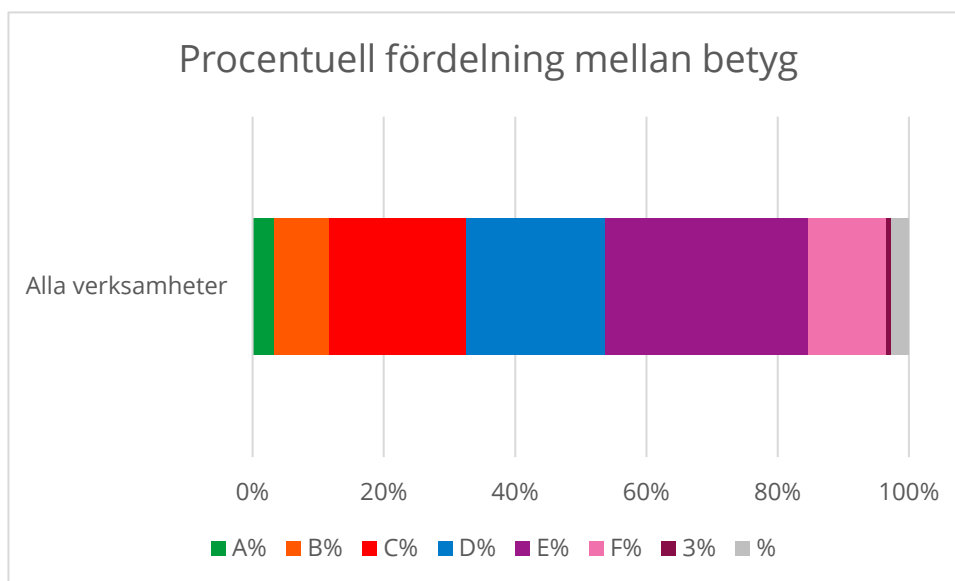

Diagram 25. Procentuell fördelning i årskurs 8

Vidare sammanställning av resultat per ämne visar på att det finns stor variation i betygsfördelningen mellan de olika ämnena. Det som dock är mest iögonfallande är att en mycket låg andel höga betyg präglar samtliga ämnen, med undantag för modersmål. Endast 191 betyg, 3,2 procent av samtliga 5901 betyg är betyg A. De analyserade statistiska underlagen visar att ingen elev fick betyg A i svenska som andraspråk och teknik samt att endast 0,3 procent A återfinns inom ämnet svenska. I hela åtta ämnen ligger andel A betyg mellan 0 och 1,7 procent.

Den i särklass högsta andelen betyg A återfinns även i år inom ämnet modersmål med 13,8 procent A av samtliga betyg satta i det aktuella ämnet. Vidare återfinns, likt förra året, andel A till 9,6 procent inom moderna språk samt 9,3 och 9,0 procent inom ämnena idrott och hälsa och engelska. Inom resterande 15 ämnen återfinns betyget A mellan 0 och 5,1 procent.

Vidare visar de analyserade statistiska underlagen att det även i år i ämnet svenska som andraspråk sätts i särklass högst andel F med totalt 26,9 procent av samtliga satta betyg i det aktuella ämnet. Även ämnet matematik avviker negativt med totalt 23,7 procent, tätt följt av ämnet kemi med 16,8 F av samtliga satta betyg. I elva ämnen är andelen F högre än 10 procent medan andel F är lägst inom ämnet modersmål där inget betyg F har satts.

Detaljerad fördelning per ämne och betyg återfinns i diagrammet nedan.

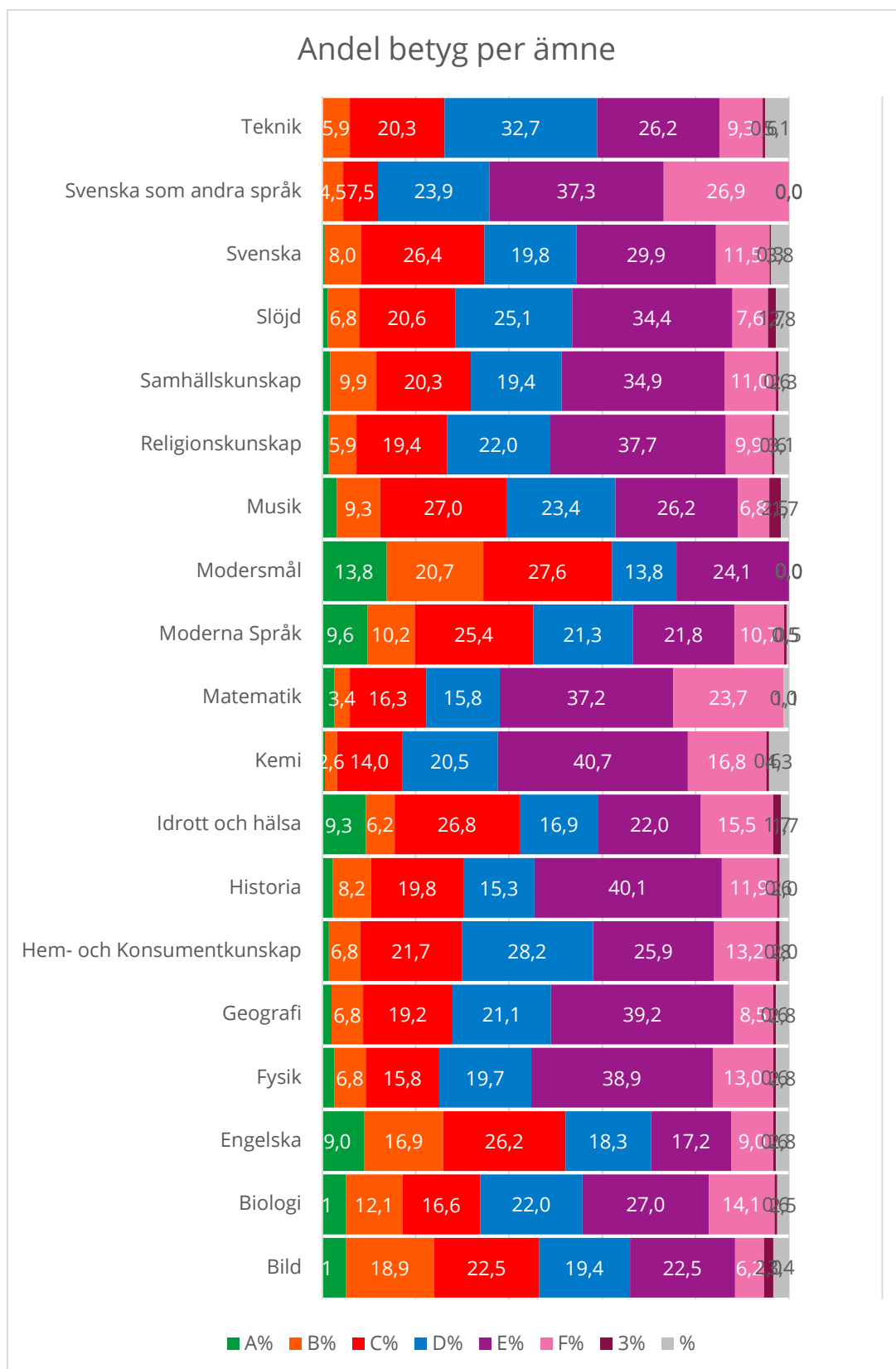

Diagram 26. Andel betyg per ämne, årskurs 8

Behörighet till nationella program på gymnasieskola

118 av 355 elever inskrivna i årskurs 8 i Katrineholms kommunala skolor skulle i skrivande stund inte vara behöriga till nationella program på gymnasieskolan om de sökte med de hittills uppnådda resultaten. 68 av dessa elever har godkända betyg i minst 10 ämnen, medan 84 elever har godkända betyg i minst 7 ämnen.

60 elever av 118 saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne för att bli behöriga till nationella program på gymnasieskolan. 52 av dessa 60 elever skulle dessutom automatiskt få behörighet till högskoleförberedande program eftersom samtliga 52 har betyg i minst 10 ämnen.

Uppdelat per ämne ser situationen ut enligt följande:

Engelska

- 44 av 118 elever saknar godkänt betyg i engelska
- 6 av dessa 44 elever saknar endast godkänt betyg i engelska för att få behörighet till nationella program
- samtliga 6 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 1 av dessa 6 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Matematik

- 88 av 118 elever saknar godkänt betyg i matematik
- 38 av dessa 88 elever saknar endast godkänt betyg i matematik för att få behörighet till nationella program
- 33 av dessa 38 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 8 av dessa 33 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska

- 44 av 118 elever saknar godkänt betyg i svenska
- 10 av dessa 44 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- 8 av dessa 10 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 3 av dessa 8 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska som andraspråk

- 18 av 118 elever saknar godkänt betyg i svenska som andraspråk

- 6 dessa 18 elever saknar endast godkänt betyg i svenska som andraspråk för att få behörighet till nationella program
- 5 av dessa 6 elever skulle bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 2 av dessa 5 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Resultatdiskussion

Om samtliga 60 elever åstadkommer ett godkänt betyg i det aktuella ämnet och under förutsättning att de inte försämrar sina övriga nuvarande resultat, kommer det att innebära att 297 av samtliga 355 elever i blivande årskurs 9 är när minst grundläggande behörighet till nationella program. Detta skulle i sin tur innebära att behörigheten stiger till 83,7 procent jämfört med nuvarande 66,8 procent. Ingen tidigare elevgrupp i årskurs 8 har haft så stor potential att nå så hög gymnasiebehörighet någonsin i Katrineholms kommun. Även om elevgruppens faktiska måluppfyllelse vid vårterminens slut inte är mer än i paritet med jämförelsegruppernas, finns underliggande faktorer som talar för god utveckling framåt.

Av ovanstående går det att utläsa att det finns ett stort antal elever som har presterat väl i ett flertal ämnen. De presenterade data visar att eleverna har styrkor och framgångar i flera ämnen trots att de saknar godkända betyg i kärnämnen samt att de har en bred kunskapsbas att utgå ifrån. Dessa elever har en stark position och kraftfull möjlighet att förbättra sina resultat i de ämnen där de för närvarande saknar godkända betyg.

Detta indikerar att fokus på förbättring av resultat inom kärnämnen är avgörande under det kommande läsåret för att dessa elever ska kunna bli behöriga till nationella program i årskurs 9 samt att dessa ämnen kan vara områden där eleverna behöver särskild uppmärksamhet och stöd för att uppnå behörighet på sikt.

En annan positiv aspekt av de analyserade resultaten är att av de 60 eleverna som saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne skulle hela 52 elever automatiskt bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan på grund av deras betygsprestationer i andra ämnen. Detta visar, att trots att de ännu inte är behöriga till nationella program, har dessa elever potentialen att fortsätta sina studier inom en högskoleförberedande kontext. Det är viktigt att betona att ovan presenterade resultat endast ger en grov översikt av utfallet och att en mer djupgående analys kan kräva ytterligare data och kontextuell förståelse.

För att ta tillvara på elevgruppens potential, bygga vidare på årets framsteg och åstadkomma önskad utveckling behöver fördjupade behovsanalyser genomföras på individnivå redan i början på höstterminen 2025, kvalitativa analyser genomföras på aggregerad nivå och alternativa, tidigare bevisat framgångsrika insatser sättas in tidigt på höstterminen. Systematisk uppföljning och stöd på individnivå bedöms som avgörande för att önskvärd progression ska kunna äga rum under det kommande läsåret. Med rätt insatser bedöms det finnas stor möjlighet att denna elevgrupp når de högsta resultaten för årskurs 9 på över ett decennium.

Årskurs 9

Alla elever

Denna elevgrupps resultatutveckling har varit oroande från vårterminen då elevgruppen gick i årskurs 6 till vårterminen 2024 då elevgruppens resultat äntligen vände. Under vårterminen 2024, när elevgruppen gick i årskurs 8, markerades det följande i analysen:

Denna elevgrupps resultatutveckling har över tid varit bekymmersam, varför det är ännu mer glädjande att konstatera att elevgruppen vid vårterminens slut presterar höga resultat och slår flera tidigare satta rekord.

...

Vid vårterminens slut visar jämförelseanalysen över år att denna grupp uppnår de högst uppmätta resultaten som någon elevgrupp i årskurs 8 har presterat inom parametrarna meritvärde, behörighet till nationella program och höga betyg sedan mätningarna startade våren 2014. Inom mätområdet mål i alla ämnen når elevgruppen de högsta resultaten de senaste sju åren.

I analysrapporten för höstterminen 2024, när elevgruppen gick i årskurs 9, markerades följande i analysen:

Det är glädjande att vid analys av elevgruppens resultat vid slutet av höstterminen 2024 kunna konstatera att gruppen har förbättrat sina resultat inom ett flertal parametrar sedan vårterminen 2024. Idag når den aktuella elevgruppen grundläggande gymnasiebehörighet till 71,7 procent, varav flickor når 76,0 procent och pojkar 66,9 procent.

I och med detta kan det konstateras att denna elevgrupp når den högst uppmätta gymnasiebehörigheten de senaste sju åren och den näst högsta sedan mätningarna startade höstterminen 2014.

Vid vårterminens slut visar analysen att 80,6 procent av eleverna når grundläggande behörighet till nationella program på gymnasieskola, vilket innebär en ökning med 8,9 procentenheter i jämförelse med höstterminen 2024. Flickorna når behörighet till nationella program på gymnasieskola till 83,6 procent medan pojkarna når 76,9 procent, vilket innebär en resultatförbättring på 7,6 respektive 10,0 procentenheter. I och med detta kan det konstateras att båda grupperna haft fin progression och att pojkarnas uppsving står till stor del för den totala resultatförbättringen.

I och med detta kan det konstateras att denna elevgrupp når den högst uppmätta gymnasiebehörigheten de senaste sju åren och den näst högsta sedan mätningarna startade höstterminen 2014.

I resultatanalysen för höstterminen 2024 står att läsa följande:

Progressionskurvan för elever totalt samt flickor respektive pojkar inom denna elevgrupp, gällande samtliga för analysen aktuella variabler, är att jämställa med progressionen för endast en tidigare elevgrupp i årskurs 9 de senaste elva åren. Elevgruppen som åsyftas är den elevgruppen som vårterminen 2018 gick ut årskurs 9 och vars resultat ingen annan grupp lyckats nå. Den aktuella elevgruppen har dock goda utsikter i att inte bara tänga, utan även nå och potentiellt till och med överträffa jämförelsegruppens måluppfyllelse inom samtliga parametrar. Detta då denna elevgrupp, trots de lägre faktiska resultaten, haft en mer aggressiv resultatutveckling i positiv riktning de senaste två mätningarna än jämförelsegruppen har haft.

Vid vårterminens slut kan det konstateras att denna prognos har varit mycket träffsäker. Dock har inte den aktuella elevgruppen riktigt lyckats nå samma resultat som jämförelsegruppen ännu, utan hamnar en procentenhet under jämförelsegruppens resultat. Detta resultat är dock preliminärt eftersom ett antal elever förväntas nå gymnasiebehörighet inom ramen för lovskolan som pågår till tredje veckan i juni.

Den ökningen av resultat som har skett hittills har sin förklaring i ett antal faktorer. Bland annat har ett nytt fenomen inom variabeln andel elever med minst 10 godkända betyg identifierats i de senaste fyra års mätningar. Detta fenomen återkommer även i år inom den aktuella elevgruppen. Av 336 elever inskrivna i årskurs 9 hösten 2024 nådde hela 268 elever godkända betyg i minst 10 ämnen. Av dessa 336 elever nådde inte 98 elever behörighet till gymnasiet, men 37 av de 98 hade godkända betyg i minst 10 ämnen. Detaljerad analys, som till största delen skedde på individnivå, över resultat gällande elever som vid höstterminens slut inte uppnådde behörighet till gymnasieskola gjordes och adekvata insatser genomfördes under vårterminen 2025.

Beträffande meritvärdet kan det konstateras att flickorna når ett meritvärde på 218,8 medan pojkarnas meritvärde stannar på 201,4 poäng. Detta innebär att det totala meritvärdet hos den aktuella elevgruppen har förbättrats med 11,4 poäng, från 199,3 till 210,7 poäng, sedan höstterminen 2024, med ett slutresultat som idag slår samtliga rekord från de senaste tolv års mätningar. Vidare behöver det betonas att pojkarnas resultat är, även de, de högst uppmätta någonsin. Ingen annan jämförelsegrupp har nått upp till 200 i meritvärde sedan mätningarna startade.

Vid vårterminens slut uppnår 69,3 procent av samtliga elever, varav 78,7 procent av flickorna och 58,6 procent av pojkarna, i den aktuella gruppen minst ett högt betyg i något ämne. I och med detta utfall kan det konstateras att elevernas måluppfyllelse inom denna uppföljningsindikator är den högst uppmätta de senaste fyra åren och den näst högst uppmätta sedan mätningarna startade för nio år sedan. Flickorna i denna elevgrupp slår dock rekord då ingen annan jämförelsegrupp lyckas uppnå så högt resultat sedan mätningarna startade.

Beträffande mätområdet mål i alla ämnen visar de analyserade statistiska underlagen att 68,6 procent av eleverna i den aktuella gruppen når mål i alla ämnen, vilket innebär en höjning med 9,4 procentenheter i jämförelse

med höstterminen 2024. I skrivande stund når 72,0 procent av flickorna och 64,7 procent av pojkarna mål i alla ämnen. De analyserade data visar även att elevgruppens gemensamma måluppfyllelse inom detta mätområde är det högst uppmätta de senaste fyra åren och tredje högsta sedan mätningarna startade för tolv år sedan.

Värt att påpeka är även att så gott som samtliga elever som uppnår grundläggande gymnasiebehörighet uppnår även högskoleförberedande gymnasiebehörighet, vilket poängterades för denna elevgrupp redan höstterminen 2021 när den aktuella gruppen gick i årskurs 6. Gruppen har därefter konsekvent följt denna utveckling.

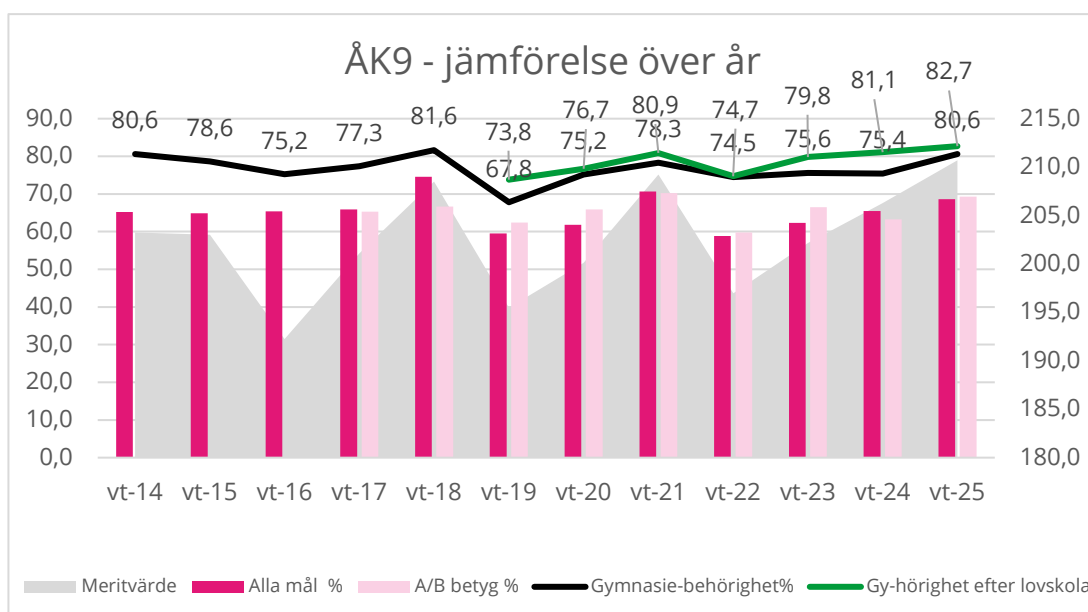

Diagram 27. Resultatutveckling över tid i årskurs 9

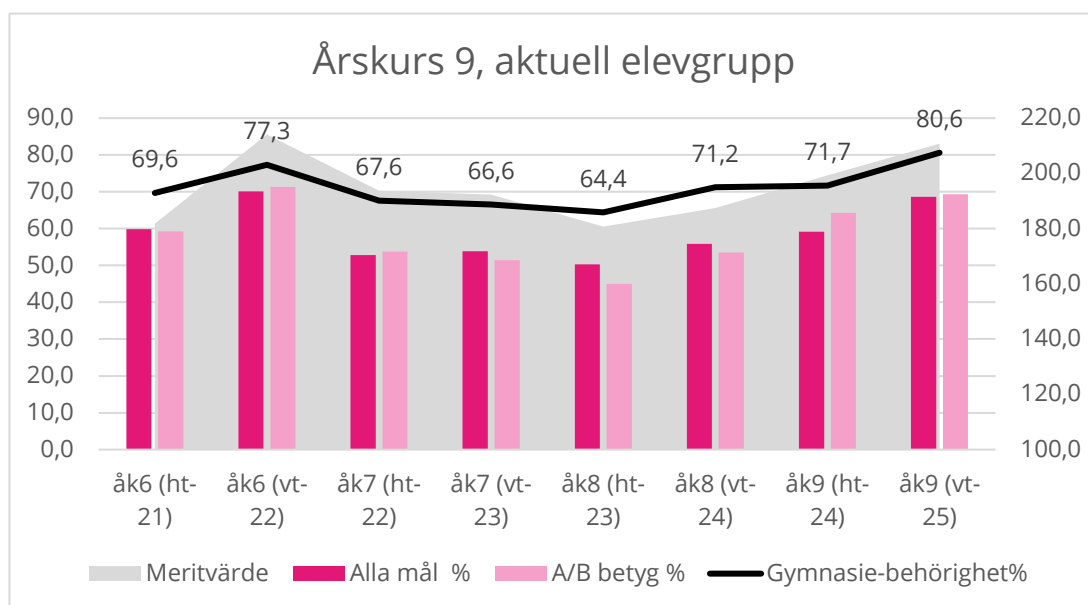

Diagram 28. Resultatutveckling över tid i aktuell elevgrupp

Betygssättning

Vårterminen 2025 fick elever i årskurs 9 sammanlagt 5569 betyg. Av dessa var totalt 5020, motsvarande 91 procent, A – E betyg. Den genomsnittliga betygspoängen låg på 12,9, motsvarade betyg D, för samtliga elever i årskurs 9. Högst andel av samtliga satta betyg står betyg E för medan andel A och F betyg ligger på 9,7 respektive 6,6 procent av samtliga satta betyg.

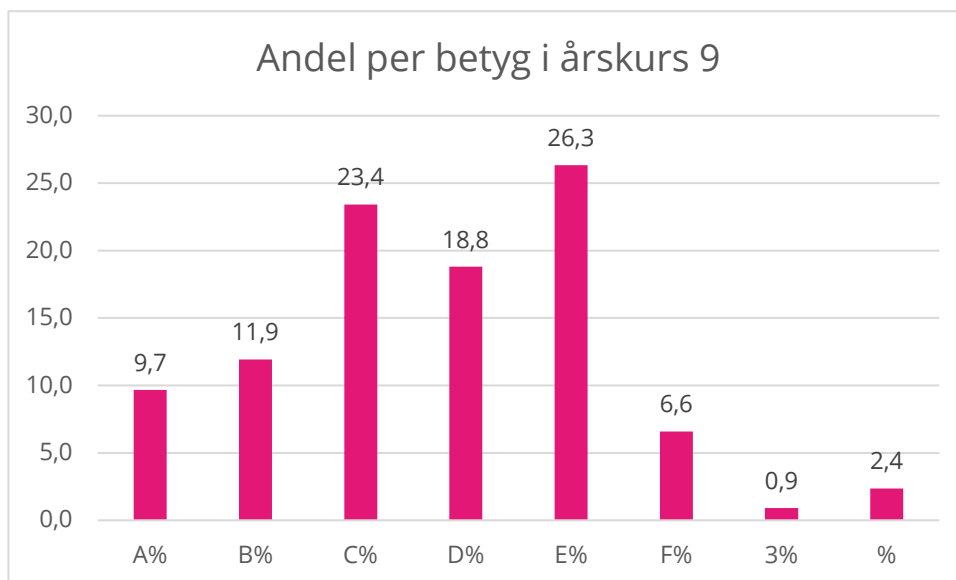

Diagram 29. Andel per betyg i årskurs 9

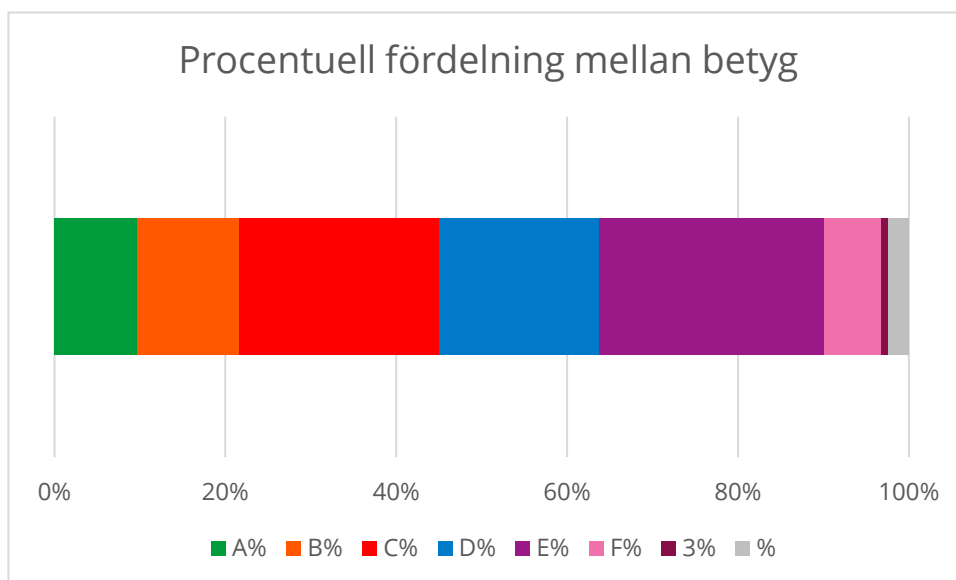

Diagram 30. Procentuell fördelning i årskurs 9

Vidare sammanställning av resultat per ämne visar på att det finns stor variation i betygsfördelningen mellan de olika ämnena.

Det som dock är mest iögonfallande är att, till skillnad från de lägre årskurserna, en högre andel höga betyg präglar samtliga ämnena, även här med undantag för svenska som andraspråk och matematik. 539 av samtliga 5569 betyg är betyg A, vilket motsvarar 9,7 procent.

De analyserade statistiska underlagen visar att ingen elev, precis som förra året, fick betyg A i svenska som andraspråk samt att i hela sju ämnen ligger andel A betyg mellan 0 och 5,4 procent. Här återfinns ämnena som geografi, historia, samhällskunskap och svenska.

Den i särklass högsta andelen betyg A återfinns inom ämnet modersmål med hela 44,9 procent A av samtliga betyg satta i det aktuella ämnet. Vidare återfinns andel A till 15,6 procent inom ämnet kemi och till 15,0 procent inom bild. Inom 11 ämnena återfinns betyget A mellan 0 och 9,9 procent.

Vidare visar de analyserade statistiska underlagen att det i ämnet svenska som andraspråk sätts i särklass högst andel F med totalt 20,5 procent av samtliga betyg satta i det aktuella ämnet. Även ämnet matematik avviker negativt med totalt 12,9 procent, tätt följt av ämnet fysik med 9,0 procent F av samtliga satta betyg. I ämnet modersmål har inget betyg F satts och andel F är låg även inom ämnet bild där endast 0,3 procent av samtliga satta betyg är F.

Detaljerad fördelning per ämne och betyg återfinns i diagrammet nedan.

Andel betyg per ämne

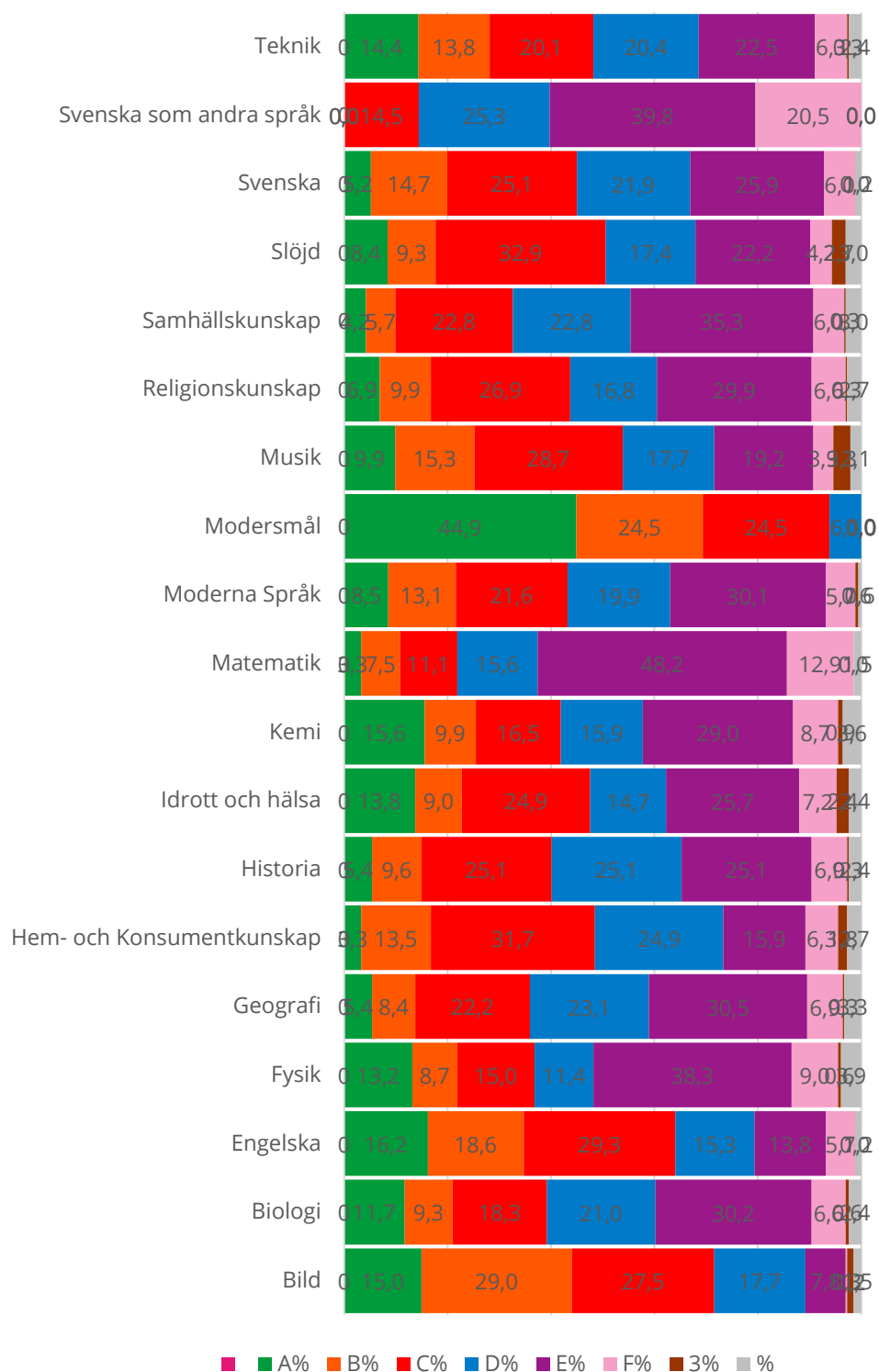

Diagram 31. Andel betyg per ämne

Behörighet till nationella program på gymnasieskola

65 av 335 elever inskrivna i årskurs 9 i Katrineholms kommunala skolor är var efter vårterminens slut inte behöriga till nationella program på gymnasieskolan. 31 av dessa elever hade godkända betyg i minst 10 ämnen, medan 42 elever hade godkända betyg i minst 7 ämnen.

29 elever av 65 saknade endast ett godkänt betyg i ett kärnämne för att bli behöriga till nationella program på gymnasieskolan. 24 av dessa 29 elever skulle dessutom automatiskt fått behörighet till högskoleförberedande program eftersom samtliga 24 hade betyg i minst 10 ämnen.

Uppdelat per ämne såg situationen ut enligt följande:

Engelska

- 22 elever saknar godkänt betyg i engelska
- 3 av dessa 22 elever saknar endast godkänt betyg i engelska för att få behörighet till nationella program
- samtliga 3 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- ingen av dessa 3 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Matematik

- 52 elever saknar godkänt betyg i matematik
- 19 av dessa 52 elever saknar endast godkänt betyg i matematik för att få behörighet till nationella program
- 15 av dessa 19 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 2 av dessa 15 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska

- 18 elever saknar godkänt betyg i svenska
- ingen av dessa 18 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- ingen av dessa elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska som andraspråk

- 18 elever saknar godkänt betyg i svenska som andraspråk
- 7 av dessa 18 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- 6 av dessa 7 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- Ingen av dessa 6 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Efter genomförd lovskola i årskurs 9 har andelen elever som uppnår behörighet till nationella program på gymnasieskolan ökat med 2,1 procentenheter, från 80,6 procent till 82,7 procent. I faktiska tal innebär detta att ytterligare sju elever, utöver de ursprungliga 270, nu uppnår behörighet till nationella program. Totalt rör det sig om 277 av 335 elever med behörighet. Meritvärdet har samtidigt ökat marginellt från 210,7 till 211,0 poäng.

Ämnesvis utfall efter lovskola

Engelska

- 22 elever saknade godkänt betyg i engelska innan lovskolan
- Ingen av dessa 22 elever har fått godkänt betyg på lovskolan
- 3 av dessa 22 elever saknar endast godkänt betyg i engelska för att få behörighet till nationella program
- samtliga 3 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- ingen av dessa 3 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Matematik

- 52 elever saknade godkänt betyg i matematik innan lovskolan
- 5 av dessa 52 elever fick godkända betyg på lovskolan
- samtliga 5 elever blev behöriga till nationella program
- samtliga 5 elever blev dessutom behöriga till behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 47 elever saknar godkänt betyg i matematik efter lovskolan
- 14 av dessa 47 elever saknar endast godkänt betyg i matematik för att få behörighet till nationella program
- 10 av dessa 14 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- ingen av dessa 10 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska

- 18 elever saknade godkänt betyg i svenska innan lovskolan
- 1 av dessa 18 elever fick godkänt betyg på lovskolan
- Eleven blev inte behörig till nationella program
- ingen av dessa 18 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- ingen av dessa elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Svenska som andraspråk

- 18 elever saknade godkänt betyg i svenska som andraspråk innan lovskolan
- 3 av dessa 18 elever fick godkända betyg på lovskolan
- 2 av dessa 3 elever blev behöriga till nationella program
- båda 2 eleverna blev dessutom behöriga till behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- 15 elever saknar godkänt betyg i svenska som andraspråk efter lovskolan
- 5 av dessa 15 elever saknar endast godkänt betyg i svenska för att få behörighet till nationella program
- 4 av dessa 5 elever skulle dessutom bli behöriga till högskoleförberedande program på gymnasieskolan
- Ingen av dessa 6 elever har godkända betyg i minst 15 ämnen

Totalt återstår 58 elever som inte uppnått behörighet till nationella program, vilket motsvarar 17,3 procent av elevkullen. En fördjupad kartläggning av dessa elevers betygsbild visar att:

- 22 elever saknar enbart godkänt betyg i ett av kärnämnen (engelska, matematik, svenska eller svenska som andraspråk).
- Av dessa 22 elever skulle 17 dessutom ha varit behöriga till högskoleförberedande program om de nått godkänt i det aktuella ämnet.
- Om samtliga dessa elever hade lyckats få godkänt betyg i respektive ämne under lovskolan, skulle 299 av 335 elever blivit behöriga till nationella program. Detta innebär att andelen behöriga elever hade ökat till 89,3 procent, vilket i så fall hade varit en remarkabel höjning.

Det ska dock särskilt understrykas att, med 82,7 procent elever behöriga till nationella program på gymnasieskolan, är årets resultat den högst uppmätta behörighetsnivån i årskurs 9 sedan införandet av Lgr11.

Betygssättning i samtliga årskurser

Vårterminen 2025 fick 1381 elever i årskurserna 6, 7, 8 och 9 sammanlagt 23 162 betyg. Av dessa var totalt 19 995, motsvarande 86,8 procent, A – E betyg. Den genomsnittliga betygspoängen låg på 11,7 motsvarade betyg D, för samtliga elever i samtliga årskurser totalt.

Sett per årskurs, varierar resultaten avseende andel A – E betyg mellan 82,5 och 91,0 procent av samtliga satta betyg, där årskurs 7 och årskurs 9 uppnår de lägsta respektive högsta resultaten även i årets mätning.

De analyserade data visar även på att det finns en markant nedgång i andelen godkända betyg från årskurs 6 till årskurs 7, vilket bekräftar

tidigare observationer avseende utmaningar i övergången mellan dessa årskurser.

Beträffande genomsnittlig betygspoäng kan det konstateras att årskurs 7, med endast 10,6 poäng, når även i år de lägsta resultaten medan årskurs 9, med 12,9 poäng, når de högsta resultaten även inom detta område. Den genomsnittliga betygspoängen indikerar en generell förbättring i betygsnivåer från årskurs 7 till årskurs 9.

I övrigt ser fördelningen av resultat mellan de olika årskurserna enligt diagrammet nedan.

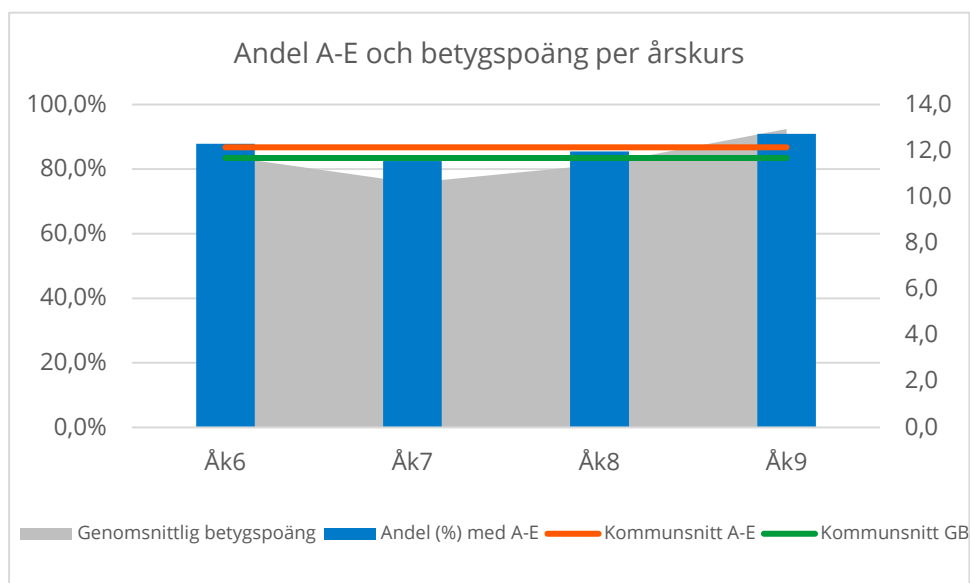

Diagram 32. Andel A-E betyg och betygspoäng per årskurs

Analys av resultat avseende varje satta betyg per årskurs visar på relativt stora variationer mellan de olika årskurserna. Totalt sett kan det konstateras att högst andel av samtliga satta betyg står betyg E för med 30,9 procent E satta i samtliga ämnen och samtliga årskurser, medan betyget A står för den lägsta andelen med endast 5,1 procent av samtliga betyg.

Vidare visar de bifogade statistiska underlagen att andel betyg A i årskurserna 6, 7 och 8 ligger under 5 procent (4,7%, 2,7% och 3,2%) medan den i årskurs 9 ligger på 9,7 procent av samtliga satta betyg.

Andel F betyg ligger i årskurserna 6, 7 och 8 över 10 procent (11,0%, 16,2% och 11,8%) medan den i årskurs 9 avviker positivt och ligger på 6,6 procent av samtliga satta betyg. Därmed kan det konstateras att den högsta respektive lägsta andelen F betyg återfinns även i årets mätning i årskurserna 7 och 9.

I övrigt ser fördelningen av resultat mellan de olika skolorna enligt diagrammet nedan.

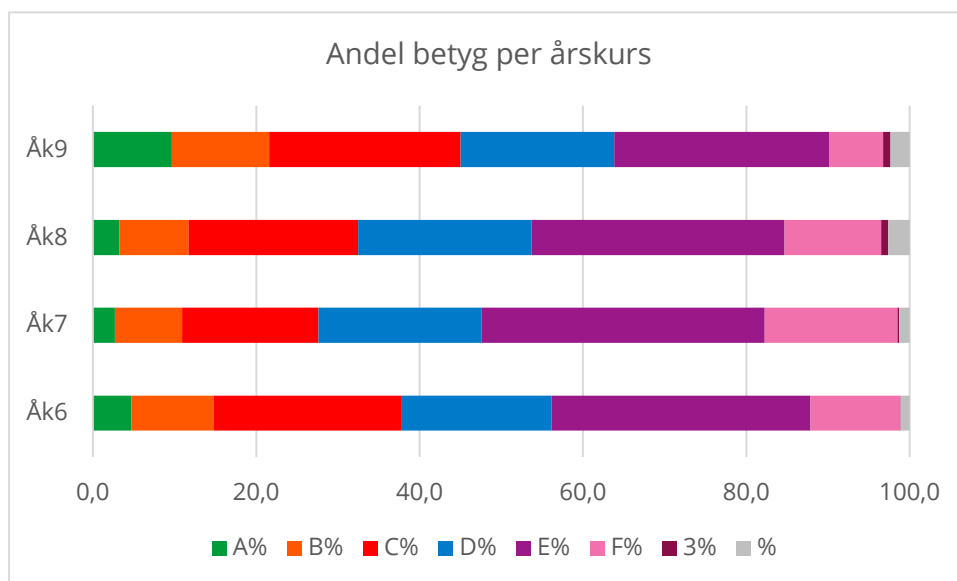

Diagram 33. Andel betyg per årskurs och betyg

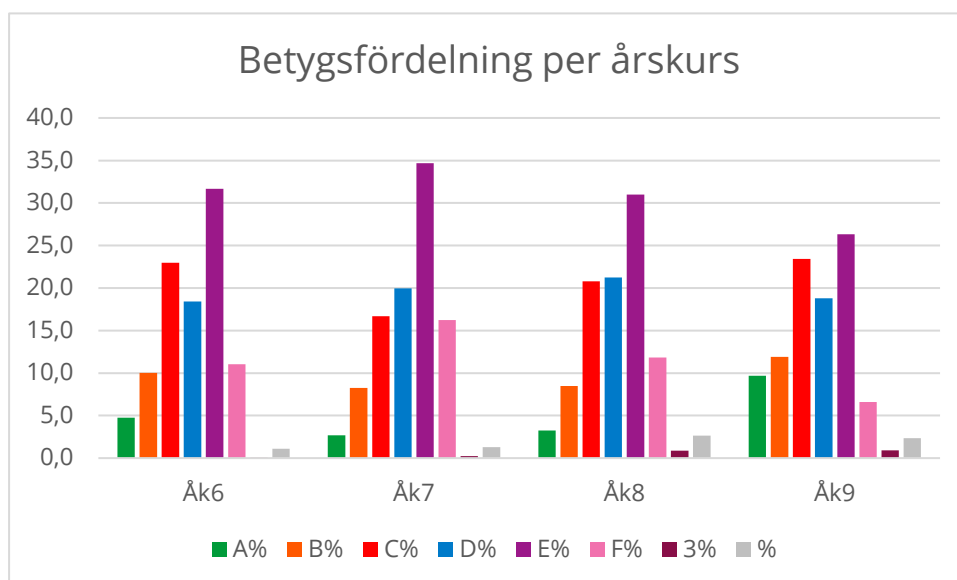

Diagram 34. Betygsfördelning per årskurs

Vidare sammanställning av resultat per ämne inom samtliga årskurser visar på att det finns stor variation i betygsfördelningen mellan de olika ämnen. Dock framträder det, efter klustring av data inom samtliga årskurser, tydligt att en mycket låg andel A sätts i de olika ämnen, med undantag för modersmål och delvis engelska och moderna språk.

Endast 1177 av samtliga 23 162 satta betyg är betyg A. De analyserade statistiska underlagen visar att ingen elev i någon årskurs har fått betyg A i svenska som andraspråk i år samt att i hela 15 ämnen ligger andel A betyg mellan endast 0 och 5,4 procent, en situation identisk den förvaltningen noterade föregående läsår.

Endast inom ämnena engelska, moderna språk och modersmål står betyg A för fler än 10 procent av samtliga betyg i respektive ämne. Den i särklass högsta andelen betyg A återfinns inom ämnet modersmål med hela 22,4 procent A av samtliga betyg satta i det aktuella ämnet. Vidare återfinns andel A till 12,7 procent inom ämnet engelska och till 11,2 procent inom moderna språk.

Vidare visar de analyserade statistiska underlagen att det i ämnet svenska som andraspråk sätts även i år i särklass högst andel F med totalt 33,0 procent av samtliga betyg satta i det aktuella ämnet. Även ämnet matematik avviker negativt med totalt 21,4 procent F. Även i år avviker ämnet modersmål positivt där betyget F återfinns till endast 1,8 procent.

Detaljerad fördelning per ämne och betyg återfinns i diagrammet nedan.

Andel betyg per ämne

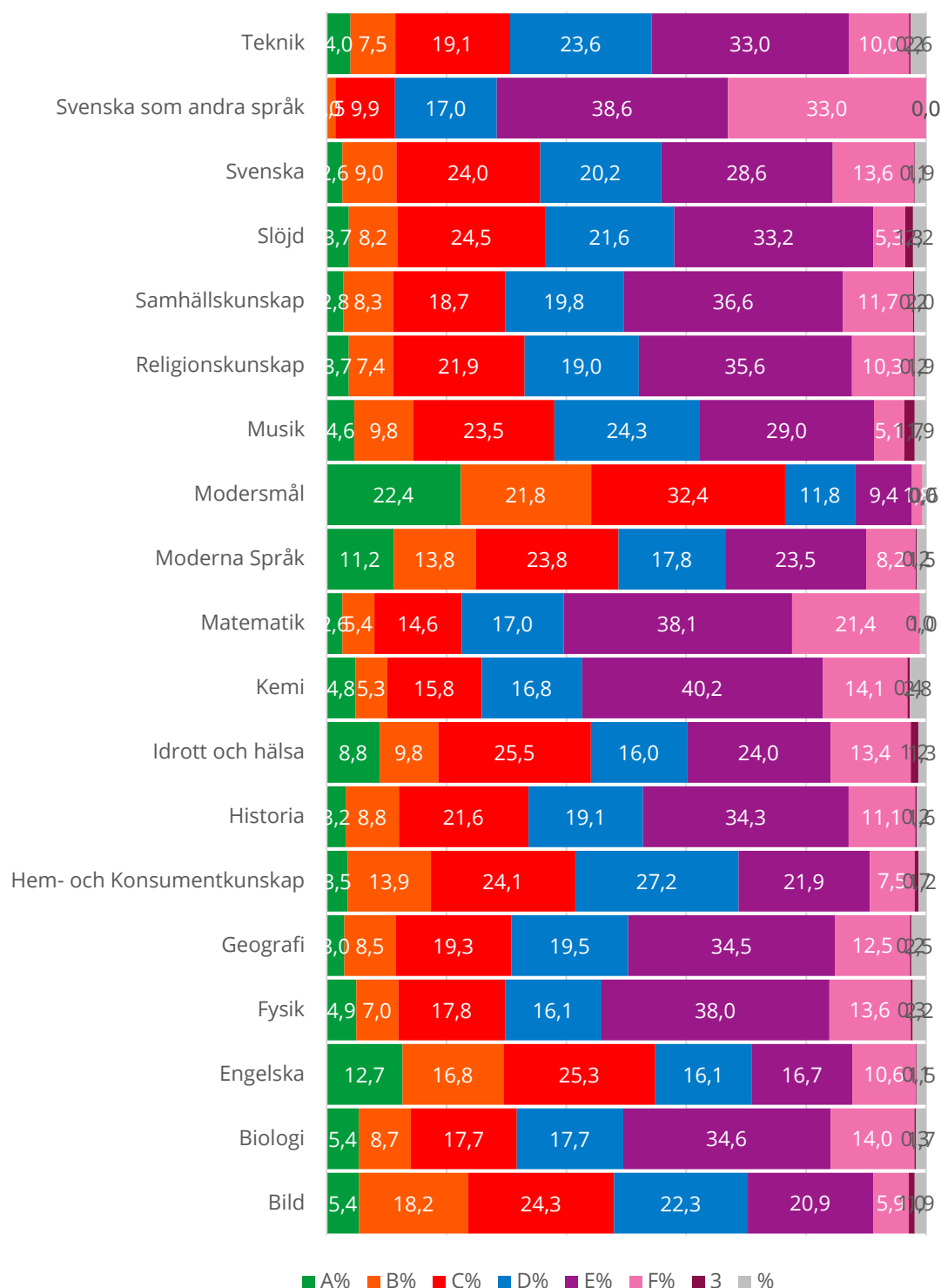

Diagram 35. Betygsfördelning per ämne, alla årskurser

Data presenterade i diagrammet ovan vittnar om att den högsta andelen godkända betyg återfinns i ämnet modersmål med hela 97,6 procent godkända betyg och en genomsnittlig betygspoäng på 15,6. Även inom ämnen bild, hem- och konsumentkunskap, moderna språk, musik och slöjd ligger andelen godkända betyg över 90 procent. Den genomsnittliga betygspoängen ligger i dessa ämnen mellan 12,3 och 13,2 poäng.

Ämnen med lägst andel godkända betyg är svenska som andraspråk med endast 67,0 procent godkända betyg och en genomsnittlig betygspoäng på blyga 7,7 samt matematik med 77,6 procent godkända betyg och en genomsnittlig betygspoäng på 9,7, vilket innebär att måluppfyllelsen inom matematik är identisk den som noterades förra året medan den i svenska som andraspråk sjunker i jämförelse med föregående år.

Vidare är måluppfyllelsen låg i samtliga naturvetenskapliga ämnen där andel F ligger mellan 13,4 och 14,1 procent för ämnen biologi, fysik och kemi. Samma situation återfinns inom samhällsvetenskapliga ämnen där andelen F ligger mellan 10,3 och 12,5 procent för ämnen geografi, historia, religion och samhällskunskap.

Även svenska är ett ämne där andelen A är låg och ligger på endast 2,6 procent medan andelen F är hög och ligger på hela 13,6 procent av samtliga satta betyg. Dessa ämnen, tillsammans med svenska som andraspråk och matematik, där det konstaterades tidigare att måluppfyllelsen är särskilt låg, bildar kärnämnen och påverkar direkt elevernas möjlighet till behörighet till nationella program på gymnasieskola. I analys på aggregerad nivå framträder det tydligt att måluppfyllelsen inom dessa ämnen är låg oaktat hur data dissekeras eller sorteras, vilket tyder på ett systemproblem som behöver beaktas och analyseras på en bredare front än hittills.

Resultatdiskussion

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det i analysen av måluppfyllelse i samtliga verksamhetsformer förskoleklass, fritidshem och grundskola årskurs 1 – 9 samt i analys av betygsresultaten för årskurserna 6 till 9 framkommer en rad gemensamma utmaningar och möjligheter. Trots att vissa positiva trender kan observeras, som förbättrade meritvärden och behörighet till gymnasieskola bland vissa målgrupper, kvarstår flera områden som kräver åtgärder. Elevernas prestationer i kärnämnen som matematik och svenska visar behov av riktade insatser, särskilt vid övergångar mellan stadier. Särskilt fokus behöver riktas mot ämnet svenska som andraspråk då den låga måluppfyllelsen genomsyrar samtliga årskurser från årskurs 1 och uppåt.

För att underlätta övergången från lågstadiet till mellanstadiet och vidare till högstadiet, bör särskilda strukturer i form av övergångsstödprogram utvecklas. Dessa program ska fokusera på att förbereda eleverna för nya krav samt ge kontinuerligt stöd under de första månaderna i de nya årskurserna. Ett förslag på en insats skulle exempelvis kunna vara införandet av mentorsprogram där äldre elever eller särskilt utbildade mentorer stöttar yngre elever under övergångsperioden.

Särskilda insatser bör införas för att förbättra elevernas prestationer i framför allt matematik och svenska och svenska som andraspråk, de två ämnen som visar största behovet av förbättring. Detta kan inkludera studiestöd, studieverkstäder och riktade stödprogram.

Vidare visar de analyserade statistiska underlagen att riktade tidiga insatser, exempelvis den tidigare beskrivna satsningen på kärnämnen i förskoleklass, visat sig vara effektiva och ge gott utfall varför utveckling av riktade stödinsatser tidigare i utbildningscykeln, men även i mellan- och högstadiet, för att stödja elevernas utveckling kontinuerligt föreslås utvecklas vidare.

För att möta de varierande behoven inom elevgruppen elever i grundskolan, bör åtgärdsplaner skapas i ännu högre grad än hittills baseras på elevernas specifika styrkor och utmaningar och inkludera mål och strategier för att skapa bästa möjliga förutsättningar för varje elevs lärande. Regelbunden uppföljning och anpassning av de individuella planerna för att säkerställa att de möter elevernas behov på bästa sätt behöver också genomföras.

Kollegialt lärande och professionell utveckling har under det gångna läsåret gett mycket goda resultat varför detta område föreslås utvecklas vidare och då också med fokus på analys och utveckling av undervisning. Professionsprogram, såsom "Lärledare i fritidshem" och "Tidiga insatser" bör vidareutvecklas och kompletteras med fler områden för att även i framtiden stödja och stärka pedagogernas kompetens och undervisningsförmåga.

Förbättrad analys och uppföljning av undervisningen på såväl individ-, grupp- och övergripande nivå är avgörande för höjning av undervisningskvalitet, varför vidareimplementering och undersökning av hur digitala plattformar kan vara stöd i insamlings- och analysarbetet av data om elevernas kunskapsutveckling och progression föreslås genomföras under nästkommande läsår.

För att detta arbete ska ge mätbar effekt behöver systematiska utvärderingsprocesser för att regelbundet granska och förbättra utbildningen baserat på den insamlade data vidareutvecklas inom samtliga verksamhetsformer. Vidare behöver elevhälsoteam stärkas och resurserna eventuellt utökas och kompletteras på vissa enheter för att skapa än större möjligheter att bättre kunna möta elevernas behov.

Genom att fokusera på övergångsstöd, förstärkning av kärnämneskunskaper, åtgärdsplaner, kollegialt lärande, förbättrad analys och uppföljning samt psykosocialt stöd kan skolorna i Katrineholms kommun arbeta mot att förbättra elevernas akademiska prestationer och säkerställa en positiv och hållbar utveckling för framtiden.

För att nästkommande läsår starta arbetet med identifiering och genomförande av förebyggande insatser i syfte att fler elever i årskurs 9 ska nå målen och bli behöriga till nationella program på gymnasieskola, föreslås en struktur för detta arbete implementeras senast september

2025. Förslag på en möjlig arbetsgång återfinns under kapitlet "Rekommendationer för fortsatt arbete i grund- och gymnasieskola".

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Positiv resultatutveckling i senare årskurser: Trots svagare resultat i de lägre årskurserna visar betygdata på en tydlig och stabil förbättring av måluppfyllelsen i årskurs 8 till årskurs 9. Den genomsnittliga betygspoängen ökar successivt, vilket tyder på att de kompensatoriska insatserna i de senare skolåren får effekt.
- Rekordhöga resultat i årskurs 9: Årskurs 9 når de högsta resultaten på flera år inom gymnasiebehörighet, meritvärde och andelen elever med minst ett högt betyg. Både flickor och pojkar visar stark progression, med särskilt kraftig förbättring bland pojkar. Den totala behörigheten till nationella program uppgår efter lovskolan till 82,7 %, vilket är den högsta nivån sedan införandet av Lgr11.
- Datadriven uppföljning och individbaserade insatser: Systematiska analyser av elevernas betygsbild på individnivå har möjliggjort träffsäkra insatser, särskilt under vårterminen och inom ramen för lovskola. Elevgrupper har kunnat stödjas utifrån detaljerade kartläggningar, vilket lett till påvisbar resultatförbättring.
- Effektivt nyttjande av lovskola: Lovskolan utgör en strategiskt viktig insats, vilket påvisas av att årets lovskola resulterade i ytterligare 2,1 procentenheter gymnasiebehöriga elever. Detta är fjärde året i rad som resultatet höjs efter lovskola, vilket indikerar en positiv trend och god struktur för uppföljande stödverksamhet.
- Flickors höga och stabila måluppfyllelse: Flickor uppnår genomgående högre resultat än pojkar i alla årskurser och samtliga mätparametrar. Flickornas meritvärde och gymnasiebehörighet når i flera fall historiskt höga nivåer, vilket ger en stabil och högpresterande referensram för det fortsatta arbetet.

För att nå högre måluppfyllelse i årskurserna 6–9 behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Övergången mellan mellanstadiet och högstadiet: Resultatnedgången från årskurs 6 till 7 är tydlig och återkommande, vilket indikerar strukturella brister i övergången mellan skolformer. Gemensamma övergångsplaner mellan årskurs 6 och 7 med systematiska överlämningar och förstärkt introduktion i ämnesundervisning behöver utvecklas. Ett särskilt

fokus på relationell trygghet och skolnärvaro för att underlätta övergången behöver skapas.

- Låg måluppfyllelse i kärnämnen: Svenska som andraspråk, matematik och svenska är fortsatt de ämnen där flest elever inte når godkända resultat. Förvaltningen behöver initiera ämnesdidaktiska utvecklingsinsatser för matematik, svenska och svenska som andraspråk med fokus på språkutvecklande arbetssätt, begreppsförståelse och scaffoldingstrategier. Undervisningsutveckling i dessa ämnen behöver prioriteras inom ramen för kollegialt lärande och professionsutveckling.
- Låg andel höga betyg i de flesta ämnen: Endast 5 procent av alla betyg i årskurs 6–9 är betyg A, vilket tyder på svårigheter att utmana högpresterande elever. Förslag för arbete framåt är att utveckla undervisningen med fokus på differentiering, höga förväntningar och tillgång till fördjupningsuppgifter samt att säkerställa att elever som når målen ges förutsättningar att visa kunskaper på högre nivå genom tydlig återkoppling och tillgång till utmanande lärmiljöer.
- Könsskillnader i måluppfyllelse: Skillnaden i resultat mellan flickor och pojkar kvarstår. Förvaltningen behöver arbeta med att etablera riktade insatser för att öka pojkars engagemang och måluppfyllelse, exempelvis genom mentorskap, anpassade undervisningsstrategier och språkstödande undervisning. Kartläggning av undervisningsklimatet ur ett genusperspektiv samt stärkning av personalens kompetens i normkritisk pedagogik behöver prioriteras.
- Elever nära godkänt utan att nå målen: Många elever saknar endast ett godkänt betyg i ett kärnämne för att nå gymnasiebehörighet. Tätare avstämningar med realtidsanalys av betygsprognoiser i kärnämnen behöver införas. Flexibla stödinsatser under terminerna, så som intensifierad undervisning, extra schemalagda stödpass och ämnesspecifik handledning i god tid före betygssättning behöver tillsättas.
- Årskurs 7 som riskårskurs: Årskurs 7 utmärker sig år efter år som den årskurs där flest elever inte lyckas nå målen. Förvaltningen behöver inrätta ett riktat utvecklingsprogram för årskurs 7 med förstärkt undervisning, ökad samverkan mellan ämneslärare och elevhälsa samt systematiska uppföljningar under läsåret. Tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan undervisande lärare och stödfunktioner i arbetet med att fånga upp elever i tid behöver också organiseras.

De problem och styrkor som identifierats i denna fas av skolgången, inte minst gällande måluppfyllelse, frånvaro, motivation och trygghet, har tydlig påverkan på övergången till gymnasieskolan. Många av dessa teman återkommer därför i nästföljande kapitel samt fördjupas i den tematiska analysen.

Anpassad grundskola

För barn med intellektuell funktionsnedsättning finns anpassad grundskola som ett alternativ till grundskolan. Anpassad grundskola ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en utbildning som är anpassad efter varje elevs förutsättningar. Utbildningen ska bland annat ge kunskaper och värden, bidra till personlig utveckling, social gemenskap och skapa en god grund för ett aktivt deltagande i samhället. Anpassad grundskola omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

I anpassad grundskola sätts bara betyg i ämnen om vårdnadshavaren eller eleven begär det. Det gäller inte ämnesområden, där sätts inte betyg. Betygsskalan har fem steg: A, B, C, D och E. A är det högsta betyget och E är det lägsta godkända betyget. Om eleven inte uppnår kriterierna för betyget E sätts inget betyg.

För elever som läser ämnen ingår musik, bild, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk, engelska, modersmål, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, samhällsorienterade ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi), teknik och matematik. För de elever som läser ämnesområden ingår estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning.

För de elever som läser ämnen görs från och med läsåret 2020/2021 i förvaltningens måluppfyllelseundersökning en uppföljning av elevernas kunskapsresultat i alla årskurser och ämnen där det finns kunskapsmål.

Läsåret 2022 – 2023 innebar stora förändringar för den anpassade grundskolan i Katrineholms kommun. Omorganiseringen som förvaltningen genomförde innebar att det skapades ännu en anpassad grundskola i kommunen och då för elever i årskurserna 1 – 6. Under läsåret 2023 – 2024 skapades en till anpassad grundskola för elever i årskurserna 7 – 9. Detta innebär att det i skrivande stund finns tre anpassade grundskolor i kommunen; Nävertorp anpassade grundskola, Stensätter anpassade grundskola och Järven anpassade grundskola.

Totalt fanns det 78 elever inskrivna i någon av kommunens anpassade grundskolor under läsåret 2024 – 2025, varav 60 elever på anpassad grundskola Nävertorp, sex elever på anpassad grundskola Stensätter och tolv elever på anpassad grundskola Järven. Så gott som samtliga elever som läser ämnen går idag på Stensätter respektive Järven.

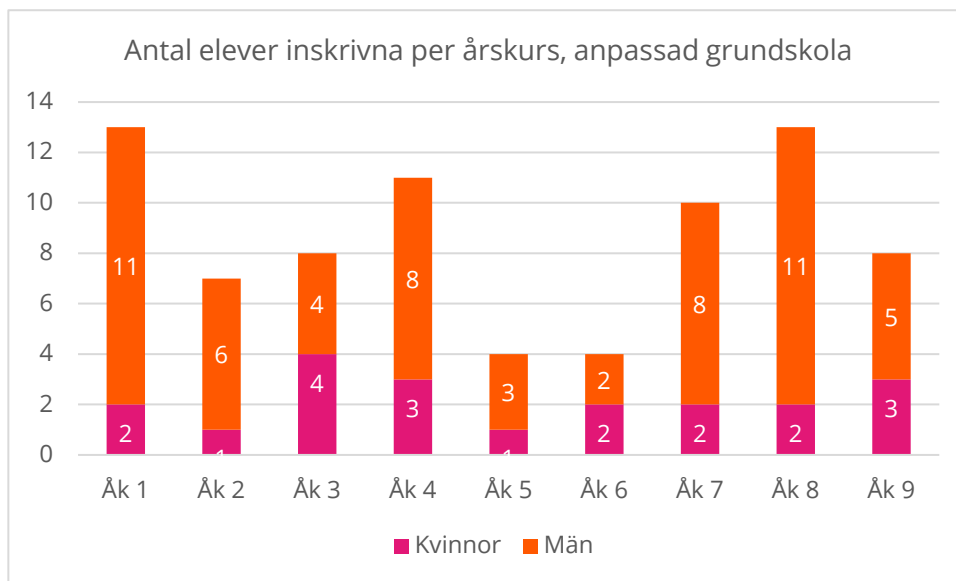

Diagram 36. Antal inskrivna i anpassad grundskola per årskurs, aktuellt läsår

Diagrammet nedan visar antal elever inskrivna i anpassad grundskola över år. Av diagrammet går det att utläsa att antal elever i denna målgrupp har varit i ständig nedgång sedan läsåret 2015–2016.

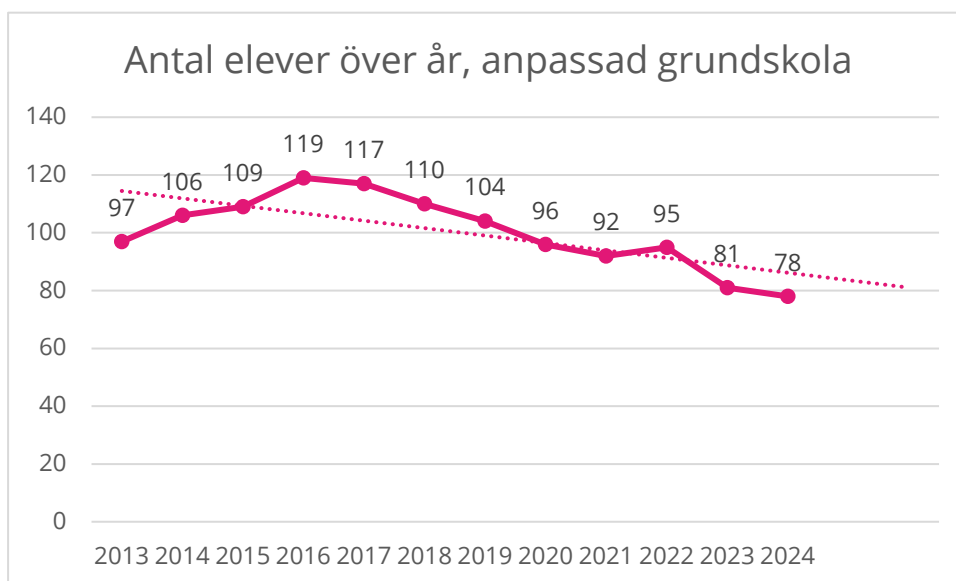

Diagram 37. Totalt inskrivna i anpassad grundskola i Katrineholms kommun över år

Utöver elever inskrivna på anpassade grundskolan finns det ett antal elever som läser efter anpassade grundskolans kursplaner och har sin skolgång på sina hemskolor. Eleverna går i såväl låg-, mellan- som högstadium och läser anpassade grundskolans ämnen. Skolorna arbetar aktivt för att göra lärmiljön tillgänglig för eleverna. Vissa elever får under större delen av dagen undervisning i sin klass medan andra får undervisning i mindre grupp eller genom annan för eleven lämplig lösning.

Betygssättning

Under läsåret sattes det totalt 213 A – E betyg på 16 elever i den anpassade grundskolan i årskurserna 6, 7, 8 och 9 i Katrineholms kommun, varav två elever i årskurs 6 har totalt fått 18 betyg, fyra elever i årskurs 7 har fått 33 betyg, fyra elever i årskurs 8 med totalt 64 betyg och 6 elever i årskurs 9 med totalt 96 betyg.

Diagrammet nedan visar att betygssättningen på den anpassade grundskolan följer samma mönster som inom grundskolan. Detta återspeglar sig i faktumet att mycket få höga betyg sätts även inom denna målgrupp. Endast ett betyg A och tio betyg B återfinns i årets betygssättning.

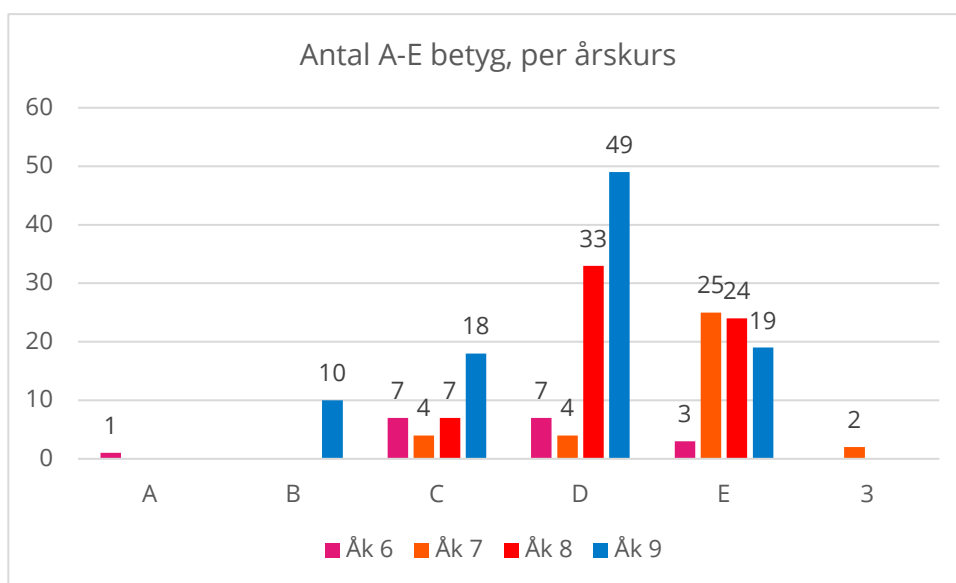

Diagram 38. Antal A – E betyg per årskurs i anpassad grundskola i Katrineholms kommun

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Flexibel inkludering: Möjligheten för elever att läsa efter anpassad grundskolas kursplan i sina hemskolor bidrar till mer tillgängliga lärmiljöer och social samhörighet.
- Systematisk uppföljning: Betygsstatistik och registrering från årskurs 6 och uppåt ger huvudmannen goda möjligheter att följa kunskapsutveckling över tid.
- Individualisering: Undervisningen anpassas i hög grad efter elevens behov, särskilt för elever som läser ämnesområden, vilket skapar goda förutsättningar för utveckling.

För att nå högre måluppfyllelse på den anpassade grundskolan behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Behov av didaktisk utveckling: Betygsstatistiken visar mycket låg andel A-B betyg, även för elever som läser ämnen. Fördjupad analys av undervisningens utformning och undervisningsstrategier för elever med intellektuell funktionsnedsättning behöver genomföras. Fortsatt kompetensutveckling för lärare inom formativ bedömning och ämnesdidaktik i anpassad skola behöver prioriteras.
- Ökad likvärdighet i betygssättning: Mönstret med låg andel höga betyg återkommer och kan signalera behov av ökad likvärdighet i bedömningen. Förvaltningens behöver säkerställa att betygssättning sker på rätt grunder och i linje med gällande styrdokument genom kollegial granskning, sambedömning och stöd från specialpedagogiska resurser.

Resultaten i den anpassade grundskolan visar både på verksamhetsspecifika styrkor och på systemgemensamma utvecklingsområden, exempelvis inom tillgänglighet, undervisningens individualisering och samverkan i hela organisationen. Dessa perspektiv knyts också samman i den tematiska analysen.

Gymnasieskola

I Katrineholms kommuns gymnasieskolor finns det totalt 14 nationella gymnasieprogram, varav fem högskoleförberedande program och en spetsutbildning samt nio yrkesprogram.

Högskoleförberedande program som erbjuds eleverna är:

- Estetiska programmet
- Estetiska programmet, spetsutbildning
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet
- Ekonomiprogrammet

De yrkesprogram som finns att välja bland är:

- Barn- och fritidsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet

En stor andel av elever folkbokförda i Vingåkers kommun är inskrivna i Katrineholms gymnasieskolor. Även elever från andra kommuner återfinns inom Katrineholms gymnasieutbildningar.

Resultaten nedan avser alla de elever som undervisas i Katrineholms kommunala skolor, oavsett folkbokföringskommun och antal år (tre eller fler år) i gymnasieskolan. Hänsyn till antal år i Sverige tas inte till i denna analys, varför resultaten som presenteras i det bifogade statistiska underlaget och i analysen nedan kan komma att skilja sig åt i jämförelse med den nationellt presenterade statistiken.

Data som omfattar grupper med tio eller färre elever kommenteras inte om inte särskild anledning finns. I dessa fall understryks det att kommentaren avser en liten grupp elever.

Högskoleförberedande program

Elever inskrivna på högskoleförberedande program i Katrineholms kommun når tillsammans högskoleförberedande examen till 84,8 procent. Detta resultat innebär att andel elever som tar examen inom denna målgrupp ökar kraftigt i jämförelse med föregående år. Det behöver även understrykas att detta är det högst uppmätta värdet inom uppföljningsindikator andel elever med examen sedan mätningarna startade för elva år sedan. Ingen tidigare elevgrupp har lyckats prestera så hög måluppfyllelse. Den elevgruppen som kommer närmast detta resultat är elevgruppen som tog examen våren 2024 med 82,7 procent av eleverna med examen.

I analysrapporten för vårterminen 2024 står det att läsa följande:

Vidare visar analysen av de bifogade statistiska underlagen att trenden med minskad diskrepans i resultat gällande parametern examen inom högskoleförberedande program, som hållit i sig nio år i rad, är i år bruten.

...

Vårterminen 2024 är variationen i resultaten mellan de olika programmen avseende parametern högskoleförberedande examen mycket påtaglig, med en del skillnader som är värda att uppmärksamma. Diskrepansen mellan de lägsta och de högsta resultaten saknar motstycke i de historiska data som ligger till grund för analysen.

Därför är det mycket glädjande att, utifrån analys av årets data, kunna konstatera att förra årets deviation inte återspeglas i årets resultat. Diskrepansen i resultat avseende examensgrad inom högskoleförberedande program har återigen minskat, med den skillnaden att minskningen inte beror på sänkning av resultat inom vissa program. Istället är examensgraden överlag hög inom samtliga högskoleförberedande program. I skrivande stund presterar samtliga, förutom ett, program examensgrad över 80 procent, varav två program når över 85 procent och ett program 100 procent. Som ovan nämnt, är detta den högsta genomsnittliga examensandelen på elva år.

Analys av historiska resultat per program visar på följande:

Ekonomiprogrammet uppnår examensgrad till 82,5 procent, vilket är det högst uppmätta värdet sedan mätningarna startade för elva år sedan. Analysen visar också på en stabil och stigande trend sedan vårterminen 2019. Tidigare år låg examensgraden mellan 69–78 procent, men har nu konsoliderats på en stark nivå. Detta leder till slutsatsen att Ekonomiprogrammet har utvecklats positivt över tid.

Estetiska programmet och estetiska programmet, spetsutbildning presterar en examensgrad på 100 procent respektive 90,9 procent. Det är andra året i rad som dessa program presterar mycket starka resultat. Resultatet bör dock tolkas med försiktighet på grund av mycket små elevantal inom främst

estetiska programmet. Fördjupad kvalitativ analys kan vara viktigare än kvantitativ inom dessa program.

Naturvetenskapsprogrammet presterar den lägsta examensgraden bland högskoleförberedande program i år. Historiskt har examensgrad inom detta program varierat mellan 60,0 procent och 96,7 procent. Även om årets resultat är en tydlig nedgång från fjolårets andra toppnotering, är det viktigt att understryka att den fortfarande ligger den inom den historiska variationen. Dock signalerar resultaten ändå en avvikelse värd att följa upp med.

Samhällsvetenskapsprogrammet presterar den högsta examensgraden för detta program sedan vårterminen 2019 och det näst högsta sedan mätningarna startade för elva år sedan. Årets resultat inom detta program är en stark återhämtning efter några år med svagare resultat mellan åren 2020–2024 då examensgraden låg mellan 70 och 81,2 procent.

Teknikprogrammet uppnår i årets mätning en examensgrad på 84,2 procent. Detta resultat innebär en betydande resultatökning från bottennoteringen vårterminen 2024 då endast 65,5 procent av eleverna fick examen inom detta program. Det ska vidare understrykas att Teknikprogrammet historiskt har varit volatilt och att examensgraden har de senaste elva åren pendlat mellan 65,4 procent som lägst och 100 procent som högst. Andel elever med examen från Teknikprogrammet minskade dessutom fyra år i rad mellan åren 2021 – 2024 och hamnade våren 2024 i paritet med det lägst uppmätta resultatet sedan införandet av nya läroplanen. Årets resultat är därför mycket glädjande, men behöver följas upp i syfte satt svara på frågan om detta ett trendbrott eller tillfällig uppgång.

Det är vidare viktigt att särskilt observera att det även i år förekommer stor variation mellan könen på de olika högskoleförberedande programmen. Exempelvis uppnår flickorna på Ekonomiprogrammet examen till 90,0 procent, medan pojkar på samma program uppnår examen till endast 75,8 procent. Statistiken på könsnivå per program ska emellertid tolkas med stor försiktighet då antal elever tillhörande ett visst kön inom de olika programmen varierar kraftigt.

Värt att nämna är även att elever på Ekonomiprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet når examen i högre utsträckning än elever som gick i årskurs 3 föregående läsår, medan elever på Naturvetenskapsprogrammet uppvisar lägre måluppfyllelse än jämförelsegruppen.

Analys av årets resultat avseende uppföljningsindikator genomsnittlig betygspoäng visar att ett samlat resultat inom denna variabel i år ligger högre än fjolårets elevgrupp uppnådde och hamnar på 15,1 poäng totalt, varav flickor når 15,4 och pojkar 14,6 i GBP. Detta avser resultat för elever med examen. Sett till genomsnittlig betygspoäng för hela elevgruppen, stannar det totala snittet på 14,3 poäng, varav flickor når 15,0 och pojkar 13,4 i GBP.

Det högst uppmätta genomsnittliga betygspoängen står även i år flickorna på Estetiska programmet för med 16,1 i GBP. Samtidigt kan det i år konstateras att skillnaden i resultat mellan såväl programmen som mellan flickorna och pojkarna på samtliga högskoleförberedande program i år inte alls är lika påtaglig som den har varit historiskt. Även inom detta område märks en ökad likvärdighet i resultat mellan såväl skolorna, programmen och olika gruppkonstellationer.

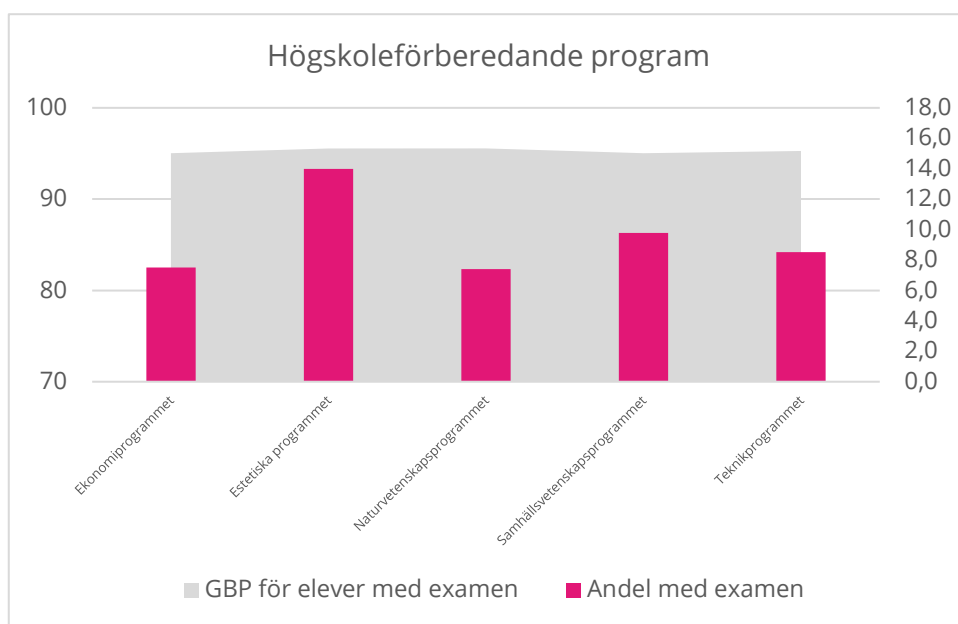

Diagram 39. Examen och poängsnitt, högskoleförberedande program, aktuellt läsår

Yrkesprogram

Resultaten för elever som avslutade ett yrkesprogram vårterminen 2025 uppvisar relativt goda examensnivåer i flera program, dock också markanta skillnader mellan programmen beträffande genomströmning. Den genomsnittliga andelen elever med examen för samtliga yrkesprogram ligger i år på 84,5 procent, vilket är en måttligt positiv nivå, men under flera av de högre enskilda programvärdena.

Sett ur ett nationellt perspektiv är detta ett mycket starkt resultat, då rikssnittet för examen efter tre år ligger på 75,1 procent och efter fyra år på 79,0 procent. Oaktat jämförelsetal kan slutsatsen dras att elever på Katrineholms kommunala yrkesprogram presterar högre resultat än samtliga jämförelsegrupper i riket.

Under analys av de statistiska underlagen framträder det vidare tydligt att skillnaderna i måluppfyllelse minskar mellan de olika programmen över år. Variationen är inte lika påtaglig som tidigare läsår och diskrepansen mellan de lägsta och de högsta resultaten minskar stadigt.

Vidare visar analysen av de statistiska underlagen att elever på sex av nio yrkesprogram i Katrineholms kommun uppnår examensgrad på över 85 procent. Flera program uppvisar mycket starka resultat, vilket tyder på

välfungerande stödstrukturer, tydliga arbetsformer och god samverkan med arbetslivet.

På Barn- och fritidsprogrammet eleverna ett stabilt resultat som är i paritet med de senaste års mätningar. På Bygg- och anläggningsprogrammet når 96,2 procent av eleverna examen, vilket är fortsatt exceptionellt hög examensgrad som också visar stabilitet över tid. På El- och energiprogrammet når 85,0 procent av eleverna examen och ligger därmed fortsatt på en stark nivå som bekräftar tidigare års höga resultat.

Liknande situation återfinns på VVS- och fastighetsprogrammet med 100 procent av eleverna med examen för andra året i rad, vilket tyder på stabilitet och hög måluppfyllelse även inom detta program.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet visar i år en positiv uppgång jämfört med föregående år med 85,7 procent av elever som når examen. Dock behöver det påpekas att, även om det faktiska resultatet är högt, är gruppens storlek liten och resultatet därmed mycket känsligt för variation. Även Vård- och omsorgsprogrammet presterar mycket väl med 85,7 av elever med examen, vilket är ett tecken på fortsatt god måluppfyllelse och stabila resultat.

Två av nio yrkesprogram redovisar lägre examensgrad, vilket kräver vidare analys. Eleverna på Försäljnings- och serviceprogrammet uppnår den lägsta examensgraden som eleverna på något yrkesprogram uppnått de senaste fem åren. Endast 56,5 procent av eleverna på detta program tar examen i år, vilket är det lägsta resultat bland samtliga yrkesprogram i år. På Fordons- och transportprogrammet når 80,0 procent av eleverna examen. Detta är en tydlig nedgång jämfört med tidigare år, men ändå inom ett acceptabelt spann.

Analys av årets resultat avseende uppföljningsindikator genomsnittlig betygspoäng visar att ett samlat resultat inom denna variabel i år ligger högre än fjolårets elevgrupp uppnådde och hamnar på 13,7 poäng totalt, varav flickor når 13,6 och pojkar 13,8 poäng. Detta avser resultat för elever med examen. Sett till genomsnittlig betygspoäng för hela elevgruppen, stannar det totala snittet på 13,0 poäng, varav flickor når 13,2 och pojkar 12,9 i GBP.

Detta innebär att trenden, som analyser under de sista fyra åren påpekat, med allt lägre genomsnittlig betygspoäng på yrkesprogram nu antligen är bruten och en positiv avvikelse inom detta mätområde kan identifieras i år.

Det ska dock påpekas att diskrepansen mellan de olika programmen inom denna uppföljningsindikator fortfarande återfinns och är fortsatt påtaglig. Lägst genomsnittlig betygspoäng uppnår eleverna på Barn- och fritidsprogrammet med ett gemensamt resultat på blyga 11,4 poäng medan elever på Bygg- och anläggningsprogrammet presterar 15,1 poäng, vilket är i paritet för de resultat som elever inskrivna på högskoleförberedande program uppnår.

I gruppen elever inskrivna på yrkesprogram som uppnår grundläggande högskolebehörighet återfinns i år 20,4 procent av eleverna. Lägst andel

elever återfinns inom programmen Hotell- och turism samt Restaurang- och livsmedel där ingen elev har uppnått grundläggande högskolebehörighet. Högst andel återfinns bland elever på Vård- och omsorgsprogrammet där hela 52,4 procent av samtliga elever uppnår grundläggande högskolebehörighet.

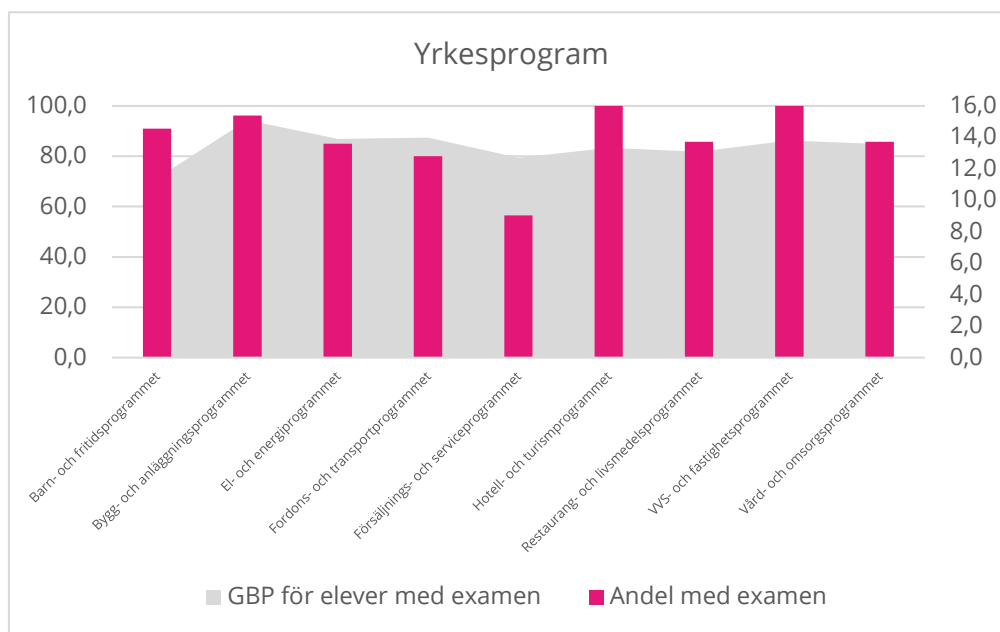

Diagram 40. Examen och poängsnitt, yrkesprogram aktuellt läsår

Resultatdiskussion, nationella program

De långsiktiga resultaten i gymnasieskolan visar en tydlig och positiv trend. Sedan våren 2015 har andelen elever som tar examen från ett nationellt program ökat från 75,2 till 84,8 procent. Det innebär en total ökning med närmare 10 procentenheter under en tioårsperiod, vilket speglar ett systematiskt och långsiktigt förbättringsarbete.

Utvecklingen är särskilt tydlig inom de högskoleförberedande programmen, där andelen elever med examen har stigit från 77,5 till 85,0 procent. Även inom yrkesprogrammen har andelen elever med examen ökat lika kraftigt i jämförelse mellan 2015 och 2025, men med något större variation mellan åren. Högsta noteringen nåddes 2024 med 88,0 procent, medan resultatet för 2025 ligger något lägre (84,5 procent) men fortsatt över genomsnittet för hela perioden.

Ett område som däremot kräver fortsatt uppmärksamhet är andelen elever på yrkesprogram som når grundläggande högskolebehörighet. Efter en toppnotering på 39,9 procent 2021 har andelen sjunkit till 20,4 procent 2025, vilket innebär att en majoritet av eleverna på yrkesprogrammen lämnar gymnasieskolan utan formell behörighet till högskolestudier. Detta innebär en potentiell begränsning av framtida utbildningsmöjligheter och aktualiserar behovet av tidig studie- och yrkesvägledning samt insatser för att motivera fler elever att välja till de kurser som krävs för behörighet.

Det är också värt att notera att elevunderlaget har fluktuerat kraftigt under den aktuella perioden. Trots detta fortsätter resultaten att förbättras, vilket talar för en positiv utveckling av undervisningens kvalitet och ett mer träffsäkert elevstöd.

Sammanfattningsvis visar gymnasieskolans resultatutveckling på en starkt genomförandekapacitet och ökad måluppfyllelse, men också på behovet av fortsatta insatser för att säkerställa att fler elever, särskilt inom yrkesprogrammen, uppnår breda och långsiktigt hållbara utbildningsresultat.

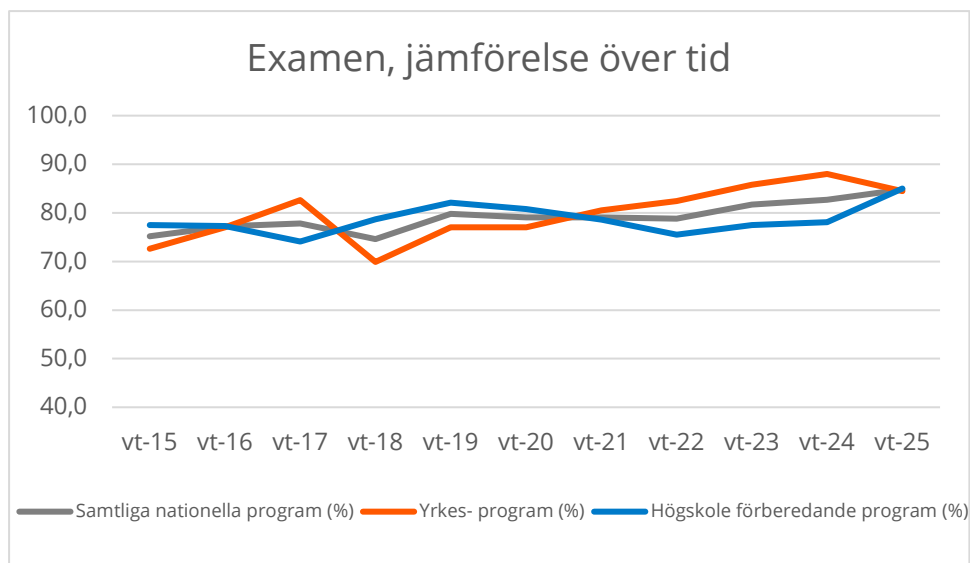

Diagram 41. Andel elever på nationella program med examen, över år

Introduktionsprogram

Introduktionsprogrammen ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program eller leda till att de kan få ett arbete.

Huvudregeln är att inga behöriga elever ska gå ett introduktionsprogram och att alla elever följer en individuell studieplan. På introduktionsprogrammen är den individuella studieplanen mycket viktig eftersom det inte finns något examensmål eller någon programstruktur, utan det är studieplanen som visar vad utbildningen ska innehålla. Det finns fyra introduktionsprogram.

Programinriktat val syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet. Det nationella program som utbildningen är inriktad mot kan vara både ett yrkesprogram och ett högskoleförberedande program.

Yrkesintroduktion vänder sig till elever som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Eleven får en yrkesinriktad utbildning för att kunna söka till ett yrkesprogram eller få ett arbete. Eleven ska både kunna läsa ämnen från grundskolan som den inte är behörig i och ämnen från nationella program i gymnasieskolan.

Individuellt alternativ utformas för varje enskild elev och vänder sig i första hand till ungdomar som inte är behöriga till ett yrkesprogram och som har stora kunskapsbrister och svag motivation, eller till ungdomar som vill ha en mer allmänt inriktad utbildning som förbereder dem för annan utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av gymnasieskolans kurser. Det kan också ingå andra insatser, exempelvis motivationsinsatser eller praktik.

Språkin introduktion är till för ungdomar som nyss har kommit till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program i gymnasieskolan, eller till annan utbildning.

I Katrineholms kommun erbjuds samtliga fyra introduktionsprogram. Sett över år har fördelning av elever på nationella respektive introduktionsprogram sett ut enligt diagram nedan.

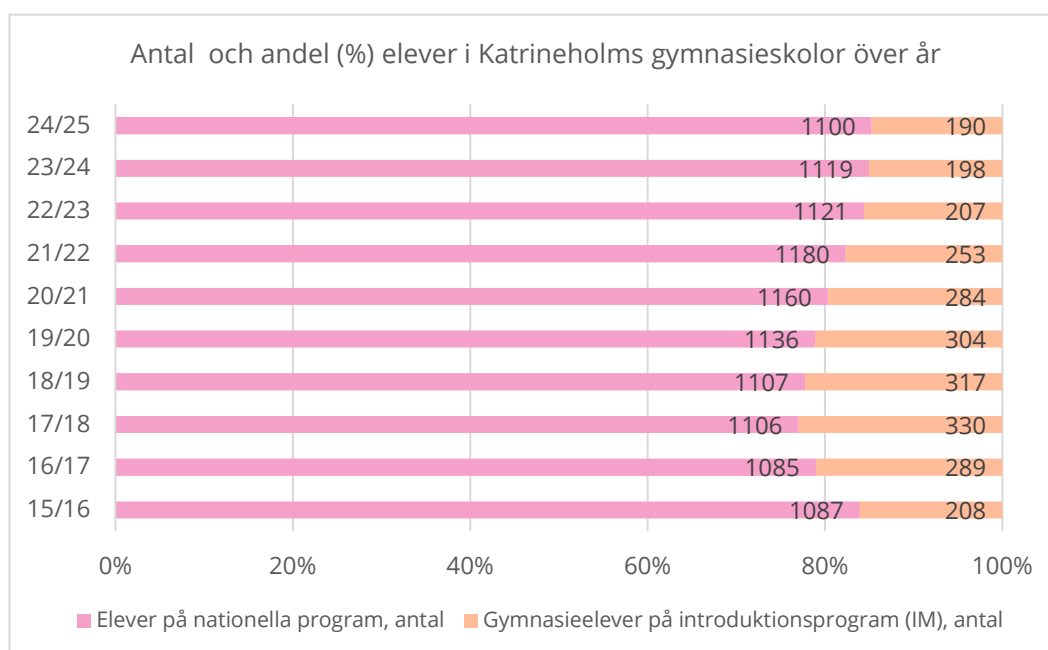

Diagram 42. Antal elever på gymnasieskola, över år

Av data presenterade i diagrammet ovan går det att utläsa att andel elever inskrivna på introduktionsprogram stadigt ökat mellan läsåret 15/16 och läsåret 17/18 för att det sistnämnda året kulminera i hela 23 procent elever inskrivna i Katrineholms gymnasieskola på något av de fyra introduktionsprogrammen. Det ska dock understrykas att de presenterade data inte representerar endast elever folkbokförda i Katrineholms kommun, utan samtliga elever inskrivna i Katrineholms gymnasieskolor oavsett folkbokföringsort. En betydande del av dessa elever var vid mättillfället elever folkbokförda i bland annat Vingåkers kommun.

Vidare går det att utläsa att såväl antal som andel elever inskrivna på introduktionsprogram konsekvent minskat sedan läsåret 17/18 för att innevarande läsåret nå historiskt låga 14,7 procent elever inskrivna på introduktionsprogram; den lägsta nivån på tolv år eller så långt tillbaka i tiden som det är möjligt att följa utvecklingen.

Faktorer bakom denna glädjande minskning av andel elever inskrivna på introduktionsprogram är flera, bland annat att andel elever som läser språkintröduktion minskat över tid. Dock visar analysen att den mest betydande anledningen är att allt fler elever övergår snabbare från introduktionsprogram till nationella program. Orsaken till detta, i sin tur, är att allt fler elever når mål i allt fler ämnen, vilket innebär att allt fler elever saknar endast ett betyg för att bli behöriga till nationella program.

Tabellen nedan visar tydligt vikten av att arbeta med måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Fram till läsåret 19/20 brottades Katrineholms kommun med det faktum att elever som inte når behörighet till nationella program, i hög utsträckning saknar godkända betyg i ett flertal ämnen.

Höstterminen 2020 visade resultatdata för första gången att ett flertal elever som inte når målen i kärnämnen uppvisar goda resultat i majoriteten av andra ämnen. Denna, då positiva, avvikelsen har nu övergått i en trend, vilket också beskrivs mer utförligt i kapitel Årskurs 7 – 9. Även om eleven inte når målen i något av kärnämnen, ökar möjligheten till övergång till nationella program avsevärt om eleven endast behöver fokusera på ett eller ett fåtal grundskoleämnen. Detta, i kombination med det goda systematiska kvalitetsarbetet som pågår på Duveholmsgymnasiet 4 sedan ett antal år tillbaka, resulterar i att förutsättningar till att nå examen skapas för allt fler elever över tid, vilket tydligt återspeglas i nedanstående tabeller och diagram.

Data per 15:e oktober respektive läsår	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Elever i kommunal gymnasieskola, antal	1 295	1 374	1 436	1 424	1 440	1 444	1 433	1 328	1 317	1 290
Elever på nationella program, antal	1087	1085	1106	1107	1136	1160	1180	1121	1119	1100
Gymnasieelever på introduktionsprogram (IM), antal	208	289	330	317	304	284	253	207	198	190
Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, antal	.	64	69	50	57	97	97	86	56	65
Gymnasieelever på introduktionsprogram (IM), andel (%)	16,4	21,0	23,0	22,3	21,1	19,7	17,7	15,6	15,0	14,7
Gymnasieelever som övergått från IM till nationellt program, andel (%)	.	31,0	24,0	15,0	18,0	32,0	34,0	34,0	27,0	33,0

Tabell 2. Elever inskrivna på introduktionsprogram samt övergång till nationella program

Diagrammet nedan redovisar för den procentuella övergången från introduktionsprogram till nationella program över år.

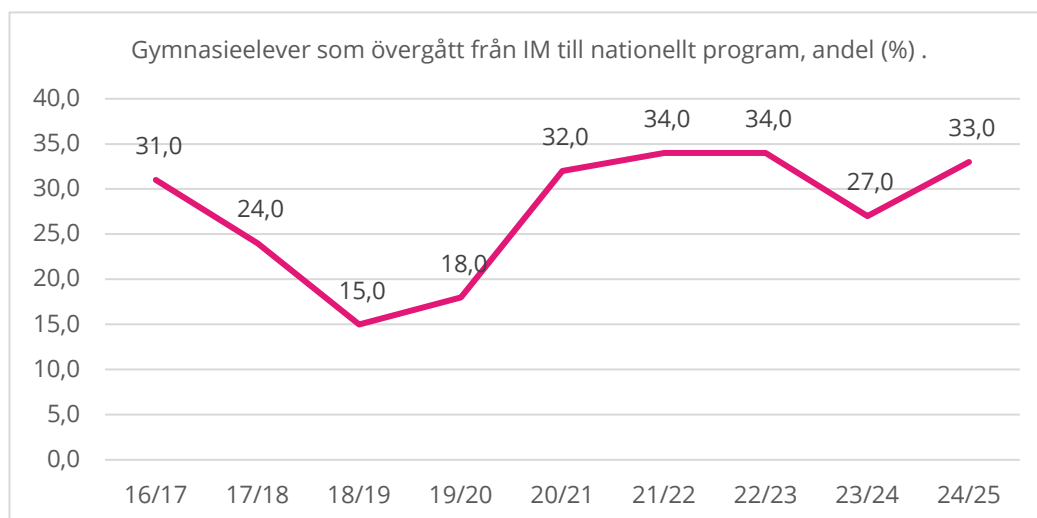

Diagram 43. Andel elever som övergått från introduktionsprogram till nationella program, över år

I tabellen nedan presenteras historiska data inom variabler andel elever med examen inom tre respektive fyra år.

Data per 15:e oktober respektive läsår	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elever i kommunal gymnasieskola, antal	1 295	1 374	1 436	1 424	1 440	1 444	1 433	1 328	1 317	1 290
Gymnasieelever på introduktionsprogram (IM), antal	208	289	330	317	304	284	253	207	198	190
Gymnasieelever på introduktionsprogram (IM), andel (%)	16,4	21,0	23,0	22,3	21,1	19,7	17,7	15,6	15,0	14,7
Gymnasieelever med examen inom 3 år, introduktionsprogram, andel (%)	10,0	8,1	5,4	8,4	.	.	.	6,6	13,2	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, introduktionsprogram, andel (%)	24,2	22,9	14,1	8,6	17,9	9,1	11,0	8,0	20,5	24,5

Tabell 3. Elever inskrivna på introduktionsprogram med examen

Diagrammet nedan redovisar för andel elever som startade sina studier på introduktionsprogram och som uppnådde examen inom tre respektive fyra år.

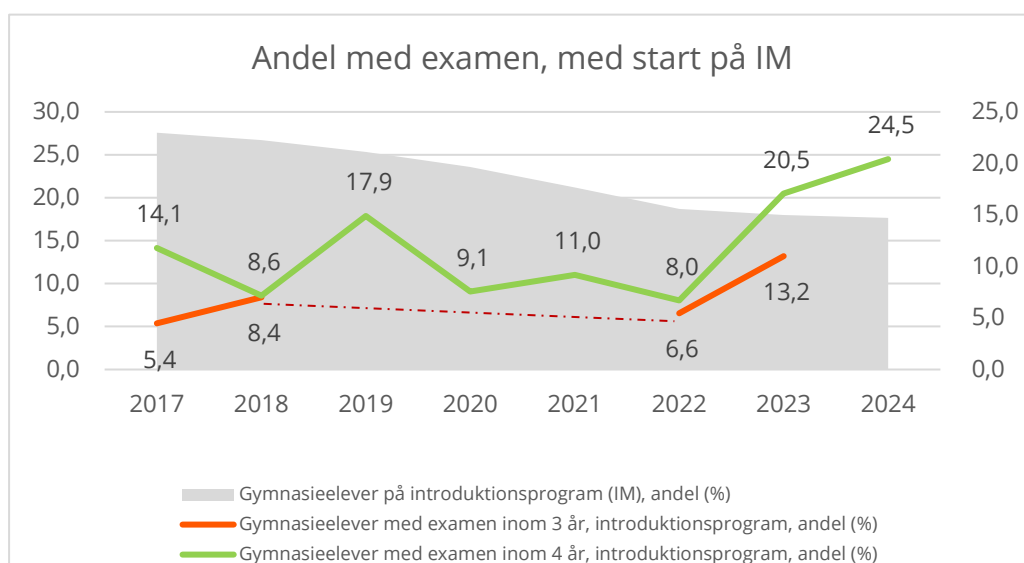

Diagram 44. Andel elever från introduktionsprogram med examen

Av de presenterade data går det att utläsa att andel elever som började på introduktionsprogram och som tar examen varit förhållandevis hög, men sjunkande under ett antal år, för att sedan öka igen från 2022. Detta, satt i relation till analysen ovan där det förs i bevis att allt fler elever skrivs över från introduktionsprogram till nationella program, kan tolkas som positiva resultat av dubbel karaktär. Samtidigt som andel elever som skrivs över till nationella program ökar, tar allt högre andel elever examen från nationella program.

Dessutom ligger andel elever som började på introduktionsprogram och som tar examen inom tre år, med 13,2 procent elever inom målgruppen, mycket högt över rikssnittet, som år 2023 låg på 4,5 procent. Resultat för år 2024 är sekretessbelagda för Katrineholms kommun och kan därför varken presenteras eller analyseras. Data avseende andel elever som började på introduktionsprogram och som tog examen inom fyra år finns dock tillgängliga och visar att det är ännu högre andel elever inom målgruppen i Katrineholms kommun som tar examen. Medan rikssnittet ligger på 14,7 procent elever med examen år 2024, uppnår 24,5 procent av eleverna i Katrineholms kommun examen under jämförelseperioden. Det kan konstateras att även inom detta mått överpresterar elever inskrivna på introduktionsprogram i Katrineholms kommun i jämförelse med riket.

Fördjupad verksamhetsanalys

Introduktionsprogrammets övergripande syfte är att erbjuda elever möjlighet att bli behöriga till ett nationellt program, att förberedas för arbetsmarknaden eller att få förutsättningar för vidare studier. Dessa tre syften är likvärdiga och relevanta beroende på elevens individuella förutsättningar och målsättningar. En del elever kommer inte att uppnå behörighet till nationellt program inom en rimlig tidsram, men deras tid på IM kan ändå vara avgörande för den personliga utvecklingen. Att få känna tillhörighet i skolmiljö, att lyckas med skolarbete och att våga planera för framtiden är för vissa elever lika viktiga som formell behörighet.

Introduktionsprogrammen på Duveholmsgymnasiet 4 omfattar i dag tre huvudsakliga elevkategorier. Den första utgörs av elever i särskilt anpassade undervisningsgrupper (IA-grupper) som ofta har omfattande behov, exempelvis inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), långvarig frånvaro och tidigare upprepade skolmisslyckanden. Den andra gruppen är elever med kompensatoriska behov; elever som behöver stöd och struktur för att återfå motivation, utveckla studieteknik och bygga upp självförtroende. Den tredje gruppen, den minsta men växande, består av elever med kompletterande behov; elever som saknar ett fåtal betyg för behörighet och som i övrigt har goda förutsättningar att lyckas. De olika elevkategorierna kräver olika arbetssätt, stödinsatser och förväntningar.

Betygsresultaten för läsåret 2024/2025 visar att 76 procent av alla satta betyg på IM var godkända. Detta betraktas som ett tillfredsställande resultat med hänsyn till elevgruppens förutsättningar. Av särskilt intresse är IMA123, där 74 procent av eleverna uppnår behörighet till yrkesprogram och 67 procent når betyg i engelska. Gruppen lämnar IM efter i genomsnitt 10,5 månader med i snitt 13 ämnesbetyg per elev. IMA4, som följt tvååriga

studieplaner, visar en mer varierad måluppfyllelse med 18 procent behöriga till nationellt program, vilket dock bör ses i ljuset av betydande elevrörlighet och frånvaro samt sammansättning av gruppen.

De särskilt anpassade undervisningsgrupperna IA1 och IA4 utgör cirka 30 procent av elevunderlaget på IM och har ett särskilt uppdrag. Genom individanpassade scheman, förstärkt bemanning och samverkan med elevhälsa och externa aktörer (exempelvis BUP, HAB, socialtjänst) har verksamheten utvecklat arbetssätt som främjar stabil närvaro och ökad måluppfyllelse. I IA4 har flytten till lokaler "Lilla Duve" inneburit ett lyft både vad gäller resultat och arbetsmiljö. IA-gruppernas elever uppvisar god utveckling, trots att relativt få når full behörighet. Exempelvis visar IA4 en godkänd andel betyg på 74 procent, och flera elever går vidare till folkhögskola, IMV eller Komvux.

Inom IM erbjuds också en yrkesutbildning till vårdbiträde (IMYVO) samt en yrkesutbildning inom fordon och transport (IMYRK). Gruppen IMYVO23 utgörs till största delen av elever med språkliga utmaningar och även om resultaten i kärnämnen är svaga, uppvisar eleverna mycket goda resultat i vårdkurserna. Andelen godkända betyg är hög och APL-omdömena är genomgående positiva. Studietiden på IM för dessa elever uppgår i genomsnitt till 32 månader.

Resultatdiskussion, introduktionsprogram

En återkommande utmaning är att officiell statistik, exempelvis övergångar från introduktionsprogram till nationella program och examen inom tre eller fyra år som presenteras inledningsvis i detta kapitel, inte särskiljer IMV-elever från övriga. Detta innebär att resultat på Duveholmsgymnasiet 4 riskerar att underskattas. Intern statistik visar att genomströmningen på Duveholmsgymnasiet 4 är högre än vad nationell statistik antyder, särskilt med beaktande av att inte alla elever har som mål att gå vidare till nationellt program. I stället kan exempelvis folkhögskola eller arbete vara det mest ändamålsenliga nästa steg.

Sammantaget visar dock årets resultat att IM lyckas kombinera hög genomströmning med individanpassad utbildning och god måluppfyllelse i flera kursområden. De särskilt anpassade grupperna har utvecklats positivt, och yrkesutbildningar fungerar som starka motivationsfaktorer för många elever. Den fortsatta utmaningen ligger i att stärka undervisningen i kärnämnen och att säkerställa att elevernas individuella studieplaner och framtidsvägar blir så träffsäkra som möjligt.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Höga examensnivåer inom både högskoleförberedande och yrkesprogram: Gymnasieskolan uppvisar sammantaget en hög examensgrad, både på högskoleförberedande och

yrkesprogram. Dessa resultat indikerar en stabil undervisningskvalitet och god måluppfyllelse i gymnasieskolans kärnverksamhet.

- Ökad likvärdighet mellan program och elevgrupper: Skillnader i resultat mellan olika program minskar över tid. Detta tyder på att skolorna lyckas skapa likvärdiga förutsättningar för elever oavsett programval, vilket är avgörande för ett rättvist utbildningssystem.
- Ökande betygsnivåer och bruten negativ trend: Efter några års nedåtgående trend har genomsnittlig betygspoäng (GBP) vänt uppåt inom de olika programmen. Detta innebär ett trendbrott och en positiv signal om återhämtning i prestation.
- Effektiv övergång från IM till nationella program: En betydande styrka inom IM-verksamheten är den höga andelen elever som lämnar introduktionsprogrammen för att påbörja studier på ett nationellt program. Detta visar att IM-verksamheten i hög grad lyckas med sitt uppdrag att förbereda och stödja elever till fortsatt gymnasieutbildning.
- Differentierad och anpassad utbildning inom IM: IM-verksamheten präglas av tydlig differentiering utifrån elevgruppernas behov. Det relationella ledarskapet, det specialpedagogiska stödet och de små undervisningsgrupperna lyfts fram som avgörande faktorer för framgång. Katrineholms IM-elever överpresterar jämfört med riksnittet när det gäller andel elever som tar examen. Detta visar att verksamheten inte bara fungerar lokalt, utan även står sig väl i nationell jämförelse.
- Ökad närvaro och minskat antal studieavbrott: Arbetet inom projektet för fullföljd utbildning har bidragit till utveckling av strukturer och arbetssätt som främjar elevers närvaro. Flera program visar på förbättrade närvarotal och minskat antal studieavbrott, vilket stärker skolornas förmåga att behålla eleverna i utbildningen och stödja dem mot examen.

För att även i fortsättningen hålla i den positiva trenden och nå högre måluppfyllelse på gymnasieskolan behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Ökad närvaro och studiemotivation bland elever på alla program: Inom samtliga program förekommer elever med låg närvaro och bristande engagemang. Frånvaro påverkar i förlängningen både betygsresultat och välmående och förutsätter ett förebyggande, samordnat arbete. Förvaltningen behöver etablera en enhetlig strategi för närvarofrämjande arbete, där skolledning, elevhälsa och mentorer agerar gemensamt. Vidare behöver skolorna identifiera elevgrupper med ökad risk för frånvaro i ett tidigt skede och utforma insatser kopplade till relationellt mentorskap, studiemotivation och stödstrukturer.
- Stärkt samverkan mellan program och elevhälsa: Elevhälsans stödjande funktion behöver utvecklas till att bli mer proaktiv och

integrerad i programmens vardag. Detta är särskilt viktigt för att möta elever i behov av särskilt stöd, inte bara inom IM utan även inom nationella program. Skolorna behöver skapa tvärprofessionella team kring varje program med tydlig struktur för samverkan mellan rektor, elevhälsa, mentorer och undervisande lärare samt utveckla likvärdiga rutiner mellan programmen för kartläggning och anpassningar. Vidare behöver förvaltningen säkerställa att all personal har god kunskap om elevhälsoarbetets uppdrag och verktyg, exempelvis genom riktade workshops och handledning.

- Likvärdig undervisning och kvalitetssäkring mellan programmen: Resultatanalysen visar fortfarande, trots förbättringar, variationer i kvalitet och måluppfyllelse mellan olika program. För att säkerställa likvärdighet för alla elever behöver kvalitetssäkringen utvecklas ytterligare. Skolorna behöver genomföra systematiska lektionsobservationer och kollegiala besök med återkoppling som en del av det lokala kvalitetsarbetet samt skapa gemensamma forum för erfarenhetsutbyte mellan program och ämneslag. Vidare är det lämpligt att exempelvis införa en struktur för programövergripande analys av resultat, där varje rektorsområde bidrar med bedömningsunderlag och åtgärdsplaner.
- Könsskillnader inom vissa program: Fortsatt skillnad i resultat mellan flickor och pojkar på vissa program noteras. Förvaltningen behöver följa upp program som uppvisar hög könsdiskrepans över år och implementera metoder för könsmedveten undervisning.
- Behov av stärkt vägledning vid övergångar mellan skolformer och vidare studier: Både elever från grundskolan till gymnasiet och gymnasieelever på väg mot högre utbildning eller arbetsliv behöver mer strukturerat stöd i sina övergångar. Förvaltningen behöver fördjupa samverkan mellan grundskola och gymnasieskola avseende överlämningar, särskilt för elever i riskzon. Vidare behöver förvaltningen stärka studie- och yrkesvägledningen med fokus på kontinuitet och tillgänglighet för alla program och erbjuda vägledningsinsatser kopplade till olika framtidsscenarier, exempelvis yrkesutgångar, högre studier, folkhögskola och arbetsmarknad.

I gymnasieskolan blir tidigare mönster från grundskolan ofta tydliga, särskilt vad gäller fullföljande av studier, frånvaro och motivation. Resultaten synliggör vikten av samlade insatser kring närvaro, tillit och motivationsarbete; teman som har bäring på hela skolväsendet. I den efterföljande tematiska analysen fördjupas dessa frågor och sätts i ett tvärgående perspektiv.

Anpassad gymnasieskola

Utbildningen på anpassade gymnasieskolan ska stimulera social gemenskap och utveckla elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra lära sig och att använda sina kunskaper. Anpassad gymnasieskola är flexibel så att alla elever kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och utbildningens mål.

Utbildningen i anpassade gymnasieskolan är till för ungdomar som har slutat grundskolan eller anpassade grundskolan och inte har förutsättningar att klara gymnasieskolans betygskriterier på grund av en intellektuell funktionsnedsättning eller en hjärnskada.

För att avgöra om en elev tillhör målgruppen för anpassad gymnasieskola gör hemkommunen en utredning med en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Den utredningen ligger till grund för kommunens beslut om eleven tillhör målgruppen eller inte.

I Katrineholms kommun finns en anpassad gymnasieskola. Skolan erbjuder både individuella och nationella program. De individuella programmen är uppdelade i tre enheter med fysisk placering på såväl Duveholmsgymnasiet som andra lämpliga lokaler. Det finns även tre nationella program:

- Administration, handel och varuhantering
- Estetiska verksamheter
- Fastighet, anläggning, byggnation.

Läsåret 2024 – 2025 fanns 59 elever inskrivna i kommunens anpassade gymnasieskola. Av dessa läser 27 elever på något av de nationella programmen som skolan erbjuder medan 32 elever läser på individuella program.

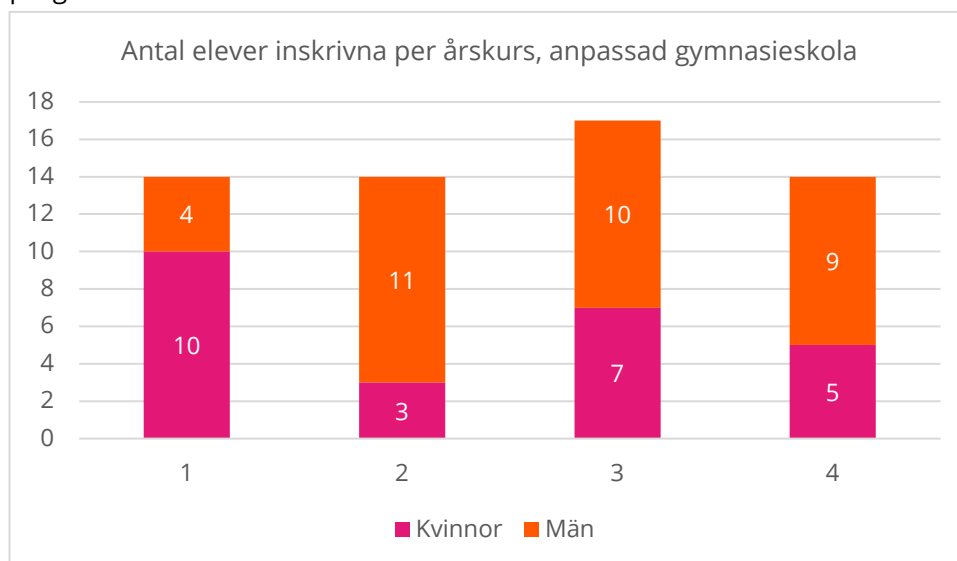

Diagram 45. Antal inskrivna i anpassad gymnasieskola per årskurs, läsår aktuellt läsår

I årskurs 4 fanns det under läsåret 14 elever varav åtta elever på nationella program och sex elever på individuella program. Vid vårterminens slut är samtliga elever i sysselsättning via antingen daglig verksamhet eller skyddad anställning.

Betygssättning

Under läsåret sattes det totalt 271 A – E betyg på 29 elever i den anpassade gymnasieskolan i årskurserna 1 – 4 i Katrineholms kommun, varav fem elever i årskurs 1 har totalt fått fem betyg, fem elever i årskurs 2 har fått 16 betyg, tre elever i årskurs 3 med totalt 62 betyg och 14 elever i årskurs 4 med totalt 188 betyg.

Diagrammet nedan visar att betygssättningen på den anpassade gymnasieskolan avviker från det mönster som identifierades inom den anpassade grundskolan. Detta återspeglar sig i faktumet att fler höga betyg sätts inom denna elevgrupp. Totalt sattes 72 höga betyg (A/B) i samtliga årskurser sammanlagt, vilket motsvarar 26,6 procent av samtliga betyg.

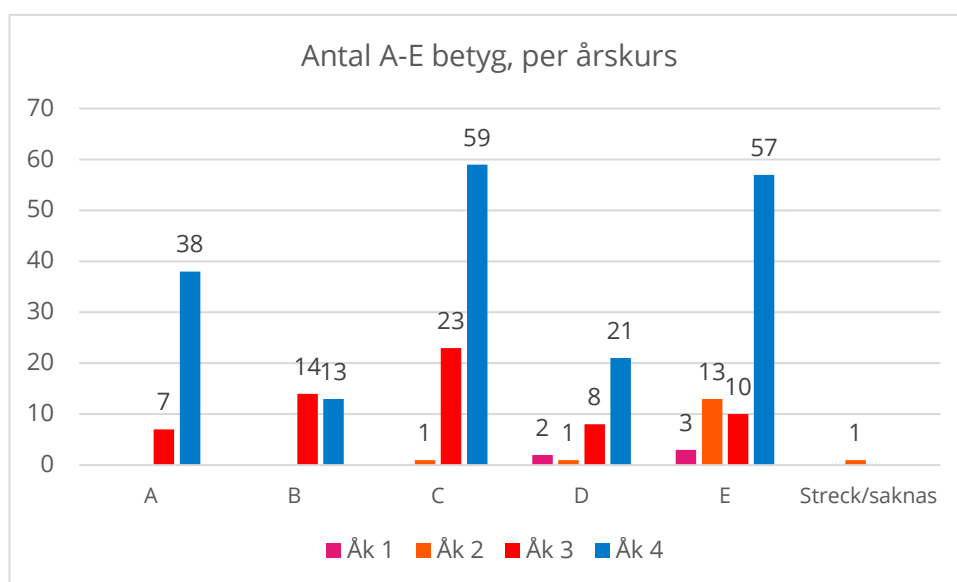

Diagram 46. Antal A – E betyg per årskurs i anpassad gymnasieskola i Katrineholms kommun

Läsåret 2025 – 2026 beräknas 44 elever gå på skolan, varav 25 elever på de individuella programmen och 19 elever på de nationella programmen Administration, handel och varuhantering, Estetiska verksamheter och Fastighet, anläggning och byggnation.

Samverkan sker inom enheten mellan individuella och nationella program. Elever på individuella program läser grundläggande eller fördjupande nivå inom sina ämnesområden. När eleven bedöms klara högre måluppfyllelse erbjuds eleven möjlighet att läsa en eller flera kurser inom ett nationellt program.

Samverkan med gymnasieskolan, närings- och föreningsliv är en framgångsfaktor för den anpassade gymnasieskolan i Katrineholms kommun. Reacta är exempel på föreningar som skolan har nära samarbete med. Det leder till ständigt kompetensutbyte med organisationerna och stärker elevernas kunskapsutveckling inom ämnesområden och kurser.

Programrådet är ett gemensamt forum där skola, näringsliv och kommunal sektor utvecklar gemensamma metoder att bemöta eleverna och stärka elevernas kunskapsutveckling inför kommande arbetsliv. Det gemensamma arbetet som arbetsplatsrepresentanterna, arbetsförmedlingen och personal och elever från skolan ständigt utvecklar ger eleverna en trygghet inför övergång från skola till arbetsliv.

Samverkansformerna, som är nätverksbaserade och långsiktigt uppbyggda genom skolans programråd, har fått spridning genom projektet Samstart och redovisats som en framgångsmodell inom Samstartprojektet för spridning till andra kommuner.

Den anpassade gymnasieskolan i Katrineholms kommun bedriver en välfungerande verksamhet där trygghet, stabilitet och relationellt ledarskap utgör centrala framgångsfaktorer. Läroplanens goda samarbete, goda relationer till eleverna och ett fördjupat fokus på pedagogisk utveckling är några av årets framgångsfaktorer. Undervisningen präglas av hög grad av individanpassning och tydlig pedagogisk struktur, vilket gynnar elevernas delaktighet och utveckling utifrån deras förutsättningar. Elevhälsans arbete är integrerat i det pedagogiska uppdraget och bidrar till att skapa tillgängliga lärmiljöer och ett fungerande stöd för varje elev.

Verksamheten präglas av ett relationellt ledarskap där elevens hela skolsituation beaktas, inklusive psykisk hälsa, motivation och trygghet. Undervisningen är i hög grad anpassad efter elevernas funktionsvariationer och personalen arbetar aktivt med tydliggörande pedagogik, struktur och förutsägbarhet.

Arbetet med att utveckla undervisningen utifrån elevernas individuella behov har intensifierats. Ett särskilt fokus har legat på att öka elevaktiviteten i klassrummen genom ökad variation, användning av stödstrukturer (såsom bildstöd och förståelsearbete) samt arbete med elevernas språkliga utveckling i alla ämnen. Elevhälsoteamet har spelat en viktig roll i kartläggning och anpassningar för att skapa en tillgänglig lärmiljö. Skolan har en hög grad av samverkan mellan yrkes- och kärnämneslärare, vilket gynnar ämnesövergripande lärande och helhetssyn.

Verksamheten arbetar systematiskt med att utveckla elevernas självständighet och sociala kompetens, vilket är särskilt viktigt i övergången till vuxenliv och arbetsmarknad. Ett utvecklingsområde har varit arbetet med att öka elevernas självständighet och framtidstro, särskilt i övergången till arbetsliv eller vuxenutbildning. Inom det arbetet har skolans praktikverksamhet (APL) fortsatt att utvecklas och utgöra en viktig del i elevernas utbildning. Uppföljningen av APL har stärkts, och flera elever har gått vidare till praktik eller arbete efter examen. Arbetet med att

dokumentera progression i elevernas kunskapsutveckling har också stärkts under året.

Den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen (APL) är väl utformad och erbjuder eleverna möjlighet till reell arbetslivserfarenhet i trygga sammanhang. APL-verksamheten är starkt förankrad i lokalsamhället och fungerar ofta som en brygga till praktik eller arbete efter avslutad skolgång.

Samarbetet mellan ämneslärare och elevhälsa, liksom mellan kärnämnen och yrkesämnen, bidrar till att skapa en helhetsbild kring elevernas utveckling. Lärarna uppvisar ett professionellt förhållningssätt där höga förväntningar kombineras med ett empatiskt bemötande. Detta resulterar i att elevernas självkänsla stärks och deras motivation ökar.

Dock finns fortsatt behov av att vidareutveckla arbetet med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och att öka elevernas delaktighet i sin läroprocess.

Utvecklingsområden identifieras främst inom delaktighet, självständighet, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt samt behovet av att systematisera dokumentationen av elevernas progression. För att ytterligare höja kvaliteten i verksamheten bör dessa områden ges fortsatt fokus i det lokala kvalitetsarbetet, exempelvis genom kollegialt lärande, strukturerade elevsamtal och gemensamma verktyg för uppföljning.

Sammanfattningsvis präglas den anpassade gymnasieskolan av trygghet, professionalism och ett starkt elevfokus. Förutsättningarna för fortsatt kvalitetsutveckling bedöms som goda.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Stabil och välfungerande verksamhet: Den anpassade gymnasieskolan uppvisar en stabil struktur med ett sammansvetsat lärarlag, låg personalomsättning och starka relationer mellan personal och elever. Detta skapar god kontinuitet och trygghet för eleverna.
- Tillgänglig och anpassad undervisning: Undervisningen präglas av ett tydligt relationellt ledarskap och hög grad av individanpassning. Lärmiljön är strukturerad, förutsägbar och anpassad för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Pedagogiken inkluderar tydliggörande strukturer, bildstöd, schemahjälpmedel och arbetssätt som bygger på elevernas behov och förutsättningar.
- Främjande och förebyggande elevhälsoarbete: Elevhälsoteamet är aktivt involverat i såväl kartläggning som utformning av anpassningar och stödinsatser. Samverkan mellan elevhälsa,

undervisande personal och skolledning är tydlig och bidrar till att eleverna får rätt stöd i rätt tid.

- God samverkan mellan ämnesområden: Det finns en tydlig samplanering och samverkan mellan yrkesämnena och kärnämnen. Detta skapar ett sammanhang för eleverna och gynnar helhetssyn och ökad motivation.
- Välutvecklad APL-verksamhet: Den arbetsplatsförlagda utbildningen är en stark del av verksamheten. Praktikplatserna är väl förankrade och anpassade efter elevernas behov. Flera elever har efter examen gått vidare till arbete eller fortsatt praktik.
- Höga förväntningar och respektfullt bemötande: Lärarna har höga, men realistiska förväntningar på eleverna och bemöter dem med respekt, vilket bidrar till goda relationer, ökad motivation och stärkta självbilder hos eleverna.

För att även i fortsättningen hålla i den positiva trenden och nå högre måluppfyllelse på anpassade gymnasieskolan behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på att

- Stärka elevernas självständighet: Många elever är beroende av stöd i skolsituationer och i övergången till vuxenliv. Skolan behöver fortsätta utveckla undervisningssituationer där eleverna successivt tränas i att fatta egna beslut, ta ansvar för sin vardag och arbeta mer självständigt, exempelvis genom målstyrda uppgifter, självreflektion och elevledda samtal.
- Ökad delaktighet i läroprocessen: Elevernas möjlighet att påverka sitt lärande och sin skolvardag kan utvecklas ytterligare. Skolan behöver implementera fler metoder för elevdelaktighet, exempelvis genom elevvalda teman, formativa samtal, elevloggar och måluppföljningar i dialog med mentor/lärare.
- Fördjupat arbete med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt: Elevernas språkliga utveckling behöver fortsatt förstärkas i samtliga ämnen. Fortsatt kompetensutveckla personalen inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, med fokus på visuellt stöd, begreppsförståelse och strukturerade textsamtal i både yrkes- och kärnämnen är ett lämpligt tillvägagångssätt.
- Systematisering av progression i elevens lärande: Dokumentation av elevernas kunskapsprogression behöver fördjupas. Skolan behöver vidareutveckla och implementera gemensamma rutiner och verktyg för att kontinuerligt följa, dokumentera och analysera varje elevs utveckling mot målen

Den anpassade gymnasieskolan präglas av särskilda behov och styrkor, men delar också flera utvecklingsområden med övriga verksamheter, särskilt kopplat till likvärdighet, systematik i undervisningen och övergångar till vuxenlivet. Dessa gemensamma teman behandlas vidare i den tematiska analysen.

Kommunalt aktivitetsansvar

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) innebär att varje kommun har ett särskilt ansvar för unga 16 – 19 år som inte har slutfört gymnasiet med gymnasieexamen. Hemkommunen ska löpande hålla sig informerad om hur ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta samt erbjuda insatser utifrån de individuella behoven. Insatserna ska i första hand leda till slutförda gymnasiestudier. Aktivitetsansvaret gäller året runt och är inte begränsat till skolterminerna. Kommunen ska även föra ett register över de ungdomar som omfattas och insatserna måste dokumenteras på ett lämpligt sätt.

För att kunna ta det kommunala aktivitetsansvaret, och även arbeta förebyggande mot skolfrånvaro och studieavbrott, behövs en väl fungerande samverkan mellan grundskolan, gymnasieskolan och personal som arbetar särskilt med uppdraget inom KAA. Därutöver behövs samverkan med andra relevanta aktörer. Det kommunala aktivitetsansvaret är hela kommunens ansvar, likaså arbetet med fullföljd utbildning.

I Skollagen (2020:800) kapitel 29, §9 står det att läsa följande:

”En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

- 1. inte har fyllt 20 år,*
- 2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,*
- 3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning,*
- 4. inte har en gymnasieexamen,*
- 5. inte har ett gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, och*
- 6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan med godkänt resultat.*

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.”

Slutförda gymnasiestudier är en stark skyddsfaktor för att inte hamna utanför studier och arbete senare i livet. Men varje år lämnar ungefär en fjärdedel av eleverna gymnasieskolan utan en examen (gäller Sverige nationellt).

Vårterminen 2025 var drygt var sjätte elev, 17,3 procent, i årskurs 9 i Katrineholms kommunala grundskola inte behörig till ett nationellt program på gymnasieskolan efter lovskolan. 31,4 procent av eleverna i årskurs 9 nådde inte betygsriterier i alla ämnen.

84,8 procent av eleverna som gick ett nationellt program år i Katrineholms kommunala gymnasieskolor slutförde utbildningen med examen under läsåret 2024 – 2025. Det ska dock noteras att detta resultat omfattar samtliga elever som undervisas i Katrineholms kommunala gymnasieskolor oaktat folkbokföringsort. Vidare ska det påpekas att detta resultat utesluter elever inskrivna på IM samt elever under 20 år som är folkbokförda i Katrineholms kommun och som inte går i skolan.

Att sakna en gymnasieexamen medför en högre risk för utanförskap, arbetslöshet och ohälsa. Därför är det särskilt viktigt att ägna uppmärksamhet åt de unga som av olika skäl inte fullföljer sina studier. Dessa ungdomar fångas upp av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som regleras i skollagen.

Under höstterminen 2023 inleddes ett utvecklingsarbete av KAA-processen i syfte att identifiera förbättringspotential. Arbetet klargjorde behovet av förändring, vilket ledde till att enheten för verksamhetsutveckling på bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen från januari 2024 tog fullt ansvar för hela KAA-processen.

En arbetsgrupp etablerades och arbetet delades i två spår: ett akutspar för omedelbara insatser och ett långsiktigt utvecklingsspar. Två personalgrupper bildades: en uppsökande grupp om fem personer som arbetar med individnivåinsatser och en utvecklingsgrupp om tre personer som ansvarar för strategiskt utvecklingsarbete, rutiner, nätverk, statistik och uppföljning på verksamhetsnivå. Grupperna samarbetar frekvent.

Redan en månad efter omorganisationen hade första resultaten märkts. I september 2023 låg Katrineholm bland de fem sämsta kommunerna nationellt enligt SCB:s mätningar; i februari 2024 låg kommunen på rikssnittet. Det fortsatta arbetet gav mycket god effekt, och i november 2024 var 42,5 procent av ungdomarna i målgruppen i aktivitet, jämfört med riksgenomsnittets 29 procent.

Totalt har 373 ungdomar i målgruppen varit inskrivna i kommunens aktivitetsansvar någon gång under läsåret 2024 – 2025. Hela 312 av dessa har under året haft insats som har lett till antingen studier, arbete, praktik eller annan aktivitet. Cirka 30 procent av ungdomarna har gått tillbaka till studier och ytterligare 30 procent till arbete. Övriga har gått vidare till praktik eller annan individanpassad insats. Diagrammet nedan redogör i detalj antal ungdomar per målgrupp.

1 juni 2025 fanns det totalt 117 ungdomar inskrivna i KAA, vilket innebär en halvering av inskrivna sedan enheten för verksamhetsutveckling tog över ansvaret föregående år. Av dessa 117 ungdomar var hela 112 i olika typer av sysselsättning under terminerna. Hela 38 ungdomar hade kommit i arbete, 24 ungdomar bedrev andra typer av studier så som Komvux och folkhögskola, 25 ungdomar var i olika typer av praktik och 25 ungdomar hade andra individanpassade insatser.

Det ska dock noteras att antalet inskrivna i KAA ökade under juli månad till 160 ungdomar då 43 ungdomar som gått ut gymnasieskola med studiebevis skrevs in efter vårterminen slut. Dessa ungdomar är kontaktade av personal i KAA.

Under läsåret 2024 – 2025 hade vidare 49 nya ungdomar folkbokfört sig i Katrineholms kommun och var därmed i behov av insats från KAA. Under samma period valde 67 ungdomar att avbryta sina studier och blev därmed föremål för aktiviteter inom KAA. Dessa ungdomar erbjuds och deltar i insatser så som regelbundna samtal, studiebesök, kontakt med myndigheter och samtal med studie- och yrkesvägledare.

Av de 213 ungdomarna som har skrivits ut från KAA under det gångna läsåret har 57 skrivits ut då de gick tillbaka till studier på introduktions- eller nationella program. Resterande har antingen flyttat från kommunen eller fyllt 20 år. Det ska dock noteras att ungdomar i grupperna "ej längre folkbokförd i kommunen" och "fyllt 20 år" har under inskrivningstiden haft insatser via KAA och ett flertal av dem har haft såväl praktik som arbete och utbildning via exempelvis folkhögskola.

Diagrammet nedan visar antal ungdomar med olika insatser under läsåret 2024 – 2025.

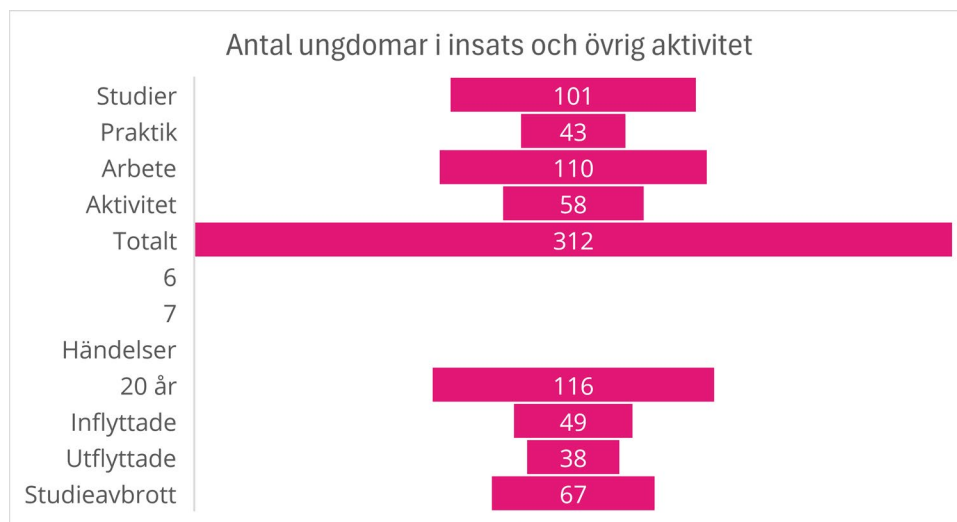

Diagram 47. Antal unga i insatser i KAA samt övriga händelser läsåret 2024–2025

I och med det framgångsrika arbetet med det traditionella KAA och i syfte att förebygga studieavbrott började enheten för verksamhetsutveckling arbeta även med förebyggande och förstärkt KAA.

Det förebyggande arbetet riktar sig till ungdomar på högstadiet och då främst i årskurserna 8 och 9 och syftar till att motivera ungdomar till studier på gymnasieskola. Arbetet riktar sig idag till ungdomar som på något sätt har signalerat att de inte är motiverade att studera vidare efter grundskolan.

Det förstärkta arbetet riktar sig till ungdomar på gymnasieskola som riskerar att avbryta sina studier och därmed hamna i det ordinarie KAA-ansvaret.

Vid vårterminens slut är det förstärkta och förebyggande arbetet utvecklat så till vida att den omfattar fler ungdomar än inom det ordinarie KAA, vilket också är en del av förklaringen till de halverade antalen gällande inskrivningsgraden i ordinarie KAA.

Uppföljning och utvärdering visar på tydliga stegförflyttningar mot målet att unga som deltar i insats har ett ökat engagemang till skola och utbildning. Det finns även indikationer från gymnasieskolan som visar att frånvaron minskar och studieavbrott inte görs lika enkelt. Det är viktigt att arbetet fortsätter och att aktiviteter och insatser följs upp och utvärderas för att det ska vara möjligt att avgöra vad som fungerar och inte. Detta arbete är avgörande för framtida beslut om vilka insatser som ska implementeras och vilka som ska avslutas.

Vidare visar analysen att nya kontaktytor har skapats, bland annat då medarbetare mötts från olika verksamheter och verksamhetsformer samt med personal från olika delar av styrkedjan. Detta har lett till mer synliga och lättare framkomliga kontaktvägar. Fler medarbetare och aktörer känner till varandra och det är enklare att höra av sig för att kunna möta individens önskemål och behov än det varit tidigare. Det finns dock fortfarande stora kvarstående behov av att utveckla kontaktvägar, flexibilitet och samarbete.

Ovanstående medför stegförflyttningar på väg mot en sammanhängande strategi för fullföljd utbildning i Katrineholm. En viktig faktor för att arbetet med kommunernas aktivitetsansvar ska vara framgångsrikt och hållbart även på sikt är implementering av den tidigare beskrivna strategin för egen försörjning, 16 – 64 år.

Identifierade styrkor och framtida behov

Identifierade styrkor och framtida behov nedan nämns utan inbördes ordning.

Styrkor på övergripande nivå att bygga vidare på är

- Organisatorisk omställningskraft: Kommunen har på mycket kort tid lyckats ställa om hela KAA-organisationen, vilket resulterat i signifikant förbättrade resultat både kvalitativt och kvantitativt.
- Datadriven utveckling: Tydliga mätpunkter och återkommande uppföljning har möjliggjort datadriven styrning, där resultatförbättringar har kunnat beläggas och utvärderas kontinuerligt.
- Effektiv struktur med tydlig rollfördelning: Uppdelningen i en uppsökande och en utvecklande grupp har möjliggjort både individnära arbete och strategisk utveckling parallellt, vilket gett genomslag.

- Förebyggande och förstärkta insatser: Arbetet har utvidgats till att omfatta även unga i riskzon, både i grundskola och gymnasieskola, vilket lett till minskad frånvaro och ökad skolmotivation.
- Hög andel ungdomar i aktivitet: Vid vårterminens slut var nästan samtliga inskrivna ungdomar aktiva i någon form av sysselsättning.
- Utökad samverkan och förbättrade kontaktvägar: Arbetet har inneburit att nya nätverk byggts upp mellan verksamheter, vilket stärker förutsättningarna för en sammanhållen strategi för unga i behov av stöd.

För att nå högre måluppfyllelse inom kommunernas aktivitetsansvar behöver bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen fortsatt fokusera på

- Systematisk uppföljning av frånvaro och studieavbrott: Förvaltningen behöver skapa en samlad analysmodell för frånvaro i grundskola och gymnasieskola som möjliggör jämförelser mellan skolor, årskurser, program, tider på året och kön. Resultaten ska användas för riktade insatser.
- Kontaktvägar och samverkansrutiner: Förvaltningen behöver fortsätta bygga strukturer för snabb och smidig kommunikation mellan olika aktörer och ta fram gemensamma arbetssätt och handlingsplaner för att öka träffsäkerheten i arbetet.
- Dokumentation och långsiktig hållbarhet: Förvaltningen behöver säkerställa att dokumentationen av insatser är konsekvent och att lärdomar från utvecklingsarbetet sparas och återanvänds. Vidare behöver förvaltningen skapa rutiner för kompetensöverföring vid personalomsättning.
- Förebyggande arbete i grundskolan: förvaltningen behöver vidareutveckla en struktur för systematiskt arbete i årskurserna 7–9 för att fånga upp elever med risk för studieavbrott redan innan gymnasiet. I detta arbete behöver elevhälsa, studie- och yrkesvägledning och skolledning i involveras.
- Implementering av strategi för egen försörjning 16–64 år: Förvaltningen behöver integrera KAA-arbetet i kommunens övergripande strategi för arbetsmarknad och utbildning. Detta ger långsiktighet och skapar en helhetssyn för ungas väg till självförsörjning.

Flera av de mönster som identifierats inom detta kapitel, såsom betydelsen av relationer, delaktighet och övergångsstöd, återkommer i den tematiska analysen längre ner i rapporten där de sätts i relation till hela utbildningskedjan.

DEL 3. Tematisk analys och slutsats, 1–19 år

Likvärdig och framgångsrik utbildning av hög kvalitet

För att skapa en samlad förståelse av utbildningens kvalitet analyseras resultaten i denna rapport utifrån två kompletterande perspektiv. De verksamhetsformspecifika analyserna ger en fördjupad bild av nuläge, utmaningar och styrkor inom varje skolform. Den tematiska analysen som följer i detta kapitel syftar i stället till att identifiera gemensamma mönster och strukturella utvecklingsbehov som återkommer i flera delar av utbildningssystemet. Tillsammans skapar dessa två analysnivåer en bredare och mer sammanhängande grund för prioritering, planering och utveckling.

Den tematiska analysen syftar till att identifiera tvärgående utvecklingsområden och styrkefaktorer som är gemensamma för flera eller samtliga verksamhetsformer inom utbildningsväsendet, från förskola till gymnasieskola. Till skillnad från kapitlen som redogör för resultat per verksamhetsform, bygger denna analys på en aggregerad, verksamhetsövergripande läsning av resultat, trender och mönster, med särskilt fokus på faktorer som påverkar barn och elevers långsiktiga måluppfyllelse och likvärdiga förutsättningar och som återkommer i flera verksamheter och därmed kräver insatser på huvudmannanivån.

De områden som lyfts fram i denna del av rapporten, likvärdighet och kompensatoriskt uppdrag, matematik, språkutveckling och ämnesövergripande utmaningar, närvaro och fullföljda studier samt det långsiktiga värdegrundsarbetet, har valts ut utifrån sin avgörande betydelse för barns och elevers rätt till en trygg, inkluderande och meningsfull utbildning. Teman har identifierats som återkommande utvecklingsområden i det verksamhetsövergripande analysarbetet och utgör också prioriterade fält i nationella granskningar, forskning och styrdokument. Samtliga teman har ett starkt samband med ökad måluppfyllelse, social hållbarhet och fullföljda studier.

Underlag för analysen utgörs av en kombination av kvantitativa och kvalitativa resultatdata, inklusive betygsstatistik, nationella prov, frånvarodata och enkätsvar från barn, elever, vårdnadshavare och personal. Därutöver ingår rektorernas kvalitetsrapporter, lokala analysunderlag, resultat från kvalitetsdialoger samt dokumentation från huvudmannanivåns systematiska kvalitetsarbete.

Metodmässigt har analysen genomförts i flera steg: först genom insamling och granskning av verksamheternas egna analyser och kvalitetsrapporter, därefter genom tematisering av återkommande mönster i resultaten. Vidare har mönstren diskuterats och fördjupats i dialog med verksamhetschefer och centrala stödresurser. Särskild vikt

har lagts vid att identifiera strukturella hinder och framgångsfaktorer som påverkar förutsättningarna för lärande, undervisning, trygghet, delaktighet och studiero.

Därtill har analyserna kalibrerats mot nationella styrdokument såsom skollag, läroplaner, allmänna råd och Skolverkets stödmaterial inom exempelvis likvärdig utbildning, tillgängliga lärmiljöer, trygghet, delaktighet och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, för att säkerställa en rättssäker och evidensförankrad analys som bildar långsiktigt hållbar grund för slutsatserna.

Genom denna metodologiska ansats möjliggörs en fördjupad analys av vilka faktorer som är av systemkaraktär och därför bör adresseras på förvaltningsövergripande nivå. Den tematiska analysen utgör därmed ett komplement till de verksamhetsnära kapitlen och lägger grunden för strategiska prioriteringar, samordnade insatser och långsiktigt utvecklingsarbete i hela utbildningssystemet.

De områden som lyfts fram i kapitlet är inte en uttömmande lista, men de bedöms som de mest avgörande för att förstå nuläge och framtida utvecklingsbehov. De har valts ut utifrån sin påverkan på måloppfyllelse, likvärdighet och barns och elevers rätt till en trygg och meningsfull utbildning. Varje tematiskt avsnitt i kapitlet inleds med en fördjupad analys av nuläget, förstärks med stöd i gällande styrdokument och kompletteras med ett sammanfattande slutsatsavsnitt samt konkreta och framåtsyftande förslag på insatser. Genom att kombinera strukturell, relationell och didaktisk analys skapas en mer nyanserad bild av de komplexa faktorer som påverkar barns och elevers möjligheter till lärande och utveckling.

Syftet med den tematiska analysen är att bidra till en gemensam kunskapsgrund för det fortsatta förbättringsarbetet inom utbildningsväsendet och att säkerställa att beslut på strategisk nivå vilar på en samlad, verksamhetsövergripande helhetsbild av nuläge och behov. Teman som analyseras ska ses som ömsesidigt beroende, det vill säga, en elevs möjlighet att lyckas i skolan påverkas samtidigt av deras språkliga utveckling, upplevda delaktighet, närvaro och förutsättningar att kompenseras för ogynnsamma villkor. Därför förordas ett långsiktigt utvecklingsarbete där dessa faktorer samverkar och integreras i såväl styrning som i undervisningens utformning.

Det kompensatoriska uppdraget

Likvärdighet utgör en grundläggande princip i det svenska utbildningssystemet och är ett bärande element i såväl skollagstiftning som läroplaner. Trots detta visar den samlade analysen av samtliga verksamhetsformer att likvärdigheten i förvaltningens verksamheter brister i vissa aspekter. Resultat och insatser varierar mellan enheter, geografiska områden, årskurser och elevgrupper.

Skollagen (2010:800), 1 kap. 4 § fastslår att utbildningen ska vara likvärdig inom varje skolform, oavsett var i landet den anordnas. I detta

ligger att huvudmannen har ansvar för att utjämna skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Läroplanerna (Lpfö 18, Lgr22, Gy11) tydliggör att undervisningen ska anpassas efter varje individs behov och att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag.

Analysen visar på variationer i måluppfyllelse mellan skolor, program, ämnen, elevgrupper och kön; skillnader som återkommer år efter år och som därmed kan betraktas som strukturella. Exempelvis uppnår flickor generellt i högre grad betygskriterierna i grundskolan och tar i större utsträckning examen från gymnasieskolan än pojkar. Skillnaden mellan pojkar och flickor är särskilt tydlig i svenska och svenska som andraspråk där många pojkar med utländsk bakgrund inte når målen.

Skillnaderna mellan skolor och klasser är också beaktansvärda. På vissa skolor når nästan alla elever behörighet till gymnasieskolan i årskurs 6, medan andra har en mycket hög andel obehöriga. Samma situation återfinns mellan de olika klasserna i årskurserna 7–9. Detta mönster följer i viss mån elevsammansättningen och speglar skolans förmåga att kompensera för olika startvillkor. I den tematiska analysen från värdegrundsuppdraget framgår att elevernas upplevelse av undervisningens anpassning och lärarnas höga förväntningar varierar mellan skolor, vilket ytterligare pekar på skillnader i skolans kompensatoriska kraft.

Det framkommer att barn och elever som är i behov av särskilt stöd eller har annat modersmål än svenska ofta möter en skola som inte i tillräcklig utsträckning lyckas möta deras behov. Detta synliggörs särskilt i ämnen med hög språklig belastning, där måluppfyllelsen är systematiskt lägre. Resultaten för svenska som andraspråk visar att tillgången till språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är ojämnt fördelad. I värdegrundsrapporten uttrycker dessutom såväl personal som elever att förutsättningarna att delta på lika villkor påverkas av både språkliga och sociala barriärer.

Skollagen 3 kap. 5 § föreskriver att stödinsatser ska sättas in snarast möjligt för de elever som riskerar att inte nå betygskriterierna.

Analys av resultat visar att detta inte alltid sker i tillräcklig utsträckning. Orsakerna är komplexa och kan handla både om olika typer av organisatoriska förutsättningar och svårigheter i att omsätta behovsanalys i konkreta åtgärder. Analysen pekar på en möjlighet att utveckla utbildningskedjans samlade förmåga att säkerställa tidiga och adekvata stödinsatser.

En förutsättning för att det kompensatoriska uppdraget ska kunna förverkligas är att utbildningsväsendet säkerställer tillgängliga lärmiljöer och adekvata anpassningar för barn och elever i behov av särskilt stöd. I flera verksamheter rapporteras att det pedagogiska och organisatoriska stödet till elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, språkstörningar och andra omfattande stödbehov varierar i omfattning och kvalitet. Detta innebär att barns och elevers rätt till en likvärdig

utbildning i vissa fall är beroende av skolans interna resurser, personals kompetens eller organisatoriska prioriteringar.

För att stärka likvärdigheten krävs att varje skola ges förutsättningar att utveckla sin interna kapacitet att möta en bredd av behov. Det inkluderar såväl tillgång till specialpedagogisk kompetens som ett kollegialt lärande om inkluderande undervisning, anpassningar och tydliga strukturer. Flera verksamheter efterfrågar också ökad systematik i arbetet med kartläggning, tidiga insatser och samverkan med elevhälsan för att säkerställa att stöd sätts in i rätt tid och på rätt nivå.

Ett återkommande tema i analysen är att måluppfyllelsen varierar mellan elevgrupper, skolor och program och att den skillnaden inte alltid kan förklaras av elevers individuella förutsättningar. Det handlar i många fall om hur pedagogiska resurser, kompetens och ledarskap är organiserade och används. I verksamheter där stödinsatser är förebyggande, tidiga och integrerade i ordinarie undervisning identifieras också mer hållbara resultat än där stödet är sent och avgränsat.

Den kompensatoriska principen, att skolan ska ge mer stöd till dem som behöver det mest, utmanas av att förutsättningarna skiljer sig mellan verksamheter. Det finns exempel på där arbetet med tillgängliga lärmiljöer och anpassningar är väl utvecklat och nästa steg i utvecklingen är framtagning av en systematisk samordning och ett likvärdigt utvecklingsstöd till alla verksamheter.

Åtgärder framåt bör inkludera en översyn av fördelningen av personalresurser med särskilt fokus på att tillförsäkra enheter med större behov en förstärkt tillgång till specialpedagogisk kompetens, språkutvecklande undervisning och elevhälsa. Samtidigt behöver det kompensatoriska uppdraget förtydligas i det systematiska kvalitetsarbetet, så att varje verksamhet kontinuerligt analyserar och justerar sina insatser utifrån faktiska behov.

Slutsats

Den sammantagna analysen visar att arbetet med att säkerställa likvärdighet och förverkliga det kompensatoriska uppdraget fortfarande är en av de mest avgörande och långsiktigt utmanande frågorna för huvudmannen. Det finns verksamheter där arbetet med tillgängliga lärmiljöer, tidiga insatser och differentierad undervisning bedrivs med hög kvalitet och goda resultat. Samtidigt blottläggs betydande skillnader mellan skolor och elevgrupper i både måluppfyllelse och upplevelsen av undervisningens kvalitet. Dessa skillnader kan inte enbart förklaras av elevsammansättning, utan speglar även variationer i organisatoriska förutsättningar och pedagogisk kompetens.

Det kompensatoriska uppdraget förutsätter att förskolor och skolor kompenserar för ojämlika startvillkor. Detta kräver en analys som baseras på reella behov, ett tydligt ansvarstagande i hela utbildningskedjan och ett systematiskt kvalitetsarbete som inte enbart identifierar skillnader, utan också aktivt omsätter analysen i handling.

Trots insatser inom vissa enheter visar resultat och enkätsvar att dessa inte alltid får tillräckligt genomslag i praktiken. Stödinsatser sätts i vissa fall in sent och tillgången till specialpedagogisk kompetens och språkstöd varierar.

Det finns ett behov av att i nästa steg ytterligare förtydliga ansvarsfördelningen mellan nivåerna i utbildningskedjan och av att vidareutveckla gemensamma strukturer för uppföljning, analys och professionellt lärande i frågor som rör likvärdighet.

Matematik

Matematikkunskaper utgör en central del i utbildningssystemets kunskapsuppdrag och är en av de tre kärnämnen som krävs för behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Matematik är ett strategiskt utvecklingsområde där resultaten varierar och där det finns stor potential att förbättra elevernas förutsättningar. Under läsåret har analysen visat att resultaten i matematik är särskilt bekymmersamma i flera skolformer och elevgrupper, med genomgående lägre måluppfyllelse än i andra ämnen. Problemen är särskilt framträdande i grundskolans senare år, men tendenserna syns redan från tidiga år. Observationer från förskoleklass till och med årskurs 3 visar att elever tidigt kämpar med grundläggande begrepp som antal, jämförelse och mönster, vilket riskerar att få långsiktiga konsekvenser för begreppsförståelsen. Flera skolor rapporterar att elever i högre åldrar uttrycker låg tilltro till sin egen förmåga i ämnet matematik, vilket påverkar både motivation och måluppfyllelse.

Utvecklingen i matematik har även en tydlig koppling till likvärdighet. Skillnaderna mellan skolor är stora, och det framkommer att elevers socioekonomiska bakgrund påverkar deras resultat mer i detta ämne än i många andra. Det innebär att huvudmannen måste ta ett särskilt ansvar för att skapa strukturer som motverkar effekterna av dessa skillnader. Flera rektorsanalyser och kvalitetsdialoger pekar på att undervisningen i matematik ofta är beroende av individuella lärares förmåga och erfarenhet, snarare än av gemensamma metoder, didaktiska strategier och kollegialt lärande.

Analysen visar att skillnaderna i resultat och förutsättningar är stora mellan skolor, elevgrupper och undervisningspraktiker. Elever med annat modersmål än svenska samt elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har särskilt låga resultat. Samtidigt uttrycker lärare ett behov av stöd i att skapa undervisning som integrerar problemlösning, begreppsförståelse och språklig tillgänglighet i klassrummet.

Detta aktualiserar Skollagen 3 kap. 3 och 5 §§ om tidiga stödinsatser och särskilt stöd för elever som riskerar att inte nå betygskriterierna. Läroplanerna anger att undervisningen ska anpassas efter elevernas förutsättningar och behov. För att lyckas med detta i matematik krävs

både ämnesdidaktisk fördjupning och tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Mot denna bakgrund har förvaltningen initierat ett nytt professionsstärkande utvecklingsarbete med särskilt fokus på matematik. Under läsåret 2024–2025 har samtliga kommungemensamma kompetensutvecklingstider inom grundskolan använts till fortbildning av lärare i ämnet matematik.

Under höstterminen 2025 tillträder en forskningsledare i matematik som tillsammans med två specialpedagoger från centrala barn- och elevhälsan ska arbeta med att utveckla undervisning, didaktik och specialpedagogiskt stöd i matematik. Uppdraget omfattar såväl tidiga insatser i lågstadiet som stödstrukturer i högre årskurser, i syfte att förbättra elevernas förutsättningar att nå målen och öka andelen som blir behöriga till gymnasieskolans nationella program. Arbetet omfattar både undervisningsutveckling, kompetenshöjning och kartläggning av framgångsfaktorer. Det syftar till att skapa en hållbar modell där forskningsbaserad praktik kombineras med lokalt utvecklingsarbete.

Skolverket lyfter i stödmaterialet "Undervisning i matematik – från forskning till praktik" (2021) fram vikten av att organisera för kollegialt lärande, att arbeta med formativ bedömning och att skapa tillgängliga lärmiljöer för att främja elevernas matematiska förståelse. I Skolverkets allmänna råd om extra anpassningar och särskilt stöd (2014) framhålls vikten av tidiga och tydliga insatser för att förebygga skolsvårigheter i matematik. Även Skolforskningsinstitutets översikter (2021, 2023) pekar på betydelsen av systematiska insatser med fokus på förförståelse, representationer, återkoppling och elevaktivitet.

Enligt Skolverkets stödmaterial för systematiskt kvalitetsarbete (2023) bör huvudmannen arbeta med långsiktig kompetensförsörjning, resultatanalys och målstyrning som utgår från identifierade behov, och säkerställa att det finns förutsättningar för ett likvärdigt stöd i alla skolformer.

För att säkerställa långsiktig verkan kommer arbetet att kopplas till kvalitetsarbetet på huvudmannanivå och integreras i förvaltningens styrkedjeövergripande professionsutveckling. Målet är att skapa en sammanhållen strategi där matematikundervisningens kvalitet höjs i hela systemet, från undervisningspraktik till analys- och ledningskompetens, och där insatser får genomslag i alla skolformer.

Slutsats

Analysen visar att resultaten i matematik utgör ett strategiskt prioriterat ämne med långtgående konsekvenser för elevers skolframgång, motivation och framtida möjligheter till fortsatta studier. Matematikämnet fungerar i praktiken som ett tröskelämne som starkt påverkar elevers gymnasiebehörighet och därmed deras tillgång till vidare utbildning och arbetsmarknad. Samtidigt är det ett område där likvärdigheten brister, både mellan och inom skolor, vilket förstärker behovet av riktade och uthålliga åtgärder.

Det är tydligt att traditionella åtgärder inte har varit tillräckliga för att vända trenden. Förvaltningens nya satsning på forskningsledda professionsinsatser i matematik utgör därför ett viktigt skifte i inriktning, där undervisningskvalitet, tillgänglig lärmiljö och didaktisk utveckling sätts i centrum. En styrka i denna satsning är att den utgår från ett helhetsperspektiv där undervisning, elevhälsa och skollledning ses som integrerade delar i ett sammanhållet utvecklingsarbete.

För att insatserna ska få önskad effekt krävs dock att de förankras i hela organisationen och kopplas till långsiktiga strategier för kompetensförsörjning, systematisk uppföljning och kollegialt lärande. Det är även avgörande att skolornas förutsättningar att delta i och omsätta insatserna i praktiken säkerställs, särskilt i de skolmiljöer där behoven är som störst.

Framåt behöver matematik prioriteras som ett strategiskt nyckelområde inom förvaltningens kvalitetsarbete. Det innebär att pedagogiska resurser, styrning och professionsutveckling i högre grad styrs mot att öka elevers möjligheter att förstå, använda och känna tillit till matematiken, från förskoleklass till gymnasieskolan. Genom att göra detta kan kommunen inte bara öka måluppfyllelsen i ett specifikt ämne, utan också förbättra elevers utbildningsbanor, minska avhoppet från gymnasieskolan och bidra till ett mer likvärdigt och hållbart utbildningssystem.

Språkutveckling och ämnesövergripande utmaningar

Språkets betydelse för lärande kan inte överskattas. Språkutveckling har under året framträtt som en genomgripande faktor för måluppfyllelse i samtliga verksamhetsformer. I förskolan och de yngre skolåren ses goda exempel på arbete med språkstimulerande miljöer och strukturerad språklig interaktion, vilket skapar en stabil grund för elevernas fortsatta lärande. Även i senare årskurser och i gymnasieskolan blir språklig kompetens avgörande för elevernas förmåga att tillgodogöra sig undervisningen, delta i dialog och förstå abstrakta begrepp.

Detta är i linje med skollagens 1 kap. 4 § om utbildningens mål att "främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära" samt läroplanernas betoning på språkets roll för kunskapsutveckling (exempelvis Lgr22, kap. 1 och 2).

Flera enheter i kommunen har under läsåret arbetat aktivt med att utveckla undervisningen i svenska som andraspråk och språkutvecklande metoder. Det finns exempel på systematiskt arbete med bildstöd, begreppsutveckling, förstärkning av förförståelse samt användning av språkväggar och gemensam läsning, särskilt i de tidigare skolåren och i anpassade skolformer. En god samverkan mellan lärare, specialpedagoger och elevhälsa har i flera fall bidragit till att språkliga insatser integreras i det ordinarie lärandet.

Detta arbete ligger i linje med Skolverkets allmänna råd (2016, som understryker betydelsen av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i all undervisning, samt med läroplanernas krav på tillgängliga lärmiljöer.

Den sammantagna analysen visar att bristande språkutveckling är ett av de mest genomgripande hindren för måluppfyllelse i kommunens samtliga verksamhetsformer. Detta gäller i såväl svenska som svenska som andraspråk, men även i ämnen som geografi, biologi och matematik, där språklig förståelse är central för begreppsinnläring.

Skolverkets rapporter, bland annat "Språkutvecklande arbetssätt – en väg till bättre måluppfyllelse" (2022), visar också att språkliga hinder i ämnesundervisning påverkar elevers förmåga att nå betygskriterier. Läroplanerna anger att läraren ska ta ansvar för att varje elev utvecklar sitt språk i alla ämnen.

I förskolan vittnar både observationer och enkätsvar om att barnens språkliga nivåer varierar mellan olika enheter, vilket påverkar deras förutsättningar att tillgodogöra sig innehållet i undervisningen. I grundskolans senare årskurser är resultaten i svenska och svenska som andraspråk särskilt bekymmersamma och i gymnasieskolan kvarstår utmaningarna, framför allt på introduktionsprogrammen och bland elever med kort skolbakgrund.

Detta aktualiserar Skolverkets allmänna råd om kvalitetsarbete i förskola och skola (2012), där det betonas att huvudmannen ska säkerställa att förutsättningarna för barns och elevers utveckling följs upp och analyseras systematiskt.

Trots insatserna är språkutveckling ett av de största strukturella utvecklingsområdena i kommunen. I alla verksamhetsformer, från grundskola till gymnasieskola och anpassad utbildning, syns tydliga utmaningar för elever med svenska som andraspråk. Betygsresultaten i svenska som andraspråk är genomgående svagare än i övriga ämnen och många elever når inte de språkliga nivåer som krävs för måluppfyllelse i andra ämnen.

Läroplanernas kap. 2 (exempelvis Lgr22 och Gy11) pekar särskilt ut att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov, vilket innefattar elever med svenska som andraspråk. Enligt skollagen (3 kap. 3 §) ska skolan också ge särskilt stöd när det behövs för att nå målen.

Särskilt bekymmersamt är att arbetet med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt saknar en gemensam strategi. I flera verksamheter uttrycks ett behov av kollegialt lärande och kompetensutveckling inom detta område.

Skollagen (2 kap.) föreskriver att huvudmannen ansvarar för att personalen ges möjlighet till kompetensutveckling och att verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta förutsätter en sammanhållen strategi.

Utmaningen ligger i att språkutvecklande arbetssätt ännu inte är tillräckligt integrerade i all undervisning, utan ofta bedrivs punktvis eller som stödverksamhet. Det finns behov av en gemensam verksamhetsövergripande strategi för språk- och kunskapsutveckling som omfattar samtliga åldrar, ämnen och personalgrupper. Behovet av att utveckla elevernas ämnesspråk, begreppsförståelse och kommunikativa färdigheter är påtagligt, särskilt i mötet med ökande språklig variation och flerspråkighet. Samtidigt visar resultatrapporten "Skolväsendets värdegrundsuppdrag" att elever med svenska som andraspråk oftare upplever undervisningen som svårförståelig och mindre tillgänglig.

Läroplanerna för både grund- och gymnasieskolan betonar vikten av ett språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt i alla ämnen. Även Skolverkets stödmaterial (exempelvis "Språk i alla ämnen", 2012) understryker att språkutveckling måste vara en gemensam angelägenhet.

För att långsiktigt öka måluppfyllelsen behöver språkutveckling integreras som ett prioriterat utvecklingsområde på alla nivåer. Det handlar dels om kompetensutveckling, dels om att implementera beprövade metoder i alla ämnen. En progression i språkstödande insatser bör etableras från förskolan till gymnasieskolan, med fokus på att stärka ordförråd, läsförståelse och elevens kommunikativa förmåga.

Detta motsvarar de nationella målen för utbildning enligt skollagen (1 kap. 4–5 §§), där särskilt läs- och språkutveckling ska säkerställas som en del av utbildningens kompensatoriska uppdrag.

Slutsats

Språkutveckling är ett genomgripande och avgörande utvecklingsområde i samtliga skolformer och bör betraktas som en nyckelfaktor för både kunskapsresultat och likvärdighet. Den språkliga förmågan utgör grunden för elevernas möjlighet att ta till sig undervisningens innehåll, utveckla begreppsförståelse, uttrycka kunskap och delta i dialog. Trots detta visar analysen att arbetet med språk- och kunskapsutvecklande undervisning är ojämnt utvecklat och i många fall inte har samma struktur, samordning och systematik över verksamhetsgränserna.

Det finns flera goda exempel lokalt på enheterna där språkutveckling bedrivs med genomtänkta metoder, engagerade arbetslag och tydlig koppling till forskning. Dessa exempel visar att riktade insatser kan ge effekt. Samtidigt framkommer det i analysarbetet att många verksamheter upplever svårigheter att möta elevernas språkliga behov, särskilt när det gäller elever med svenska som andraspråk, elever med kort skolbakgrund och elever i språkfattiga miljöer. Utmaningarna är inte begränsade till ämnet svenska, utan omfattar även språkliga krav i exempelvis SO-ämnen, NO-ämnen och matematik. Elevernas begränsade ämnesspråk hindrar dem från att visa sina faktiska kunskaper, vilket påverkar såväl kunskapsbedömning som lärandemiljö.

Den språkliga variationen mellan elevgrupper, mellan skolor och mellan åldersspann ställer krav på att förvaltningen har en långsiktig, gemensam strategi för hur språkutveckling ska integreras i all undervisning. Analysen visar att sådana strategier i dagsläget är frånvarande, fragmentariska eller otydliga. Många insatser är lokalt initierade, tidsbegränsade eller personberoende, vilket försvårar en hållbar utveckling. Det saknas även tillräckliga system för att kartlägga och följa upp elevernas språkutveckling på ett enhetligt sätt.

Ett strukturellt hinder är att tillgången till språkutvecklande kompetens, såsom lärare i svenska som andraspråk, studiehandledare på modersmål och språkstödande personal och behöver därmed ses över. I kombination med brist på kollegialt lärande och gemensamma strukturer för professionsutveckling innebär detta att elevernas rätt till språkligt tillgänglig undervisning inte tillgodoses på ett likvärdigt sätt. Särskilt utsatta är elever i övergången mellan stadier, elever i språkinträdning samt elever med svag socioekonomisk bakgrund.

Sammantaget visar analysen att bristande språkutveckling utgör ett av de mest genomgripande strukturella hindren för kunskapsresultat och likvärdighet i kommunen. För att öka måluppfyllelsen och stärka utbildningens kompensatoriska kraft krävs ett professionsövergripande utvecklingsarbete där språket betraktas som ett gemensamt ansvar och inte en enskild ämnesfråga. Förvaltningen behöver ta ett ännu tydligare samordnande ansvar för att säkerställa att språkutveckling prioriteras och följs upp i hela utbildningssystemet.

Närvaro och fullföljda studier

Frånvaro är en indikator på flera bakomliggande faktorer och utgör en stark riskfaktor för skolmisslyckande, särskilt i övergången mellan grundskola och gymnasieskola. I samtliga verksamhetsformer identifieras ett samband mellan låg närvaro, låg motivation och låg måluppfyllelse.

Skollagen (7 kap. 17 § och 15 kap. 16§) fastslår att elever i grundskolan och gymnasieskolan har skolplikt respektive närvaroplikt, vilket förpliktar huvudmannen att arbeta aktivt med att främja skolnärvaro.

Läroplanerna (Lgr22 och Gy11) betonar att skolan ska bidra till elevernas personliga utveckling och stärka deras vilja att lära samt ansvar för sina studier.

Samtidigt visar de analyserade tillgängliga data att elevens egen motivation och tillit till vuxenvärlden är avgörande för om de fullföljer sin utbildning eller inte. De ungdomar som saknar motivation att gå till skolan, som saknar stöd hemma och som inte har positiva relationer till vuxna i skolan löper mycket högre risk att hamna i utanförskap.

Detta bekräftas i forskning och i Skolverkets stödmaterial, där elevens känsla av sammanhang, tillit till vuxna och upplevelse av meningsfullhet i undervisningen lyfts fram som avgörande faktorer för skolnärvaro och studiemotivation. Även Skolinspektionen har i granskningar påtalat

vikten av att skolan arbetar med motivation, relationer och elevdelaktighet som närvarostärkande verktyg.

Det förebyggande arbetet för fullföljd utbildning som har bedrivits metodiskt under året på kommunens skolor visar dock att denna negativa spiral går att påverka och vända. Genom tät kontakt, individuellt bemötande, långsiktiga relationer och strukturerad uppföljning har andelen elever som ökar sin närvaro och fullföljer sina studier ökat kraftigt. I ett flertal analyser återkommer enheterna till värdet av relationellt arbete, mentorskap och snabb återkoppling som framgångsfaktorer i frånvaroförebyggande arbete.

Arbetet är förenligt med Skollagen 3 kap. 3–8 §§, som anger att skolan ska ge elever ledning och stimulans utifrån deras behov samt tidigt identifiera och ge stöd till elever i riskzon. Elevhälsans uppdrag enligt 2 kap. 25 a § ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, vilket också inbegriper arbete för att främja närvaro.

Behovet av ett samlat arbete med närvarofrämjande strategier är dock fortsatt stort. Trots goda resultat i flera verksamheter är det fortfarande en betydande andel elever som, till följd av bristande närvaro, lämnar skolan utan godkända betyg eller gymnasieexamen.

Det efterfrågas både på skolnivå och huvudmannanivå en gemensam struktur för frånvarouppföljning, en tidig varningssignal i skolornas system samt tydligare riktlinjer för uppföljning på individnivå. Det saknas också en djupgående analys av frånvaromönster och skillnaderna mellan skolor, ämnen och elevgrupper är inte tillräckligt kartlagda, vilket gör det svårt att rikta insatser.

Skolverkets stödmaterial "Att främja närvaro och förebygga frånvaro" (2021) understryker vikten av ett systematiskt, datadrivet och förebyggande arbete där skola, elevhälsa och huvudman samverkar. Enligt Skollagen 4 kap. 3 § har huvudmannen ansvar för att systematiskt följa upp och utveckla utbildningen.

Framåt behöver förvaltningen säkra implementering och vidareutveckling av det nyligen reviderade närvarostrategiska ramverk som inkluderar rutiner för uppföljning, dokumentation, kartläggning och åtgärdsplaner.

Även elevdelaktighet behöver vidareutvecklas från formell representation till vardagsnära inflytande och omfatta frågor om bemötande, relationskompetens, återkoppling och medskapande i undervisningen.

Läroplanerna anger att skolan ska främja elevernas känsla av trygghet, delaktighet och tillhörighet, vilket är centrala faktorer för närvaro. Det uttrycks i både kap. 1 och kap. 2 i Lgr22 och Gy11, där det framgår att undervisningen ska anpassas efter elevernas behov och förutsättningar.

Slutsats

Närvaro är en avgörande förutsättning för lärande, måluppfyllelse och fullföljd utbildning. Trots ett växande antal framgångsrika exempel på närvarofrämjande arbete inom kommunen, visar analysen att insatserna i dagsläget är beroende av lokalt engagemang och saknar en övergripande struktur och styrning. Elevens motivation, tillit till vuxna och upplevelse av meningsfullhet i undervisningen framstår som centrala framgångsfaktorer för närvaro och studieengagemang.

Forskning visar att frånvaro ofta är ett symtom på bristande känsla av sammanhang, både socialt och undervisningsmässigt. Därför krävs ett helhetsgrepp som integrerar närvaro i skolans ordinarie kvalitetsarbete, elevhälsans arbete och undervisningens utformning.

Det saknas idag en gemensam verksamhetsövergripande strategi för närvarofrämjande arbete och det finns brister i skolornas tillgång till tidiga varningssystem, analysverktyg, struktur för kartläggning samt elevnära insatser. Skillnader i frånvaro mellan skolor, ämnen och elevgrupper är inte tillräckligt utredda, vilket försvårar både förebyggande insatser och riktat stöd.

Förvaltningen behöver ta ett samlat grepp om närvaroarbetet och säkerställa att arbetet vilar på vetenskaplig grund, samverkan mellan professioner och systematisk uppföljning. Arbetet bör kopplas till utvecklingen av relationskompetens, trygghet, elevdelaktighet och undervisningens relevans. Endast genom ett gemensamt ansvarstagande i hela organisationen kan skolnärvaron förbättras långsiktigt och risken för studieavbrott minska.

Det långsiktiga värdegrundsarbetet

Värdegrundsuppdraget, som omfattar trygghet, delaktighet, jämställdhet och respekt för alla människors lika värde, utgör fundamentet för all utbildningsverksamhet. En återkommande styrka i samtliga verksamhetsformer i Katrineholms kommun är det höga värdet som barn och elever tillskriver sin upplevelse av trygghet i relation till personal. Särskilt i de yngre åldrarna i förskola och fritidshem, men även i högre årskurser och gymnasieskola, vittnar resultat om starka relationer mellan elever och vuxna.

Skollagen (1 kap. 5 §) anger att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Detta inkluderar jämställdhet, barns rätt att komma till tals och alla människors lika värde. Läroplanerna (Lpfö 18, Lgr22, Gy11) inleder med värdegrundsavsnitt som slår fast att utbildningen ska främja respekt för andra människor, empati, solidaritet och ansvar. Skolväsendets uppdrag är inte enbart kunskapsförmedlande utan även fostrande och demokratistärkande.

Rektors verksamhetsnära analyser betonar vikten av denna trygghet som möjliggörare för lärande. Ett tydligt mönster i årets analys är hur

elevers delaktighet, upplevda trygghet och motivation hänger samman med såväl närvaro som lärande. I alla skolformer framhålls relationellt ledarskap, strukturerade rutiner och elevnära arbetssätt som framgångsfaktorer för att skapa goda lärmiljöer. Trygghet och positiva vuxenrelationer är avgörande för att elever ska våga vara aktiva, ta ansvar och ta sig an nya utmaningar.

Detta samband mellan trygghet, tillit, delaktighet och skolprestation är väl belagt i såväl svensk som internationell forskning. Skolverkets stödmaterial Trygghet och studiero – ett utvecklingsområde i undervisningen (2022) understryker att socialt klimat, relationskompetens och en samsyn i arbetslaget är avgörande faktorer för att skapa inkluderande och lärande miljöer.

Samtidigt visar årets fördjupade analys att elevernas upplevelse av trygghet och delaktighet varierar beroende på kön, ålder och verksamhetsform. I fritidshem och lägre årskurser skattar barn och elever generellt tryggheten högt. I högre årskurser och gymnasieskolan minskar dock känslan av delaktighet något.

Läroplanerna betonar att elever ska ha ett reellt inflytande över sin utbildning. I Lgr22 (kap. 1 och 2.3) och Gy11 (kap. 1 och 2.3) slås fast att skolan ska sträva efter att varje elev utvecklar förmågan att arbeta i demokratiska former och att elevens erfarenheter ska tas till vara i undervisningen. Elevinflytande är alltså inte en frivillig ambition, utan en rättighet enligt styrdokumentet.

En mer splittrad bild av elevernas upplevelse av trygghet i exempelvis elevgrupp eller på raster framträder under analysarbetet. Analysen visar också att relationell kompetens varierar mellan skolor och arbetslag, vilket i praktiken skapar ojämlika förutsättningar. Flera verksamheter vittnar om att konflikthantering, exkludering i elevgrupper och brister i bemötande påverkar trivsel och studiero negativt. Här framträder ett behov av kontinuerligt, professionsnära arbete med socialt klimat, gruppdynamik och vuxennärvaro, inte minst i övergången mellan skolformer. Det är också tydligt att arbetet med värdegrunden i förekommande fall inte är systematiskt kopplat till undervisning och resultat.

Arbetet behöver även föras närmare undervisningen. Skolinspektionens tematiska granskningar har visat att värdegrundsarbetet många gånger bedrivs vid sidan av det pedagogiska uppdraget, snarare än som en integrerad del av undervisningen och lärmiljön.

En framgångsfaktor är de skolor som integrerat värdegrundsarbetet i undervisning och systematiskt uppföljningsarbete. Där elevråd ges verkligt inflytande, konflikthantering tränas och personal gemensamt agerar på normbrytande beteenden, syns både ökad trygghet och förbättrade studieresultat.

Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (2012) lyfter vikten av att skolor har gemensamma normer, ett enhetligt förhållningssätt och dokumenterade arbetsmetoder i det

främjande och förebyggande arbetet. Arbetet ska ske systematiskt, kontinuerligt och utvärderas.

För att förstärka värdegrundsarbetet i hela organisationen behöver förvaltningen säkerställa att varje verksamhet har ett aktivt arbete med både främjande och förebyggande insatser kopplat till trygghet och jämlikhet. En gemensam struktur för hur detta arbete ska dokumenteras och följas upp behöver tydliggöras. Vidare bör professionens förståelse för hur värdegrund och kunskapsutveckling samspelar fördjupas genom riktad kompetensutveckling.

Slutsats

Den samlade analysen visar att värdegrundsarbetet är en etablerad och bärande del i förvaltningens verksamheter, särskilt i fråga om vuxennärvaro, relationsbyggande och trygghet i undervisningen. Det finns tydliga tecken på att personalen i många verksamheter lyckas skapa tillitsfulla lärmiljöer där barn och elever känner sig sedda och inkluderade. Detta utgör en stabil grund för lärande, trivsel och delaktighet.

Samtidigt framträder variationer mellan verksamheter, åldersgrupper och kön i upplevelsen av trygghet, bemötande och inflytande. Bristen på likvärdighet i det relationella och värdegrundsstärkande arbetet innebär att barn och elever inte alltid ges jämlika förutsättningar för delaktighet och utveckling. Det finns ett behov av att tydligare integrera värdegrundsarbetet i undervisningen, följa upp elevupplevelser och stärka arbetslagens gemensamma ansvar för gruppklimat och normarbete.

Arbetet med värdegrunden måste utgöra en systematisk och kontinuerligt utvecklad del av skolans pedagogiska arbete och ledarskap. Framgångsrika exempel inom kommunen visar att när värdegrund, undervisning och uppföljning hänger samman ökar både trygghet och kunskapsresultat.

Förvaltningen behöver även i fortsättningen ha ett samlat och strategiskt ansvar för att säkerställa att värdegrundsarbetet genomförs i enlighet med skollagstiftningens krav och läroplanernas mål i alla verksamheter och på alla nivåer.

Avslutande syntes

De tematiska områden som identifierats i årets kvalitetsanalys knyter samtliga an till utbildningsväsendets grunduppdrag: att varje barn och elev, oavsett bakgrund eller skolform, ska ges reella förutsättningar att lyckas med sin utbildning, utvecklas som individ och delta i samhället som självständiga och självförsörjande medborgare. Trots skillnader i uttryck och verksamhetsform återkommer tre övergripande mönster i analysen:

- varierande organisatoriska förutsättningar mellan verksamheter

- behov av ökad samordning och genomförandekraft i vissa frågor i organisationen
- behov av ökad systematik i uppföljning, analys och kunskapsåterföring.

Likvärdighet, språkutveckling, matematikresultat, frånvaro, relationskompetens och delaktighet utgör inte isolerade fenomen, utan är integrerade delar av en gemensam helhet. Avgörande för barns och elevers framgång är att undervisning, socialt klimat och relationer samverkar för att skapa en tillgänglig, begriplig och meningsfull skolvardag där varje individ upplever trygghet, sammanhang och framtidstro.

De verksamheter som uppvisar goda resultat och förmåga att vända negativa mönster kännetecknas av ett sammanhållet och proaktivt arbete mellan undervisning, elevhälsa och ledarskap. I dessa verksamheter fungerar styrkedjan som både analysbärare och stödstruktur och det finns en tydlig koppling mellan behovsanalys, kompetensutveckling och organisatoriska prioriteringar. Samtidigt framträder ett behov av att på övergripande nivå ännu tydligare integrera likvärdighetsprincipen i professionsutveckling och prioriteringar i kvalitetsarbetet.

I samtliga teman finns exempel på god praxis och utvecklingskraft. Dock är det tydligt att styrkan i dessa insatser varierar mellan enheter och att effekten av lokala framsteg inte alltid får fullt genomslag på systemnivå. Det kräver en förvaltningsgemensam strategi där central ledning tar ett ännu mer aktivt ansvar för analys, samordning, kunskapsspridning och långsiktig kapacitetsuppbyggnad.

Den sammantagna slutsatsen av årets tematiska analys är att förvaltningen behöver stärka styrning, analyskapacitet och professionsutveckling ytterligare i syfte att förflytta sig till ett ännu mer samordnat, datadrivet och långsiktigt förbättringsarbete. För detta krävs att huvudmannen även i fortsättningen aktivt och systematiskt integrerar principen om likvärdighet i styrningen av verksamheten samt säkerställer att alla nivåer i organisationen har förutsättningar att agera på analysresultat.

Det är genom att bygga sammanhållna strukturer för uppföljning, kunskapsspridning och ansvarstagande, i kombination med ett medvetet fokus på undervisningens kvalitet, elevens delaktighet och skolans kompensatoriska uppdrag, som verksamheterna långsiktigt kan säkerställa en utbildning av hög kvalitet för varje barn och elev i Katrineholms kommun.

DEL 4. Avslutning

Utbildningsväsendets uppdrag omfattar hela utbildningskedjan, från de yngsta barnens första möten med förskolans lärmiljöer till gymnasieskolans avslutande steg mot arbetsliv och vidare studier. Den kvalitetsanalys som redovisats i denna rapport bygger på en kombination av resultatdata, verksamhetsnära analyser, dialoger och nationella styrdokument och visar sammantaget på både utvecklingskraft och kvarstående utmaningar som kräver långsiktiga, strategiskt samordnade insatser på alla nivåer i organisationen.

Den samlade kvalitetsanalysen har genomförts utifrån två kompletterande analyslinser. Dels har en verksamhetsnära genomlysning av varje skolform gett en detaljerad bild av nuläge, resultat och prioriteringar inom respektive område och dels har en tematisk analys identifierat övergripande utvecklingsområden av särskild betydelse för att långsiktigt stärka likvärdigheten, kvaliteten och barns och elevers rätt till en trygg och tillgänglig utbildning.

De verksamhetsspecifika analyserna har också belyst viktiga utmaningar inom respektive skolform, såsom behovet av stärkta övergångar mellan stadier, ökade insatser för att förbättra måluppfyllelsen i årskurs 9 samt riktat stöd till elever i yngre åldrar. Dessa verksamhetsnära iakttagelser har utgjort en viktig grund för den tematiska analysen och förstärker bilden av vilka områden som kräver samordnat utvecklingsarbete.

Tillsammans visar dessa analyslinjer att det finns både stabilitet och utvecklingskraft inom flera delar av utbildningsväsendet, men också kvarstående utmaningar som kräver en tydligare strategisk samordning och riktade insatser. I synnerhet framträder behovet av ökad likvärdighet, höjda resultat inom matematik, stärkta språkutvecklande arbetssätt, förbättrad närvaro samt ett långsiktigt värdegrundsarbete med fokus på relationskompetens och elevdelaktighet. Mot denna bakgrund har följande styrkor och utvecklingsområden identifierats som särskilt viktiga att värna och vidareutveckla i det fortsatta arbetet.

Identifierade styrkor och kvaliteter att värna

Ett antal återkommande styrkor har identifierats i flera delar av utbildningsväsendet och bedöms som särskilt viktiga att värna i det fortsatta arbetet. Följande områden framträder som särskilt bärande fundament för fortsatt utveckling och bör prioriteras även framåt:

- Ett stabilt och välfungerande systematiskt kvalitetsarbete, både på huvudmannanivå och enhetsnivå, där data och analys används som grund för utveckling.
- Ett tydligt fokus på relationsskapande arbete i klassrum och elevnära miljöer, vilket bidrar till trygghet, trivsel och studiero.

- Ett stärkt professionsstöd och kompetensutveckling i strategiskt viktiga områden såsom specialpedagogik, språkutveckling och pedagogiskt ledarskap.
- En ökad medvetenhet om det kompensatoriska uppdragets innebörd och nödvändigheten av att fördela tillgängliga centrala resurser och stöd utifrån faktiska behov.
- Ett växande arbete med elevinflytande och delaktighet, inte minst i frågor som rör trygghet, undervisningsmiljö och motivation.

Utvecklings- och förbättringsområden

Parallellt med de styrkor som identifierats framträder ett antal strukturella och pedagogiska utmaningar som återkommer i flera eller samtliga verksamheter. Dessa rör i huvudsak frågor om organisatorisk likvärdighet, systematik i analys och uppföljning samt behovet av långsiktiga strategiska insatser inom särskilt prioriterade områden.

Det är tydligt att skillnader i förutsättningar mellan enheter, barn- och elevgrupper och verksamhetsformer fortfarande påverkar både måluppfyllelse och elevupplevelse i högre grad än vad som är önskvärt. Det finns också ett behov av att stärka sambanden mellan insats, uppföljning och effekt, inte minst för att säkerställa att goda arbetssätt och metoder sprids och etableras i hela organisationen. Ett växande antal verksamheter efterfrågar därför stöd i hur det kompensatoriska uppdraget ska kunna operationaliseras i praktiken.

De utmaningar som identifierats kräver en fortsatt utveckling av organisationens gemensamma ansvarstagande, tydligare verksamhetsövergripande strategier och förstärkt professionsutveckling i nyckelfrågor.

Nedanstående områden bedöms som särskilt väsentliga för att långsiktigt säkra kvalitet, likvärdighet och elevens rätt till en meningsfull och fullföljd utbildning.

- Organisatorisk variation och varierande likvärdighet: Skillnader i resultat, elevupplevelser och tillgång till stöd beror inte enbart på elevsammansättning utan även på varierande förutsättningar mellan skolor så som exempelvis skillnader i ledarskap, tillgång till pedagogisk resurs och organisatorisk struktur. Detta kräver mer kraftfull styrning, differentierad resursfördelning avseende pedagogiska kompetenser och stöd till rektorer i deras kompensatoriska uppdrag.
- Öjämnr systematik i uppföljning och analys: I flera delar av systemet är strukturer för att identifiera tidiga signaler, följa upp insatser eller dra nytta av kollegialt lärande inte fullt utbyggda. Detta begränsar utvecklingskapaciteten och leder till att framgångsrika metoder inte sprids i önskvärd omfattning.

- Behov av långsiktiga strategier inom prioriterade områden: Såväl matematik, språkutveckling som frånvaroprevention, värdegrundsarbete och undervisningskvalitet kräver samordnade, styrkedjeövergripande satsningar med tydliga mål, uppföljningssystem och kontinuerlig professionsutveckling.

För att samlat möta de behov som identifierats och säkra en långsiktig utveckling av hög kvalitet bör bildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen överväga följande strategiska inriktningar:

- Utveckla verksamhetsövergripande strategier inom nyckelområden och då särskilt inom matematik, språk- och kunskapsutveckling, närvaro och fullföljda studier, värdegrundsarbetet samt det kompensatoriska uppdraget. Dessa strategier bör vara en naturlig del av förvaltningens strategiska verksamhetsplan och föreslås inkorporeras i denna vid kommande revidering.
- Utöka användningen av datadriven skolutveckling med ett särskilt fokus på tidiga indikatorer, fördjupade analyser av skillnader mellan grupper och enheter samt system för uppföljning av effekter av insatser.
- Förbättra förutsättningarna för kunskapsutveckling i alla ämnen genom att förstärka undervisningens kvalitet, språkliga tillgänglighet och progression. Särskilt fokus bör läggas på svenska, svenska som andraspråk och matematik där måuppfyllelse är fortsatt varierande och där skillnaderna mellan elevgrupper och skolor riskerar att förstärka ojämlika villkor för lärande. Insatser bör kopplas till långsiktig professionsutveckling, stadiövergångar och utbildningskedjans kompensatoriska uppdrag.
- Tydliggöra förväntade effekter och indikatorer för uppföljning för att möjliggöra systematisk analys och kontinuerlig förbättring. Utvecklingsområden som matematik, språk, närvaro och värdegrund bör förses med tydligare mål, indikatorer och förväntade resultat. Dessa kan inkludera exempelvis ökad andel gymnasiebehöriga elever, minskad frånvaro, förbättrade resultat i nationella prov eller stärkt upplevd trygghet. Tydliga indikatorer bidrar till att synliggöra framsteg, identifiera hinder och styra centrala pedagogiska resurser till områden med störst behov.

För att de föreslagna insatserna ska få önskad effekt krävs en medveten hantering av de risker och hinder som kan uppstå i genomförandefasen. Ett av de hindren är kompetensförsörjning. Brist på tillgång till lärare med rätt behörighet, specialpedagogisk kompetens och erfarenhet av exempelvis språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt kan försvåra implementeringen, särskilt i de verksamheter som har störst behov.

Vidare utgör organisatorisk tröghet en risk, där etablerade strukturer och arbetskulturer kan motverka förändring. Även resursbrist, i form av tid och personal, kan begränsa verksamheternas förmåga att omsätta analyser och strategier i praktisk handling.

För att motverka dessa hinder bör förvaltningen säkerställa att satsningar inom prioriterade områden förenas med långsiktig planering för kompetensförsörjning, tydliga uppdrag och implementeringsstöd samt förstärkt uppföljningskapacitet. En nära dialog mellan nivåerna i styrkedjan, med gemensamt ansvar för genomförande och resultat, är avgörande för att uppnå en hållbar och verkningsfull utveckling.

Avslutande reflektion

Årets kvalitetsrapport visar att utbildningsväsendet i Katrineholms kommun vilar på flera starka fundament; ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete, en växande professionskompetens och en fördjupad insikt om det kompensatoriska uppdragets betydelse. Samtidigt kvarstår tydliga strukturella utmaningar som kräver ett samordnat och långsiktigt utvecklingsarbete på samtliga nivåer i organisationen.

För att säkra att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig, tillgänglig och meningsfull utbildning behöver förvaltningen nu fördjupa arbetet med att binda samman analys, åtgärd och uppföljning i en sammanhängande struktur. Det innebär att både strategiska inriktningar och operativa insatser måste ta sin utgångspunkt i en gemensam kunskapsgrund, tydlig rollfördelning och ett gemensamt ansvar för utveckling.

För att förvaltningens strategiska arbete ska få önskad effekt krävs att det vilar på tydliga mål och indikatorer som möjliggör systematisk uppföljning av insatsernas genomslag. Sådana indikatorer bör spegla både måluppfyllelse, delaktighet, trygghet och närvaro samt bidra till att identifiera framsteg och utvecklingsbehov på enhetsnivå såväl som huvudmannanivå.

Med ökad precision i analysarbetet, tydligare målformuleringar och indikatorer för uppföljning samt samordnade verksamhetsövergripande strategier, finns goda förutsättningar att förflytta hela organisationen i riktning mot ökad likvärdighet och förbättrade resultat; från de yngsta barnens första möten med förskolans lärmiljöer till gymnasieskolans avslutande steg mot arbetsliv och vidare studier.

I detta förändringsarbete behöver huvudmannen inte bara hantera interna utvecklingsbehov, utan även förhålla sig till en rad nationella reformer och strukturförändringar som kommer att påverka utbildningsväsendets förutsättningar under kommande år.

Framåtblick

Under de kommande åren står skolväsendet inför en rad betydande förändringar, både genom redan beslutade reformer och förslag som är föremål för fortsatt politisk beredning. Dessa förändringar påverkar bland annat styrning, ansvarsfördelning, innehåll, bedömning och elevhälsa och kommer därmed att ha långtgående konsekvenser för huvudmannens styrning, resursplanering och kompetensförsörjning.

Bland de mest centrala förändringarna återfinns införandet av en tioårig grundskola, där skolstart i årskurs 1 sker redan vid sex års ålder. Reformen är beslutad och medför behov av anpassningar i verksamhet, organisation, lokaler och kompetens. En annan omfattande förändring är förslaget till ny betygssystem, som innebär att dagens betygssystem med flera kriterier ersätts med ett målrelaterat system baserat på samlad bedömning, vilket ställer krav på både bedömarkompetens och förtydligade kunskapskrav.

Parallellt pågår implementering av nya reviderade läroplaner, ämnesplaner och kursplaner, inklusive justeringar i centralt innehåll, syftestexter och betygskriterier, särskilt inom grundskolans teoretiska ämnen. Detta kräver kontinuerlig kompetensutveckling och lokalt arbete med undervisningsdesign och progression. Samtidigt har reformeringen av gymnasieskolan påbörjats, med bland annat förslag om ny ämnesstruktur, skärpta behörighetskrav och förändrade examensmål.

Vidare pågår beredning om nationell reglering av förskollärarnas och lärarnas arbetstid, vilket påverkar schemaläggning, planeringstid och arbetsbelastning och även beredning om borttagande av kravet på "extra anpassningar" för elever i behov av särskilt stöd. Syftet är att förenkla regelverket. Förändringen kan innebära en genomgripande förändring av skolornas arbete med tidiga stödinsatser, dokumentation och uppföljning.

Utöver styrdokument och innehåll pågår diskussioner om förändringar i elevhälsans uppdrag och organisering i spåren av Elevhälsoutredningen, där en stärkt samverkan med hälso- och sjukvården och förtydligt ansvar på huvudmannanivå föreslås. Även förslaget om obligatorisk förskola från tre års ålder kan på sikt påverka organiseringen av förskolan, tillgänglighet och resursbehov samt övergångar från förskola till grundskola.

Till detta kommer fortsatt utredning om förstärkning av skolan, ökad statlig styrning genom riktade statsbidrag samt en ny nationell strategi för läromedel och digitalisering. Samtliga förändringar sker i en tid då kompetensförsörjning, elevhälsa och likvärdighet redan utgör centrala utmaningar för många huvudmän.

Mot denna bakgrund blir det avgörande att förvaltningen kontinuerligt följer det nationella reformarbetet, analyserar dess lokala implikationer och säkerställer att strategiska beslut vilar på aktuell kunskap om förändringarnas innehåll och tidshorisont. Som huvudman har förvaltningen en nyckelroll i att översätta nationella reformambitioner till lokala strategier som är anpassade efter kommunens förutsättningar och behov. För att framgångsrikt möta de förändringar som väntar krävs samordnade strategier, förberedande planering och ett systematiskt arbete med professionsutveckling, organisationsanpassning och hållbar resursfördelning.

Bilaga 1

Rapportöversikt

Hur samspelar de två rapportversionerna med varandra?

Del	Fullständig rapport	Kortversion	Syfte
Bakgrund & uppdrag	Utförlig beskrivning av skollag, styrkedja, datagrund, metod och kontext.	Kort introduktion till syfte och användning.	Ge förståelse för uppdragets ramverk.
Verksamhetsformsspecifika analyser	Djupgående genomgång per skolform (förskola, fritidshem, skola etc.).	Endast prioriterade iakttagelser och slutsatser.	Belysa nuläge, resultat, utmaningar.
Tematisk analys	Fördjupad analys av tvärgående utvecklingsområden.	Sammanfattade teman och slutsatser.	Identifiera strukturella utvecklingsbehov.
Slutsatser och prioriteringar	Konkreta utvecklingsområden, indikatorer och riskanalys.	Tydlig och fokuserad summering.	Vägleda styrning och fortsatt arbete.
Bilagor	Metodstöd, reformöversikt, ordlista, indikatorförslag m.m.	Inga bilagor, hänvisning vid behov.	Ge stöd och fördjupning vid behov.
Användning	Underlag för analys, ansvarstagande och dokumentation.	Verktyg för prioritering, kommunikation och dialog.	Säkerställa kvalitet och förankring.

Rekommenderad användning

Nämnd & politisk ledning

- Läs kortversionen först och fördjupa vid behov med kapitel från fullversionen.

Rektorer & chefer

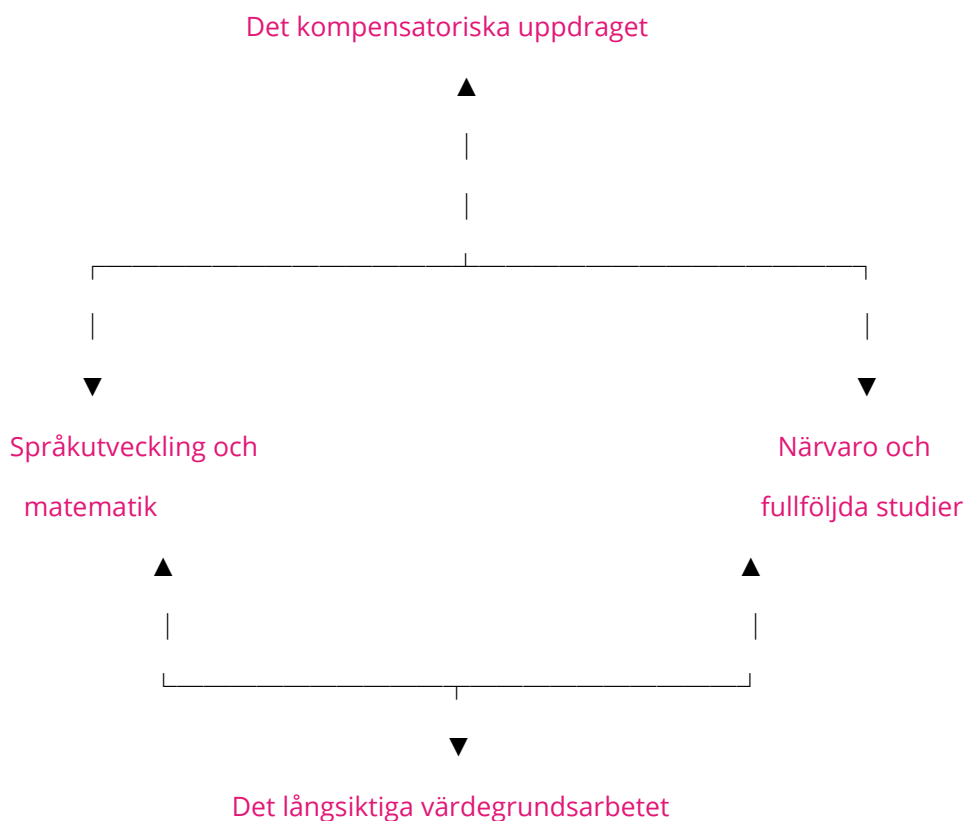
- Utgå från kortversionens slutsatser och använd fullversionen som referens för lokal analys.

Förvaltningsledning & utvecklingsfunktion

- Arbeta med båda i olika sammanhang och för olika syften.

Tematisk modell: Samspel mellan områden

Modellen visar samspelet mellan värdegrund, matematik, språkutveckling, närvaro och likvärdighet och hur de tillsammans utgör grunden för ett sammanhållet och kompensatoriskt utbildningssystem.

Tolkning av modellen

Det långsiktiga värdegrundsarbetet utgör den kulturella och sociala basen för alla andra tematiska områden. Det skapar relationell trygghet, tillit och motivation; grundförutsättningar för såväl språkutveckling, närvaro som kunskapsinhämtning. Ett starkt värdegrundsarbete främjar barnets/elevens upplevelse av tillhörighet, vilket i sin tur ökar förutsättningarna för lärande.

Språkutveckling och ämnesövergripande utmaningar är ett centralt tematiskt område eftersom språk är bärande för all kunskapsutveckling. Begränsade språkfärdigheter påverkar inte bara förståelse av ämnesinnehåll utan även möjligheten att uttrycka sig och delta aktivt i undervisningen. Detta område är nära kopplat till både

värdegrundsarbetet, ämnesövergripande undervisningsformer och barnets/elevens känsla av meningsfullhet.

Matematik är ett strategiskt nyckelområde med avgörande betydelse för elevers framtida valmöjligheter. Resultaten i matematik påverkas av flera faktorer såsom tillgängliga lärmiljöer, undervisningskvalitet, språkförmåga, men även elevens självbild och motivation; faktorer som i hög grad påverkas av värdegrund, trygghet och undervisningens differentiering. Det tematiska arbetet med matematik belyser hur pedagogiska och organisatoriska strukturer måste samverka för att höja resultaten brett och långsiktigt.

Närvaro och fullföljda studier är både ett resultat av god undervisning, trygg skolmiljö och meningsfullhet samt en förutsättning för lärande. Närvaro påverkas av barnens och elevernas relationer, känsla av sammanhang, stödstrukturer och undervisningens anpassning till individuella behov. Det är också ett område där organisatoriska mönster och tidiga insatser får direkt effekt.

Likvärdighet och det kompensatoriska uppdraget utgör det övergripande målet för utbildningssystemet. Det förverkligas dock inte isolerat, utan först när värdegrund, språkutveckling och närvaro samverkar. För att säkerställa detta krävs tydlig styrning, datadriven uppföljning, tillgång till stödkompetenser och ett långsiktigt strategiskt utvecklingsarbete som omfattar hela organisationen.

Systematisk kvalitetsmodell

1. Databesamling & signaler

2. Analys & behovsidentifiering

3. Målformulering & indikatorer

4. Planering av insats

5. Genomförande

6. Uppföljning & utvärdering

7. Återkoppling till systemnivå (styrkedjan)

→ Ny databesamling → Varv två i förbättringscykeln

För att stärka kopplingen mellan analys, åtgärd och uppföljning krävs en tydlig genomförandemodell som kan vägleda hela styrkedjan i det systematiska kvalitetsarbetet.

Modellen ovan beskriver hur databesamling och tidiga signaler från verksamheterna ligger till grund för analys och behovsidentifiering, vilket i sin tur leder till att mål och indikatorer formuleras. Insatser planeras med dessa mål som grund, genomförs inom ramen för en tydlig struktur och följs upp med fokus på resultat och genomslag.

Uppföljningen återförs till systemnivå, där analysen juseras och nya prioriteringar kan göras. På så sätt skapas en levande och lärande organisation med gemensamt ansvar för utveckling.

Schematisk översikt: Framgångsfaktorer

För att säkerställa att föreslagna utvecklingsinsatser får önskad effekt krävs medveten hantering av såväl hinder som möjligheter i genomförandefasen. Tabellen nedan sammanfattar några av de mest betydande framgångsfaktorerna att bygga vidare på i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Framgångsfaktorer att värna och bygga vidare på

Faktor	Effekt	Att bygga vidare på
Stark professionskompetens i flera verksamheter	Har lett till kvalitativ undervisning, förbättrad elevinteraktion och exempel på framgångsrika arbetssätt	Skapa spridning genom kollegialt lärande, systematiska erfarenhetsutbyten och förvaltningens professionsprogram
Fördjupad förståelse för det kompensatoriska uppdraget	Verksamheterna efterfrågar aktivt stöd i att arbeta mer differentierat och likvärdigt	Utveckla konkreta stödmaterial, indikatorer och utbildningsinsatser för att operationalisera uppdraget
Etablerat systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå	Skapar förutsättningar för datadriven skolutveckling och gemensam riktning	Tydliggöra koppling mellan analys, åtgärd och uppföljning genom modeller, rutiner och systemstöd

Samlade prioriteringar framåt

Prioriterade utvecklingsområden 2025–2026

1. Stärka det kompensatoriska uppdraget genom behovsbaserad fördelning av personella resurser
 - a. Omfördela centrala pedagogiska resurser utifrån socioekonomiska faktorer, elevsammansättning och måluppfyllelse.
 - b. Säkerställa tillgång till specialpedagogisk kompetens, språkstöd och elevhälsa där behoven är som störst.
2. Systematisera arbetet med närvaro och frånvarouppföljning
 - a. Införa gemensamma rutiner och indikatorer för att upptäcka och följa upp frånvaro tidigt.
 - b. Integrera närvaroanalys i det systematiska kvalitetsarbetet på både enhets- och huvudmannanivå.
3. Utveckla språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i alla ämnen
 - a. Stärka lärares kompetens i språkutvecklande undervisning, särskilt i språkbelastade ämnen.
 - b. Öka tillgången till studiehandledning och modersmålsstöd där det krävs.
4. Fördjupa det långsiktiga värdegrundsarbetet med fokus på delaktighet och relationellt ledarskap
 - a. Skapa gemensamma strukturer för att följa upp trygghet, trivsel och tillit.
 - b. Arbeta relationsbyggande genom hela styrkedjan, inte bara i undervisning utan också i ledarskap och samverkan.
5. Förbereda organisationen för kommande nationella reformer
 - a. Kartlägga lokala konsekvenser av reformer (såsom 10-årig grundskola, ny betygsmodell, förändrat elevhälsoansvar).
 - b. Säkerställa professionsutveckling, lokalanpassning och kommunikationsstrategi inför reformerna.

Exempel: Indikatorer i det systematiska kvalitetsarbetet

Område/ tema	Exempel på indikator	Typ av data	Kommentar/ Användning
Likvärdighet	Andel elever med godkända betyg i alla ämnen	Resultatdata	Används som övergripande utfallsindikator
	Skillnad i betygsresultat mellan skolor/enheter	Resultatdata	Används för att identifiera strukturella skillnader
	Socioekonomiskt index och resultatkorrelation	Förklaringsdata	Analyseras för att förstå kompensatoriska behov
Närvaro och fullföljda studier	Genomsnittlig närvaro i %, samtliga grupper	Processdata	Används i lokala handlingsplaner och elevhälsoarbete
	Andel elever med oroande ogiltig frånvaro	Processdata	Indikator på risk för framtida studieavbrott
	Andel ungdomar i KAA med plan för återgång till studier	Processdata	Visar uppföljningsgraden av unga utan gymnasieplats
Språkutveckling	Andel barn och elever med lägsta nivå på olika prov	Resultatdata	Tidig identifiering av stödbehov
	Andel barn i förskola med tillgång till språkstimulerande miljö	Processdata	Utvärderas i bl.a. kvalitetsdialoger
Värdegrund, trygghet och delaktighet	Andel elever som uppger att de känner sig trygga i skolan	Perceptuella data	Mäts via enkät
	Antal anmälningar om kränkande behandling	Processdata	Relateras till förebyggande arbete

Område/ tema	Exempel på indikator	Typ av data	Kommentar/ Användning
	Andel elever som upplever att deras åsikter tas på allvar	Perceptuella data	Delaktighetsindikator, mäts via enkäten
Pedagogisk utveckling	Andel lärare som deltar i professionsutveckling	Processdata	Följ upp satsningar på kompetenshöjning
	Andel undervisningstid av behöriga lärare	Strukturdata	Viktig för analys av kvalitet och likvärdighet

Reformöversikt

För att ge en tydlig överblick över det nationella reformlandskapet bifogas denna sammanställning som bilaga till rapporten. Bilagan kategoriserar aktuella reformer och förslag i tre nivåer och kan användas som underlag för strategisk planering och prioritering inom förvaltningen.

Utbildningsväsendet står inför en rad betydande reformer och strukturförändringar vilka påverkar huvudmannens ansvar, organisation och utvecklingsarbete. Nedan följer en sammanställning av aktuella förändringar, indelade i tre kategorier: beslutade reformer, pågående utredningar och förslag samt övergripande systemförändringar. Observera att sammanställningen inte är komplett utan är ett axplock av utredningar och reformer av större dignitet.

Beslutade förändringar

Tioårig grundskola

Reformen innebär att skolstart sker i årskurs 1 redan vid sex års ålder. Den är beslutad och innebär omfattande anpassningar av organisation, lokaler och kompetensförsörjning.

Gymnasiereform

Reformen, även kallad Gy25, innehåller bland annat övergång från kursbetyg till ämnesbetyg där varje ämne kan bestå av flera nivåer. Reformen innebär även nya examensmål, programmål och programstrukturer och kräver anpassningar efter arbetsmarknadens behov.

Reviderade läroplaner och kursplaner

Nya och justerade styrdokument har börjat implementeras, särskilt i grundskolans teoretiska ämnen. Ändringarna omfattar syftestexter, centralt innehåll och betygskriterier och ställer krav på undervisningsutveckling och kompetenshöjning.

Nationella digitala prov

Införs successivt enligt beslutad plan. De nya proven kräver både teknisk infrastruktur och pedagogisk anpassning.

Nationell läromedelsstrategi

Syftar till att stärka tillgången till kvalitativa läromedel i alla ämnen och skolformer.

Pågående utredningar och förslag

Ny betygsmodell med samlad bedömning

Förslag har lagts om att införa ett målrelaterat betygssystem med helhetsbedömning, vilket skulle ersätta dagens nivåbaserade kriteriemodell. Förslaget är ute på remiss.

Fler vägar till arbetslivet

En statlig utredning som syftar till att förbättra övergången från skola till arbetsliv. Utredningen föreslår bland annat att gymnasieskolan ska kompletteras med nya treåriga yrkesprogram som i första hand vänder sig till elever som inte är behöriga till de nuvarande yrkesprogrammen. Eleverna ska huvudsakligen läsa yrkesämnena.

Utredningen föreslår också att innehållet i de nya yrkesprogrammen ska vara mindre omfattande och motsvara ungefär två års heltidsstudier på dagens yrkesprogram.

Obligatorisk förskola från tre års ålder

Ett politiskt förslag som kan förändra tillgängligheten, organiseringen och övergångarna mellan förskola och skola.

Elevhälsoutredningen

Innehåller förslag om en mer sammanhållen elevhälsa, stärkt samverkan med hälso- och sjukvården samt ökat ansvar för huvudmannen.

Reglering av lärarnas arbetstid

En ny reglering är beslutad som innebär tydligare nationella bestämmelser om förskollärarnas och lärarnas arbetstid, vilket påverkar schemaläggning, planeringstid och arbetsbelastning i kommunala verksamheter.

Avskaffande av kravet på extra anpassningar

Regeringen har beslutat att ta bort kravet på "extra anpassningar" för elever i behov av särskilt stöd. Syftet är att förenkla regelverket, men förändringen kan påverka skolornas arbete med tidiga stödinsatser, dokumentation och uppföljning.

Övergripande systemförändringar

Förstatligande av skolan

Ett omdebatterat förslag som syftar till att staten ska ta över huvudmannskapet från kommunerna. Kräver omfattande lagändringar och fortsatt politisk beredning.

Ökad statlig styrning genom riktade statsbidrag

En utveckling som successivt begränsar det lokala handlingsutrymmet och kräver effektiv samordning i styrkedjan.

Ändrade ansvarsförhållanden i styrkedjan

Förslag finns om att förtydliga roller och ansvar mellan huvudman, rektor och statlig nivå, vilket kan få konsekvenser för hur genomförandekapacitet organiseras lokalt.

Ordlista över centrala begrepp

Begrepp

Förklaring

Analys

En tolkning av vad resultaten och uppföljningen säger om orsaker och samband.

Behörighetsgrad

Andel personal som har rätt utbildning för den tjänst de innehar.

Datadriven skolutveckling

Utvecklingsarbete som baseras på analyser av kvantitativa och kvalitativa data, exempelvis resultat, enkätsvar och observationer.

Enhetsnivå

Den organisatoriska nivån som utgörs av enskilda skolor eller förskolor.

Frånvaroprevention

Arbetet med att förebygga och minska elevers frånvaro från skolan.

Fullföljda studier

Att elever avslutar sin utbildning med godkända betyg eller examen.

Verksamhetsövergripande

Något som gäller alla eller ett flertal enheter och inte bara en enskild enhet.

Huvudman

Den juridiska person som ansvarar för utbildningen, i detta fall Katrineholms kommun.

Implementeringsstöd

Stöd för att genomföra nya arbetssätt eller strategier i praktiken.

Indikator

En mätbar variabel som används för att följa upp utvecklingen inom ett visst område, till exempel andel elever med gymnasiebehörighet.

Kompensatoriskt uppdrag

Skolans skyldighet att kompensera för elevers olika förutsättningar och ge särskilt stöd till dem som behöver det mest.

Begrepp**Förklaring****Kvalitetsdialog**

Ett strukturerat samtal mellan olika nivåer i styrkedjan där resultat och utvecklingsbehov diskuteras.

Likvärdighet

Alla barn och elever ska ges lika möjligheter till lärande och utveckling, oavsett bakgrund eller förutsättningar.

Lokal analys

En analys av resultat och verksamhet utifrån enhetens egna data och kontext.

Operativ nivå

Den nivå som ansvarar för det dagliga arbetet i verksamheten (till exempel rektorer, pedagoger).

Professionell samverkan

Strukturerat samarbete mellan personal med olika kompetenser, exempelvis mellan lärare, elevhälsa och ledning.

**Professionell utveckling /
professionsutveckling**

Fortbildning och utveckling av pedagogers och ledares kompetens.

Reformöversikt

En sammanställning över nationella förändringar som påverkar skolan, till exempel nya läroplaner eller betygssystem.

Scaffoldingstrategier

Tillfälliga, anpassningsbara metoder lärare använder för att stödja elevers kunskapsutveckling, med målet att eleven gradvis ska bli mer självständig i uppgiften. Exempel på strategier inkluderar att modellera, ge förförståelse, använda visuellt stöd, ge tid att tänka och koppla till tidigare kunskaper.

Strategisk nivå

Den del av styrkedjan som ansvarar för långsiktig planering och övergripande beslut (till exempel förvaltningsledning och nämnd).

Styrkedjan

Sambandet mellan olika nivåer i organisationen, från nämnd och förvaltningsledning till rektorer och pedagoger.

Begrepp

Förklaring

Systematiskt kvalitetsarbete

Ett kontinuerligt arbete med att planera, följa upp, analysera och utveckla verksamheten i syfte att förbättra kvaliteten. Krav enligt skollagen.

Systemgemensam helhetssyn

En gemensam förståelse av uppdraget och målen som delas av alla nivåer i styrkedjan.

Tematisk analys

En analysmetod där man identifierar återkommande mönster och teman i materialet, snarare än att utgå från enskilda verksamhetsformer.

Uppföljning

En kontinuerlig kontroll av hur verksamheten fungerar i relation till mål och krav.

Utvecklingsområde

Ett område där verksamheten behöver förbättras eller förändras för att höja kvaliteten eller måluppfyllelsen.

Verksamhetsform

En organisatorisk del av skolväsendet, exempelvis förskola, fritidshem eller gymnasieskola.

Årshjul

En struktur som visar när olika delar av kvalitetsarbetet ska genomföras under året.

Åtgärd

En konkret insats som genomförs för att utveckla eller förbättra verksamheten.

Chefs- och rektorsstöd

Så kan rapporten användas i enhetsnära kvalitetsarbete

Denna kvalitetsrapport är tänkt att bland annat fungera som ett stöd för rektorer och verksamhetschefer i det lokala kvalitetsarbetet. Den sammanfattar centrala utvecklingsområden, synliggör mönster över verksamhetsformer och pekar ut strategiska riktningar för hela organisationen. För att resultaten ska få genomslag i praktiken behöver varje verksamhet relatera rapportens innehåll till sin egen kontext.

Förslag på användningsområden:

Jämför lokala resultat med rapportens tematiska analys.

- Identifiera vilka mönster som återfinns i den egna verksamheten, till exempel kring språkutveckling, närvaro, matematik eller tillgängliga lärmiljöer.

Använd rapportens indikatorförslag och utvecklingsområden som utgångspunkt för den egna analysen.

- Titta på vilka mål, indikatorer eller riskfaktorer som kan vara relevanta att inkludera i ert interna kvalitetsarbete.

Knyt egna förbättringsområden till rapportens struktur.

- Det möjliggör dialog och samsyn i hela organisationen och ökar sannolikheten att enhetsnära insatser harmonierar med förvaltningens strategier.

Utgå från rapportens avsnitt om genomförandemodell och hinder.

- Reflektera tillsammans i ledningsgruppen kring hur förutsättningar, kompetensförsörjning och struktur påverkar möjligheten att lyckas med genomförandet.

Länka er verksamhetsplanering till pågående reformer.

- Rapportens framåtblick ger vägledning för hur ni redan nu kan börja förbereda er lokalt för kommande förändringar i styrdokument, struktur och ansvar.

Metodstöd för fortsatt arbete

För att nästkommande läsår starta arbetet med identifiering och genomförande av främjande och förebyggande insatser i syfte att fler elever i årskurs 9 ska nå målen och bli behöriga till nationella program på gymnasieskola samt att fler elever på gymnasieskolan ska nå examen, föreslås en struktur för detta arbete implementeras på samtliga skolor i Katrineholms kommun. Förslagsvis kan arbetsgången se ut enligt följande:

Granskning av det övergripande mönstret: Kartlägga det totala antalet elever och identifiera hur många samt vilka av eleverna som saknar godkänt betyg i respektive ämne. Genomföra en jämförelseanalys på övergripande och klassnivå för det totala antalet elever i syfte att få en uppfattning om omfattningen av problematiken per elevgrupp och klass.

Uppdelning per ämne: Analysera varje elevs prestation i varje ämne separat i syfte att identifiera hur många elever som saknar godkänt betyg i respektive ämne samt inom vilket specifikt område i ämnet det rör sig om. Detta ger en detaljerad bild av de utmärkande ämnena där eleverna har svårigheter att nå godkända betyg.

Identifiera kritiska ämnen: Notera vilka ämnen som har flest elever som saknar godkänt betyg. Det kan vara ämnen där eleverna generellt har svårigheter eller ämnen som kräver extra stöd och fokus. Kartläggningen kan även resultera i identifiering av svårigheter inom besläktade ämnen.

Relatera till totalt antal ämnen: Notera antalet ämnen där eleverna har godkända betyg, särskilt antalet ämnen där de har godkända betyg i minst sju respektive tolv ämnen. Detta ger en bild av elevernas totala prestation och kunskapsbas. Vidare kan sådan kartläggning belysa områden där elever generellt har hög måluppfyllelse och ge indikationer på varför det är så.

Utforska orsakerna till bristande betyg: Undersök varför eleverna har bristande måluppfyllelse och högre andel F i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk än i andra ämnen. Det kan vara relaterat till undervisningsmetoder, elevens studieteknik eller andra faktorer. Genom att identifiera och förstå orsakerna kan lämpliga åtgärder vidtas.

Utvärdera pedagogiska strategier: Analysera och utvärdera de pedagogiska strategier och undervisningsmetoder som används i den aktuella elevgruppen. Genom att undersöka vilka undervisningsmetoder och tillvägagångssätt som har visat sig vara framgångsrika för elevernas lärande kan bästa praxis identifieras och implementeras på bredare basis.

Utvärdera stödåtgärder: Om det finns pågående insatser som har implementerats för att stödja elevernas lärande, kan det vara viktigt att kartlägga vilka insatser som redan är igång samt analysera dessa insatsers effekt innan nya aktiviteter sätts in.

Analysera progression över tid: Det kan vara intressant att analysera elevernas progression över tid. Genom att jämföra elevernas betyg och prestationer från tidigare år med nuvarande resultat kan en uppfattning om eventuella förbättringar eller försämringar fås. Detta kan bidra till att utvärdera effektiviteten av insatta åtgärder och identifiera områden som kräver särskild uppmärksamhet.

Dra slutsatser: Utifrån de analyserade underlagen, dra slutsatser om elevernas prestationer, eventuella brister i undervisningen eller bedömningen och möjliga åtgärder som kan vidtas för att förbättra situationen. Identifiera och dokumentera mönster eller trender som kan vara användbara för framtida planering och interventioner.

När första analysfasen är genomförd kan arbetet med insatser fortsätta på följande sätt:

Tydliga mål: Definiera tydliga och mätbara mål för insatsen. Målen bör vara specifika, realistiska och tidsbestämda för att utvärdering om önskade resultat har uppnåtts ska vara möjlig.

Datainsamling: Säkerställ tillgång till relevanta och tillförlitliga data för att kunna utvärdera insatsens effektivitet. Det kan vara i form av befintliga betyg, provresultat, enkäter, dokumentation eller andra mätinstrument.

Planera, genomför och utvärdera insatser: Samla in data före och efter insatsen genom att använda lämpliga mätinstrument. Detta gör det möjligt att jämföra resultaten och bedöma om det har skett förbättringar eller förändringar.

Kontrollgrupp: Om möjligt, använd en kontrollgrupp för att jämföra resultaten mellan de som deltog i insatsen och de som inte gjorde det. Detta ger en möjlighet att bedöma om förbättringarna kan tillskrivas insatsen eller om de kan ha berott på andra faktorer.

Utvärdering av resultat: Analysera och utvärdera insamlade data för att bedöma om insatsen har haft den önskade effekten. Använd statistiska metoder och jämförelser där det är möjligt och lämpligt för att dra slutsatser om insatsens effektivitet.

Feedback och reflektion: Utvärdera inte bara resultaten utan också själva insatsen. Ta del av feedback från elever, lärare och andra involverade för att få en helhetsbild av insatsens påverkan på utfallet och identifiera eventuella förbättringsområden.

Justering och förbättring: Baserat på utvärderingen genomför nödvändiga justeringar och förbättringar av insatsen. Använd de kunskaper som införskaffats under arbetets gång för att optimera framtida insatser och öka sannolikheten för att uppnå önskade resultat.

Genom att följa dessa steg kan effekten av en insats utvärderas och en bättre förståelse för insatsens påverkan på resultat kan fås. Det är viktigt att vara metodisk, noggrann och använda en kombination av kvantitativa och

kvalitativa data för att få en mer komplett bild av insatsens totala effektivitet och hållbarhet.

Baserat på de faktiska resultaten visar första analysfasen att följande konkreta insatser kan övervägas att sättas in på aggregerad nivå för att förbättra elevernas betyg, öka deras behörighet till nationella program på gymnasieskolan samt öka förutsättningar för att fler elever når examen:

- Ämnesspecifikt stöd
 - Eftersom ovan analyserade ämnen verkar vara utmanande för eleverna, kan extra pedagogiska resurser och stöd inom dessa ämnen erbjudas om förutsättningar finns. Stödet kan exempelvis inkludera extra handledning, studiegrupper, mentorprogram eller intensifierade lektioner för att förbättra elevernas förståelse och prestation i dessa ämnen.
- Riktat stöd till elever som endast saknar ett ämne eller en kurs
 - För elever som endast saknar ett godkänt betyg i ett kärnämne eller en kurs för att bli behöriga till nationella program på gymnasieskola respektive nå examen, kan extra stödinsatser och individuell handledning erbjudas. Det kan innebära extra övningar, repetitionslektioner eller enskilda studieplaner för att fokusera på det specifika ämnet eller kursen.
- Kontinuerlig bedömning och återkoppling
 - Kontinuerlig bedömning och återkoppling kan hjälpa eleverna att förstå sina styrkor och utmaningar. Detta kan hjälpa dem att identifiera områden där de behöver förbättra sig och ge dem vägledning för att nå sina mål.
- Språkstöd
 - För elever som har svårigheter med svenska som andraspråk eller engelska kan särskilda språkstödsprogram eller intensifierade språklektioner erbjudas. Det kan hjälpa eleverna att förbättra sina språkfärdigheter och därigenom öka deras möjligheter till måluppfyllelse.
- Studiemotivation och studieteknik
 - Det kan vara värdefullt att arbeta med elevernas studiemotivation och studieteknik för att hjälpa dem att nå bättre resultat. Det kan innebära att erbjuda studiecoachning, målsättningsprocesser, workshops om studieteknik eller mentorskap för att stödja eleverna i deras akademiska utveckling.
- Differentierad undervisning
 - Anpassa undervisningen efter elevernas individuella behov och förmågor. Det kan innebära att erbjuda extra stöd för elever som behöver det, utmana de mer avancerade eleverna

och använda olika undervisningsmetoder för att möta olika lärostilar.

- Inkluderande och stödjande skolmiljö
 - Fokus på att skapa en trygg och inkluderande skolmiljö där eleverna känner sig motiverade och engagerade i sin inläring. Det kan innefatta att främja positiva relationer mellan eleverna, ha tydliga förväntningar och belöna framsteg och ansträngningar.
- Professionalisering
 - Fortbildning och utvecklingsmöjligheter för lärare för att förbättra sina undervisningsmetoder och pedagogiska färdigheter. Det kan inkludera workshops, seminarier och mentorskap för att stödja lärarnas kontinuerliga professionella utveckling.
- Betygsättarens påverkan
 - Genom att jämföra betygen för samma ämne eller kurs mellan olika betygsättare kan man få en uppfattning om eventuella skillnader i betygssättning. Det kan vara användbart för att säkerställa att bedömningen är rättvis och enhetlig både inom och mellan ämnen, kurser och lärare.
- Utvärdera och justera undervisningsmetoder
 - Regelbundet utvärdera resultaten och effektiviteten av undervisningsmetoderna och anpassa dem vid behov. Det kan innebära att använda data och analys för att identifiera framgångsfaktorer som kan implementeras på bred front och områden som behöver förbättras samt justera undervisningsplaner och pedagogiska strategier för att säkerställa att eleverna har möjlighet att nå sin fulla potential i alla ämnen och kurser.
- Samarbeten och partnerskap
 - Skolan kan överväga att samarbeta med föräldrar, studie- och yrkesvägledare samt andra utbildningspartners för att utveckla och implementera strategier och stödinsatser som främjar elevernas prestation. Genom att involvera olika aktörer kan synergieffekter nås genom utökad gemensam kunskap och resurser för att stötta elevernas framgång.

Dessa är bara några möjliga insatser som analys av resultat visar är lämpliga att utföra baserat på de tillhandahållna data. Det är viktigt att komplettera dessa data med ytterligare kontextuell information och genomföra mer omfattande analyser för att få en djupare förståelse av betygssättningen och elevernas prestationer. Genom att kontinuerligt analysera sina resultat kan skolor få djupare insikt i elevernas prestationer, utvärdera undervisningen och implementera förbättringar för att möta elevernas behov och främja deras lärande. Detta arbetssätt bidrar till att skapa en evidensbaserad undervisningsmiljö som strävar efter att maximera elevernas framgång och utveckling

Rekommendationer för fortsatt arbete i grund- och gymnasieskola

Det samlade kvalitetsarbetet inom grundskola och gymnasieskola i Katrineholms kommun visar att verksamheterna vilar på en stabil grund, där flera viktiga utvecklingsinsatser redan initierats och gett positiva resultat. Samtidigt synliggör analysen flera områden där fortsatt strategiskt och systematiskt arbete krävs för att alla elever ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, känna sig trygga och delaktiga samt fullfölja sin utbildning.

Tidiga och träffsäkra stödinsatser

Att öka måluppfyllelsen och minska behovet av sena och omfattande kompensatoriska insatser förutsätter ett stärkt arbete med tidiga stödinsatser. Detta gäller särskilt i övergångarna mellan stadier, såsom från förskoleklass till årskurs 1 samt från grundskola till gymnasieskola.

Rekommendation:

- Stärka elevhälsoarbetet i ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv.
- Systematisera arbetet med tidig kartläggning, analys och uppföljning av elevers behov.
- Säkerställa tillgång till specialpedagogisk kompetens i alla skolformer.

Ökad undervisningskvalitet genom kollegialt lärande

Analyserna visar att skolor där undervisningen kännetecknas av hög grad av struktur, språklig stöttning, höga förväntningar och elevaktivitet också uppvisar bättre resultat. Framgångsfaktorer som tillgänglig lärmiljö och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt behöver spridas och fördjupas.

Rekommendation:

- Vidareutveckla det kollegiala lärandet, exempelvis genom lektionsobservationer, lärgrupper och gemensam undervisningsutveckling.
- Prioritera systematiska satsningar på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i alla ämnen.
- Fortsätta stärka undervisningens differentiering för att möta alla elevers behov.

Språkutveckling som grund för all kunskapsutveckling

Analysen visar tydligt att en stor andel elever i både grund- och gymnasieskolan inte uppnår målen i svenska som andraspråk och att även ämnet svenska utgör en utmaning för många elever. Detta påverkar elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen i andra ämnen och att nå en gymnasieexamen. Brister i språkutvecklingen försvårar dessutom elevens möjlighet till delaktighet och självständigt lärande.

Rekommendation:

- Prioritera språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i alla ämnen och på alla stadier, med särskilt fokus på svenska som andraspråk och svenska.
- Förstärka undervisningen i svenska som andraspråk med ämnesdidaktiskt stöd och riktade kompetensutvecklingsinsatser.
- Säkerställa att alla skolor har tillgång till språkstödande strukturer som bildstöd, förförståelsearbete och aktiv ordförklaringspedagogik.
- Utveckla skolornas kartläggning och uppföljning av elevers språkliga progression, både muntlig och skriftlig, och arbeta systematiskt med språkdiagnoser och anpassade insatser.

Stärkt arbete med delaktighet, motivation och elevinflytande

Flera analyser visar att elevernas delaktighet i undervisningen, känsla av meningsfullhet och tilltro till sin egen förmåga behöver öka, särskilt i årskurser där motivationen ofta sjunker (exempelvis årskurs 7–9) samt i vissa gymnasieprogram.

Rekommendation:

- Utveckla strategier för elevdelaktighet i lärprocesser, exempelvis genom målformulering, självskattning och formativ återkoppling.
- Fortsätta arbeta med elevnära ledarskap och relationell pedagogik.
- Förstärka mentorsrollen som stöd för elevens måluppfyllelse, trivsel och framtidstro.

Minskat studieavbrott och ökad skolnärvaro

Det systematiska kvalitetsarbetet inom området visar tydligt vikten av att arbeta förebyggande och uppföljande för att minska studieavbrott och frånvaro. Det gäller särskilt elever i övergångar och på program med hög avbrottsfrekvens.

Rekommendation:

- Kartlägga mönster i frånvaro och studieavbrott och analysera dessa på program-, skol- och individnivå.
- Utveckla strukturer för tidig identifiering av riskfaktorer och utökad samverkan mellan skola, elevhälsa och KAA.

- Utvärdera effekten av förebyggande och förstärkta KAA-insatser med sikte på bred implementering.

Jämställdhet och kompensatorisk undervisning

Skillnader i resultat mellan pojkar och flickor kvarstår och återfinns inom samtliga verksamhetsformer och årskurser. En del elever har betydande behov av strukturellt stöd för att klara övergångar och stärka framtidstro.

Rekommendation:

- Fördjupa analysen av könsskillnader i måluppfyllelse och anpassa insatser därefter.
- Utveckla kompensatoriska strategier för undervisning och vägledning, särskilt för elever i socioekonomiskt utsatta positioner.
- Fortsatt utveckling av arbetslivsanknytning, praktik och vägledningsinsatser.

Styrkor per verksamhetsform

Förskola

- Kompetensförstärkning: Andelen heltidstjänster med förskollärlärolegitimation har ökat markant och ligger nu över rikssnittet. Även personaltätheten är god och antalet barn per legitimerad pedagog är det lägsta sedan mätningarna började.
- Systematiskt kvalitetsarbete: Undervisningens innehåll och genomförande dokumenteras och analyseras i ökande grad, vilket stärker arbetet med måluppfyllelse och bidrar till en mer likvärdig utbildning.
- Språkutvecklande arbetssätt: Samtliga förskolor deltar i Ifous-programmet "Språkutvecklande förskola" och nästan alla pedagoger uppger att språkutveckling är en aktiv del av verksamheten.
- Tillgängliga lärmiljöer: Förskolorna visar en ökad medvetenhet om lärmiljöns betydelse. Många enheter har utvecklat miljöer som är trygga, utforskande och utmanande, med stöd i pedagogisk dokumentation och kollegialt lärande.
- Datadriven utveckling: Ett nytt analysverktyg har införts som kopplar resultat från kartläggning i förskoleklass till barnens tidigare förskoleplacering, vilket stärker förskolans förmåga att utvärdera och utveckla undervisningen.
- Styrkor - förskoleklass
- Systematisk uppföljning: Förvaltningen har utvecklat ett strukturerat och prognosstyrt uppföljningssystem med flera mätpunkter som möjliggör datadriven analys och tidiga insatser.
- Fokus på progression: Genomarbetat fokus på övergångar, med förståelse för hur tidigare erfarenheter påverkar lärandet.
- Digital kompetens: verksamhetsövergripande implementering av digitala verktyg har integrerats i undervisningen med goda resultat.
- Höjd undervisningskvalitet: Kontinuerlig positiv utveckling i måluppfyllelse är en stark indikation på välfungerande undervisningspraktik och centralt verksamhetsutvecklingsstöd som både driver och förvaltar utvecklingsinsatser långsiktigt.

Förskoleklass

- Systematisk uppföljning: Förvaltningen har utvecklat ett strukturerat och prognosstyrt uppföljningssystem med flera mätpunkter som möjliggör datadriven analys och tidiga insatser.

- Fokus på progression: Genomarbetat fokus på övergångar, med förståelse för hur tidigare erfarenheter påverkar lärandet.
- Digital kompetens: verksamhetsövergripande implementering av digitala verktyg har integrerats i undervisningen med goda resultat.
- Höjd undervisningskvalitet: Kontinuerlig positiv utveckling i måluppfyllelse är en stark indikation på välfungerande undervisningspraktik och centralt verksamhetsutvecklingsstöd som både driver och förvaltar utvecklingsinsatser långsiktigt.

Fritidshem

- Systematisk kompetensutveckling: Professionsprogrammet "Lärledare i fritidshem" har tydligt bidragit till ökad läroplansförståelse, struktur och pedagogisk kvalitet i verksamheten.
- Tydlig koppling mellan undervisning och läroplan: Veckoplaneringar, temaarbeten och rastaktiviteter utgår i allt högre grad från läroplanens mål, vilket stärker undervisningens relevans och kvalitet.
- Hög andel elever kvar i fritidshem i högre årskurser: Indikerar att verksamheten upplevs som meningsfull även för äldre elever
- Utveckling av icke-kognitiva förmågor: Arbetet med att synliggöra och följa upp de sju förmågorna har integrerats i planeringen och är i linje med styrdokumentet.
- Attraktivitet i yrket genom mentorsprogram: ett antal anställda har valt att utbilda sig till grundlärare i fritidshem, vilket visar att arbetet med att stärka professionen ger resultat.

Årskurs 1 – 5

- Etablerat system för dokumentation och uppföljning: Implementeringen av den nya digitala plattformen har förbättrat möjligheterna att följa elevers kunskapsutveckling och att fatta informerade beslut om stödinsatser, både på skol- och huvudmannanivå. Vidareutveckling av plattformens funktionalitet planeras i syfte att på sikt kunna tillhandahålla stöd på alla nivåer.
- Strukturerad analyskultur: Rektorers och lärares systematiska arbete med analys av omdömen har lett till mer ändamålsenlig fördelning av resurser och skapat bättre förutsättningar för tidiga insatser.
- Ökad likvärdighet: Minskad spridning i resultat mellan skolor och ämnen tyder på att riktade insatser för att stärka undervisningens likvärdighet börjar få genomslag.
- Förbättrad samverkan i övergångar: Ökad medvetenhet och delvis utvecklade arbetssätt kring övergången mellan låg- och mellanstadiet har skapat grund för långsiktig förbättring i elevernas lärande kontinuitet.

Årskurs 6 – 9

- Positiv resultatutveckling i senare årskurser: Trots svagare resultat i de lägre årskurserna visar betygsdata på en tydlig och stabil förbättring av måluppfyllelsen i årskurs 8 till årskurs 9. Den genomsnittliga betygspoängen ökar successivt, vilket tyder på att de kompensatoriska insatserna i de senare skolåren får effekt.
- Rekordhöga resultat i årskurs 9: Årskurs 9 når de högsta resultaten på flera år inom gymnasiebehörighet, meritvärde och andelen elever med minst ett högt betyg. Både flickor och pojkar visar stark progression, med särskilt kraftig förbättring bland pojkar. Den totala behörigheten till nationella program uppgår efter lovskolan till 82,7 %, vilket är den högsta nivån sedan införandet av Lgr11.
- Datadriven uppföljning och individbaserade insatser: Systematiska analyser av elevernas betygsbild på individnivå har möjliggjort träffsäkra insatser, särskilt under vårterminen och inom ramen för lovskola. Elevgrupper har kunnat stödjas utifrån detaljerade kartläggningar, vilket lett till påvisbar resultatförbättring.
- Effektivt nyttjande av lovskola: Lovskolan utgör en strategiskt viktig insats, vilket påvisas av att årets lovskola resulterade i ytterligare 2,1 procentenheter gymnasiebehöriga elever. Detta är fjärde året i rad som resultatet höjs efter lovskola, vilket indikerar en positiv trend och god struktur för uppföljande stödverksamhet.
- Flickors höga och stabila måluppfyllelse: Flickor uppnår genomgående högre resultat än pojkar i alla årskurser och samtliga mätparametrar. Flickornas meritvärde och gymnasiebehörighet når i flera fall historiskt höga nivåer, vilket ger en stabil och högpresterande referensram för det fortsatta arbetet.

Anpassad grundskola

- Flexibel inkludering: Möjligheten för elever att läsa efter anpassad grundskolas kursplan i sina hemskolor bidrar till mer tillgängliga lärmiljöer och social samhörighet.
- Systematisk uppföljning: Betygsstatistik och registrering från årskurs 6 och uppåt ger huvudmannen goda möjligheter att följa kunskapsutveckling över tid.
- Individualisering: Undervisningen anpassas i hög grad efter elevens behov, särskilt för elever som läser ämnesområden, vilket skapar goda förutsättningar för utveckling.

Gymnasieskola

- Höga examensnivåer inom både högskoleförberedande och yrkesprogram: Gymnasieskolan uppvisar sammantaget en hög examensgrad, både på högskoleförberedande och yrkesprogram. Dessa resultat indikerar en stabil

undervisningskvalitet och god måluppfyllelse i gymnasieskolans kärnverksamhet.

- Ökad likvärdighet mellan program och elevgrupper: Skillnader i resultat mellan olika program minskar över tid. Detta tyder på att skolorna lyckas skapa likvärdiga förutsättningar för elever oavsett programval, vilket är avgörande för ett rättvist utbildningssystem.
- Ökande betygsnivåer och bruten negativ trend: Efter några års nedåtgående trend har genomsnittlig betygspoäng (GBP) vänt uppåt inom de olika programmen. Detta innebär ett trendbrott och en positiv signal om återhämtning i prestation.
- Effektiv övergång från IM till nationella program: En betydande styrka inom IM-verksamheten är den höga andelen elever som lämnar introduktionsprogrammen för att påbörja studier på ett nationellt program. Detta visar att IM-verksamheten i hög grad lyckas med sitt uppdrag att förbereda och stödja elever till fortsatt gymnasieutbildning.
- Differentierad och anpassad utbildning inom IM: IM-verksamheten präglas av tydlig differentiering utifrån elevgruppernas behov. Det relationella ledarskapet, det specialpedagogiska stödet och de små undervisningsgrupperna lyfts fram som avgörande faktorer för framgång. Katrineholms IM-elever överpresterar jämfört med rikssnittet när det gäller andel elever som tar examen. Detta visar att verksamheten inte bara fungerar lokalt, utan även står sig väl i nationell jämförelse.
- Ökad närvaro och minskat antal studieavbrott: Arbetet inom projektet för fullföljd utbildning har bidragit till utveckling av strukturer och arbetssätt som främjar elevers närvaro. Flera program visar på förbättrade närvarotal och minskat antal studieavbrott, vilket stärker skolornas förmåga att behålla eleverna i utbildningen och stödja dem mot examen.

Anpassad gymnasieskola

- Stabil och välfungerande verksamhet: Den anpassade gymnasieskolan uppvisar en stabil struktur med ett sammansvetsat lärarlag, låg personalomsättning och starka relationer mellan personal och elever. Detta skapar god kontinuitet och trygghet för eleverna.
- Tillgänglig och anpassad undervisning: Undervisningen präglas av ett tydligt relationellt ledarskap och hög grad av individanpassning. Lärmiljön är strukturerad, förutsägbar och anpassad för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Pedagogiken inkluderar tydliggörande strukturer, bildstöd, schemahjälpmedel och arbetssätt som bygger på elevernas behov och förutsättningar.
- Främjande och förebyggande elevhälsoarbete: Elevhälsoteamet är aktivt involverat i såväl kartläggning som utformning av anpassningar och stödinsatser. Samverkan mellan elevhälsa,

undervisande personal och skolledning är tydlig och bidrar till att eleverna får rätt stöd i rätt tid.

- God samverkan mellan ämnesområden: Det finns en tydlig samplanering och samverkan mellan yrkesämnena och kärnämnen. Detta skapar ett sammanhang för eleverna och gynnar helhetssyn och ökad motivation.
- Välutvecklad APL-verksamhet: Den arbetsplatsförlagda utbildningen är en stark del av verksamheten. Praktikplatserna är väl förankrade och anpassade efter elevernas behov. Flera elever har efter examen gått vidare till arbete eller fortsatt praktik.
- Höga förväntningar och respektfullt bemötande: Lärarna har höga, men realistiska förväntningar på eleverna och bemöter dem med respekt, vilket bidrar till goda relationer, ökad motivation och stärkta självbilder hos eleverna.

KAA

- Organisatorisk omställningskraft: Kommunen har på mycket kort tid lyckats ställa om hela KAA-organisationen, vilket resulterat i signifikant förbättrade resultat både kvalitativt och kvantitativt.
- Datadriven utveckling: Tydliga mätpunkter och återkommande uppföljning har möjliggjort datadriven styrning, där resultatförbättringar har kunnat beläggas och utvärderas kontinuerligt.
- Effektiv struktur med tydlig rollfördelning: Uppdelningen i en uppsökande och en utvecklande grupp har möjliggjort både individnära arbete och strategisk utveckling parallellt, vilket gett genomslag.
- Förebyggande och förstärkta insatser: Arbetet har utvidgats till att omfatta även unga i riskzon, både i grundskola och gymnasieskola, vilket lett till minskad frånvaro och ökad skolmotivation.
- Hög andel ungdomar i aktivitet: Vid vårterminens slut var nästan samtliga inskrivna ungdomar aktiva i någon form av sysselsättning.
- Utökad samverkan och förbättrade kontaktvägar: Arbetet har inneburit att nya nätverk byggts upp mellan verksamheter, vilket stärker förutsättningarna för en sammanhållen strategi för unga i behov av stöd.

Verksamhetsövergripande nivå

- Ett stabilt och välfungerande systematiskt kvalitetsarbete, både på huvudmannanivå och enhetsnivå, där data och analys används som grund för utveckling.
- Ett tydligt fokus på relationsskapande arbete i klassrum och elevnära miljöer, vilket bidrar till trygghet, trivsel och studiero.

- Ett stärkt professionsstöd och kompetensutveckling i strategiskt viktiga områden såsom specialpedagogik, språkutveckling och pedagogiskt ledarskap.
- En ökad medvetenhet om det kompensatoriska uppdragets innebörd och nödvändigheten av att fördela tillgängliga centrala resurser och stöd utifrån faktiska behov.
- Ett växande arbete med elevinflytande och delaktighet, inte minst i frågor som rör trygghet, undervisningsmiljö och motivation.